

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

GODIŠNJE IZVJEŠĆE I
IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA
31. PROSINCA 2017.

ZAJEDNO S DODATNIM DOKUMENTIMA

Sadržaj

	Stranica
GODIŠNJE IZVJEŠĆE I IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA 31. PROSINCA 2017.	1-164
IZJAVA ODGOVORNIH OSOBA ZA SASTAVLJANJE GODIŠNJIH IZVJEŠTAJA	165
ODLUKA NADLEŽNOG TIJELA (prijedlog) O UTVRĐIVANJU GODIŠNJIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA	166
PRIJEDLOG ODLUKE O RASPODJELI DOBITI	167

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

GODIŠNJE IZVJEŠĆE I
IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA
31. PROSINCA 2017.

Sadržaj

IZVJEŠĆE POSLOVODSTVA ZA 2017. GODINU.....	3
1. OSNOVNA DJELATNOST DRUŠTVA.....	4
2. POVEZANA DRUŠTVA	4
3. REZULTATI POSLOVANJA I POLOŽAJ NA TRŽIŠTU TE OČEKIVANI RAZVOJ U BUDUĆNOSTI.....	4
4. RIZICI I UPRAVLJANJE RIZICIMA	6
5. PODATAK O OTKUPU VLASTITIH DIONICA	6
6. AKTIVNOSTI ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA.....	6
7. ZNAČAJNI DOGAĐAJI NAKON ZAVRŠETKA POSLOVNE GODINE.....	6
8. NEFINANCIJSKI IZVJEŠTAJ.....	7
ODGOVORNOST ZA GODIŠNJE IZVJEŠĆE	8
Izvješće neovisnog revizora.....	9
KONSOLIDIRANI I NEKONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI 31.PROSINCA 2017.	18
IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA ZA 2017. GODINU	116
NEFINANCIJSKO IZVJEŠĆE ZA 2017. GODINU.....	120
1. IZJAVA UPRAVE.....	121
2. OPĆENITO	122
2.1. Profil	122
2.2. Etika i integritet.....	133
2.3. Upravljanje	134
2.4. Praksa izvještavanja	139
3. MATERIJALNE TEME I DIONICI	139
3.1. Angažman, uključenost interesnih skupina (dionika)	139
3.2. Objašnjenje materijalno značajnih tema i njihove granice	141
4. EKONOMSKE TEME	142
4.1. Ekonomska vrijednost	142
4.2. Prisutnost na tržištu	143
5. OKOLIŠNE TEME	143
5.1. Energija.....	145
5.2. Voda, otpadne vode i otpad	145
5.3. Bioraznolikost.....	146
6. DRUŠTVENE TEME.....	147
6.1. Odnos sa zaposlenicima	147
6.1.1. Zapošljavanje.....	147
6.1.2. Odnos zaposlenika i menadžmenta	149
6.1.3. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu.....	149
6.1.4. Obuka i obrazovanje.....	151
6.1.5. Raznolikost i jednake mogućnosti, nediskriminacija.....	153
6.2. Suradnja s lokalnom zajednicom.....	154
6.3. Usmjerenost na potrošača	157
6.3.1. Odgovornost za proizvod	157
6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača.....	159

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

**IZVJEŠĆE POSLOVODSTVA
ZA 2017. GODINU**

1. OSNOVNA DJELATNOST DRUŠTVA

Osnovna djelatnost društva ADRIS GRUPA d. d. (dalje: „Adris“ ili „Društvo“) jest upravljanje i ulaganje. Cilj Društva, kao korporativnog centra, koordinacija je ulaganja, upravljanja, razvoja i rada cijelog sustava.

Adris čine tri strateške poslovne jedinice: turizam, kojom upravlja Maistra d. d., proizvodnja zdrave hrane, kojom upravlja Cromaris d. d., i osiguranje, kojom upravlja Croatia osiguranje d. d. (dalje: „Grupa“).

2. POVEZANA DRUŠTVA

Društvo u okviru svog poslovanja izravno djeluje kroz sljedeća povezana društva:

- Adria Resorts d.o.o., Rovinj, Hrvatska
- Abilia d.o.o., Rovinj, Hrvatska
- Croatia osiguranje d.d., Zagreb, Hrvatska

Adris je imatelj 100% udjela u temeljnom kapitalu društava Adria Resorts d.o.o. i Abilia d.o.o., te imatelj 66,12% udjela u temeljnom kapitalu društva Croatia osiguranje d.d.

Popis svih povezanih društava naveden je u financijskim izvještajima, u bilješci Opći podaci.

3. REZULTATI POSLOVANJA I POLOŽAJ NA TRŽIŠTU TE OČEKIVANI RAZVOJ U BUDUĆNOSTI

Turistički dio poslovanja, predvođen Maistrom, obuhvaća turističke objekte u Rovinju i Vrsaru te Grand Hotel Imperial (Hilton) u Dubrovniku. U 2017. godini ostvario je dvoznamenkasti rast svih ključnih pokazatelja poslovanja. I ove godine nastavlja se ulagati u obnovu i povećanje kvalitete postojećih proizvoda. Početkom godine dovršena je rekonstrukcija smještajnog dijela hotela Eden vrijedna 66 milijuna kuna. Završene su i investicije u kampove vrijedne gotovo 200 milijuna kuna. Investicije najvećim dijelom obuhvaćaju ulaganje u prateću infrastrukturu i podizanje kvalitete zajedničkih sadržaja kampova. U 2017. godini započeli su radovi na izgradnji novog hotela Park, ključnog proizvoda u procesu zaokruživanja vrhunske hotelske ponude u Rovinju, koji će biti dovršen do kraja ove godine. Krajem 2017. godine započela je i obnova hotela Grand Hotel Imperial (Hilton) u Dubrovniku. Novouređeni hotel ponovno je otvoren sredinom travnja 2018. Ukupna ulaganja u 2017. godini iznosila su 510 milijuna kuna. Osim što ulaže u podizanje kvalitete vlastitih sadržaja, Maistra je usmjerena i na povećanje prepoznatljivosti i ponude Rovinja kao turističkog odredišta. U svibnju 2017. godine Maistra je tako, uz brojna ostala događanja, drugi put organizirala turnir *Beach Polo*, atraktivni međunarodni sportski događaj.

U turističkom dijelu poslovanja u 2017. godini ostvareno je deset posto više noćenja gostiju, uz povećanje prosječne cijene noćenja od pet posto. Poslovni prihodi veći su za 13 posto i iznose 1,14 milijardi kuna. EBITDA (dobit prije amortizacije, kamata i poreza) iznosi 400 milijuna kuna i 21 je posto veća od prošlogodišnjeg ostvarenja. EBIT (dobit prije kamata i poreza) bilježi rast od 27 posto i iznosi 229 milijuna kuna. Ostvarena neto dobit od 162 milijuna kuna predstavlja rast od 14 posto u usporedbi s ostvarenjem u 2016. godini.

U razdoblju od 2005. do 2017. Adris je u turizam uložio gotovo četiri milijarde kuna i omogućio transformaciju Maistre prema najvišim segmentima ponude. Osim organskog rasta, Adris je krajem 2017. godine započeo proces akvizicije hrvatske hotelske tvrtke HUP-ZAGREB d. d. Tvrtka je prisutna u Zagrebu i Dubrovniku, dvama turističkim odredištima koja su u razdoblju od 2013. do 2017. rasla 16, odnosno 13 posto godišnje. Raspolaze s oko dvije tisuće smještajnih jedinica, a 79 posto kapaciteta na razini je četiriju i pet zvjezdica. Na taj je način Adris postigao divezifikaciju svojeg turističkog portfelja. Ulazak u segment gradskih hotela omogućuje cjelogodišnje poslovanje i smanjuje sezonalnost turističkog posla. HUP-ZAGREB d. d. ima dugogodišnji franšizni model suradnje s najvećim hotelskim svjetskim lancem Marriotom. Ta akvizicija omogućava stvaranje najveće nacionalne turističke tvrtke i otvara prostor za korištenje operativnim i financijskim sinergijskim učincima.

Niska ukupna zaduženost turističkog dijela Grupe omogućava nastavak snažnog investicijskog ciklusa koji je temelj rasta i razvoja te povećanja vrijednosti tvrtke. Do 2021. godine u turistički dio Grupe uložiti će se dodatne dvije milijarde kuna, čime će 95 posto hotelskih kapaciteta biti na najvišoj razini ponude.

Cromaris je i ove godine nastavio provoditi strategiju internacionalizacije poslovanja i premiumizacije portfelja. Daljnji rast izvoza, koji je u 2017. činio 77 posto prihoda od prodaje, pozicioniranje u najviši cjenovni segment i naglasak na proizvodima veće dodane vrijednosti ključni su elementi marketinško-prodajne strategije. Cromaris je u kategoriji svježe orade i brancina u Italiji kao ključnom izvoznom tržištu cjenovno pozicioniran 20 do 30 posto iznad referentnog tržišnog prosjeka. Rezultat je to ustrajanja na kvaliteti i prepoznatljivosti proizvoda. Blizina tržišta i organizacija logističkog sustava omogućavaju da proizvodi u roku od 24 sata od izlova stižu na talijansko, slovensko i hrvatsko tržište, odnosno u roku od 48 sati od izlova na ostala ključna tržišta.

Do sada je u rast i razvoj Cromarisa uloženo gotovo 900 milijuna kuna. U proteklih deset godina ostvarene su visoke stope rasta prodaje i prihoda od prosječno 23 posto godišnje. U 2017. godini osnažena je marketinško-prodajna organizacija, osobito na izvoznim tržištima poput Italije, Francuske i Poljske. Uz marketinško-prodajne aktivnosti poduzeti su i projekti optimizacije proizvodnih procesa i povećanja operativne učinkovitosti. U sljedećih pet godina Cromaris u nastavak razvojnog ciklusa planira uložiti dodatnih 400 milijuna kuna.

Cromaris je u 2017. godini ostvario prodaju od 7.334 tone, što je za šest i pol posto više u usporedbi s istim prošlogodišnjim razdobljem. Količinska prodaja na izvoznim tržištima porasla je devet posto, od čega najviše na talijanskom tržištu. U uvjetima snažnog dampinga konkurencije na ključnim izvoznim tržištima ostvaren je porast prosječnih cijena od dva posto. U skladu s rastom količina i cijena u 2017. godini ostvaren je porast prihoda od prodaje za osam posto. Prihodi od prodaje proizvoda visoke dodane vrijednosti, prije svega svježe očišćene i pakirane ribe i fileta, rasli su za 43 posto. U 2013. godini udio prihoda od proizvoda dodane vrijednosti, dakle proizvoda koji nisu svježa neočišćena riba, iznosio je svega osam posto, dok se u 2017. godini taj udio povećao gotovo četiri puta i iznosio je oko 30 posto. Osmišljena je i specijalna linija proizvoda: organski uzgojena orada i brancin. U sljedećih pet godina cilj je ostvarivati 45 posto prihoda od proizvoda dodane vrijednosti. Taj proces potpuno je u skladu s Cromarisovom strategijom diferencijacije.

Rast prihoda, promjena prodajne strukture i troškovna učinkovitost utječu na snažan rast operativne dobiti iz redovnog poslovanja od 57 posto. Ostvarena je neto dobit u iznosu od 23,1 milijun kuna, što predstavlja rast od 76 posto u odnosu na 2016. godinu.

Hrvatsko tržište osiguranja raslo je u 2017. godini četiri posto, čime se nakon nekoliko padajućih i stagnantnih godina vratilo na razinu iz 2013. godine. Croatia osiguranje i u 2017. godini zadržalo je vodeću poziciju na hrvatskom tržištu, s ukupnim udjelom od 28,5 posto. Tržišni je lider u segmentu neživotnih osiguranja s 33,6 posto. I u životnim osiguranjima zadržana je vodeća pozicija s ostvarenim tržišnim udjelom od 17,9 posto. U Hrvatskoj je ostvarena ukupna bruto zaračunata premija u iznosu od 2,62 milijarde kuna, što je dva posto više od prošlogodišnje premije, i to unatoč ciljanoj optimizaciji i smanjenju dijela portfelja. Bruto zaračunata premija osiguravateljskog dijela posla iznosi 3,14 milijardi kuna i četiri je posto veća od prošlogodišnje bruto zaračunate premije. Kombinirani omjer iz redovnog poslovanja, kao jedan od ključnih pokazatelja učinkovitosti poslovanja, neznatno je poboljšán u odnosu na prošlogodišnji omjer i iznosi 96,7. Ostvareni pokazatelji rezultat su uspješno provedenog procesa organizacijske i procesne transformacije poslovanja. Croatia osiguranje provelo je niz aktivnosti usmjerenih na rast učinkovitosti poslovanja, posebice u području unapređenja rada prodajne mreže, stvaranja plitke i učinkovite organizacije te daljnje digitalizacije poslovanja. Unaprijeđeni su postojeći i stvoreni novi, fleksibilni proizvodi prilagođeni ciljanim skupinama poslovnih korisnika. I proces restrukturiranja korporativne kulture pokazuje rezultate. Mjerenje zdravlja organizacije indeksom OHI (engl. *Organizational Health Index*) pokazuje pozitivne pomake, a ključni pomaci napravljeni su u području inovacija i dijeljenja znanja, orijentacije na kupca i motivacije zaposlenika. Početkom travnja Croatia osiguranju pripojeno je društvo CROATIA LLOYD d. d., početkom srpnja društvo Croatia zdravstveno osiguranje d. d., a krajem listopada preuzeto je društvo BNP Paribas Cardif d. d. (kasnije CROATIA osiguranje kredita d. d.). Time je nastavljen ranije definiran proces organizacijske i tržišne konsolidacije. Kombinacija stabilne i snažne tržišne pozicije te visoke organizacijske i troškovne učinkovitosti omogućit će dugoročnu održivost poslovanja. Novi izvori rasta u budućnosti kombinacija su organskih i akvizicijskih aktivnosti. Nove akvizicije usmjerene su na jačanje osiguravateljskog poslovanja i daljnji razvoj zdravstvene ponude uz korištenje sinergijama s osiguravateljskom ponudom.

U 2017. godini CROATIA osiguranje ostvarilo je dobit prije poreza u iznosu od 304 milijuna kuna, dok je u 2016. godini ostvarena dobit od 257 milijuna kuna, što predstavlja rast od 18 posto. Neto dobit iznosi 254 milijuna kuna i veća je za 45 posto od prošlogodišnje neto dobiti.

S obzirom na izloženost prema grupaciji Agrokor Adris grupa sudjeluje u procesu restrukturiranja. U skladu s procjenom rizika naplate Društvo je izvršilo primjerenu rezervaciju na osnovi izloženosti.

4. RIZICI I UPRAVLJANJE RIZICIMA

Društvo je izloženo financijskim rizicima (valutnom, kamatnom i kreditnom), kao i tržišnim rizicima koji utječu na osnovnu djelatnost podružnica.

Društvo se za upravljanje financijskim rizicima koristi uobičajenim financijskim instrumentima na financijskom tržištu Republike Hrvatske.

S obzirom na značajnu vrijednost financijske imovine kojom Društvo upravlja posebna pozornost posvećuje se upravo upravljanju financijskim rizicima, praćenju stabilnosti bankarskog sustava i stanja na financijskim tržištima, odnosno plasmanu sredstava kojima se upravlja kroz Odjel riznice.

U turističkom dijelu Grupe rizik predstavlja povratak određenih zemalja na europsko turističko tržište, i to politikom niskih cijena. Potencijalni rizik dampinga ponajprije se odnosi na zemlje iz mediteranskog kruga poput Turske, Tunisa i Egipta. Nedostatak radne snage u turizmu utjecat će na ukupan rast troškova osoblja u toj djelatnosti.

5. PODATAK O OTKUPU VLASTITIH DIONICA

Tijekom 2017. Društvo je steklo 19.386 vlastitih dionica roda ADRS2 (ADRS-P-A), koje čine 0,28 % dionica tog roda, odnosno 0,11 % ukupnog temeljnog kapitala Društva, po jedinstvenoj cijeni od 471,00 HRK.

Na dan 31. 12. 2017. Društvo je držalo ukupno 151.398 vlastitih dionica roda ADRS (ADRS-R-A), što predstavlja 1,57 % dionica tog roda, i 26.192 vlastite dionice roda ADRS2 (ADRS-P-A), što predstavlja 0,38 % dionica tog roda, odnosno 1,08 % temeljnog kapitala Društva.

6. AKTIVNOSTI ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

Društvo kontinuirano prati događanja u okruženju i ulaže u istraživanje tržišta, usmjerava i podržava aktivnosti povezanih društava koje su u funkciji organskog rasta te prepoznavanja poslovnih prilika i realizacije novih akvizicija.

7. ZNAČAJNI DOGAĐAJI NAKON ZAVRŠETKA POSLOVNE GODINE

U veljači 2018. godine, Društvo je potpisalo ugovor o kupoprodaji udjela i strateškom partnerstvu koji ima za predmet stjecanje 77,78 % udjela u društvu Expertus d. o. o. sa sjedištem u Zagrebu, Zelengaj 10, OIB: 85763228759, imatelju 252.993 dionice odnosno 58,56 % svih dionica društva HUP-ZAGREB d. d., sa sjedištem u Zagrebu, Trg Krešimira Čosića 9, OIB: 66859264899.

Tom transakcijom Grupa nastavlja sa strategijom ulaganja u najviše segmente hotelske ponude i širenjem svojega turističkog portfelja.

8. NEFINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

Nefinancijski izvještaj za izvještajnu godinu prilaže se uz Izvještaj posloводства kao zaseban dokument.

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

ADRIS GRUPA d.d.
Tomislav Popović

ODGOVORNOST ZA GODIŠNJE IZVJEŠĆE

Na temelju važećeg hrvatskog Zakona o računovodstvu, Uprava je dužna osigurati da se nekonsolidirana i konsolidirana financijska izvješća za svaku financijsku godinu sastave u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) koje je odobrila Europska unija („EU“), tako da daju istinitu i objektivnu sliku financijskog položaja i rezultata poslovanja društva ADRIS GRUPA d.d., Rovinj i ovisnih društava („Grupa“) za to razdoblje.

Uprava razumno očekuje kako Grupa i Društvo imaju odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti. Iz navedenog razloga, Uprava i dalje prihvaća načelo neograničenosti vremena poslovanja pri izradi konsolidiranih financijskih izvješća.

Odgovornosti Uprave pri izradi konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvješća uključuju osiguravanje:

- odabira i dosljednog primjenjivanja odgovarajućih računovodstvenih politika;
- razumnih i opreznih prosudbi i procjena;
- primjenjivanja važećih računovodstvenih standarda; te
- pripremu konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvješća po načelu trajnosti poslovanja, osim ako je neprimjereno pretpostaviti hoće li Grupa i Društvo nastaviti svoje poslovne aktivnosti.

Uprava je odgovorna za vođenje ispravnih računovodstvenih evidencija koje će u bilo koje doba s prihvatljivom točnošću odražavati financijski položaj Grupe i Društva, kao i njegovu usklađenost s važećim hrvatskim Zakonom o računovodstvu. Uprava je također odgovorna za očuvanje imovine Grupe i Društva te stoga i za poduzimanje razumnih mjera radi sprječavanja i otkrivanja pronevjera i ostalih nepravilnosti.

Osim toga, sukladno Zakonu o računovodstvu Uprava je dužna sastaviti i Godišnje izvješće koje obuhvaća financijske izvještaje, izvješće poslovanja i izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja. Izvješće poslovanja sastavljeno je sukladno zahtjevima članka 21. i 24. Zakona o računovodstvu, a izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja sukladno zahtjevima članka 22. Zakona o računovodstvu.

Godišnje izvješće odobreno je za izdavanje od strane Uprave 19. travnja 2018. godine.

Potpisano od strane Uprave:

Predsjednik Uprave
mr. Ante Vlahović

Član Uprave
Tomislav Popović

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

Izvešće neovisnog revizora

Dioničarima i Upravi društva Adris grupa d.d.:

Izvešće o reviziji konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja

Mišljenje

Prema našem mišljenju, priloženi konsolidirani i nekonsolidirani financijski izvještaji istinito i fer prikazuju konsolidirani financijski položaj društva Adris grupa d.d. i njegovih ovisnih društava (zajedno „Grupa“) i nekonsolidirani financijski položaj matičnog društva Adris grupa d.d. („Društvo“) na dan 31. prosinca 2017. i njihovu konsolidiranu i nekonsolidiranu financijsku uspješnost i konsolidirane i nekonsolidirane novčane tokove za tada završenu godinu u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koji su usvojeni u Europskoj uniji (MSFI).

Naše mišljenje je usklađeno s našim dodatnim izvještajem Revizijskom odboru.

Što smo revidirali

Konsolidirani i nekonsolidirani financijski izvještaji Društva i Grupe obuhvaćaju:

- Konsolidirani i nekonsolidirani izvještaj o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2017.;
- Konsolidirani i nekonsolidirani izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti za tada završenu godinu;
- Konsolidirani i nekonsolidirani izvještaj o promjenama dioničke glavnice za tada završenu godinu;
- Konsolidirani i nekonsolidirani izvještaj o novčanom toku za tada završenu godinu; i
- Konsolidirane i nekonsolidirane bilješke uz financijske izvještaje, uključujući značajne računovodstvene politike i ostale objašnjavajuće informacije.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvješću u odjeljku o *Odgovornosti revizora za reviziju nekonsolidiranih i konsolidiranih financijskih izvještaja*.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni te da čine odgovarajuću osnovu za naše mišljenje.

Neovisnost

Neovisni smo od Društva i Grupe u skladu s *Kodeksom etike za profesionalne računovođe* Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (*IESBA Kodeksom*) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom.

Prema našim najboljim saznanjima i uvjerenju, izjavljujemo da su nerevizijske usluge koje smo pružili Društvu i Grupi u skladu s primjenjivim zakonskim propisima u Republici Hrvatskoj te da nismo pružili nerevizijske usluge koje su zabranjene člankom 5(1) Uredbe (EU) br. 537/2014.

Nerevizijske usluge koje smo pružili u razdoblju od 1. siječnja 2017. godine do 31. prosinca 2017. godine su objavljene u Izjavi o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja.

PricewaterhouseCoopers d.o.o., Heinzelova 70, 10000 Zagreb, Hrvatska
T: +385 (1) 6328 888, F: +385 (1) 6111 556, www.pwc.hr

Naš pristup reviziji

Pregled

Značajnost

- Značajnost za financijske izvještaje Društva kao cjelina: 23.862 tisuće kuna, što predstavlja 5% od prosječne dobiti prije poreza za zadnje dvije godine, uvećana za umanjenje vrijednosti potraživanja za dane kredite.
 - Značajnost za financijske izvještaje Grupe kao cjelina: 27.275 tisuća kuna, što predstavlja 5% prosječne dobiti prije poreza za zadnje dvije godine.
-

Opseg revizije

- Angažirani tim za reviziju Grupe izvršio je reviziju 4 izvještajnih jedinica u Hrvatskoj, uključujući domaće i inozemne komponente. Reviziju inozemnih podružnica obavili su revizori komponenti koji su društva unutar mreže PwC-a.
 - Naš revizijski opseg obuhvatio je 100% prihoda Grupe i 100% apsolutne vrijednosti dobiti Grupe.
-

Ključna revizijska pitanja

- Grupa i Društvo - Umanjenje vrijednosti potraživanja po danim kreditima
 - Grupa - Procjena korisnog vijeka uporabe nekretnina, postrojenja i opreme i indikatori umanjenja vrijednosti u poslovnom segmentu turizam
 - Grupa - Procjene korištene u izračunu obveza iz ugovora o osiguranju i test adekvatnosti obveza (LAT)
-

Oblikovali smo našu reviziju utvrđujući značajnost i procjenjujući rizike značajnog pogrešnog prikazivanja u nekonsolidiranim i konsolidiranim financijskim izvještajima. Konkretno, razmatrali smo područja subjektivnih procjena uprave; kao na primjer, značajne računovodstvene procjene koje uključuju pretpostavke i uzimaju u obzir buduće događaje koji su inherentno neizvjesni. Također smo obavili postupke vezano za zaoblazženje internih kontrola od strane uprave, uključujući između ostalog i analizu da li postoje dokazi koji bi upućivali na pristranost koja predstavlja rizik materijalne pogreške kao posljedicu prijevare.

Značajnost

Na opseg naše revizije je utjecala naša primjena značajnosti. Revizija je oblikovana kako bi se moglo steći razumno uvjerenje o tome jesu li nekonsolidirani i konsolidirani financijski izvještaji bez značajnog pogrešnog prikaza. Pogrešni prikazi mogu nastati kao posljedica prijevare ili pogreške. Smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih nekonsolidiranih i konsolidiranih financijskih izvještaja.

Temeljem naše profesionalne prosudbe utvrdili smo određene kvalitativne pragove značajnosti, uključujući značajnost za nekonsolidirane i konsolidirane financijske izvještaje kao cjelinu, kako je prikazano u tabeli niže. Oni su nam, zajedno s kvalitativnim razmatranjima pomogli u određivanju opsega revizije, vrste, vremenskog rasporeda i obujma naših revizijskih postupaka, kao i utvrđivanju utjecaja pogrešnog prikazivanja, ukoliko postoji, pojedinačno i u zbroju na nekonsolidirane i konsolidirane financijske izvještaje kao cjelinu.

Značajnost za financijske izvještaje kao cjelina

Društvo: 23.862 tisuće kuna

Grupa: 27.275 tisuća kuna

Kako smo je utvrdili

Društvo: 5% od prosječne dobiti prije poreza za zadnje dvije godine, uvećana za umanjenje vrijednosti potraživanja za dane kredite

Grupa: 5% od prosječne dobiti prije poreza za zadnje dvije godine

Obrazloženje za korišteno odabrano mjerilo

Odabrali smo dobit prije poreza kao mjerilo jer smatramo da je ona ključno mjerilo u industriji Društva i također predstavlja mjerilo prema kojem dioničari najčešće mjere uspješnost poslovanja Grupe. Zbog volatilnosti dobiti prije poreza, koristili smo dvogodišnji prosjek dobiti prije poreza za 2017. i 2016. godinu. Prilagodili smo dobit prije poreza Društva za jednokratani učinak umanjenja vrijednosti potraživanja po danim kreditima. Postotak koji smo odabrali je u skladu s kvantitativnom razinom značajnosti društava orijentirana na ostvarenje dobiti u relevantnom sektoru.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za našu reviziju nekonsolidiranih i konsolidiranih financijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije nekonsolidiranih i konsolidiranih financijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Ključna revizijska pitanja

Grupa i Društvo - Umanjenje vrijednosti potraživanja po danim kreditima u poslovnom segmentu turizam

Vidjeti bilješke 2.15 (Sažetak značajnih računovodstvenih politika), bilješku 4 (Ključne računovodstvene procjene) i bilješku 25 (Potraživanja iz poslovanja i ostala potraživanja).

Grupa i Društvo daju kredite određenim partnerima trećim stranama. Uprava ove kredite provjerava radi postojanja umanjenja vrijednosti temeljem individualne analize svakog dužnika.

Usredotočili smo se na ovo područje, jer uprava donosi složene i subjektivne prosudbe o vremenu priznavanja umanjenja vrijednosti na temelju procijenjenih budućih novčanih tokova i o procjeni veličine tog umanjenja. Svako potraživanje po danim kreditima zasebno se ocjenjuje i umanjenje vrijednosti se zasebno izračunava.

Kako smo revidirali Ključno revizijsko pitanje

Detaljno smo testirali popise danih zajmova ispitujući uzorak ugovora o kreditu i bankovnih izvoda, te smo utvrdili da se za potrebe revizije možemo osloniti na te popise.

Pregledali smo uvjete ugovora o kreditima kako bismo utvrdili instrumente osiguranja za kredite koje je uprava ocijenila upitnima.

Nadalje smo ispitali uzorak kredita čiju vrijednost uprava nije utvrdila kao potencijalno umanjenu, te smo formirali vlastitu prosudbu o tome je li to bilo primjereno, uključujući korištenje vanjskih dokaza u vezi s relevantnim dužnicima. U navedenim testiranjima nismo utvrdili značajne iznimke.

U slučajevima kada je umanjenje vrijednosti zasebno izračunato, testirali smo uzorak kredita kako bismo utvrdili je li događaj nastanka gubitka (to je događaj prilikom kojeg se priznaje umanjenje vrijednosti) pravovremeno utvrđen, uključujući, gdje je to bitno, i način na koji se razmatala izloženost. U slučajevima kada je utvrđeno umanjenje vrijednosti, pregledali smo pripadajuću dokumentaciju koju je pripremila uprava kao podlogu za izračun umanjenja vrijednosti i usporedili procjene s vanjskim dokazima ako su bili dostupni. U navedenim testiranjima nismo utvrdili značajne iznimke.

Za svaku prosudbu, usporedili smo glavne pretpostavke s vlastitim poznavanjem vanjskih faktora, drugim praksama i stvarnim iskustvom. U tom procesu razmotrili smo mogućnost u kojoj bi umanjenje vrijednosti moglo biti pod utjecajem događaja koji nisu bili obuhvaćeni procjenom uprave, i nismo utvrdili značajne razlike.

Smatramo da su prosudbe uprave razumne uzimajući u obzir informacije dostupne u trenutku izvještavanja.

Ključna revizijska pitanja

Grupa - Procjena korisnog vijeka uporabe nekretnina, postrojenja i opreme i indikatori umanjenja vrijednosti u poslovnom segmentu turizam

Vidjeti bilješku 2.6 (Sažetak značajnih računovodstvenih politika), bilješku 4 (Ključne računovodstvene procjene) te bilješku 17 (Nekretnine, postrojenja i oprema).

Uprava godišnje procjenjuje da li postoje okolnosti zbog kojih bi se procijenjeni korisni vijek uporabe nekretnina, postrojenja i opreme trebao izmijeniti u odnosu na prethodno utvrđeni te da li postoje indikatori umanjenja vrijednosti imovine. Uprava tijekom 2017. godine nije izvršila značajna usklađenja životnog vijeka te nije provela test umanjenja vrijednosti ove imovine, budući da nisu utvrđeni pokazatelji umanjenja vrijednosti.

Usmjerili smo pozornost na ovo područje zbog učestalosti adaptacije i rekonstrukcije imovine u poslovnom segmentu turizam, i mogućih značajnih učinaka na financijske izvještaje ukoliko se okolnosti koje utječu na procjenu korisnog vijeka uporabe i/ili indikatori umanjenja vrijednosti ne identificiraju pravovremeno.

Kako smo revidirali Ključno revizijsko pitanje

Pribavili smo i stekli razumijevanje računovodstvenih politika u svezi mjerenja nekretnina, postrojenja i opreme u poslovnom segmentu turizam.

S Upravom smo raspravili učestalost adaptacije i rekonstrukcije imovine kako bismo potvrdili da je u skladu s procijenjenim korisnim vijekom.

Nadalje, pregledali smo interne izvještaje Grupe u kojima je prikazan pregled ostvarenog financijskog rezultata po profitnim jedinicama, odnosno hotelima, turističkim naseljima, i kampovima. Za svaku profitnu jedinicu smo utvrdili da je dobit prije poreza, kamata i amortizacije (EBITDA) ostvarena u 2017. godini pozitivna, te smo je usporedili s planom za 2017. godinu i EBITDA-om ostvarenom u 2016. godini. Za one profitne jedinice gdje je EBITDA manja od plana ili prošle godine, raspravili smo s Upravom planove za te jedinice za naredna razdoblja. Razmotrili smo i vanjske faktore, kao što su rezultati turističke sezone u Hrvatskoj i najave Ministarstva turizma za narednu sezonu, te ostale promjene koji imaju direktan učinak na poslovanje Grupe.

Slažemo se s procjenom Uprave da na temelju dostupnih informacija ne postoje okolnosti koje značajno utječu na procjenu korisnog vijeka uporabe nekretnina, postrojenja i opreme i indikatore umanjenja vrijednosti te imovine.

Ključna revizijska pitanja

Grupa - Procjene korištene u izračunu obveza iz ugovora o osiguranju i test adekvatnosti obveza (LAT)

Vidjeti bilješku 2.29 (Sažetak značajnih računovodstvenih politika) i bilješku 34 (Tehničke pričuve).

Na dan 31. prosinca 2017. godine Grupa ima tehničke pričuve u iznosu od 7.208.947 tisuća kuna, što predstavlja 77% ukupnih obveza Grupe. Radi se o području koje uključuje značajnu prosudbu u pogledu neizvjesnih budućih ishoda, uključujući prije svega vrijeme i konačno potpuno podmirenje dugoročnih obveza osiguranika, te smo stoga smatrali da je to ključno revizijsko pitanje u našoj reviziji.

U skladu s industrijom osiguranja, Grupa koristi modele procjene vrijednosti koji služe kao podloga za izračune tehničkih pričuva. Složenost modela može dovesti do pogrešaka, kao rezultat neadekvatnih/nepotpunih podataka, odnosno dizajna ili primjene modela.

Ekonomске pretpostavke kao što su povrat na investiciju i kamatne stope i aktuarske pretpostavke kao što su smrtnost, dugovječnost, ponašanja kupaca, kvota šteta i kvota troškova su ključni podaci koji se koriste za procjenu tih uglavnom dugoročnih obveza. U postavljanju ovih pretpostavki primjenjuje se značajna prosudba.

Grupa je provela test adekvatnosti obveza sukladno MSFI-jevima kako bi se potvrdilo da su tehničke pričuve bile adekvatne u kontekstu očekivanih budućih novčanih odljeva.

Kako smo revidirali Ključno revizijsko pitanje

Koristili smo vlastite aktuarske stručnjake da nam pomognu u obavljanju naših revizijskih postupaka.

Naša je revizija osobito bila usmjerena na modele koji se smatraju složenijima i/ili koji zahtijevaju značajnu prosudbu u postavljanju pretpostavki korištenih u izračunu tehničkih pričuva ili obavljanju test adekvatnosti obveza.

Dobili smo uvid u interni aktuarski proces uključujući utvrđivanje ekonomskih i aktuarskih pretpostavki od strane Uprave i proces njihovog odobrenja.

U našim procjenama smo, po potrebi, također i osporavali određene ekonomske i aktuarske pretpostavke s obzirom na obrazloženja Uprave u pogledu korištenih aktuarskih prosudbi uz usporedbu s primjenjivim iskustvima iz industrije.

Razmotrili smo primjerenost aktuarskih prosudbi korištenih u modelima, koje mogu varirati ovisno o proizvodu i/ili specifikacijama proizvoda, kao i usklađenost modela s primjenjivim računovodstvenim standardima.

Nadalje, našim ponovnim izračunima utvrdili smo jesu li modeli i sustavi izračunali tehničke pričuve točno i potpuno.

Testirali smo valjanost testiranja adekvatnosti obveza od strane Uprave što predstavlja ključni test koji se provodi za provjeru jesu li obveze adekvatne u odnosu na očekivane buduće ugovorne obveze. Korišteni podaci usklađeni su s računovodstvenim evidencijama.

Naši poslovi vezani za testove adekvatnosti obveza uključivali su ocjenu razumnosti projiciranih novčanih tokova i osporavanje pretpostavki usvojenih u pogledu iskustava u Grupi i industriji i specifičnih značajki proizvoda.

Temeljem pribavljenih dokaza utvrdili smo da su pretpostavke i podaci korišteni u modelima za izračun tehničkih pričuva bili razumni. Smatramo da je zaključak Uprave u skladu s dostupnim informacijama.

Kao rezultat toga, tehničke pričuve se nalaze unutar razumnih raspona ishoda u kontekstu neizvjesnosti objavljenih u financijskim izvještajima.

Također smo ocijenili adekvatnost objava u pogledu tih obveza u financijskim izvještajima i utvrdili smo da su primjerene.

Kako smo odredili opseg revizije Grupe

Prilagodili smo opseg revizije kako bismo obavili dostatnu razinu posla koja nam omogućava izražavanje mišljenja na konsolidirane financijske izvještaje kao cjelinu, uzimajući u obzir strukturu Grupe, računovodstvene procese i kontrole te industriju u kojoj Grupa posluje.

Prilikom utvrđivanja našeg sveobuhvatnog pristupa grupnoj reviziji, odredili smo vrstu posla koju je bilo potrebno odraditi direktno od strane nas, kao grupnog revizijskog tima ili revizora komponenti čije su procedure obavljene sukladno našim instrukcijama. Tamo gdje je posao obavljen od strane revizora komponenti, odredili smo razinu našeg uključivanja potrebnog za provođenje revizijskog posla nad tim komponentama kako bismo mogli zaključiti da li je prikupljeno dovoljno primjerenih dokaza koji čine osnovu za naše mišljenje o konsolidiranim financijskim izvještajima Grupe kao cjeline.

Identificirali smo 4 izvještajnih jedinica koje smo podvrgli našim revizijskim postupcima. Angažirani tim za reviziju Grupe proveo je revizijske postupke u sljedećim 3 izvještajnim jedinicama:

- Adris grupa d.d. (matično društvo) i na konsolidiranoj razini;
- podružnica Adria resorts d.o.o. sa svoje dvije izravne podružnice Maistra d.d. i Cromaris d.d.; i
- podružnice Abilia d.o.o..

Revizijski tim PricewaterhouseCoopersa d.o.o. zadužen za reviziju komponente obavio je reviziju grupe Croatia osiguranje d.d., dok su reviziju inozemnih komponenti ove podgrupe obavili revizijski timovi društava unutar mreže PwC-a prema uputama i pod nadzorom angažiranog tima za reviziju Grupe.

Sve u svemu, naši revizijski postupci obuhvatili su gotovo 100% prihoda i dobiti Grupe.

Provedeći gore navedene postupke na razini svih značajnih komponenti uz dodatne postupke na razini Grupe, prikupili smo dovoljno primjerenih revizijskih dokaza vezano uz financijske informacije Grupe u cjelini, koje daju osnovu za naše mišljenje na konsolidirane financijske izvještaje.

Izveštavanje o ostalim informacijama uključujući Izvešće posloводства i Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije sadrže informacije uključene u Godišnje izvješće koje uključuje Izvešće posloводства i Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja Društva i Grupe (ali ne uključuju nekonsolidirane i konsolidirane financijske izvještaje i naše izvješće neovisnog revizora o njima).

Naše mišljenje o nekonsolidiranim i konsolidiranim financijskim izvještajima ne obuhvaća ostale informacije, uključujući i Izvešće posloводства te Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja.

U vezi s našom revizijom nekonsolidiranih i konsolidiranih financijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije, i u provođenju toga, razmotriti jesu li ostale informacije značajno proturječne nekonsolidiranim i konsolidiranim financijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane.

U pogledu Izvešća posloводства i Izjave o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, obavili smo također postupke propisane odredbama hrvatskog Zakona o računovodstvu. Ti postupci uključuju provjeru da li Izvešće posloводства uključuje objave zahtijevane člankom 21. i 24. Zakona o računovodstvu, te da li Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja uključuje informacije definirane u članku 22. Zakona o računovodstvu.

Temeljeno na poslu koji smo obavili tijekom revizije, prema našem mišljenju:

- Informacije u Izvješću posloводства i Izjavi o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja za financijsku godinu za koju su nekonsolidirani i konsolidirani financijski izvještaji pripremljeni usklađene su, u svim značajnim odrednicama, s nekonsolidiranim i konsolidiranim financijskim izvještajima;
- Izvješće posloводства sastavljeno je u skladu s člankom 21. i 24. Zakona o računovodstvu; te
- Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja uključuje informacije definirane u članku 22. Zakona o računovodstvu.

Nadalje, na temelju poznavanja i razumijevanja poslovanja Društva i Grupe i njihovog okruženja stečenog u okviru revizije, od nas se zahtijeva da izvijestimo ukoliko zaključimo da postoji značajni pogrešni prikaz u Izvješću posloводства i Izjavi o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja. U tom smislu mi nemamo ništa za izvijestiti.

Odgovornost uprave i onih koji su zaduženi za nadzor za nekonsolidirane i konsolidirane financijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje nekonsolidiranih i konsolidiranih financijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koji su usvojeni u Europskoj uniji, i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja nekonsolidiranih i konsolidiranih financijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju nekonsolidiranih i konsolidiranih financijskih izvještaja, uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva i Grupe da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, za objavljivanje okolnosti vezanih uz vremensku neograničenost poslovanja ako je to primjenjivo te za korištenje računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako uprava namjerava likvidirati Društvo ili Grupu ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za nadzor su odgovorni za nadziranje procesa financijskog izvještavanja Društva i Grupe.

Odgovornost revizora za reviziju nekonsolidiranih i konsolidiranih financijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li nekonsolidirani i konsolidirani financijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kad ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih nekonsolidiranih i konsolidiranih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- Prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza nekonsolidiranih i konsolidiranih financijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevarama može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo osmislili revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva i Grupe.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila uprava.

- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva i Grupe da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u nekonsolidiranim i konsolidiranim financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Društvo i Grupa prekine s vremenski neograničenim poslovanjem.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj nekonsolidiranih i konsolidiranih financijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li nekonsolidirani i konsolidirani financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.
- Prikupljamo dostatne primjerene revizijske dokaze vezano za financijske informacije subjekata ili poslovnih aktivnosti unutar Grupe kako bismo mogli izraziti mišljenje na konsolidirane financijske izvještaje. Mi smo odgovorni za usmjeravanje, nadzor i provedbu grupne revizije. Mi smo samostalno odgovorni za naše izvješće neovisnog revizora.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za nadzor, između ostalih pitanja, planirani djelokrug i vremenski raspored revizije i važne revizijske nalaze, uključujući značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za nadzor da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s neovisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utječu na našu neovisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim mjerama zaštite.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za nadzor, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji konsolidiranih financijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvješću neovisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba priopćiti u našem izvješću neovisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice priopćavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takve objave.

Izvješće o ostalim zakonskim i regulatornim zahtjevima

Imenovanje

Imenovani smo revizorom Društva od njegovog osnutka i bili smo revizori pravnih prethodnika Društva. Naše imenovanje je obnovljano na godišnjoj razini odlukom skupštine i predstavlja ukupno neprekinuto razdoblje angažmana više od 14 godina.

Angažirani partner u reviziji odgovoran za ovo izvješće neovisnog revizora je Tamara Maćašović.

PricewaterhouseCoopers d.o.o.

PricewaterhouseCoopers d.o.o.
Heinzelova 70, Zagreb
23. travnja 2018.

Tamara Maćašović
Član Uprave

PricewaterhouseCoopers d.o.o.⁴
za reviziju i konzalting
Zagreb, Heinzelova 70

Luka Cvijetić
Luka Cvijetić
Ovlašteni revizor

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

KONSOLIDIRANI I
NEKONSOLIDIRANI
FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI
31.PROSINCA 2017.

<i>(u tisućama kuna)</i>	Bilješka	Grupa		Društvo	
		2017.	2016.	2017.	2016.
Poslovni prihodi	5	4.372.750	4.133.093	20.921	13.008
Ostali prihodi	6	385.754	449.406	5.166	5.442
Promjena vrijednosti zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda		60.214	31.980	-	-
Nastale štete u osiguranju neto od reosiguranja	8	(1.665.099)	(1.586.071)	-	-
Troškovi materijala i usluga	7	(1.147.458)	(1.097.445)	(25.738)	(37.081)
Troškovi zaposlenih	9	(918.710)	(880.301)	(22.823)	(22.053)
Amortizacija i vrijednosna usklađenja	17, 18, 19	(375.758)	(428.822)	(18.311)	(6.805)
Ostali poslovni rashodi	10	(517.870)	(693.326)	(156.561)	(385.309)
Ostali dobici	11	271.932	724.298	141.136	679.488
Ostali gubici	12	(82.649)	(106.207)	(16.495)	(54)
Dobit iz poslovanja		383.106	546.605	(72.705)	246.636
Financijski prihodi	13	93.483	117.012	130.691	138.871
Financijski rashodi	13	(39.494)	(18.283)	(32.524)	(71.902)
Financijski prihodi – neto	13	53.989	98.729	98.167	66.969
Udio u dobiti pridruženih društava	21	4.214	4.363		
Dobit prije oporezivanja		441.309	649.697	25.462	313.605
Porez na dobit	14	(67.665)	(148.572)	(9.542)	(77.880)
Neto dobit razdoblja		373.644	501.125	15.920	235.725
Ostala sveobuhvatna dobit <i>Stavke koje će naknadno biti klasificirane u dobit ili gubitak</i>					
Promjena fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju – neto od odgođenog poreza na dobit		108.520	104.047	12.923	414
Ostalo		(387)			694
Ukupna ostala sveobuhvatna dobit		108.133	104.047	12.923	1.108
Ukupna sveobuhvatna dobit za godinu		481.777	605.172	28.843	236.833
Neto dobit za:					
Dioničare Društva		292.992	446.324	15.920	235.725
Nekontrolirajuće interese		80.652	54.801	-	-
		373.644	501.125	15.920	235.725
Sveobuhvatna dobit za:					
Dioničare Društva		368.762	515.481	28.843	236.833
Nekontrolirajuće interese		113.015	89.691	-	-
		481.777	605.172	28.843	236.833
Osnovna/razrijeđena zarada po dionici koja se odnosi na dioničare Društva (<i>u kunama</i>)	15	18,12	27,78	0,98	14,67

<i>(u tisućama kuna)</i>	Bilješka	Grupa		Društvo	
		2017.	2016.	2017.	2016.
IMOVINA					
Dugotrajna imovina					
Nekretnine, postrojenja i oprema	17	4.251.403	4.185.785	232.486	495.568
Ulaganja u nekretnine	18	954.293	806.006	242.983	4.962
Biološka imovina	19	31.017	27.493		-
Nematerijalna imovina	20	944.986	921.474	2.702	2.774
Ulaganja u podružnice	21	-	-	3.279.865	3.280.051
Ulaganja koja se drže do dospijeca	22	1.829.027	1.933.529		-
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	23	3.683.527	2.501.149	99.507	83.748
Financijska imovina po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka	29	375.732	182.579		-
Odgođena porezna imovina	26	240.343	237.151	110.126	104.311
Ulaganja u pridružena društva i zajedničke pothvate	21	91.549	97.566		-
Potraživanja iz poslovanja i ostala potraživanja	25	124.190	124.277	10	91
Depoziti	28	2.487.763	748.992	2.062.908	49.126
		15.013.830	11.766.001	6.030.587	4.020.631
Kratkotrajna imovina					
Zalihe	27	468.948	409.371		-
Potraživanja iz poslovanja i ostala potraživanja	25	2.015.207	2.276.649	1.556.979	1.640.890
Ulaganja koja se drže do dospijeca	22	380.455	306.661		-
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	23	82.725	22.837		-
Financijska imovina po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka	29	164.772	356.958	72.853	76.677
Depoziti	28	1.373.604	3.765.035	663.546	2.848.700
Potraživanja po osnovi poreza na dobit			-		10.870
Novac i novčani ekvivalenti	28	201.660	211.415	5.776	13.984
		4.687.371	7.348.926	2.299.154	4.591.121
Ukupno imovina		19.701.201	19.114.927	8.329.741	8.611.752

<i>(u tisućama kuna)</i>	Bilješka	Grupa		Društvo	
		2017.	2016.	2017.	2016.
KAPITAL I OBVEZE					
Kapital i rezerve					
Temeljni kapital		164.000	164.000	164.000	164.000
Kapitalna dobit		46.167	36.612	46.167	36.612
Vlastite dionice		(60.799)	(102.686)	(60.799)	(102.686)
Zakonske pričuve		12.448	12.448	12.448	12.448
Rezerve fer vrijednosti		189.880	113.850	41.378	28.455
Statutarne pričuve		8.566.579	8.210.453	8.007.343	7.637.150
Zadržana dobit		44.034	404.588	19.752	649.782
	30	8.962.309	8.839.265	8.230.289	8.425.761
Nekontrolirajući udjeli		1.322.655	1.211.790		
Ukupno kapital		10.284.964	10.051.055	8.230.289	8.425.761
OBVEZE					
Dugoročne obveze					
Kredit	31	304.234	317.217		-
Rezerviranja	33	146.443	244.047	48	117.534
Tehničke pričuve	34	4.707.623	4.626.002		-
Odgođena porezna obveza	26	212.546	198.415		-
		5.370.846	5.385.681	48	117.534
Kratkoročne obveze					
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	32	919.204	897.419	48.590	52.180
Obveze za porez na dobit		29.163	46.901	4.187	-
Posudbe	31	540.637	477.647	22.777	16.277
Rezerviranja	33	55.063	64.984	23.850	-
Tehničke pričuve	34	2.501.324	2.191.240		-
		4.045.391	3.678.191	99.404	68.457
Ukupno obveze		9.416.237	9.063.872	99.452	185.991
Ukupno kapital i obveze		19.701.201	19.114.927	8.329.741	8.611.752

Grupa

<i>(u tisućama kuna)</i>	Bilješke	Glavnica koja se može pripisati dioničarima Društva								Ukupno
		Temeljni kapital	Kapitalna dobit	Vlastite dionice	Zakonske pričuve	Rezerve fer vrijednosti	Statutarne pričuve	Zadržana dobit	Nekontrolirajući udjeli	
Stanje 1. siječnja 2017.		164.000	36.612	(102.686)	12.448	113.850	8.210.453	404.588	1.211.790	10.051.055
Dobit za 2017. godinu		-	-	-	-	-	-	292.992	80.652	373.644
Ostala sveobuhvatna dobit										
Promjena fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju		-	-	-	-	76.132	-	-	32.388	108.520
Tečajne razlike		-	-	-	-	-	(362)	-	(25)	(387)
Ukupna sveobuhvatna dobit		-	-	-	-	76.132	(362)	292.992	113.015	481.777
Transakcije s vlasnicima										
Otkup od nekontrolirajućih interesa	35	-	-	-	-	-	(506)	-	(2.039)	(2.545)
Prijenos zadržane dobiti	30 /iv/	-	-	-	-	-	614.193	(614.193)	-	-
Prijenos iz statutarne zadržane dobiti	30 /iv/	-	-	-	-	-	(244.000)	244.000	-	-
Objavljena dividenda	30 /v/	-	-	-	-	-	-	(275.757)	-	(275.757)
Kupnja vlastitih dionica	30 /ii/	-	-	(9.131)	-	-	-	-	-	(9.131)
Prodaja vlastitih dionica	30 /ii/	-	9.555	51.018	-	-	-	-	-	60.573
Ostalo		-	-	-	-	(102)	(13.199)	(7.596)	(111)	(21.008)
Ukupne transakcije s vlasnicima		-	9.555	41.887	-	(102)	356.488	(653.546)	(2.150)	(247.868)
Stanje 31. prosinca 2017.		164.000	46.167	(60.799)	12.448	189.880	8.566.579	44.034	1.322.655	10.284.964

Grupa

<i>(u tisućama kuna)</i>	Bilješke	Glavnica koja se može pripisati dioničarima Društva								Ukupno
		Temeljni kapital	Kapitalna dobit	Vlastite dionice	Zakonske pričuve	Rezerve fer vrijednosti	Statutarne pričuve	Zadržana dobit	Nekontrolirajući udjeli	
Stanje 1. siječnja 2016.		164.000	27.080	(152.957)	12.448	38.334	7.466.262	981.931	1.137.769	9.674.867
Dobit za 2016. godinu		-	-	-	-	-	-	446.324	54.801	501.125
Ostala sveobuhvatna dobit										
Promjena fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju		-	-	-	-	69.157	-	-	34.890	104.047
Ukupna sveobuhvatna dobit						69.157		446.324	89.691	605.172
Transakcije s vlasnicima										
Otkup od nekontrolirajućih interesa	35	-	-	-	-	-	(55)	-	(304)	(359)
Prijenos zadržane dobiti	30 /iv/	-	-	-	-	-	1.843.333	(1.843.333)	-	-
Prijenos iz statutarne pričuva u zadržanu dobit	30 /iv/	-	-	-	-	-	(250.000)	250.000	-	-
Objavljena dividenda	30 /v/	-	-	-	-	-	-	(241.245)	-	(241.245)
Prodaja vlastitih dionica	30 /ii/	-	9.532	50.271	-	-	-	-	-	59.803
Ostali prijenosi	35	-	-	-	-	-	(811.924)	811.924	-	-
Ostalo		-	-	-	-	6.359	(37.163)	(1.013)	(15.366)	(47.183)
Ukupne transakcije s vlasnicima		-	9.532	50.271	-	6.359	744.191	(1.023.667)	(15.670)	(228.984)
Stanje 31. prosinca 2016.		164.000	36.612	(102.686)	12.448	113.850	8.210.453	404.588	1.211.790	10.051.055

Društvo

<i>(svi iznosi su u tisućama kuna)</i>	Bilješka	Temeljni kapital	Kapitalna dobit	Vlastite dionice	Zakonske pričuve	Rezerve fer vrijednosti	Statutarne pričuve	Zadržana dobit	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2017.		164.000	36.612	(102.686)	12.448	28.455	7.637.150	649.782	8.425.761
Dobit za 2017. godinu		-	-	-	-	-	-	15.920	15.920
Ostala sveobuhvatna dobit									
Promjena fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju		-	-	-	-	12.923	-	-	12.923
Ukupna sveobuhvatna dobit		-	-	-	-	12.923	-	15.920	28.843
Transakcije s vlasnicima									
Raspodjela zadržane dobiti	30 /iv/	-	-	-	-	-	614.193	(614.193)	-
Prijenos iz statutarne pričuva u zadržanu dobit	30 /iv/	-	-	-	-	-	(244.000)	244.000	-
Objavljena dividenda	30 /v/	-	-	-	-	-	-	(275.757)	(275.757)
Kupnja vlastitih dionica	30 /ii/	-	-	(9.131)	-	-	-	-	(9.131)
Prodaja vlastitih dionica	30 /ii/	-	9.555	51.018	-	-	-	-	60.573
Ukupne transakcije s vlasnicima		-	9.555	41.887	-	-	370.193	(645.950)	(224.315)
Stanje 31. prosinca 2017.		164.000	46.167	(60.799)	12.448	41.378	8.007.343	19.752	8.230.289

Društvo

<i>(svi iznosi su u tisućama kuna)</i>	Bilješka	Temeljni kapital	Kapitalna dobit	Vlastite dionice	Zakonske pričuve	Rezerve fer vrijednosti	Statutarne pričuve	Zadržana dobit	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2016.		164.000	27.080	(152.957)	12.448	27.347	6.043.817	1.436.711	7.558.446
Dobit za 2016. godinu								235.725	235.725
Ostala sveobuhvatna dobit									
Promjena fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju		-	-	-	-	1.108	-	-	1.108
Ukupna sveobuhvatna dobit		-	-	-	-	1.108	-	235.725	236.833
Transakcije s vlasnicima									
Raspodjela zadržane dobiti	30 /iv/	-	-	-	-	-	1.843.333	(1.843.333)	-
Prijenos iz statutarne pričuva u zadržanu dobit	30 /iv/	-	-	-	-	-	(250.000)	250.000	-
Objavljena dividenda	30 /v/	-	-	-	-	-	-	(241.245)	(241.245)
Prodaja vlastitih dionica	30 /ii/	-	9.532	50.271	-	-	-	-	59.803
Pripajanje Tvornica duhana Zagreb d.d. (bilješka 30)		-	-	-	-	-	-	811.924	811.924
Ukupne transakcije s vlasnicima		-	9.532	50.271	-	-	1.593.333	(1.022.654)	630.482
Stanje 31. prosinca 2016.		164.000	36.612	(102.686)	12.448	28.455	7.637.150	649.782	8.425.761

(u tisućama kuna)	Bilješka	Grupa		Društvo	
		2017.	2016.	2017.	2016.
Novčani tok iz poslovnih aktivnosti:					
Novac generiran poslovanjem	38	715.125	431.946	(30.127)	(111.929)
Plaćeni porez		(64.959)	(614.465)	(3.137)	(588.476)
Plaćena kamata		(22.793)	(16.669)	(950)	(31.791)
Novčani tok iz poslovnih aktivnosti		627.373	(199.188)	(34.214)	(732.196)
Novčani tok korišten za ulagačke aktivnosti:					
Stjecanje društva, umanjeno za stečeni novac	35	(44.053)	-	-	-
Primici od prodaje podružnica, neto od novca danog stjecanjem	36	-	4.172	-	-
Primici od prodaje pridruženih društava	21	6.469	-	-	-
Ulaganje u financijsku imovinu koja se drži do dospjeća	22	(297.995)	(119.008)	-	-
Primici od prodaje financijske imovine koja se drži do dospjeća	22	297.801	249.207	935	-
Ulaganje u financijsku imovinu raspoloživu za prodaju	23	(1.843.733)	(800.536)	-	-
Primici od prodaje financijske imovine raspoložive za prodaju		914.446	469.989	-	-
Ulaganje/(povlačenje) depozita - neto		652.660	672.154	159.499	580.716
(Izdaci)/primici od ulaganja u vrijednosne papire i obveznice po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka		50.108	(240.600)	-	-
Nabava materijalne i nematerijalne imovine		(695.723)	(826.228)	(3.262)	(105.178)
Dani krediti		-	2.325	(736.704)	(575.587)
Primici od danih kredita		87.674	-	623.396	967.246
Naplaćene kamate		372.253	286.687	193.092	65.090
Primici od prodaje materijalne imovine		19.067	26.601	95	10.626
Primici od dividendi		21.258	22.201	4.951	5.391
Ostali primici		-	-	-	136
Novčani tok korišten za ulagačke aktivnosti		(459.768)	(253.036)	242.002	948.440
Novčani tok korišten za financijske aktivnosti:					
Kupovina vlastitih dionica	30	(9.131)	-	(9.131)	-
Prodaja vlastitih dionica	30	60.573	59.803	60.573	59.803
Kupnja manjinskih udjela		(2.545)	-	-	-
Isplata dividendi		(275.757)	(242.282)	(273.938)	(240.156)
Otplata kredita		(84.500)	-	(2.500)	(124.262)
Primici od kredita		134.000	671.722	9.000	99.687
Novčani tok korišten za financijske aktivnosti		(177.360)	489.243	(215.996)	(204.928)
Neto povećanje/(smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata		(9.755)	37.019	(8.208)	11.316
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine		211.415	174.396	13.984	2.668
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	28	201.660	211.415	5.776	13.984

1. OPĆI PODACI

Adris grupa Rovinj (Grupa) sastoji se od Matice ADRIS GRUPA d.d., Rovinj (Društvo) i podružnica navedenih u nastavku.

Matica je registrirana u Rovinju, Obala Vladimira Nazora 1, Hrvatska i bavi se upravljanjem ulaganjima u povezana društva i ostalim ulaganjima. Grupa se preko nekoliko podružnica bavi turizmom, trgovinom, marikulturom te djelatnošću osiguranja.

Na dan 31. prosinca 2017. i 2016. godine dionice ADRIS GRUPE d.d., Croatia osiguranja d.d. i Maistre d.d. kotiraju na tržištu javnih dioničkih društava na Zagrebačkoj burzi.

Tijekom 2016. godine Adris grupa d.d. je pripojila podružnicu Tvornica Duhana Zagreb d.d. odlukom skupština obaju društava.

ADRIS GRUPA d.d. vlasnik je sljedećih društava koja čine Adris grupu (Grupu):

Naziv podružnice	% vlasništva	
	2017.	2016.
ADRIA RESORTS d.o.o. , Rovinj, Hrvatska:	100	100
· <i>Maistra d.d., Rovinj, Hrvatska</i>	89,11	89,11
- Grand hotel Imperial d.d.	72,99	72,99
- Slobodna Katarina d.o.o. Rovinj, Hrvatska	89,11	89,11
· Cromaris d.d., Zadar	99,25	99,25
- Cenmar Export Import d.o.o. Kali, Hrvatska	99,25	99,25
- Cromaris Italia s.r.l., Treviso, Italija	99,25	99,25
ABILIA d.o.o., Rovinj, Hrvatska	100	100
Rovita Sofija, Bugarska	likvidirano	100
Croatia osiguranje d.d., Zagreb:	66,12	66,12
- CROATIA Lloyd d.d., Zagreb	pripojeno	66,12
- CROATIA PREMIUM d.o.o. (preimenovano iz CROATIA mirovni dom d.o.o.), Zagreb	66,12	66,12
- Histria Construct d.o.o., Zagreb	66,12	66,12
- Core 1 d.o.o., Zagreb	66,12	66,12
- Razne Usluge d.o.o. – u likvidaciji, Zagreb	66,12	66,12
- CROATIA-Tehnički pregledi d.o.o., Zagreb	66,12	66,12
- STP Pitomača, Pitomača	66,12	66,12
- STP Blato, Blato	66,12	66,12
- Slavonijatrans-Tehnički pregledi d.o.o., Sl. Brod	50,25	50,25
- Autoprijevoz d.d., Otočac	52,42	-
- Herz d.d., Požega	66,12	66,12
- AUTO MAKSIMIR VOZILA d.o.o.	66,12	-
- CROATIA osiguranje mirovinsko društvo d.o.o., Zagreb	66,12	66,12
- CROATIA zdravstveno osiguranje d.d., Zagreb	pripojeno	66,12
- Poliklinika Ars Medica, Pula	66,12	48,95
- Poliklinika CROATIA zdravstveno osiguranje, Zagreb	66,12	66,12
- Milenijum osiguranje a.d., Beograd	66,12	66,12
- Croatia osiguranje d.d., Mostar	62,74	62,59
- Crotehna d.o.o., Ljubuški	62,74	62,59
- Ponte d.o.o., Mostar	62,74	52,20
- CROATIA remont d.d., Čapljina	43,78	43,68
- Croauto d.o.o., Mostar	41,90	41,80
- Hotel Hum d.o.o. , Ljubuški	62,74	62,59
- CROATIA osiguranje a.d. društvo za osiguranje neživota, Skopje	66,12	66,12
- CROATIA osiguranje a.d., društvo za osiguranje života, Skopje	66,12	66,12
- CROATIA osiguranje kredita d.d.	66,12	-
- CO Zdravlje d.o.o.	66,12	-

*prikazani % udjela se odnosi na konačni udjel ADRIS GRUPE d.d. kao krajnje matice

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Slijedi prikaz značajnih računovodstvenih politika usvojenih za pripremu ovih konsolidiranih financijskih izvještaja. Ove računovodstvene politike dosljedno su primjenjivane za sva razdoblja uključena u ove izvještaje, osim tamo gdje je drugačije navedeno.

2.1. Osnove sastavljanja

Financijski izvještaji Društva i Grupe sastavljeni su sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) koji su usvojeni u EU primjenom metode povijesnog troška, koji su promijenjeni obavljenom revalorizacijom financijske imovine po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka te financijske imovine raspoložive za prodaju. Ovi financijski izvještaji su odobreni od strane Uprave na dan 19. travnja 2018. godine.

Sastavljanje financijskih izvještaja sukladno MSFI zahtijeva upotrebu određenih ključnih računovodstvenih procjena. Također se od Uprave zahtijeva da se služi prosudbama u procesu primjene računovodstvenih politika Grupe. Područja koja uključuju viši stupanj prosudbe ili složenosti, odnosno područja gdje su pretpostavke i procjene značajne za financijske izvještaje prikazana su u bilješci 4.

a) Novi i dopunjeni standardi koje je Grupa usvojila:

Grupa je za svoje izvještajno razdoblje koje započinje 1. siječnja 2017. godine usvojila sljedeće nove i dopunjene standarde koje je usvojila Europska unija i koji su relevantni za financijske izvještaje Grupe:

- Priznavanje odgođene porezne imovine za nerealizirane gubitke – Dodaci MRS-u 12
- Inicijativa za objavom – Dodaci MRS-u 7

Usvajanje dodataka rezultiralo je dodatnom objavom promjena u obvezama iz financijskih aktivnosti (vidi bilješku 31), te nije imalo utjecaja na tekuće razdoblje ili bilo koje prethodno razdoblje i vjerojatno neće imati utjecaja na buduća razdoblja.

b) Standardi i tumačenja koja još nisu usvojena:

Objavljeno je nekoliko novih standarda i tumačenja koji nisu obvezni za izvještajna razdoblja koja završavaju 31. prosinca 2017. godine i koje Grupa nije ranije usvojila. Grupa u nastavku procjenjuje utjecaj ovih novih standarda i tumačenja:

MSFI 9 Financijski instrumenti i povezani dodaci raznim drugim standardima (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. godine)

MSFI 9 regulira klasifikaciju, mjerenje i prestanak priznavanja financijske imovine i financijskih obveza, uvodi nova pravila za računovodstvo zaštite i novi model umanjenja vrijednosti financijske imovine.

Većina dužničkih instrumenata Grupe koja je trenutno svrstana kao raspoloživa za prodaju ispunjavat će uvjete za klasifikaciju po fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (FVOSD) i stoga neće biti promjena u iskazivanju te imovine.

Ostala financijska imovina Grupe uključuje:

- glavničke instrumente koji su trenutno svrstani kao raspoloživi za prodaju, a za koje postoji mogućnost odabira klasifikacije po FVOSD
- glavničke instrumente koji se trenutno mjere po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka (FVRDG) i koji će se i dalje mjeriti na istoj osnovi sukladno MSFI-ju 9, te
- dužničke instrumente koji su trenutno svrstani kao imovina koja se drži do dospijeca i mjere se po amortiziranom trošku i koji udovoljavaju uvjetima za klasifikaciju po amortiziranom trošku sukladno MSFI-ju 9.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.1. Osnove sastavljanja (nastavak)

Sukladno tome, Grupa ne očekuje da će nove smjernice utjecati na klasifikaciju i mjerenje te financijske imovine. Međutim, dobiti i gubici od prodaje financijske imovine po FVOSD više se neće prenositi u dobit ili gubitak od prodaje, već će se reklasificirati iz FVOSD rezerve u zadržanu dobit.

Neće biti nikakvog učinka na iskazivanje financijskih obveza Grupe budući da novi zahtjevi isključivo utječu na iskazivanje financijskih obveza koje su priznate po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka, a Grupa nema takvih obveza. Pravila o prestanku priznavanja prenesena su iz MRS-a 39 Financijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje nisu se mijenjala.

Novi model umanjenja vrijednosti zahtijeva priznavanje rezerviranja za umanjenje vrijednosti na temelju očekivanih kreditnih gubitaka (ECL), a ne samo na temelju nastalih kreditnih gubitaka kao što je slučaj u MRS-u 39. Primjenjuje se na financijsku imovinu klasificiranu po amortiziranom trošku, dužničke instrumente mjerene po FVOSD, ugovornoj imovini sukladno MSFI-ju 15, Prihodi od ugovora s kupcima, potraživanja od najma, obveze za kredite i određene ugovore o financijskim garancijama. Na temelju dosadašnjih procjena, Grupa očekuje smanjenje gubitka od umanjenja vrijednosti potraživanja od kupaca i dužničkih instrumenata koji se iskazuju po amortiziranom trošku za otprilike 40 do 60 milijuna kuna.

Novim se standardom također uvode prošireni zahtjevi objavljivanja i promjene u prezentiranju. Od njih se očekuje da će promijeniti prirodu i opseg objava Grupe o svojim financijskim instrumentima, osobito u godini usvajanja novog standarda.

Ovaj standard je obavezan za financijske godine koje počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. Grupa će nova pravila primjenjivati retroaktivno od 1. siječnja 2018. godine, uz korištenje praktičnih mogućnosti koje su dopuštene sukladno standardu. Usporedni podaci za 2017. godinu neće se prepravljati.

MSFI 15 Prihodi od ugovora s kupcima i povezani dodaci raznim drugim standardima (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. godine)

Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde izdao je novi standard za priznavanje prihoda. On će zamijeniti MRS 18 koji pokriva ugovore za robu i usluge i MRS 11 koji pokriva ugovore o izgradnji.

Novi standard temelji se na načelu da se prihodi priznaju kada se kontrola nad robom ili uslugama prenosi na kupca. U pogledu usvajanja standard dopušta potpuni retroaktivni ili modificirani retroaktivni pristup.

Uprava je procijenila učinke primjene novog standarda na financijske izvještaje Grupe, posebno analizirajući utjecaj promjena na svaki pojedini segment poslovanja te je utvrdila kako promjene standarda neće imati značajnog utjecaja na financijske izvještaje Grupe.

Ovaj standard je obavezan za financijske godine koje počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. Grupa namjerava usvojiti standard pomoću modificiranog retroaktivnog pristupa, što znači da će kumulativni učinak usvajanja biti priznat u zadržanoj dobiti na dan 1. siječnja 2018. godine i da se usporedni podaci neće prepravljati.

MSFI 16 Najmovi (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2019. godine, prijevremena primjena dopuštena je samo uz istodobnu primjenu MSFI-ja 15)

MSFI 16 prvenstveno će imati utjecaja na računovodstvo najmoprimca koji će u bilanci morati priznati gotovo sve najmove. Standardom se uklanja dosadašnja razlika između operativnih i financijskih najmova te se zahtijeva priznavanje imovine (pravo na korištenje iznajmljene imovine) i financijskih obveza plaćanja najma za gotovo sve ugovore o najmu. Neobavezno izuzeće postoji za kratkotrajne najmove i najmove niske vrijednosti. Utjecaj će se vidjeti i u računu dobiti i gubitka jer je ukupni trošak u pravilu veći u prvim godinama najma, a manji u kasnijim godinama najma. Usto će se poslovni rashodi zamijeniti kamatama i amortizacijom, pa će se promijeniti i ključni metrički podaci kao što je EBITDA.

Novčani tok od poslovnih aktivnosti bit će veći jer se plaćanja glavnice obveze za najam klasificiraju u financijske aktivnosti. Samo se plaćanja kamata mogu i dalje iskazivati kao novčani tokovi od poslovnih aktivnosti.

Računovodstvo najmodavca se neće značajnije mijenjati. Mogu se pojaviti neke razlike zbog novih smjernica o definiciji najma. Po MSFI-ju 16 ugovor jest ili sadrži najam ako se ugovorom prenosi pravo upravljanja korištenjem identificirane imovine na određeno vremensko razdoblje u zamjenu za naknadu.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.1. Osnove sastavljanja (nastavak)

Standard će prvenstveno utjecati na računovodstvo poslovnih najмова Grupe. Na datum izvještavanja, Grupa ima obveze po neotkazivim poslovnim najmovima u iznosu od 351 tisuću kuna, vidi bilješku 40. U ovom trenutku Grupa nije u mogućnosti procijeniti učinak novog standarda na financijske izvještaje Grupe, tijekom sljedećih dvanaest mjeseci će obaviti detaljnije procjene utjecaja. Društvo namjerava usvojiti standard s datumom stupanja na snagu. Grupa namjerava primijeniti pojednostavljeni prijelazni pristup i neće prepravljati usporodne iznose za godinu prije prvog usvajanja.

2.2. Konsolidacija

a) Ovisna društva

Ovisna društva su sva društva (uključujući strukturirana društva) koja su pod kontrolom Grupe. Grupa ima kontrolu nad društvom kada je izložena, ili kada ima prava na različite povrate koji proizlaze iz povezanosti s društvom te kada svojom kontrolom nad društvom ima mogućnost utjecati na te povrate. Ovisna društva su u potpunosti konsolidirana od datuma na koji je kontrola stvarno prenesena na Grupu, te isključena iz konsolidacije od dana kad ta kontrola prestane.

Grupa koristi računovodstvenu metodu kupnje za računovodstveni tretman poslovnih spajanja (bilješka 2.10).

Sve transakcije unutar Grupe, stanja i nerealizirani dobiti od transakcija unutar društava Grupe se eliminiraju. Isto tako eliminiraju se i nerealizirani gubici. Prema potrebi, računovodstvene politike podružnica izmijenjene su kako bi se uskladile s politikama koje primjenjuje Grupa.

Ulaganja u podružnice u nekonsolidiranom izvještaju iskazuju se po trošku, umanjeno za ispravak vrijednosti. Trošak se usklađuje kako bi odražavao promjene naknade koje proizlaze iz promjena potencijalne naknade.

b) Ulaganja u pridružena društva

Pridruženim društvima smatraju se društva u kojima Grupa ima između 20 i 50% glasačkih prava, odnosno u kojima ima značajan utjecaj, ali nema kontrolu. U financijskim izvještajima Grupe navedena ulaganja iskazana su primjenom metode udjela, te su početno priznata po trošku. Ulaganja Grupe u pridružena društva uključuju goodwill utvrđen kod stjecanja (umanjeno za akumulirane gubitke od umanjenja).

Udio Grupe u dobitima ili gubicima pridruženih društava nakon stjecanja priznaje se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti, a udio promjena u pričuvama nakon stjecanja priznaje se u pričuvama.

U nekonsolidiranim financijskim izvještajima Društva, ulaganja u pridružena društva iskazuju se po trošku. Ulaganja u pridružena društva uključuju goodwill identificiran na datum stjecanja, umanjeno za akumulirani gubitak od umanjenja vrijednosti.

c) Zajednički poslovi

Grupa primjenjuje MSFI 11 na sve zajedničke poslove. Prema MSFI-ju 11 ulaganja u zajedničke poslove klasificirana su kao zajednička poslovanja ili zajednički pothvati, ovisno o ugovornim pravima i obvezama svakog ulagača. Grupa je ocijenila prirodu svojih zajedničkih poslova i definirala ih je kao zajedničke pothvate. Zajednički pothvati iskazuju se po metodi udjela.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.3. Pripajanje društava pod zajedničkom kontrolom

Metoda knjigovodstvene vrijednosti prednika se upotrebljava za provođenje pripajanja kod društava pod zajedničkom kontrolom. Sadašnja vrijednost imovine i obveza Društava prednika se prenose u Društvo sljednika od datuma pripajanja. Na datum pripajanja, transakcije i stanja između društava, kao i dobiti i gubici u međusobnim transakcijama se poništavaju, a sadašnja vrijednost neto spojene imovine se priznaje u kapitalu.

2.4. Izvještavanje o segmentima

Operativni segmenti su dijelovi subjekta o kojima se izvještava na način koji je konzistentan s internim izvještavanjem koje se prezentira glavnom donositelju poslovnih odluka. Glavni donositelj poslovnih odluka koji je odgovoran za donošenje odluka o resursima koje treba rasporediti na segment i ocijeniti njegovo poslovanje identificiran je kao Uprava Adris grupe koja donosi strateške odluke.

2.5. Strane valute

a) Funkcionalna i izvještajna valuta

Stavke uključene u financijske izvještaje svake pojedine članice Grupe iskazane su u valuti primarnog gospodarskog okruženja u kojem članica Grupe posluje (funkcionalna valuta). Financijski izvještaji Društva i Grupe prikazani su u kunama, što predstavlja funkcionalnu valutu Društva i izvještajnu valutu Grupe.

b) Transakcije i stanja u stranoj valuti

Transakcije u stranim sredstvima plaćanja prevode se u funkcionalnu valutu tako da se iznosi u stranim sredstvima plaćanja preračunavaju po tečaju na dan transakcije. Dobici ili gubici od tečajnih razlika, koji nastaju prilikom podmirenja tih transakcija i preračuna monetarne imovine i obveza izraženih u stranim valutama, priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

Tečajne razlike nastale na nemonetarnoj imovini u stranoj valuti kao što su glavničke vrijednosnice iskazane po fer vrijednosti u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti iskazane su u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti kao dio njihovih dobitaka ili gubitaka od preračuna na fer vrijednost.

c) Članice Grupe

Rezultati poslovanja i financijsko stanje svih članica Grupe čija se funkcionalna valuta razlikuje od izvještajne valute preračunavaju se u izvještajnu valutu kako slijedi:

- i/ imovina i obveze za svaku bilancu preračunavaju se prema zaključnom tečaju na datum te bilance;
- ii/ prihodi i rashodi za svaki izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti preračunavaju se prema prosječnim tečajevima; i
- iii/ sve nastale tečajne razlike priznaju se u sveobuhvatnoj dobiti.

U konsolidaciji, tečajne razlike nastale preračunom neto ulaganja u inozemna ovisna društva evidentiraju se unutar dioničkog kapitala. Prilikom prodaje inozemnog ovisnog društva, sve tečajne razlike priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti kao dio dobitka ili gubitka od prodaje.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.6. *Nekretnine, postrojenja i oprema*

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su u bilanci po povijesnom trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju. Povijesni trošak uključuje trošak koji je izravno povezan sa stjecanjem imovine.

Naknadni izdaci uključuju se u knjigovodstvenu vrijednost imovine ili se, po potrebi, priznaju kao zasebna imovina jedino ako će Društvo i Grupa imati buduće ekonomske koristi od spomenute imovine, te ako se trošak imovine može pouzdano mjeriti. Svi ostali troškovi investicijskog i tekućeg održavanja terete izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti u financijskom razdoblju u kojem su nastali.

Zemljište i imovina u pripremi se ne amortiziraju. Amortizacija ostalih nekretnina, postrojenja i opreme obračunava se primjenom pravocrtne metode u svrhu alokacije troška te imovine na njenu rezidualnu vrijednost tijekom njenog procijenjenog korisnog vijeka trajanja kako slijedi:

	Korisni vijek trajanja u godinama
Zgrade	12-50
Postrojenja i oprema	2,5-20

Rezidualna vrijednost imovine predstavlja procijenjeni iznos koji bi Društvo i Grupa trenutno dobili od prodaje imovine umanjenog za procijenjeni trošak prodaje u slučaju da je imovina dosegla starost i stanje koje se očekuje na kraju vijeka trajanja imovine. Rezidualna vrijednost imovine je nula ako Društvo i Grupa očekuju da će ju koristiti do kraja njenog vijeka trajanja. Rezidualna vrijednost imovine i korisni vijek uporabe pregledavaju se na svaki datum bilance i po potrebi usklađuju.

U slučaju da je knjigovodstveni iznos imovine veći od procijenjenog nadoknadivog iznosa, razlika se otpisuje do nadoknadivog iznosa (bilješka 2.11).

Dobici i gubici nastali prodajom određuju se usporedbom prihoda i knjigovodstvene vrijednosti sredstva i uključuju se u ostale dobitke/gubitke u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

2.7. *Nematerijalna imovina*

a) Licence za softver

Licence za softver kapitaliziraju se na temelju troškova stjecanja i troškova koji nastaju dovođenjem softvera u radno stanje. Ovi troškovi amortiziraju se pravocrtnom metodom tijekom njihovog korisnog vijeka uporabe u razdoblju od 4 godina.

b) Zaštitni znakovi i licence

Zaštitni znakovi i licence iskazani su po povijesnom trošku. Zaštitni znakovi i licence imaju ograničen vijek uporabe i iskazuju se po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju. Amortizacija se obračunava pravocrtnom metodom kako bi se alocirao trošak zaštitnih znakova i licenci tijekom njihovog procijenjenog vijeka uporabe od 5 godina.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.7. Nematerijalna imovina (nastavak)

c) Brandovi

Brandovi stečeni poslovnim spajanjima iskazuju se po inicijalno utvrđenoj fer vrijednosti (na dan stjecanja) umanjeni za akumuliranu amortizaciju. Amortizacija se obračunava pravocrtnom metodom kako bi se alocirao trošak branda u toku njegovog procijenjenog vijeka uporabe (15 godina).

d) Odnosi s kupcima i dugoročni ugovori iz neživotnih osiguranja

Pojedinačno ostvareni odnosi s kupcima i stečeni dugoročni ugovori i prava iz neživotnih osiguranja iskazuju se po povijesnom trošku u razdoblju kada se pruža usluga. Odnosi s kupcima i dugoročni ugovori iz neživotnih osiguranja stečeni poslovnim spajanjima priznaju se po fer vrijednosti na dan stjecanja. Takvi ugovori i prava imaju ograničen vijek trajanja i iskazuju se po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti, ako postoji. Amortizacija se obračunava pravocrtnom metodom tijekom procijenjenog trajanja odnosa i ugovora kako bi se alocirao trošak prava u toku njihovog procijenjenog vijeka uporabe (od 6 godina).

e) Vrijednost poslovanja životnih osiguranja

Vrijednost poslovanja životnih osiguranja stečenih poslovnim spajanjima priznaju se po fer vrijednosti na dan stjecanja. Takva imovina ima ograničen vijek trajanja sukladno trajanju dugoročnih ugovora o životnom osiguranju i iskazuje se po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti, ako postoji. Amortizacija se obračunava pravocrtnom metodom tijekom procijenjenog trajanja odnosa i ugovora kako bi se alocirao trošak prava u toku njihovog procijenjenog vijeka uporabe (od 20 godina).

f) Prava iz potraživanja koja proizlaze iz ugovora o osiguranju

Pojedinačno ostvarena prava koja proizlaze iz ugovora o osiguranju iskazuju se po povijesnom trošku u razdoblju kada se pruža usluga. Prava koja proizlaze iz ugovora o osiguranju stečena poslovnim spajanjima priznaju se po fer vrijednosti na dan stjecanja. Takva prava imaju ograničen vijek trajanja i iskazuju se po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti, ako postoji. Amortizacija se obračunava pravocrtnom metodom tijekom procijenjenog trajanja odnosa i ugovora kako bi se alocirao trošak prava u toku njihovog procijenjenog vijeka uporabe (od 8 godina).

g) Goodwill

Goodwill predstavlja razliku između fer vrijednosti troška stjecanja i fer vrijednosti udjela Grupe u neto prepoznatljivoj imovini stečene podružnice na dan stjecanja. Goodwill nastao stjecanjem podružnica iskazuje se u okviru nematerijalne imovine. Zasebno iskazan goodwill godišnje se provjerava zbog umanjenja vrijednosti ili kad god postoje pretpostavke za umanjenje te se iskazuje po trošku stjecanja umanjenom za akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Gubici od umanjenja vrijednosti goodwilla se ne ukidaju.

Goodwill se alocira na jedinice stvaranja novca za potrebe testiranja umanjenja vrijednosti. Alokacija se provodi na one jedinice stvaranja novca za koje se očekuje da će imati koristi od poslovnog spajanja u kojem je nastao goodwill (bilješka 2.10).

h) Razgraničeni troškovi pribave

Razgraničeni troškovi pribave za neživotna osiguranja odnose se na provizije koje se obračunavaju internoj i vanjskoj prodajnoj mreži nastale pri zaključivanju polica osiguranja tijekom trajanja financijske godine. U ovom smislu, provizija koje se obračunava prodajnoj mreži predstavlja ukupnu pribavnu proviziju za pojedinu policu osiguranja. Indirektni odnosno opći troškovi prodaje se ne razgraničavaju.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.7. Nematerijalna imovina (nastavak)

Za poslove neživotnih osiguranja, razgraničeni troškovi pribave na datum izvještavanja izračunavaju se metodologijom koja je usporediva s metodom obračuna pričuva za prijenosne premije na datum izvještavanja.

Uvođenjem računovodstvene politike razgraničavanja troškova pribave, Grupa je ujedno uvela i evidentiranje obveze za nedospjelu proviziju. Obveza za nedospjelu proviziju je razlika između ukupne provizije koja se treba obračunati za pojedinu policu osiguranja i obračunate provizije. Osnovica za izračun ukupne provizije predstavlja vrijednost policirane (zaračunate) premije, dok je osnovica za izračun obračunate provizije iznos naplaćene premije po pojedinoj polici.

Nadoknativi iznos razgraničenih troškova pribave se procjenjuje na svaki datum izvještavanja kao dio testa adekvatnosti obveza neživotnih osiguranja.

2.8. Ulaganja u nekretnine

Ulaganja u nekretnine odnose se uglavnom na poslovne zgrade i skladišta koja se drže u svrhu dugoročnog stjecanja prihoda od najma ili zbog porasta njihove vrijednosti te se Društvo i Grupa njima ne koriste. Ulaganja u nekretnine tretiraju se kao dugotrajna ulaganja, osim ako nisu namijenjena prodaji u sljedećoj godini i kupac je identificiran, u kojem se slučaju svrstavaju u kratkotrajnu imovinu.

Ulaganja u nekretnine iskazuju se po povijesnom trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju. Amortizacija zgrada obračunava se primjenom pravocrtne metode u svrhu alokacije troška tijekom njihovog procijenjenog korisnog vijeka uporabe od 40 godina.

Naknadni izdaci kapitaliziraju se samo kada je vjerojatno da će Društvo i Grupa od toga imati buduće ekonomske koristi i kada se trošak može pouzdano mjeriti. Svi ostali troškovi popravaka i održavanja terete izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti kada nastanu. Ukoliko Društvo i Grupa počnu koristiti imovinu namijenjenu prodaji, ona se reklasificira u nekretnine, postrojenja i opremu te njena knjigovodstvena vrijednost na dan reklasifikacije postaje iznos pretpostavljenog troška koji će se naknadno amortizirati.

2.9. Biološka imovina – matično jato i ribe u uzgajalištu

Biološka imovina koju čine matična jata riba iskazuju se po fer vrijednosti umanjenoj za troškove koji nastaju do točke prodaje. Prihodi ili rashodi nastali s osnove priznavanja biološke imovine mjerene po fer vrijednosti umanjenoj za procijenjene troškove do točke prodaje, kao i prihodi i rashodi nastali kao posljedica promjene fer vrijednosti ove imovine, priznaju se u računu dobiti i gubitka u razdoblju kad su nastali.

Poljoprivredni proizvodi, koje čine ribe u uzgajalištima, iskazuju se po trošku koji obuhvaća hranu, trošak izravnog rada, ostale izravne troškove i pripadajući dio općih troškova. Zalihe ribe u uzgajalištu iskazuju se u financijskim izvještajima u okviru zaliha.

Proizvodni ciklus od nasada riblje mlađi do prosječne težine konzumne ribe traje od 2 do 3 godine. Ukupan broj ribe u uzgajalištu na kraju razdoblja utvrđuje se na temelju nasađenih količina riblje mlađi umanjenih za procijenjeni mortalitet i umanjenih za izlovljene količine. Na osnovu ustanovljene količine ribe u komadima u uzgajalištu, procjenjuje se ukupna biomasa (količina u kg) na način da se procijeni prosječna masa po jedinici ribe i na osnovu ukupnog broja komada izračuna ukupna količina ribe u kg.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.10. Poslovna spajanja

Računovodstvena metoda kupnje upotrebljava se za iskazivanje svih poslovnih spajanja neovisno o tome stječu li se glavnički instrumenti ili druga imovina. Naknada prenesena prilikom stjecanja ovisnog društva sastoji se od:

- fer vrijednosti prenesene imovine
- obveza nastalih prema bivšim vlasnicima stečenog društva
- vlasničkih udjela koje je izdala grupa
- fer vrijednosti svake stavke imovine ili obveza koja je rezultat ugovora o potencijalnoj naknadi i
- fer vrijednosti postojećih vlasničkih udjela u ovisnom društvu.

Stečena prepoznatljiva imovina, obveze i nepredviđene obveze u poslovnom spajanju, pri čemu postoji mali broj iznimaka, početno se mjere po fer vrijednosti na datum stjecanja. Grupa priznaje nekontrolirajuće interese u stečenom društvu po proporcionalnom udjelu nekontrolirajućeg interesa u prepoznatljivoj neto imovini stečenog društva primjenom metode stjecanja u etapama.

Troškovi povezani sa stjecanjem iskazuju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti kako nastanu.

Višak

- prenesene naknade,
- iznosa bilo kojeg nekontrolirajućeg interesa u stečenom društvu i
- fer vrijednosti na datum stjecanja bilo kojeg prijašnjeg vlasničkog udjela u stečenom društvu iznad fer vrijednosti prepoznatljive neto imovine stečenog društva iskazuje se kao goodwill. Ako su ti iznosi manji od fer vrijednosti prepoznatljive neto imovine stečenog ovisnog društva, razlika se iskazuje izravno u računu dobiti i gubitka kao kupnja po cijeni nižoj od prodajne.

U slučaju odgođenog podmirivanja bilo kojeg dijela novčane naknade iznosi plativi u budućnosti diskontiraju se na njihovu sadašnju vrijednost na datum razmjene. Korištena diskontna stopa jest stupnjevita kamatna stopa, tj. stopa po kojoj se mogu dobiti slične posudbe od neovisne financijske institucije pod usporedivim uvjetima.

Potencijalna naknada klasificira se kao financijska obveza ili kapital. Iznosi klasificirani kao financijska obveza naknadno se mjere po fer vrijednosti, a sve se promjene u fer vrijednosti iskazuju u računu dobiti i gubitka.

Ako je poslovno spajanje ostvareno u etapama, knjigovodstvena vrijednost postojećih vlasničkih udjela stjecatelja u stečenom društvu na datum stjecanja ponovno se mjeri po fer vrijednosti na datum stjecanja. Svi dobiti i gubici koji proizlaze iz takvog ponovnog mjerenja iskazuju se u računu dobiti i gubitka.

2.11. Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine

Godišnje se ispituje umanjenje vrijednosti za imovinu koja ima neograničen korisni vijek uporabe i koja se ne amortizira (npr. goodwill). Imovina koja se amortizira provjerava se radi mogućeg postojanja umanjenja vrijednosti kad događaji ili promijenjene okolnosti ukazuju na to da knjigovodstvena vrijednost možda nije nadoknadiva. Gubitak od umanjenja vrijednosti priznaje se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i njenog nadoknadivog iznosa. Nadoknadivi iznos je fer vrijednost imovine umanjena za troškove prodaje ili vrijednost imovine u uporabi, ovisno o tome koji je viši. Za potrebe procjene umanjenja vrijednosti, imovina se grupira na najnižu razinu kako bi se pojedinačno utvrdio novčani tok (jedinice stvaranja novca). Nefinancijska imovina, osim goodwilla, za koju je iskazan gubitak od umanjenja vrijednosti, provjerava se na svaki datum izvještavanja radi mogućeg ukidanja umanjenja vrijednosti.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.12. *Financijski instrumenti*

i/ Klasifikacija i priznavanje

Društvo i Grupa raspoređuju svoje financijske instrumente u sljedeće kategorije: financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, zajmovi i potraživanja, financijska imovina raspoloživa za prodaju, ulaganja koja se drže do dospijeća i ostale financijske obveze. Klasifikacija ovisi o namjeri s kojom su financijska imovina i obveze stečeni.

Uprava određuje klasifikaciju financijske imovine i financijskih obveza prilikom početnog priznavanja i ukoliko je prikladno, ponovno je procjenjuje na svaki datum izvještavanja.

ii/ Priznavanje i prestanak priznavanja

Redovne kupnje i prodaje financijske imovine po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, ulaganja koja se drže do dospijeća i financijska imovina raspoloživa za prodaju priznaju se na datum trgovanja, odnosno datum kada se Društvo i Grupa obvezuju na kupnju ili prodaju instrumenta. Zajmovi i potraživanja i financijske obveze početno se priznaju na datum nastanka.

Društvo i Grupa prestaju priznavati financijsku imovinu (u cijelosti ili djelomično) kada isteknu prava na primitke gotovinskih tokova od financijske imovine ili kada izgubi kontrolu nad ugovornim pravima nad tom financijskom imovinom. Navedeno se događa kada Društvo i Grupa prenesu suštinski sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt ili kada su prava ostvarena, predana ili istekla.

Društvo i Grupa prestaju priznavati financijske obveze samo kada one prestanu postojati, tj. kada su ispunjene, otkazane ili istekle ili kada su prenesene. Ukoliko se uvjeti financijske obveze značajno promijene, Društvo i Grupa će prestati priznavati tu obvezu i istovremeno priznati novu financijsku obvezu s novim uvjetima.

iii/ Početno i naknadno mjerenje

Financijska imovina i obveze početno se priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za, u slučaju financijske imovine i financijskih obveza koje nisu po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak transakcijske troškove koji se izravno povezuju sa stjecanjem ili izdavanjem financijske imovine ili financijske obveze.

Nakon početnog priznavanja, Društvo i Grupa vrednuju financijske instrumente po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i financijsku imovinu raspoloživu za prodaju po njihovoj tekućoj fer vrijednosti, bez umanjenja za troškove prodaje.

Za financijske instrumente kojima se trguje na aktivnim tržištima, utvrđivanje fer vrijednosti financijske imovine i financijskih obveza temelji se na kotiranim tržišnim cijenama. U ovo spadaju vlasničke vrijednosnice i dužnički instrumenti koji kotiraju na burzi.

Za sve druge financijske instrumente, fer vrijednost utvrđuje se korištenjem tehnika procjene vrijednosti. U tim tehnikama, fer vrijednosti se procjenjuju na temelju vidljivih financijskih podataka na temelju kojih se vrijednost utvrđuje primjenom metode diskontiranih novčanih tokova i/ili metodom usporedivih poduzeća i transakcija.

Kada se fer vrijednost vlasničkih instrumenata koji ne kotiraju ne može pouzdano utvrditi, instrumenti se iskazuju po trošku.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.12. Financijski instrumenti (nastavak)

Zajmovi i potraživanja i ulaganja koja se drže do dospelja vrednuju se po amortiziranom trošku umanjenom za umanjena vrijednosti. Financijske obveze koje se ne raspoređuju u skupinu po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak vrednuju se po amortiziranom trošku. Premije i diskonti, uključujući početne transakcijske troškove, uključuju se u knjigovodstveni iznos pripadajućeg instrumenta te amortiziraju koristeći efektivnu kamatnu stopu tog instrumenta.

iv/ Umanjenje vrijednosti financijske imovine

Društvo i Grupa provjeravaju na svaki datum izvještavanja postoje li objektivni dokazi za umanjenje vrijednosti financijske imovine koja nije klasificirana kao financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Umanjenje vrijednosti financijske imovine provodi se ukoliko postoji objektivni dokaz da je nastupio događaj koji uzrokuje umanjenje vrijednosti nakon početnog priznavanja imovine te navedeni događaj koji uzrokuje umanjenje vrijednosti ima utjecaj na buduće novčane tokove od imovine, koji se može pouzdano procijeniti.

Objektivni dokaz umanjena vrijednosti financijske imovine (uključujući vlasničke vrijednosnice) uključuje nepodmirenje obveza ili kašnjenje dužnika, restrukturiranje kredita ili predujma od strane Društva i Grupe prema uvjetima koje Društvo i Grupa inače ne bi razmatrali, indikacije da će dužnik ili izdavatelj ući u stečajni postupak, nestanak aktivnog tržišta za vrijednosnicu, ili ostale dostupne podatke vezane uz skupinu imovine, kao što su nepovoljne promjene u platnom položaju dužnika ili izdavatelja unutar te skupine, ili ekonomski uvjeti koji su povezani s nepodmirenjima obveza unutar te skupine.

Gubitak od umanjena vrijednosti imovine koja se vodi po amortiziranom trošku utvrđuje se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti financijske imovine i sadašnje vrijednosti očekivanih gotovinskih tokova diskontiranih originalnom efektivnom stopom te imovine. Gubici se priznaju u dobiti ili gubitku te odražavaju u rezervaciji za umanjenje vrijednosti. Kamata na imovinu s umanjenom vrijednošću priznaje se kao amortizacija diskonta te kod naplate.

U slučaju vlasničkih ulaganja klasificiranih kao raspoloživa za prodaju, značajno (više od 20% vrijednosti ulaganja) ili produljeno smanjenje (više od godine dana) fer vrijednosti ulaganja ispod troška stjecanja uzima se u obzir kod utvrđivanja je li vrijednost imovine umanjena. Ukoliko postoji takav dokaz za financijsku imovinu raspoloživu za prodaju, kumulativni gubitak, utvrđen kao razlika između troška stjecanja i tekuće fer vrijednosti, umanjen za gubitak od umanjena vrijednosti po toj financijskoj imovini prethodno priznat u dobiti ili gubitku, prenosi se iz ostale sveobuhvatne dobiti i priznaje u dobiti ili gubitku. Gubici od umanjena vrijednosti priznati u dobiti ili gubitku po vlasničkim vrijednosnicama ne mogu se naknadno ukidati kroz dobit ili gubitak, nego se sva povećanja vrijednosti do konačne prodaje priznaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

v/ Specifični instrumenti

Dužničke vrijednosnice

Dužničke vrijednosnice klasificiraju se kao ulaganja koja se drže do dospelja ili financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, ovisno o svrsi za koju je dužnička vrijednosnica stečena.

Zajmovi i potraživanja od banaka

Depoziti kod banaka klasificirani su kao zajmovi i potraživanja i vrednuju se po amortiziranom trošku umanjenom za gubitke od umanjena vrijednosti te su iskazani zasebno kao depoziti prema ročnosti u konsolidiranom izvještaju o financijskom položaju.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.12. Financijski instrumenti (nastavak)

Vlasničke vrijednosnice

Vlasničke vrijednosnice klasificiraju se kao imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak ili kao financijska imovina raspoloživa za prodaju i vrednuju po fer vrijednosti, osim ako nije moguće pouzdano odrediti fer vrijednost (kao što je prethodno opisano) kad se vrednuju po trošku stjecanja.

Zajmovi i potraživanja od osiguranika i ostalih strana

Zajmovi i potraživanja od osiguranika i ostalih strana iskazuju se po amortiziranom trošku umanjenom za umanjene vrijednosti kako bi se prikazali procijenjeni nadoknadivi iznosi. Dodatno pojašnjeno u bilješci 2.15.

Ulaganja u fondove

Ulaganja u otvorene investicijske fondove klasificiraju se kao financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak ili kao financijska imovina raspoloživa za prodaju i vrednuju po tekućoj fer vrijednosti.

Ulaganja za račun i rizik vlasnika polica životnog osiguranja

Ulaganja za račun i rizik vlasnika polica životnog osiguranja obuhvaćaju ulaganja osiguranika u unit-linked proizvode te se klasificiraju kao financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Potraživanja iz poslova osiguranja i ostala potraživanja

Potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja i ostala potraživanja početno se priznaju po fer vrijednosti, a naknadno po amortiziranom trošku umanjenom za umanjena vrijednosti.

Ugrađeni derivativi unutar ugovora o osiguranju i ugovora o ulaganju

Ponekad, derivativi mogu biti dio hibridnog (kombiniranog) financijskog instrumenta ili osigurateljnog ugovora koji uključuje i derivativ i osnovni ugovor, a koji rezultira time da neki od gotovinskih tokova hibridnog instrumenta variraju analogno derivativu samom za sebe. Takvi derivativi se ponekad nazivaju ugrađeni derivativi.

Ugrađeni derivativi se izdvajaju od osnovnog ugovora i vrednuju po fer vrijednosti, a promjene u fer vrijednosti ugrađenih derivativa uključuju se u dobit ili gubitak, ukoliko udovolje sljedećim uvjetima:

- ekonomske karakteristike i rizici ugrađenih derivativa nisu usko povezani s ekonomskim karakteristikama i rizicima osnovnog ugovora,
- zaseban instrument s karakteristikama jednakim ugrađenom derivativu bi zadovoljio definiciju derivativa,
- hibridni instrument se ne vrednuje po fer vrijednosti, a promjene u njegovoj fer vrijednosti ne priznaju se u računu dobiti i gubitka.

Ugrađeni derivativi koji zadovoljavaju definiciju osigurateljnog ugovora ne moraju se odvajati od osnovnog ugovora. Nadalje, Grupa je iskoristilo izuzeća koja predviđa MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“:

- ne odvaja i ne vrednuje po fer vrijednosti opciju osiguranika da otkupi ugovor o osiguranju za fiksni iznos (ili iznos koji se zasniva na fiksnom iznosu i kamatnoj stopi), čak i ako se ta cijena razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti osigurateljne obveze osnovnog ugovora,
- ne odvaja i ne vrednuje po fer vrijednosti opciju osiguranika da otkupi ugovor s obilježjima diskrecione participacije.

Netiranje financijskih instrumenata

Financijska imovina i obveze se netiraju, te se u izvještaju o financijskom položaju iskazuju u neto iznosu, u slučaju kada postoji zakonski provedivo pravo na prijeboj priznatih iznosa i postoji namjera namire na neto principu ili se stjecanje imovine i podmirenje obveza odvija istovremeno.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.13. Imovina u najmu

Najmovi u kojima Društvo i Grupa ne snose bitan udio rizika i koristi vlasništva klasificiraju se kao operativni najmovi. Plaćanja po osnovi operativnih najмова iskazuju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti prema pravocrtnoj metodi u razdoblju trajanja najma. Društvo i Grupa nemaju financijskih najмова.

2.14. Zalihe

Zalihe sirovina, proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda te rezervnih dijelova iskazuju se po trošku nabave ili neto ostvarivoj vrijednosti, ovisno o tome koja je niža. Trošak proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda obuhvaća sirovine, trošak izravnog rada, ostale izravne troškove i pripadajući dio općih troškova proizvodnje. Neto ostvariva vrijednost predstavlja procjenu prodajne cijene u redovnom tijeku poslovanja umanjenu za varijabilne troškove prodaje.

Trgovačka roba iskazuje se po prodajnoj cijeni umanjenoj za poreze i marže.

Sitni inventar i alati u potpunosti se otpisuju prilikom stavljanja u uporabu.

2.15. Potraživanja od kupaca i potraživanja po zajmovima

Potraživanja od kupaca i potraživanja po zajmovima početno se priznaju po fer vrijednosti, a naknadno se mjere po amortiziranom trošku uporabom metode efektivne kamatne stope, umanjena za ispravak vrijednosti. Ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca provodi se kada postoje objektivni dokazi da Društvo i Grupa neće moći naplatiti sva svoja potraživanja u skladu s dogovorenim uvjetima. Značajne financijske poteškoće dužnika, vjerojatnost dužnikovog stečaja te neizvršenje ili propusti u plaćanjima, smatraju se pokazateljima umanjena vrijednosti potraživanja od kupaca. Iznos ispravka vrijednosti utvrđuje se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti i nadoknadivog iznosa potraživanja, a predstavlja sadašnju vrijednost očekivanih novčanih priljeva diskontiranih korištenjem efektivne kamatne stope. Iznosi ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca kao i naplaćena ranije ispravljena potraživanja iskazuju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti – neto u okviru ostalih poslovnih rashoda.

2.16. Potraživanja iz poslova osiguranja

- i/ Potraživanja iz poslova osiguranja obuhvaćaju potraživanja od osiguranika po osnovi premije neživotnih osiguranja. Potraživanja po osnovi premije neživotnih osiguranja sastoje se od potraživanja za policiranu, a nefakturiranu premiju i potraživanja za fakturiranu, a nenaplaćenu premiju. Priznavanje premije osiguranja opisano je bilješki 2.24 – "Zaračunate bruto premije".
- ii/ Potraživanja za fakturiranu, a nenaplaćenu premiju iskazuju se po nominalnoj vrijednosti, a za sumnjiva i nenaplativa potraživanja utvrđuje se ispravak vrijednosti. Umanjenje vrijednosti priznaje se za sva nenaplaćena potraživanja od čijeg roka dospijeaća do datuma bilance je proteklo 180 dana. Umanjenje vrijednosti može se umanjiti za ona potraživanja po osnovi kojih je utvrđena obveza isplate štete dužniku (pričuva štete).
- iii/ Potraživanja po osnovi prava na regres priznaju se za sve regresne predmete iz mirnog postupka koji proizlaze iz potraživanja od drugog osiguravajućeg društva i regrese za koje je sklopljena nagodba o plaćanju s drugom ugovornom stranom. Umanjenje vrijednosti regresnog potraživanja utvrđuje se za sva potraživanja kod kojih je od datuma dospijeaća prošlo 180 dana. Utvrđeno umanjenje vrijednosti može se umanjiti za ona regresna potraživanja po kojima je izvjesna naplata. Priznavanje prihoda od regresa odgođeno je zbog neizvjesnosti naplate. Prihodi od regresa odgođeni su u pogledu onih regresa koji nisu podmireni u novcu uz iznimku regresa od drugih osiguravajućih društava koji se odmah priznaju u dobiti i gubitku.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.17. Potraživanja iz poslova osiguranja (nastavak)

iv/ Ostala potraživanja odnose se na potraživanja za kamate na kredite i depozite, potraživanja za predujmove, potraživanja za primljene instrumente plaćanja i sl.

2.17. Depoziti

Depoziti kod banaka ugovaraju se s fiksnim rokovima dospijeca. Depoziti s originalnim rokom dospijeca dužim od 3 mjeseca iskazani su po amortiziranom trošku, klasificirani u okviru 'kredita i potraživanja' i iskazani zasebno u konsolidiranom izvještaju o financijskom položaju kao 'depoziti'.

2.18. Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti obuhvaćaju gotovinu, depozite kod banaka po viđenju i ostale kratkotrajne visoko likvidne instrumente s rokovima naplate do tri mjeseca ili kraće.

2.19. Dionički kapital

Dionički kapital sastoji se od redovnih dionica. Primici koji se iskazuju u glavnici pri izdavanju novih dionica ili opcija, iskazuju se umanjeno za pripadajuće troškove transakcije i porez na dobit.

2.20. Posudbe

Posudbe se početno priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za troškove transakcije. U budućim razdobljima, posudbe se iskazuju po amortiziranom trošku; sve razlike između primitaka (umanjenoj za troškove transakcije) i otkupne vrijednosti priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti tijekom razdoblja trajanja posudbe, koristeći metodu efektivne kamatne stope.

Troškovi posudbi koji se mogu direktno dovesti u vezu sa stjecajem imovine ili imovinom u izgradnji kapitaliziraju se tijekom vremenskog razdoblja koje je potrebno da se sredstvo dovrši i pripremi za namjeravanu uporabu. Ostali troškovi posudbi terete izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti.

Posudbe se klasificiraju kao kratkoročne obveze, osim ako Društvo i Grupa imaju bezuvjetno pravo odgoditi podmirenje obveze najmanje 12 mjeseci nakon datuma bilance.

2.21. Tekući i odgođeni porez na dobit

Porezni trošak za godinu sastoji se od tekućeg i odgođenog poreza na dobit. Porez se priznaje u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti, osim ako se odnosi na stavke priznate u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti ili direktno u kapitalu. U tom slučaju, porez se priznaje u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti ili u kapitalu.

Iznos poreza na dobit za tekuću godinu obračunava se na temelju poreznog zakona koji je na snazi u Republici Hrvatskoj na dan bilance ili u drugim zemljama u kojima podružnice imaju svoja sjedišta. Uprava povremeno procjenjuje pojedine stavke u poreznim prijavama s obzirom na situacije u kojima su primjenjive porezne odredbe podložne tumačenju te razmatra formiranje rezerviranja, gdje je to prikladno, na temelju očekivanog iznosa koji treba platiti Poreznoj upravi.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.21 Tekući i odgođeni porez na dobit (nastavak)

Iznos odgođenog poreza obračunava se metodom bilančne obveze, na privremene razlike između porezne osnovice imovine i obveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti u financijskim izvještajima. Međutim, odgođeni porez se ne priznaje ako proizlazi iz početnog priznavanja imovine ili obveza u transakciji koja nije poslovno spajanje i koje u vrijeme transakcije ne utječe na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit (porezni gubitak). Odgođena porezna imovina i obveze mjere se poreznim stopama za koje se očekuje da će se primjenjivati u razdoblju kada će imovina biti nadoknađena ili obveza podmirena, na temelju poreznih stopa koje su, i poreznih zakona koji su, na snazi ili se djelomično primjenjuju na datum bilance.

Iznos odgođenog poreza na dobit obračunava se na privremene razlike nastale na temelju ulaganja u podružnice, osim kada je vrijeme ukidanja privremenih razlika kontrolirano od strane Društva i Grupe, te postoji vjerojatnost da se privremena razlika neće ukinuti u doglednoj budućnosti.

Odgođena porezna imovina priznaje se do visine buduće oporezive dobiti za koju je vjerojatno da će biti raspoloživa za iskorištenje privremenih razlika.

2.22. Primanja zaposlenih

a) Obveze za mirovine i ostale obveze nakon umirovljenja

U toku redovnog poslovanja prilikom isplata plaća, Društvo i Grupa u ime svojih zaposlenika koji su članovi obveznih mirovinskih fondova obavlja redovita plaćanja doprinosa sukladno zakonu. Obvezni mirovinski doprinosi fondovima iskazuju se kao dio troška plaća kada se obračunaju. Društvo i Grupa nemaju dodatni mirovinski plan te stoga nema nikakvih drugih obveza u svezi s mirovinama zaposlenika.

Društvo i Grupa imaju obveze prema zaposlenima prilikom prestanka zaposlenja u nekim društvima u Grupi (prilikom odlaska u mirovinu, otkaza ili dobrovoljnog odlaska). Društvo i Grupa priznaju obvezu za ova dugoročna primanja radnika ravnomjerno u razdoblju u kojem je primanje ostvareno, na temelju stvarnog broja godina radnog staža. Obveza za dugoročna primanja radnika mjeri se korištenjem pretpostavki o broju radnika kojima navedena primanja treba isplatiti, procijenjenom trošku navedenih primanja te diskontnoj stopi.

b) Otpremnine

Obveze za otpremnine priznaju se kad Društvo i Grupa prekinu radni odnos zaposlenika prije normalnog datuma umirovljenja ili odlukom zaposlenika da dragovoljno prihvati prekid radnog odnosa u zamjenu za naknadu. Društvo i Grupa priznaju obveze za otpremnine kada je dokazivo preuzelo obvezu da prekine radni odnos sa sadašnjim zaposlenicima, na osnovu detaljnog formalnog plana bez mogućnosti da od njega odustane ili osigurava otpremnine kao rezultat ponude da potakne dragovoljno raskidanje radnog odnosa. Otpremnine koje dospijevaju u razdoblju duljem od 12 mjeseci nakon datuma bilance, diskontiraju se na sadašnju vrijednost.

c) Dugoročna primanja zaposlenih

Društvo i grupa imaju obveze prema zaposlenima prilikom prestanka zaposlenja (prilikom odlaska u mirovinu, otkaza ili dobrovoljnog odlaska). Društvo i Grupa priznaju obvezu za ova dugoročna primanja radnika ravnomjerno u razdoblju u kojem je primanje ostvareno, na temelju stvarnog broja godina radnog staža. Obveza za dugoročna primanja radnika mjeri se korištenjem pretpostavki o broju radnika kojima navedena primanja treba isplatiti, procijenjenom trošku navedenih primanja te diskontnoj stopi.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.22. Primanja zaposlenih (nastavak)

d) Kratkoročna primanja zaposlenih

Društvo i Grupa priznaju rezerviranje za bonuse kada postoji ugovorna obveza ili praksa iz prošlosti na temelju koje je nastala izvedena obveza. Nadalje, Društvo i Grupa priznaju obvezu za akumulirane naknade za odsutnost s posla na temelju neiskorištenih dana godišnjeg odmora na dan bilance.

2.23. Rezerviranja

Rezerviranja za troškove restrukturiranja, sudske sporove i ostala rezerviranja priznaju se ako Društvo i Grupa imaju sadašnju zakonsku ili izvedenu obvezu kao posljedicu prošlog događaja, ako je vjerojatno da će biti potreban odljev resursa radi podmirivanja obveze te ako se iznos obveze može pouzdano procijeniti.

Rezerviranja se mjere po sadašnjoj vrijednosti troškova za koje se očekuje da će biti potrebni za podmirenje obveze, korištenjem diskontne stope prije poreza, koja odražava tekuće tržišne procjene vremenske vrijednosti novca kao i rizike koji su specifični za navedenu obvezu.

2.24. Priznavanje prihoda

Prihodi se sastoje od fer vrijednosti primljene naknade ili potraživanja za prodane proizvode, robu ili usluge tijekom redovnog poslovanja Društva i Grupe. Prihodi su iskazani u iznosima koji su umanjeni za porez na dodanu vrijednost, trošarine, procijenjene povrate, rabate i diskonte i nakon eliminacije prodaje unutar Grupe.

Društvo i Grupa priznaju prihode kada se iznos prihoda može pouzdano mjeriti, kada će Društvo i Grupa imati buduće ekonomske koristi i kada su zadovoljeni specifični kriteriji za sve djelatnosti Grupe koje su opisane u nastavku.

i/ Prihodi od prodaje robe i usluga

a) Prihodi od veleprodaje robe i materijala

Prihodi od prodaje robe i materijala u veleprodaji priznaju se kada Grupa obavi isporuke kupcu, kada kupac ima slobodu određivanja prodajne cijene i kada ne postoji nijedna nepodmirena obveza koja bi mogla utjecati na prihvaćanje proizvoda od strane kupca. Isporuka je izvršena kad se proizvodi otpreme na određenu lokaciju, rizici gubitka prenesu na kupca i kad je utvrđeno jedno od navedenog: kupac prihvaća proizvode u skladu s ugovorom ili Grupa ima objektivne dokaze o tome da su svi kriteriji prihvaćanja zadovoljeni.

Prihodi od prodaje iskazuju se na temelju cijene iz ugovora o prodaji, umanjeni za procijenjene količinske popuste i povrate. Procjene popusta i povrata utvrđuju se na temelju stečenog iskustva. Prodaja ne sadržava elemente financiranja, jer je rok naplate potraživanja u rasponu od 15 do 60 dana, što je u skladu s tržišnom praksom.

b) Prihodi od usluga

Društvo pruža usluge upravljanja podružnicama. Prihod od izvršenih usluga određuje se na temelju sklopljenog ugovora s fiksnom cijenom uz ugovorene rokove od 12 mjeseci. Prihodi se priznaju u razdoblju u kojem su usluge obavljene prema pravocrtnoj metodi tijekom razdoblja trajanja ugovora.

Prihod od izvršenih usluga Grupe određuje se na temelju sklopljenog ugovora s fiksnom cijenom uz ugovorene rokove do najduže 1 godine.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.24. Priznavanje prihoda (nastavak)

Prihodi od ugovora s fiksnom cijenom za usluge priznaju se u razdoblju u kojem su usluge obavljene prema pravocrtnoj metodi tijekom razdoblja trajanja ugovora.

c) Prihodi od maloprodaje robe

Prihodi od maloprodaje robe priznaju u trenutku prodaje robe kupcu. Prihodi od maloprodaje uglavnom se ostvaruju u gotovini ili putem kreditnih kartica. Iskazani prihodi uključuju naknade za kreditne kartice koje se iskazuju u okviru ostalih troškova poslovanja.

ii/ Prihodi i troškovi iz osiguranja

Zaračunate bruto premije

- a) Zaračunate premije čine osnovne poslovne prihode, a sadrže zaračunate premije neživotnog i životnog osiguranja.
- b) Zaračunate bruto premije neživotnih osiguranja uključuju sve iznose premija koje su ugovorene (policirane) u tekućem obračunskom razdoblju, neovisno da li se ti iznosi u cijelosti ili djelomično odnose na kasnije obračunsko razdoblje.

Zaračunate bruto premije neživotnog osiguranja uključuju sve bruto premije policirane u obračunskom razdoblju kojima je početak osigurateljne godine u obračunskom razdoblju, bez obzira odnose li se u potpunosti ili djelomično na sljedeća računovodstvena razdoblja. Premije su objavljene bruto, tj. uključuju provizije posrednicima i isključuju poreze i doprinose na premije. Policirane premije uključuju korekciju premije policirane u prethodnim računovodstvenim razdobljima i procjene premija policiranih na kraju razdoblja. Policirane premije odnosno bruto zaračunate premije kao i prijenosne premije uključuju korekcije za otpis nedospjelih iznosa potraživanja od vlasnika polica zbog prekida osiguranja. Neto gubici od umanjenja potraživanja po premiji osiguranika iskazuju se u sklopu ostalih poslovnih rashoda.

Zarađeni dio primljenih premija, priznaje se kao prihod. Premije se zarađuju od datuma nastanka rizika tijekom razdoblja osiguranja, na temelju obrasca preuzetih rizika.

- c) Zaračunate bruto premije životnih osiguranja uključuju sve iznose premija koji su naplaćeni do kraja obračunskog razdoblja.

U skladu s izuzetkom kojeg dozvoljava MSFI 4, premije životnih osiguranja računovodstveno se evidentiraju po gotovinskom načelu. Premije dopunskih osiguranja evidentiraju se također po gotovinskom načelu.

Nastale štete

Nastale štete obuhvaćaju sve likvidirane iznose šteta u obračunskom razdoblju, bez obzira u kojem su obračunskom razdoblju štete nastale, umanjene za udio reosiguranja u štetama, naplaćena regresna potraživanja, prodane i nadoknađene iznose, te uvećani za pričuve šteta na kraju obračunskog razdoblja, a umanjene za pričuve šteta na početku obračunskog razdoblja.

Bruto iznosi likvidiranih šteta, osim čistih likvidiranih šteta, uključuju troškove vezane za likvidaciju šteta (procjene, odvjetničke usluge i slično), otkupe i troškove po regresnim zahtjevima.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.24. Priznavanje prihoda (nastavak)

iii/ Ostali prihodi

a) Prihodi od kamata

Prihodi od kamata priznaju se na vremenski proporcionalnoj osnovi koristeći metodu efektivne kamatne stope. Kada je vrijednost potraživanja umanjena, Društvo i Grupa umanjuje knjigovodstvenu vrijednost potraživanja na njegovu nadoknadivu vrijednost, što predstavlja procijenjenu vrijednost očekivanih novčanih priljeva diskontiranih po originalnoj efektivnoj kamatnoj stopi instrumenta. Ravnomjerno ukidanje diskonta u budućim razdobljima, priznaje se kao prihod od kamata. Prihodi od kamata od zajmova čija je naplata upitna, priznaju se koristeći metodu originalne efektivne kamatne stope. Primljene kamate klasificiraju se u izvještaju o novčanom toku kao novčani tok iz ulagačkih aktivnosti, dok se plaćene kamate iskazuju kao novčani tok iz poslovnih aktivnosti.

b) Prihodi od dividendi

Prihodi od dividendi priznaju se kada je ustanovljeno pravo na dividendu. Primljene dividende klasificiraju se u izvještaju o novčanom toku kao novčani tok iz ulagačkih aktivnosti, dok se plaćene dividende iskazuju kao novčani tok iz financijskih aktivnosti.

c) Prihodi od državnih subvencija

Prihodi od državnih subvencija priznaju se po njihovoj fer vrijednosti kada se sa sigurnošću može utvrditi da će subvencije biti primljene i da je Grupa ispunila sve uvjete koji su zahtijevani od strane države.

2.25. Raspodjela dividendi

Raspodjela dividendi dioničarima Društva priznaje se kao obveza u financijskim izvještajima u razdoblju u kojem su odobrene od strane Glavne skupštine Društva.

2.26. Porez na dodanu vrijednost

Porezna uprava zahtijeva podmirenje PDV-a na neto osnovi. PDV koji proizlazi iz transakcija prodaje i kupnje priznaje se i iskazuje u bilanci na neto osnovi. U slučaju umanjenja potraživanja za ispravak vrijednosti, gubitak od umanjenja iskazuje se u bruto iznosu potraživanja, uključujući PDV.

2.27. Obveze prema dobavljačima

Obveze prema dobavljačima su nastale za nabavljena dobra ili usluge u redovnom poslovanju. Ove obveze su klasificirane kao tekuće ako plaćanje dospijeva u roku od jedne godine ili kraće, a ako ne, klasificirane su kao dugotrajne.

Obveze prema dobavljačima se početno priznaju po fer vrijednosti, a u budućim razdobljima se iskazuju po amortiziranom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.28. Obveze i povezana imovina s osnove testa adekvatnosti obveza

MSFI 4 propisuje obavezno provođenje testa adekvatnosti obveza iz ugovora o osiguranju. Grupa na svaki datum izvještavanja procjenjuje jesu li njegove iskazane obveze za osiguranje adekvatne, koristeći sadašnje procjene budućih novčanih tokova po svim svojim ugovorima o osiguranju. Ako navedena procjena pokaže da je knjigovodstvena vrijednost obveza iz osiguranja nedovoljna u odnosu na procijenjene buduće novčane tokove, manjak se priznaje na teret dobiti ili gubitka. Procjene budućih novčanih tokova temelje se na realnim aktuarskim pretpostavkama uzimajući u obzir tekuće iskustvo o nastanku šteta.

2.29. Tehničke pričuve

Tehničke pričuve iskazane u financijskim izvještajima odnose se na prijenosne premije, matematičku pričuvu osiguranja života, pričuvu za štete, pričuvu za kolebanje šteta i ostale osigurateljno tehničke pričuve, a formiraju se sukladno Pravilniku o minimalnim standardima, načinu obračuna i mjerilima za izračun tehničkih pričuva osiguranja prema računovodstvenim propisima kao i internim aktima Grupe. Sve tehničke pričuve imaju pozitivno mišljenje imenovanog ovlaštenog aktuara Grupe.

i/ Prijenosne premije

Grupa obračunava prijenosne premije za one vrste osiguranja kod kojih osigurateljno pokriće traje i nakon kraja izvještajnog razdoblja budući da se osigurateljna godina i izvještajno razdoblje ne poklapaju. Osnovica za obračun bruto prijenosne premije neživotnih osiguranja je obračunata (policirana) premija, dok je osnovica za obračun bruto prijenosne premije dopunskih osiguranja uz osiguranje života naplaćena premija.

Prijenosne premije obračunavaju se po metodi pro rata temporis, osim za vrste osiguranja kredita gdje se uzima u obzir smanjenje osigurateljnog pokrića tijekom trajanja ugovora. Reosigurateljni dio bruto prijenosne premije utvrđuje se ovisno o ugovoru o reosiguranju i metodi primijenjenoj za obračun pripadajuće bruto prijenosne premije.

ii/ Matematička pričuva osiguranja života

Matematička pričuva osiguranja života obračunata je pojedinačno po svakom ugovoru o osiguranju neto prospektivnom metodom sukladno zakonskim propisima i pravilnicima HANFA-e.

iii/ Pričuve za štete

Pričuve za štete sadrže pričuve za prijavljene štete, pričuve za nastale neprijavljene štete i pričuve za troškove obrade šteta.

Pričuve za prijavljene štete utvrđuju se pojedinačnom procjenom. Kod određivanja pričuva za troškove obrade šteta i za nastale neprijavljene štete primijenjene su aktuarske metode.

Udio reosiguranja u pričuvama utvrđen je u skladu s reosigurateljnim ugovorima.

iv/ Pričuva za rizike koji nisu istekli

Pričuva za rizike koji nisu istekli oblikuje se tamo gdje očekivana vrijednost šteta i troškova, koji se odnose na neistekla razdoblja polica na snazi na datum izvještavanja, nadilazi pričuvu prijenosnih premija vezanu za te police. Pričuva za rizike koji nisu istekli računa se zasebno za pojedine vrste odnosno homogene grupe rizika.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.29. Tehničke pričuve (nastavak)

v/ Pričuva za bonuse i popuste

Pričuva za bonuse i popuste oblikuje se prema odredbama ugovora o osiguranju i u skladu s Pravilnikom o minimalnim standardima, načinu obračuna i mjerilima za izračun tehničkih pričuva osiguranja prema računovodstvenim propisima.

2.30. Tehničke pričuve životnih osiguranja kada ugovaratelj snosi rizik ulaganja

Kako Grupa zaključuje police životnih osiguranja kod kojih ugovaratelj snosi rizik ulaganja oblikovana je i odgovarajuća posebna pričuva po svakom ugovoru o osiguranju.

2.31. Reosiguranje

Grupa cedira premije reosiguranju u sklopu redovnog poslovanja sa svrhom ograničavanja svog neto potencijalnog gubitka kroz diverzifikaciju rizika. Ugovori o reosiguranju ne lišavaju Grupu njene izravne obveze prema imateljima polica.

Cedirane premije i nadoknadivi iznosi prezentiraju se kroz dobit ili gubitak na bruto principu. Samo ugovori iz kojih proizlazi značajan prijenos rizika osiguranja računovodstveno se evidentiraju kao ugovori o reosiguranju. Iznosi naplativi po takvim ugovorima priznaju se u istoj godini kao i povezana šteta. Ugovori koji ne prenose značajan rizik osiguranja (tj. financijsko reosiguranje), računovodstveno se evidentiraju kao depoziti. Tijekom 2017. i 2016. godine Grupa nije imala takvih ugovora.

Imovina s osnove reosiguranja uključuje iznose koji se potražuju od društava za reosiguranje za cedirane obveze iz osiguranja. Potraživanja od reosiguratelja su procijenjena na način konzistentan s pričuvama za neisplaćene štete ili štete plaćene po osnovi reosiguranih polica. Imovina s osnove reosiguranja sadrži stvarne ili procijenjene iznose potraživanja od reosiguratelja u vezi s tehničkim pričuvama. Imovina iz poslova reosiguranja vezana uz tehničke pričuve formira se na temelju uvjeta ugovora o reosiguranju i vrednuje na istoj osnovi kao i povezane reosigurate obveze.

Potraživanja od reosiguranja procjenjuju se za umanjene vrijednosti na svaki datum izvještavanja.

2.32. Klasifikacija ugovora

Ugovori u kojima Grupa preuzima značajni rizik osiguranja od druge strane (vlasnika police) prihvaćajući nadoknaditi štetu vlasniku police ili drugom korisniku osiguranja ako nastupi određeni neizvjesni budući događaj (osigurani događaj) koji negativno utječe na imatelja police ili drugog korisnika osiguranja klasificiraju se kao ugovori o osiguranju. Ugovori u kojima prijenos rizika osiguranja s vlasnika police na Grupu nije značajan, klasificiraju se kao ugovori o ulaganju.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.32. Klasifikacija ugovora (nastavak)

Ugovori o osiguranju i ugovori o ulaganju mogu sadržavati obilježja diskrecionog sudjelovanja u dobiti. Ugovor s obilježjem diskrecionog sudjelovanja u dobiti su ugovorna prava imatelja police na primanje dodatka u odnosu na minimalna zagarantirana plaćanja, pri čemu će dodatna plaćanja činiti značajan dio ukupnih ugovornih plaćanja i čiji su iznos ili trenutak nastanka uz diskreciju izdavatelja i koja se ugovorno temelje na:

- uspješnosti određene skupine ugovora ili određenog tipa ugovora,
- realiziranim i/ili nerealiziranim prinosima na ulaganja u određene skupine imovine izdavatelja ili
- dobiti ili gubitku Društva koje je izdalo ugovore.

Diskrecijski element tih ugovora računovodstveno se evidentira unutar matematičke pričuve. Rezerviranja za diskrecijske bonuse unutar matematičke pričuve čine iznosi proizašli iz sudjelujućih polica, čija alokacija imateljima polica nije specificirana na datum izvještavanja. Nakon odluke o alokaciji, vrše se transferi iz rezerviranja za diskrecijske bonuse na pojedinačne police.

Na datum izvještavanja iznos rezerviranja za diskrecijsku alokaciju dobiti za Grupu iznosio je 30.407 tisuća kuna (2016.: 35.382 tisuća kuna).

2.33. Upravljanje rizikom osiguranja

Rizik osiguranja odnosi se na rizik koji može nastati ako stvarne isplate šteta i naknada premašuju neto-knjigovodstveni iznos obveza iz osiguranja zbog slučajnosti, pogrešaka i/ili promjena okolnosti. Rizik osiguranja uključuje rizik nastupa štetnog događaja, rizik određivanja visine premije (tarifiranje), rizik oblikovanja pričuva te rizike reosiguranja.

Premijski rizik je prisutan u trenutku izdavanja police prije nego što se dogodi osigurani slučaj. Postoji rizik da će troškovi i štete koje će nastati biti veći od primljenih premija. Rizik pričuva predstavlja rizik da je apsolutna razina tehničkih pričuva krivo procijenjena ili da će stvarne štete varirati oko statističke srednje vrijednosti. Rizik pribave neživotnih osiguranja također uključuje rizik katastrofe, koji proizlazi iz izvanrednih događaja koji nisu u dovoljnoj mjeri pokriveni premijskim rizikom ili rizikom pričuve. Rizik pribave osiguranja života uključuje biometrijski rizik (koji uključuje smrtnost, dugovječnost, rizik pobolijevanja i invalidnosti) i rizik odustajanja. Rizik odustajanja predstavlja veću ili manju stopu odustajanja od polica, prekida, promjena u kapitalizaciji (prestanak plaćanja premije) i otkupa.

Grupa upravlja rizikom osiguranja kroz limite pribave, procedure odobravanja transakcija koje uključuju nove proizvode ili koje prelaze zadane limite, tarifiranje, dizajn proizvoda i upravljanje reosiguranjem. Strategija pribave teži različitosti koja će osigurati uravnotežen portfelj i bazira se na velikom portfelju sličnih rizika tijekom više godina što smanjuje varijabilnost rezultata. Svi ugovori osiguranja neživota su u pravilu godišnji i ugovaratelji imaju pravo odbiti produljenje ugovora ili promijeniti uvjete ugovora prilikom obnove.

Grupa prenosi dio rizika u reosiguranje kako bi kontroliralo izloženost gubicima i zaštitilo kapitalnu osnovu. Grupa kupuje kombinaciju proporcionalnih i neproporcionalnih ugovora o reosiguranju kako bi smanjilo neto izloženost za pojedini rizik ovisno o vrsti osiguranja.

Rizik osiguranja prate aktuari kroz svoje poslove, a Sektor za upravljanje rizicima u dogovoru s njima preuzima pokazatelje kako bi taj rizik obuhvatili u sklopu upravljanja rizicima na razini cijele Grupe.

Izvešće o adekvatnosti pričuva, premije osiguranja kao i samopridržaja, daje imenovani ovlašteni aktuar.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.33. Upravljanje rizikom osiguranja (nastavak)

Koncentracija rizika osiguranja

Ključni aspekt rizika osiguranja kojem je Grupa izložena je stupanj koncentracije rizika osiguranja koji određuje stupanj do kojega određeni događaj ili serija događaja mogu utjecati na obveze Grupe. Takva koncentracija može proizaći iz pojedinog ugovora o osiguranju ili iz većeg broja povezanih ugovora kod kojih može nastati slična obveza. Važan aspekt koncentracije rizika osiguranja je da koncentracija također može proizaći iz akumulacije rizika kroz različite vrste osiguranja.

Koncentracija rizika može proizaći iz rijetkih događaja s velikim posljedicama kao što su prirodne katastrofe, u situacijama kada je Grupa izložena neočekivanim promjenama u trendovima, na primjer, neočekivane promjene u ljudskoj smrtnosti ili u ponašanju vlasnika polica osiguranja; ili kada značajni sudski ili regulatorni rizici mogu prouzrokovati velike pojedinačne gubitke, ili imati utjecaj na veliki broj ugovora. Rizici koje pribavlja Grupa su locirani u Republici Hrvatskoj.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**2.33. Upravljanje rizikom osiguranja (nastavak)**

Koncentracija osigurateljnog rizika prije i poslije reosiguranja u odnosu na vrstu prihvaćenog osigurateljnog rizika prikazana je u tablici, s obzirom na knjigovodstvenu vrijednost nastalih šteta i odšteta (bruto i neto od reosiguranja) koje nastaju na temelju ugovora o osiguranju:

(u tisućama kuna)	31.12.2017.			31.12.2016.		
	Bruto nastale štete u valuti	Udio reosiguranja u nastalim štetama u valuti	Neto nastale štete u valuti	Bruto nastale štete u valuti	Udio reosiguranja u nastalim štetama u valuti	Neto nastale štete u valuti
Osiguranje od nezgode	27.386	(33)	27.419	34.199	(310)	34.509
Zdravstveno osiguranje	76.988	305	76.683	6.774	1.148	5.626
Osiguranje cestovnih vozila	216.007	254	215.753	205.640	840	204.800
Osiguranje tračnih vozila	630	-	630	1.332	-	1.332
Osiguranje zračnih letjelica	3.617	3.487	130	2.290	1.691	599
Osiguranje plovila	52.663	10.331	42.332	37.857	8.872	28.985
Osiguranje robe u prijevozu	4.647	(1.675)	6.322	26.112	16.680	9.432
Osiguranje od požara i elementarnih šteta	87.321	36.149	51.172	78.641	46.586	32.055
Ostala osiguranja imovine	257.045	20.660	236.385	238.161	30.699	207.462
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila	213.559	(8.102)	221.661	228.580	(14.287)	242.867
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica	2.257	1.454	803	(1.651)	(422)	(1.229)
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila	(1.775)	3.787	(5.562)	3.144	(449)	3.593
Ostala osiguranja od odgovornosti	72.281	18.314	53.967	69.631	17.449	52.182
Osiguranje kredita	(44.737)	259	(44.996)	(9.374)	(9.750)	376
Osiguranje jamstava	76	-	76	(652)	-	(652)
Osiguranje raznih financijskih gubitaka	18.574	12.972	5.602	6.235	1.145	5.090
Putno osiguranje	3.052	-	3.052	3.101	--	3.101
Ukupno neživotno osiguranje	989.591	98.162	891.429	930.020	99.892	830.128
Životno osiguranje	283.702	(276)	283.978	371.308	7	371.301
Rentno osiguranje	9.811	-	9.811	11.321	-	11.321
Dopunska osiguranja uz životno osiguranje	1.645	-	1.645	751	-	751
Životna ili rentna osiguranja kod kojih osiguranik na sebe preuzima investicijski rizik	190.783	-	190.783	102.399	-	102.399
Ukupno životno osiguranje	485.941	(276)	486.217	485.779	7	485.772
Ukupno	1.475.532	97.886	1.377.646	1.415.799	99.899	1.315.900

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.33. Upravljanje rizikom osiguranja (nastavak)

Uprava vjeruje da neživotna osiguranja nemaju značajnu izloženost prema bilo kojoj skupini osiguranika po društvenim, profesionalnim, generacijskim ili sličnim kriterijima. Najveća vjerojatnost značajnih gubitaka proizlazi iz katastrofalnih događaja, kao što su poplave, tuča, oluje ili oštećenja uslijed potresa. Tehnike i pretpostavke koje Grupa koristi za izračun ovih rizika uključuju:

- Mjerenje zemljopisnih akumulacija,
- Procjenu najvećeg mogućeg gubitka,
- Reosiguranje viška štete.

Neživotna osiguranja

Osnovni pokazatelj rizika osiguranja je kvota šteta. U sljedećim tablicama su prikazane kvote šteta, kvote troškova i kombinirane kvote te kvote šteta neto od reosiguranja.

Usporedba kvota šteta i troškova za 2017. i 2016. godinu:

Neživotna osiguranja	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Kvota šteta	-54,55%	-51,56%
Kvota troškova	-43,04%	-46,03%
Kombinirana kvota	-97,59%	-97,59%
Kvota šteta neto	-56,57%	-53,21%

Životna osiguranja

Kod životnih osiguranja su izraženi kamatni rizik i biometrijski rizici. Kamatni rizik se obrađuje kroz tržišne rizike, a biometrijski rizici se prate na temelju aktuarskih analiza.

Analiza matematičke pričuve po garantiranoj kamatnoj stopi je kako slijedi:

Kamata uračunata u cjeniku je u intervalu	Matematička pričuva* na 31. prosinca 2017.		Matematička pričuva* na 31. prosinca 2016.	
	(u tisućama kuna)	Udio %	(u tisućama kuna)	Udio %
[1, 3]	1.127.172	41,93%	943.621	35,81%
[3, 4]	1.121.655	41,73%	1.183.251	44,91%
[4, 5]	436.536	16,24%	505.503	19,18%
[5, 6]	2.438	0,10%	2.591	0,10%
	2.687.801	100,00%	2.634.966	100,00%

* Matematička pričuva je matematička pričuva ugovorenih svota i matematička pričuva dodatnih svota.

U gornjoj tablici je prikazana matematička pričuva po garantiranim kamatnim stopama. Prinos od ulaganja za životna osiguranja prikazan je u sljedećoj tablici i dovoljan je za pokriće potrebne kamate za portfelj životnih osiguranja.

Prinos na matematičku pričuvu:

(u tisućama kuna)	2017.	2016.
Prosječno stanje matematičke pričuve	2.636.005	2.570.256
Prinos od ulaganja na matematičku pričuvu	139.835	103.833
Stopa godišnjeg prinosa na matematičku pričuvu	5,30%	4,04%

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.33. Upravljanje rizikom osiguranja (nastavak)

Osjetljivost sadašnje vrijednosti buduće dobiti na promjene značajnih varijabli

Dobit ili gubitak i obveze iz osiguranja su većinom osjetljivi na promjene u smrtnosti, stopi troška i diskontnoj stopi koja se koristi u testu adekvatnosti obveza.

Grupa procjenjuje utjecaj promjena u ključnim varijablama koje imaju značajan utjecaj na sadašnju vrijednost buduće dobiti ("PVFP") na kraju godine. Za svako razdoblje, projekcija je izračunata dobit (vektor profit), a "PVFP" se izračunava kao sadašnja vrijednost dobiti uz rizik diskontne stope.

Tablica u nastavku prikazuje analizu osjetljivosti za životno osiguranje.

Rizik životnog osiguranja – analiza osjetljivosti	2017.	2016.
<i>(u tisućama kuna)</i>	Promjena obveze	Promjena obveze
Kamatna stopa -0,5%	75.877	98.326
Smrtnost +10%	(366)	3.800
Troškovi +10%	17.994	29.166

Grupa koristi izračun sadašnje vrijednosti budućih profita (engl. present value of future profits ili PVFP) za potrebe upravljanja s osjetljivosti rizika osiguranja. Osnovni scenarij odnosi se na obračun obveza s pretpostavkama koje se koriste za izračun najbolje procjene (engl. best estimate). Osnovni scenarij predstavlja izračun uz primjenu pretpostavki opisanih u bilješci 2.34 tijekom testa adekvatnosti obveza. Za svaku policu se izračunava prihod od premije i ulaganja, a troškovi se izračunavaju na temelju troškova uprave i izdataka za štete.

Promjene u varijablama predstavljaju razumno moguće promjene koje bi, da su se dogodile, dovele do značajnih promjena u obvezama iz osiguranja na datum izvještavanja. Razumno moguće promjene ne predstavljaju niti očekivane promjene u varijablama niti najgore scenarije. Analizirana je promjena u svakoj varijabli, pri čemu ostale pretpostavke ostaju nepromijenjene, a promjene u vrijednosti povezane imovine se zanemaruju.

Osjetljivost na promjene smrtnosti izračunata je smanjenjem smrtnosti za mirovinske proizvode za 10% i povećanjem smrtnosti za ostale proizvode za 10%, dok je osjetljivost na promjene troškova izračunata povećanjem troškova održavanja portfelja za 10%.

Najznačajniji učinak na dobit ili gubitak te na visinu tehničkih pričuva, kako pokazuju rezultati PVFP-a, ima promjena kamatnih stopa.

Neživotno osiguranje

U neživotnim osiguranjima, varijable koje imaju najveći utjecaj na obveze osiguranja odnose se na sudske sporove iz osiguranja automobilske odgovornosti. Obveze koje se odnose na sudske štete osjetljive su na pravne, sudske, političke, ekonomske i društvene trendove. Uprava smatra da nije izvedivo kvantificirati osjetljivost neživotnih osiguranja na promjene u ovim varijablama.

2.34. Osnovne pretpostavke koje imaju najveći utjecaj na priznatu imovinu, obveze, prihode i rashode iz poslovanja osiguranja

i/ Neživotno osiguranje

Na datum bilance formira se pričuva za procijenjeni konačni trošak podmirenja svih nastalih šteta koje proizlaze iz događaja nastalih do toga datuma, bilo da su prijavljene ili ne, skupa s odgovarajućim troškovima obrade šteta, umanjeno za već isplaćene iznose. Obveza za prijavljene, a nelikvidirane štete je procijenjena posebno za svaku pojedinačnu štetu uz evši u obzir okolnosti, dostupne informacije od procjenitelja i povijesne dokaze o iznosima sličnih šteta. Pojedinačne štete se redovno pregledavaju i rezerva se redovno ažurira kada se pojave nove informacije. Procjena pričuve za nastale, a neprijavljene štete (IBNR) je općenito podložna većem stupnju neizvjesnosti nego pričuva za prijavljene štete. IBNR pričuvu procjenjuju aktuari Društva.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.34. Osnovne pretpostavke koje imaju najveći utjecaj na priznatu imovinu, obveze, prihode i rashode iz poslovanja osiguranja (nastavak)

Zavisno od karakteristika pojedine vrste osiguranja, portfelja Grupe i oblika i kvalitete raspoloživih podataka, pričuva za nastale a neprijavljene štete utvrđuje se najprikladnijim modelom koji se temelji na determinističkim ili stohastičkim metodama koje za osnovicu imaju trokut šteta. Kako bi budući razvoj šteta bio najbolje opisan odabrani model može sadržavati jednu ili kombinaciju nekoliko metoda.

Oblikovanje IBNR pričuve se radi po vrstama posla odnosno homogenim grupama rizika.

Za štete „dugog repa“, nivo pričuva u velikoj mjeri ovisi o procjeni razvoja šteta od posljednje godine razvoja za koju postoje povijesni podaci do konačnog razvoja. Preostali faktori razvoja šteta se procjenjuju razborito koristeći matematičke metode krivulja, koje projiciraju opažene faktore ili se baziraju na aktuarskoj procjeni.

Stvarna metoda koja se koristi ovisi o godini nastanka štete i opaženom povijesnom razvoju šteta. U mjeri u kojoj ove metode koriste povijesni razvoj šteta, pretpostavlja se da će se povijesni uzorak razvoja šteta ponoviti i u budućnosti. Postoje razlozi zašto ovo možda nije ispunjeno pa je potrebno modificirati metode. Mogući razlozi su:

- ekonomski, politički i društveni trendovi (koji uzrokuju različit nivo inflacije u odnosu na očekivani);
- promjene u kombinaciji vrsta ugovora o osiguranju koji se pribavljaju;
- nasumične varijacije, uključujući utjecaj velikih gubitaka.

IBNR pričuve su inicijalno procijenjene u bruto iznosu i radi se poseban izračun kako bi se procijenio udio reosiguranja.

Diskontiranje

Osim rentnih šteta, pričuve neživota se ne diskontiraju. Pričuve za štete osiguranja od odgovornosti koje se plaćaju u vidu rente utvrđene su kao sadašnja vrijednost budućih obveza na osnovi diskontne stope od 2 % godišnje te Tablica smrtnosti Republike Hrvatske iz 2000.-2002.

ii/ Životno osiguranje

Matematička pričuva se računa neto prospektivnom metodom koristeći razumne aktuarske pretpostavke, a u skladu sa smjernicama izdanim od strane HANFA-e. Garantirana tehnička kamatna stopa po policama osiguranja iznosi od 1 % do 6 % ovisno o prvotnom (povijesnom) cjeniku.

Ugovaratelji osiguranja za slučaj smrti i doživljenja imaju pravo na udio u dobiti Društva ostvarenoj upravljanjem fondovima životnog osiguranja. Udjeli u dobiti izračunavaju se jedanput godišnje najranije po proteku prve odnosno druge godine trajanja osiguranja ovisno o cjeniku. Visinu udjela u dobiti određuje Uprava.

Za izračun matematičke pričuve Grupa koristi hrvatske tablice smrtnosti 2010.-2012. Za potrebe izračuna matematičke pričuve za ugovore o osiguranju zaključene prije 2010. godine koristi se kamatna stopa 3,25% odnosno 3% (maksimalna stopa propisana od HANFA-e je 3,3%) za ugovore o osiguranju zaključene u 2010. godini 3% i 2,75% (maksimalna stopa propisana od HANFA-e je 3%), za ugovore o osiguranju zaključene nakon 2010. godine do zaključno 30. lipnja 2016. 2,75%, 2,25%, 1,7%, 1,5% i 1% (maksimalna stopa propisana od HANFA-e je 2,75%) te za ugovore sklopljene nakon 1. srpnja 2016. 1,7%, 1,5% i 1% (maksimalna stopa propisana od HANFA-e je 1,75% za ugovore s valutnom klauzulom te 2% za ugovore u kunama).

Osjetljivost dobiti ili gubitka i kapitala na promjene značajnih varijabli

Dobit ili gubitak i osigurateljne obveze su uglavnom osjetljivi na promjene u stopi ulaganja i stopi troškova koji su procijenjeni za potrebe izračuna adekvatnosti obveza.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.34. Osnovne pretpostavke koje imaju najveći utjecaj na priznatu imovinu, obveze, prihode i rashode iz poslovanja osiguranja (nastavak)

Odredbe i uvjeti ugovora o osiguranju koji imaju značajni utjecaj na iznos, vrijeme i neizvjesnost budućih novčanih tokova

Grupa nudi različite vrste neživotnih osiguranja, uglavnom osiguranje vozila, imovine, odgovornosti, pomorsko osiguranje, transportno osiguranje i osiguranje nezgode. Glavni izvor neizvjesnosti koji utječe na iznos i vrijeme budućih novčanih tokova proizlazi iz neizvjesnosti nastanka budućih šteta kao i neizvjesnosti vezanih uz njihove iznose. Iznos plaćen po pojedinoj šteti je ograničen osiguranom svotom koja je utvrđena u polici osiguranja.

Ostali značajni izvori neizvjesnosti vezani za neživotna osiguranja proizlaze iz regulative koja daje pravo osiguranicima da prijave štetu prije stupanja na snagu zastare, koja nastupa 3 godine od saznanja osiguranika za štetu, ali ne kasnije od 5 godina od početka godine, nakon godine nastanka štete. Ova odredba je posebno značajna za trajnu invalidnost koja proizlazi iz osiguranja nezgode, zbog teškoća u procjeni razdoblja između nastanka štete i potvrde njenih trajnih efekata.

U portfelju neživotnih osiguranja ne postoje proizvodi kojima se garantira neograničeno pokrivanje te maksimalni iznos za koji osiguravatelj može biti obvezan po pojedinoj polici uslijed nastanka jednog štetnog događaja uvijek ograničen ugovorenim iznosom osiguranja. Izuzetak od ovog pravila je osiguranje automobilske odgovornosti za štete u zemljama članicama sustava zelene karte koje imaju nelimitirano pokrivanje. Obzirom na zakonske odredbe koje kod osiguranja automobilske odgovornosti propisuje primjenu svota osiguranja države u kojoj je šteta nastala ovaj rizik nije moguće u potpunosti izbjeći, ali ga je moguće transferirati putem odgovarajućih reosigurateljskih ugovora.

2.35. Reklasifikacije

Grupa je reklasificirala određene stavke u konsolidiranom izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u svrhu bolje usporedivosti iskazanih podataka.

Učinak navedenih promjena na usporedne podatke na dan 31. prosinca 2016. godine je kako slijedi:

(u tisućama kuna) Stavka Izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti	Opis reklasifikacije	31. prosinca 2016.		31. prosinca 2016.
		Prije reklasifikacije	Reklasifikacija	Nakon reklasifikacije
Ostali prihodi (bilješka 6)	/i/	431.118	18.288	449.406
Ostali dobiti (bilješka 11)	/i/	742.586	(18.288)	724.298
Troškovi zaposlenih (bilješka 9)	/ii/	863.720	16.581	880.301
Ostali poslovni rashodi (bilješka 10)	/ii/	709.907	(16.581)	693.326

/i/ Iz ostalih dobitaka prihodi od dividendi su reklasificirani u ostale prihode.

/ii/ Iz ostalih poslovnih rashoda troškovi rezerviranja za neiskorištene godišnje odmomore su reklasificirani u troškove zaposlenih.

3. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM

3.1. Čimbenici financijskog rizika

Poslovne aktivnosti Društva i Grupe izložene su različitim vrstama financijskih rizika koje uključuju: tržišni rizik (valutni rizik, rizik fer vrijednosti kamatne stope, kamatni rizik novčanog toka i cjenovni rizik), kreditni rizik i rizik likvidnosti. Cjelokupno upravljanje rizicima Društva obavlja odjel riznice Društva.

Uprava prepoznaje značaj postojanja efikasnog i efektivnog sustava upravljanja rizicima Grupe. Regulatorna tijela kontroliraju solventnost društava koja se bave osiguranjem kako bi se osiguralo pokriće obveza proizašlih iz mogućih ekonomskih promjena ili prirodnih katastrofa.

Grupa aktivno upravlja imovinom koristeći pristup koji stavlja u ravnotežu kvalitetu, diversifikaciju, usklađivanje imovine i obveza, likvidnost i prinos od ulaganja. Uprava pregledava i odobrava portfelje, utvrđuje limite i nadzire proces upravljanja aktivom i pasivom te se u djelatnosti osiguranja dužna pažnja poklanja i usklađenosti s pravilima koja su postavljena Zakonom o osiguranju.

U transakcijama financijskim instrumentima Grupa na sebe preuzima financijske rizike. Ovi rizici uključuju tržišni rizik, kreditni rizik i rizik likvidnosti. Svaki od ovih rizika je opisan dalje u tekstu, zajedno sa sažetkom načina na koji Grupa upravlja tim rizikom.

a) Tržišni rizik

i/ Valutni rizik – rizik fluktuacije fer vrijednosti ili novčanih tokova po financijskim instrumentima zbog promjena u tečajevima stranih valuta.

Grupa je izložena valutnom riziku kroz transakcije u stranim valutama. To je rizik promjene tečaja stranih valuta zbog kojeg dolazi do promjene vrijednosti financijskih instrumenata. Grupa je izložena valutnom riziku s osnova ulaganja u dužničke vrijednosne papire, depozite, zajmove kao i s osnova premije, šteta i tehničkih pričuva po policama osiguranja s valutnom klauzulom. Grupa upravlja valutnim rizikom na način da procjenjuje i planira, te time smanjuje razliku između imovine i obveza denominiranih u stranoj valuti ili uz valutnu klauzulu.

U odnosu na iskazano stanje na dan 31. prosinca 2017. godine, ako bi tečaj EUR-o porastao/smanjio se za 1%, u odnosu na kunu (2016.: 1%), uz pretpostavku da su svi ostali pokazatelji ostali nepromijenjeni, dobit prije poreza Grupe za izvještajno razdoblje bila bi za 66.530 tisuća kuna (2016.: 70.012 tisuća kuna) veća/manja, dobit prije poreza Društva za izvještajno razdoblje bila bi za 26.360 tisuća kuna (2016.: 31.829 tisuća kuna) veća/manja uglavnom kao rezultat dobitaka/gubitaka od tečajnih razlika na preračunu iz EUR-a kod financijske imovine, deviznog računa i kredita.

U odnosu na iskazano stanje na dan 31. prosinca 2017. godine, ako bi tečaj USD porastao/smanjio se za 10%, u odnosu na kunu (2016. 10%), uz pretpostavku da su svi ostali pokazatelji ostali nepromijenjeni, dobit prije poreza za izvještajno razdoblje bila bi za 10.045 tisuća kuna (2016.: 19.820 tisuća kuna) veća/manja, uglavnom kao rezultat dobitaka/gubitaka od tečajnih razlika na preračunu iz USD kod primljenih kredita i potraživanja od kupaca.

ii/ Cjenovni rizik

Društvo je izloženo cjenovnom riziku koji proizlazi iz ulaganja u glavnične instrumente koji su u bilanci klasificirani u financijsku imovinu po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka i financijsku imovinu raspoloživu za prodaju. Društvo upravlja cjenovnim rizikom koji proizlazi iz ulaganja u glavnične instrumente na način da se ulaganja diversificiraju u skladu s limitima određenim od strane Uprave.

3. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.1 Čimbenici financijskog rizika (nastavak)

Ulaganja Društva u vlasničke instrumente kojima se javno trguje uključena su u službenu kotaciju burze.

Ostali cjenovni rizici Grupe - rizik vlasničkih vrijednosnih papira je uzrokovan fluktuacijom fer vrijednosti ili novčanih tokova po financijskim instrumentima zbog promjena tržišnih cijena (koje ne proizlaze iz kamatnog ili valutnog rizika) bilo da je riječ o promjenama koje su prouzročili čimbenici svojstveni pojedinom financijskom instrumentu ili njegovom izdavatelju ili drugi čimbenici koji utječu na sve slične financijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

Portfelj utrživih vlasničkih vrijednosnih papira, koji se u bilanci vodi po fer vrijednosti, čini Grupu podložnu ovom riziku. Portfelj Grupe sadrži vrijednosnice različitih izdavatelja, a rizik koncentracije bilo koje pojedinačne kompanije ili društva se prati i ograničen je usvojenim limitima i zakonskim zahtjevima u djelatnosti osiguranja.

Za procjenu tržišnog rizika, uspostavljen je sustav kvantitativnih mjera temeljenih na statističkim metodama koje odražavaju očekivane gubitke koji mogu nastati u normalnim okolnostima kao i neočekivane gubitke koji su procjena maksimalno prihvatljivog gubitka kojemu je Grupa izložena, a za pojedine vrste ulaganja Grupa je razvila, implementiralo te redovito prati kretanje iskazano kroz vrijednosti VaR-a.

Grupa procjenjuje, odnosno mjeri, te kontrolira izloženost tržišnom riziku kroz praćenje izloženosti ulaganja, uspostavom limita i ovlasti za ulaganja, te kroz niz statističkih i ostalih kvantitativnih mjera rizika.

U odnosu na iskazano stanje na dan 31. prosinca 2017. godine, ako bi vrijednost portfelja ulaganja povećala/smanjila za 5% uz pretpostavku da su svi ostali pokazatelji ostali nepromijenjeni, dobit poslije poreza Grupe za izvještajno razdoblje bila bi za 22.161 tisuću kuna veća/manja dok bi utjecaj na ostalu sveobuhvatnu dobit bilo smanjenje/povećanje za 154.416 tisuća kuna (2016.: 21.581 tisuću kuna i 100.959 tisuća kuna), a dobit poslije poreza Društva za izvještajno razdoblje bila bi za 2.987 tisuća kuna veća/manja dok bi utjecaj na ostalu sveobuhvatnu dobit bilo smanjenje/povećanje za 4.080 tisuća kuna (2016.: 3.067 tisuća kuna i 3.350 tisuća kuna), uglavnom kao rezultat dobitaka/gubitaka od vlasničkih i dužničkih instrumenata klasificiranih po fer vrijednosti u izvještaju o ukupnoj sveobuhvatnoj dobiti.

iii/ Kamatni rizik novčanog toka i rizik fer vrijednosti kamatne stope

Rizik fluktuacije fer vrijednosti novčanih tokova po financijskim instrumentima, rezultat je promjena tržišnih kamatnih stopa. Grupa i Društvo imaju značajnu imovinu koja ostvaruje prihod od kamata te su prihodi i novčani tok iz poslovnih aktivnosti u značajnoj mjeri ovisni o promjenama tržišnih kamatnih stopa. Imovina koja ima ugovorene promjenjive kamate izlaže Grupu i Društvo riziku kamatne stope novčanog toka. Imovina s fiksnim stopama izlaže Grupu i Društvo riziku fer vrijednosti kamatne stope. Grupa i Društvo ne koriste derivativne instrumente za aktivnu zaštitu od izloženosti kamatnog rizika novčanog toka i rizika fer vrijednosti kamatne stope.

Pretežni dio imovine koja donosi prihode od kamata ima fiksnu kamatnu stopu, dok je dio primljenih kredita po varijabilnim kamatnim stopama. Rizik fer vrijednosti kamatne stope na strani imovine djelomično se prebija s matematičkim pričuvama (sa zajamčenom fiksnom kamatnom stopom).

U odnosu na iskazano stanje na dan 31. prosinca 2017. godine da se efektivna kamatna stopa na depozite i primljene kredite povećala/smanjila za 1% na godišnjoj razini, dobit poslije poreza za izvještajno razdoblje bila bi za oko 2.409 tisuća kuna veća/manje (2016.: 1% ili 1.623 tisuća kuna).

3. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.1 Čimbenici financijskog rizika (nastavak)

b) Kreditni rizik

Grupa se izlaže kreditnom riziku kroz sljedeću financijsku imovinu:

- dužničke vrijednosnice (obveznice i komercijalni zapisi)
- depoziti i dani zajmovi
- potraživanja od kupaca, potraživanja od reosiguranja po isplaćenim štetama, ostala potraživanja
- udio reosiguranja u pričuvama šteta
- novac u banci

Ovaj rizik se definira kao potencijalni pad tržišne vrijednosti kao rezultat nepovoljnih promjena u sposobnosti dužnika da vrati dug.

Grupa upravlja ovim rizikom tako što unaprijed provodi strogu analizu praćenja kreditnih rizika i izloženosti, redovitim pregledima od strane Uprave te redovitim sastancima s ciljem praćenja razvoja kreditnog rizika. Uprava je donijela politiku upravljanja kreditnim rizikom i kontinuirano prati izloženost kreditnom riziku, rade se ocjene kreditne sposobnosti i prikupljaju instrumenti osiguranja prije plaćanja po odobrenim zajmovima ili njihovoj prolongaciji.

Koncentracija potraživanja od Republike Hrvatske:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31.12.2017.	31.12.2016.
Državne obveznice	4.871.033	3.743.679
Obveznice ostalih državnih institucija	108.131	183.699
Trezorski zapisi	-	8.067
Nedospjela kamata na obveznice	82.966	77.471
Ostala potraživanja	13.675	9.122
	5.075.805	4.022.038

Dodatne objave o kreditnom riziku prikazane su u bilješci 24. a.

c) Rizik likvidnosti

Projekcije novčanih tokova izrađuju se u podružnicama Grupe te ih prikuplja Odjel financija Društva koji prati projekcije likvidnosti kako bi se osigurala dostatna novčana sredstva za ispunjavanje poslovnih ciljeva na način da Grupa ne krši kreditne limite ili financijske uvjete ugovora u svezi s bilo kojim zajmovima. Grupa ima portfelj likvidne imovine kao dio strategije upravljanja rizikom likvidnosti. Višak novčanih sredstava iznad iznosa koji je potreban za upravljanje radnim kapitalom riznica Grupe ulaže u oročene depozite, depozite tržišta novca i utržive vrijednosnice, pri tome birajući instrumente s prikladnim rokovima dospjeća ili dostatnom likvidnošću kako bi se osigurala dovoljna likvidnost u skladu s gore navedenim projekcijama.

Višak novčanih sredstava iznad iznosa koji je potreban za upravljanje radnim kapitalom ulaže se u račune koji nose kamatu, oročene depozite, depozite tržišta novca i utržive vrijednosnice, pri tome birajući instrumente s prikladnim rokovima dospjeća ili dostatnom likvidnošću kako bi se osigurala dovoljna likvidnost u skladu s gore navedenim projekcijama. Na dan izvještavanja Grupa je imala depozite u iznosu od 1.373.604 tisuće kuna i ostalu tekuću imovinu u iznosu od 3.313.767 tisuća kuna (2016: depozite u iznosu od 3.765.035 tisuća kuna i ostalu tekuću imovinu u iznosu od 3.583.891 tisuću kuna) za koje se smatra da će generirati novčane tokove za potrebe upravljanja rizikom likvidnosti.

3. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.1 Čimbenici financijskog rizika (nastavak)

Na dan izvještavanja Društvo je imalo depozite u iznosu od 663.546 tisuća kuna i ostalu tekuću imovinu u iznosu od 1.635.608 tisuća kuna (2016: depozite u iznosu od 2.848.700 tisuća kuna i ostalu tekuću imovinu u iznosu od 1.742.421 tisuća kuna) za koje se smatra da će generirati novčane tokove za potrebe upravljanja rizikom likvidnosti.

Tablica u nastavku prikazuje financijske obveze na datum bilance prema ugovorenim dospijećima. Iznosi iskazani u tablici predstavljaju ugovorne nediskontirane novčane tokove. Obveze prema dobavljačima i ostale obveze ne uključuju poreze, obveze prema zaposlenima, predujmove odgođeno plaćanje troškova, prihod budućeg razdoblja i ostale obračunate obveze.

DRUŠTVO (u tisućama kuna)	Do 1 godine			
31. prosinca 2017.				
Obveze				
Posudbe				23.909
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze				27.872
Ukupno				51.781
31. prosinca 2016.				
Obveze				
Posudbe				17.114
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze				28.777
Ukupno				45.891
GRUPA (u tisućama kuna)	Do 1 godine	1-2 godine	2-5 godina	Više od 5 godina
31. prosinca 2017.				
Obveze				
Posudbe	552.781	20.992	105.801	229.737
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	371.079	-	-	-
31. prosinca 2016.				
Obveze				
Posudbe	484.079	18.882	86.881	260.846
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	376.114	-	-	-

d) Upravljanje kapitalom

Društvo i Grupa nadziru kapital u skladu sa zakonima i propisima Republike Hrvatske koji zahtijevaju minimalni uplaćeni kapital od 200 tisuća kuna za dionička društva. Vlasnici ne zahtijevaju nikakve posebne mjere u pogledu upravljanja kapitalom. Društvo i Grupa nemaju obvezu pridržavanja kapitalnih zahtjeva nametnutih izvana. Nadalje, nema kapitalnih ciljeva koji se interno prate.

3. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.2. Procjena fer vrijednosti

Grupa mjeri financijske instrumente koji se u bilanci po fer vrijednosti, u skladu sa sljedećim kriterijima:

- Kotirane cijene (nekorrigirane) na aktivnim tržištima za identičnu imovinu ili obveze (klasa 1).
- Inputi koji ne predstavljaju kotirane cijene uključene u klasu 1, a riječ je o vidljivim inputima za imovinu ili obvezu, bilo izravno ili neizravno (klasa 2)
- Inputi za imovinu koji se ne temelje na vidljivim tržišnim podacima (klasa 3)

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima temelji se na kotiranim tržišnim cijenama na dan bilance. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cijene poznate na temelju zamjene, aktivnosti brokera, a te cijene predstavljaju stvarne i redovite tržišne transakcije prema uobičajenim trgovačkim uvjetima. Kotirana tržišna cijena korištena za financijsku imovinu koju drži Društvo je njezina važeća kupovna cijena. Ovi instrumenti uključeni su u razinu 1. Instrumenti koji su uključeni u razinu 1 sastoje se prvenstveno od vlasničkih ulaganja u obveznice, novčane fondove i komercijalne zapise koji su klasificirani kao utržive vrijednosnice.

Fer vrijednost je cijena koja bi se mogla primiti za prodanu imovinu ili platiti za prijenos obveze u uobičajenoj transakciji između sudionika na tržištu na dan mjerenja vrijednosti. Fer vrijednost se temelji na kotiranim tržišnim cijenama ako su dostupne. Ako tržišne cijene nisu dostupne, fer vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontiranog novčanog toka ili drugih odgovarajućih tehnika za utvrđivanje cijena. Promjene u pretpostavkama na kojima se temelje procjene, uključujući diskontne stope i procijenjene buduće novčane tokova, značajno utječu na procjene. Iz tog razloga, procijenjene fer vrijednosti ne mogu se ostvariti prodajom financijskog instrumenta u ovome trenutku. Fer vrijednost ulaganja po amortiziranom trošku prikazana je u nastavku:

Svaki instrument se pojedinačno detaljno procjenjuje. Razine hijerarhije fer vrijednosti se određuju na temelju najniže razine i ulaznih podataka značajnih za određivanje fer vrijednosti instrumenta.

Sljedeća tablica predstavlja imovinu Društva koja se mjeri po fer vrijednosti na dan 31. prosinca 2017. i 2016. godine, grupiranu prema načinu na koji se izračunava fer vrijednost:

31. prosinca 2017. <i>(u tisućama kuna)</i>	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno stanje
Imovina				
Financijska imovina po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka (utržive vrijednosnice)	72.853	-	-	72.853
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	99.507	-	-	99.507
Ukupno imovina	172.360	-	-	172.360
31. prosinca 2016. <i>(u tisućama kuna)</i>	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno stanje
Imovina				
Financijska imovina po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka (utržive vrijednosnice)	76.677	-	-	76.677
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	83.748	-	-	83.748
Ukupno imovina	160.425	-	-	160.425

3. UPRAVLJANJE FINACIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.2 Procjena fer vrijednosti (nastavak)

Fer vrijednost ulaganja po amortiziranom trošku Grupe prikazana je u nastavku:

(u tisućama kuna)	31.12.2017.			31.12.2016.		
	Neto knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Razlika	Neto knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Razlika
Grupa						
Dužničke vrijednosnice	2.209.482	2.419.213	209.731	2.240.190	2.421.526	181.336
Zajmovi	619.457	619.457	-	974.835	974.835	-
Depoziti	3.861.367	3.861.367	-	4.514.027	4.514.027	-
	6.690.306	6.900.037	209.731	7.729.052	7.910.388	181.336

Sljedeća tablica prikazuje financijsku imovinu i obveze Grupe koje se mjere po fer vrijednosti na dan 31. prosinca 2017. i 2016. godine.

(u tisućama kuna)	Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3	Ukupno stanje
31. prosinca 2017.				
Imovina				
- Vlasničke vrijednosnice	433.981	-	2.197	436.178
- Dužničke vrijednosnice	3.087.270	103.724	2.139	3.193.133
- Investicijski fondovi	136.249	-	692	136.941
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	3.657.500	103.724	5.028	3.766.252
- Vlasničke vrijednosnice	87.173	-	-	87.173
- Dužničke vrijednosnice	35.637	-	-	35.637
- Investicijski fondovi	416.002	-	-	416.002
- Valutni forward ugovori	-	1.692	-	1.692
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	538.812	1.692	-	540.504
Ukupno imovina	4.196.312	105.416	5.028	4.306.756
31. prosinca 2016.				
Imovina				
- Vlasničke vrijednosnice	451.305	-	8.767	460.072
- Dužničke vrijednosnice	1.984.219	51.212	-	2.035.431
- Investicijski fondovi	24.625	-	3.858	28.483
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	2.460.149	51.212	12.625	2.523.986
- Vlasničke vrijednosnice	88.685	-	-	88.685
- Dužničke vrijednosnice	69.658	-	-	69.658
- Investicijski fondovi	381.194	-	-	381.194
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	539.537	-	-	539.537
Ukupno imovina	2.999.686	51.212	12.625	3.063.523

3. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.2 Procjena fer vrijednosti (nastavak)

Grupa je usvojila MSFI 13 prema kojemu je obveza objaviti hijerarhiju fer vrijednosti financijske imovine koja se ne mjeri po fer vrijednosti kao i opis metoda vrednovanja i korištenih inputa.

Zajmovi i potraživanja (uključivo depozite kod banaka) su iskazani po amortiziranom trošku umanjenom za umanjenje vrijednosti. Iako su dobiveni uz fiksnu kamatnu stopu, zbog njihove karakterističnosti, Uprava vjeruje da se knjigovodstvena vrijednost ovih instrumenata ne razlikuje značajno od njihove fer vrijednosti pod pretpostavkom da će sva plaćanja po izloženostima čija vrijednost nije umanjena biti naplaćena kao što je ugovoreno i ne uzimajući u obzir nikakve buduće gubitke.

Financijske obveze su iskazane po amortiziranom trošku. Iako nose fiksnu kamatnu stopu, Uprava smatra da se, s obzirom na otplatu većine obveza u roku od nekoliko dana nakon datuma bilance, knjigovodstvena vrijednost ovih instrumenata ne razlikuje značajno od njihove fer vrijednosti.

Fer vrijednost zajmova i financijskih obveza procjenjuje se na temelju inputa koji nisu tržišno dostupne cijene stoga bi bili klasificirani u razinu 3 na hijerarhiji fer vrijednosti. Ulaganja koja imaju dostupnu tržišnu cijenu, a klasificirana su portfelj ulaganja koja se drže do dospeljeća bila bi svrstana u razinu 1.

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu utvrđuje se korištenjem tehnika procjene. Te tehnike procjene zahtijevaju maksimalno korištenje vidljivih tržišnih podataka gdje je to moguće, a oslanjaju se što je manje moguće na procjene specifične za pojedini subjekt. Ukoliko su svi značajni inputi potrebni za fer vrednovanje instrumenta vidljivi, instrument se uključuje u razinu 2.

Fer vrijednost ulaganja koja se drže do dospeljeća utvrđena je na temelju tržišnih cijena i klasificira se u razinu 1 u skladu s MSFI 13.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE

Procjene se kontinuirano vrednuju i zasnivaju se na iskustvu i drugim čimbenicima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se smatra da su prihvatljiva pod postojećim okolnostima. Društvo i Grupa izrađuju procjene i stvaraju pretpostavke vezane za budućnost. Proizašle računovodstvene procjene su, po definiciji, u rijetkim slučajevima izjednačene sa stvarnim rezultatima. U nastavku se navode procjene i pretpostavke koje bi mogle uzrokovati značajan rizik usklađivanja knjigovodstvenih iznosa imovine i obveza u sljedećoj financijskoj godini.

i/ Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja

Rezerviranje za umanjenja vrijednosti određenog potraživanja temelji se na procjeni uprave o sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova.

Pri procjeni tih novčanih tokova, uprava procjenjuje financijski položaj dužnika i procijenjenu fer vrijednost instrumenata osiguranja. Svaka imovina koja je pretrpjela umanjenje vrijednosti procjenjuje se zasebno i funkcija kreditnog rizika neovisno odobrava strategiju oporavka kao i procjenu ostvarivih novčanih tokova.

Bruto vrijednost zajmova i potraživanja i stopa priznatog gubitka od umanjenja vrijednosti krajem godine iznose:

	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Bruto izloženost (000 HRK)	2.677.399	2.713.071
Stopa umanjenja (%)	44%	38%

Promjena stope umanjenja za 1 pp na bruto iznos gore navedenih zajmova i potraživanja dovelo bi do povećanja/ukidanja gubitka od umanjenja vrijednosti u iznosu od 26.774 tisuće kuna (31. prosinca 2016.: 27.130 tisuća kuna).

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (nastavak)

ii/ Utvrđivanje fer vrijednosti financijske imovine

Društvo i Grupa primjenjuju za određene dužničke i vlasničke vrijednosnice prosječne ponderirane cijene na zadnji dan trgovanja. Za financijske instrumente s kojima se rijetko trguje i koji imaju netransparentnu cijenu, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva različit stupanj prosudbe ovisno o likvidnosti, koncentraciji, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnim pretpostavkama i ostalim rizicima koji utječu na pojedini instrument. Društvo i Grupa su koristili analizu diskontiranih novčanih tokova za različite financijske instrumente kojima se ne trguje na aktivnim tržištima.

Društvo u skladu s računovodstvenom politikom iskazanom u bilješci 2.11 procjenjuje nadoknadive iznose potraživanja od kupaca i potraživanja po danim kreditima na temelju očekivanih novčanih priljeva diskontiranih korištenjem originalne efektivne kamatne stope.

iii/ Neizvjesnost procjena vezana uz formiranje pričuva u segmentu osiguranja

Najznačajnije procjene vezane za financijske izvještaje Grupe u segmentu osiguranja odnose se na formiranje pričuva. Grupa primjenjuje propise HANFA-e prilikom formiranja pričuva. Grupa zapošljava ovlaštene aktuare. Uprava smatra da je postojeći nivo tehničkih pričuva dostatan.

Grupa formira pričuve za neistekle rizike koji proizlaze iz poslova osiguranja neživota gdje se očekuje da će štete i administrativni troškovi koji će vjerojatno nastati nakon kraja financijske godine za ugovore zaključene prije tog datuma, premašiti prijenosnu premiju iz tih ugovora.

Očekivani novčani tokovi vezani za štete i troškove se procjenjuju na temelju iskustva tijekom proteklog razdoblja ugovora o osiguranju i usklađuju za značajne pojedinačne gubitke za koje se ne očekuje da će se ponoviti. Test adekvatnosti obveza proveden je na svim vrstama osiguranja. Uprava vjeruje da je postojeći iznos pričuva dostatan.

Upravljanje rizikom osiguranja je detaljno opisano u bilješci 2.33, dok su pričuve za ugovore o osiguranju analizirane u bilješci 2.29. Analiza osjetljivosti tehničkih pričuva prikazana je u bilješci 2.33.

iv/ Korisni vijek trajanja nekretnina i opreme

Uprava pojedinih društava utvrđuje i pregledava korisni vijek uporabe i pripadajući trošak amortizacije za nekretnine, postrojenja i opremu. Ova procjena se temelji na procijenjenom preostalom korisnom vijeku uporabe imovine i mogla bi se značajno promijeniti kao rezultat tehničkih inovacija, ulaganja i aktivnosti konkurencije.

Kada bi korisni vijek uporabe nekretnina, postrojenja i opreme bio 5% duži, a pod pretpostavkom nepromijenjenosti ostalih varijabli, neto dobit za godinu bila bi viša za 9.586 tisuća kuna za Grupu, odnosno 688 tisuća kuna viša za Društvo, a neto knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme bila bi viša za 11.691 tisuća kuna za Grupu, odnosno 840 tisuća kuna viša za Društvo (2016.: neto dobit bila bi viša za 8.559 tisuća kuna za Grupu, odnosno 226 tisuća kuna viša za Društvo, a neto knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme bila bi 10.438 tisuća kuna viša za Grupu, odnosno 276 tisuća kuna viša za Društvo).

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (nastavak)

Kada bi korisni vijek uporabe nekretnina, postrojenja i opreme bio 5% kraći, a pod pretpostavkom nepromijenjenosti ostalih varijabli, neto dobit za godinu bila bi niža za 10.596 tisuća kuna za Grupu, odnosno 761 tisuću kuna niža za Društvo, a neto knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme bila bi niža za 12.921 tisuću kuna za Grupu, odnosno 928 tisuća kuna niža za Društvo (2016.: neto dobit bila bi niža za 9.460 tisuća kuna za Grupu, odnosno 250 tisuća kuna niža za Društvo, a neto knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme bila bi niža za 11.537 tisuća kuna za Grupu, odnosno 305 tisuća kuna niža za Društvo).

v/ Umanjenje vrijednosti goodwilla

Grupa godišnje provjerava goodwill zbog umanjivanja vrijednosti u skladu s računovodstvenom politikom navedenom u bilješci 2.10. Nadoknadivi iznosi jedinica koje stvaraju novac utvrđuju se na osnovi izračuna vrijednosti u uporabi. Ovi izračuni zahtijevaju korištenje procjena (bilješka 19). Grupa nije u 2017. iskazala umanjjenje vrijednosti goodwilla. Promjene u ključnim procjenama bi mogle imati sljedeće efekte na vrijednost goodwilla.

Osiguranje

Uz ostale pretpostavke nepromijenjene, kada bi se diskontna stopa prije poreza uvećala za 1%, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena, a kada bi se diskontna stopa umanjila za 1%, ne bi bilo utjecaja na vrijednost iskazanog goodwilla (2016: uvećala 1%, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena; umanjila za 1%, ne bi bilo utjecaja). Kada bi se stopa preostalog rasta uvećala za 1%%, ne bi bilo utjecaja na vrijednost iskazanog goodwilla, a kada bi se stopa preostalog rasta umanjila za 1%, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena.

Turizam

Uz ostale pretpostavke nepromijenjene, kada bi se diskontna stopa prije poreza uvećala za 1%, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena, a kada bi se diskontna stopa umanjila za 1%, ne bi bilo utjecaja na vrijednost iskazanog goodwilla (2016: uvećala 1%, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena; umanjila za 1%, ne bi bilo utjecaja). Kada bi se stopa preostalog rasta uvećala za 1%, ne bi bilo utjecaja na vrijednost iskazanog goodwilla, a kada bi se stopa preostalog rasta umanjila za 1%, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena (2016: uvećala 1%, ne bi bilo utjecaja, umanjila za 1%, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena).

5. INFORMACIJE O POSLOVNIM SEGMENTIMA

Uprava je odredila poslovne segmente na temelju izvještaja koje pregledava Uprava Adris Grupe, a koji se koriste za donošenje strateških odluka.

Uprava je odredila svoje izvještajne segmente kao poslovne djelatnosti na temelju razlika u proizvodima i uslugama te je odredila da su izvještajni segmenti: (1) Turizam koji obuhvaća turističke usluge kao što su smještaj u turističkim objektima, prodaja hrane i pića, (2) Osiguranje i (3) Zdrava hrana koja obuhvaća proizvodnju i prodaju uzgojene morske ribe. Ostali segmenti uključuju izgradnju i prodaju nekretnina i ostale aktivnosti vezane za upravljanje nekretninama, ostale aktivnosti matičnog društva te eliminacije.

Uprava Adris grupe procjenjuje rezultate poslovanja operativnih segmenata na temelju dobiti prije poreza. Međutim, interno izvještavanje o rezultatima dodatno uključuje bruto prihode od prodaje za segmente turizma, zdrave hrane te zaračunatu bruto premiju za segment osiguranja.

<i>(u milijunima kuna)</i>	Osiguranje	Turizam	Zdrava hrana	Ostalo	Ukupno
Neto dobit 2017.	254	162	23	(8)	431
Neto dobit 2016.	175	142	13	8	338
Prihod segmenta u 2017. godini	3.679	1.149	398	98	5.324
Prihod segmenta u 2016. godini	3.389	1.014	369	143	4.915

Usklađenje između neto dobiti i prihoda poslovnih segmenata i neto dobiti i prihoda razdoblja:

<i>(u milijunima kuna)</i>	2017.	2016.
Neto dobit poslovnih segmenata	431	338
Dobici od prodaje udjela	140	667
Neto ispravak vrijednosti danih kredita	(175)	(355)
Ostale stavke (neto)	(22)	(149)
Neto dobit razdoblja	374	501

<i>(u milijunima kuna)</i>	2017.	2016.
Poslovni prihodi segmenata	5.324	4.915
Reklasifikacije stavki	(476)	(214)
Eliminacije i ostalo	(90)	(119)
Poslovni i ostali prihodi	4.759	4.582

5. INFORMACIJE O POSLOVNIM SEGMENTIMA (nastavak)

Interno izvještavanje o rezultatima segmenta je prilagođeno poslovanju i ključnim događanjima za svaki segment zasebno pa su sukladno tome objave tih informacija prilagođene za tekuću godinu i prijašnje razdoblje.

Turizam (u milijunima kuna)	2017.	2016.
Prihodi	1.149	1.014
Operativni toškovi	744	679
EBITDA	405	336
Neto dobit	162	142

Zdrava hrana (u milijunima kuna)	2017.	2016.
Prihodi od prodaje	370	343
Ostali prihodi	28	26
EBIT	398	369
Trošak kamata	13	15
Neto dobit	23	13

Osiguranje (u milijunima kuna)	2017.	2016.
Zaračuna bruto premija		
- Život	639	630
- Neživot	2.501	2.388
	3.140	3.018
Nastale štete		
- Život	574	567
- Neživot	1.274	1.244
	1.848	1.811
Neto dobit		
- Život	62	22
- Neživot	192	153
	254	175

Najveći dio prihoda i dugotrajne materijalne imovine segmenata se ostvaruju i nalaze se u Hrvatskoj.

Analiza prodaje po vrstama (u tisućama kuna)	2017.	2016.
Prihodi od prodaje proizvoda i robe	370	343
Prihodi od osiguranja	3.140	3.018
Prihodi od prodaje usluga	1.814	1.554
	5.324	4.915

6. OSTALI PRIHODI

Grupa:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2017.	2016.
Prihod od dividendi	16.901	18.287
Prihod od kamata po obveznicama i komercijalnim zapisima	179.522	170.472
Prihod od kamata po danim kratkoročnim depozitima	38.272	49.863
Prihodi od naknada i provizija iz osiguranja	37.138	42.680
Prihodi od subvencija	12.772	10.631
Prihodi od naplaćenih zatezних kamata	10.530	35.172
Prihodi od garancijskog fonda	7.313	1.838
Prihodi od naknade šteta	782	888
Prihodi od udjela u dobiti sudjelujućih interesa	14.765	12.908
Prihodi po međunarodnim štetama	4.705	7.243
Prihodi od uslužnih procjena	3.748	4.156
Ostali prihodi od osiguranja	24.461	19.941
Ostali prihodi od prodaje proizvoda i usluga	12.904	11.769
Ostali prihodi	21.941	63.558
	385.754	449.406

Tijekom 2017. Društvo je iskazalo 4.951 tisuća kuna prihoda od dividendi na temelju ostalih ulaganja (2016.: 5.391 tisuća kuna).

7. TROŠKOVI MATERIJALA I USLUGA

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Sirovine i materijal				
Sirovine i materijal	382.455	369.957	387	533
Energija	58.002	53.848	1.325	1.079
Nabavna vrijednost prodane robe	9.149	13.943	-	-
	449.606	437.748	1.712	1.612
Vanjske usluge				
Prijevoz, telefon, poštarina	40.007	40.989	323	489
Popravci i održavanje	81.922	76.992	3.253	2.504
Zakupnine/i/ Troškovi marketinga, oglašavanja i distribucije	55.141	58.944	47	2.216
Komunalne usluge	6.938	19.936	1.345	927
Intelektualne usluge	91.138	79.850	8.866	18.858
Troškovi pribave polica osiguranja	222.497	198.665	-	-
Osiguranje imovine	9.604	10.671	1.292	921
Usluge čišćenja	6.458	6.623	-	-
Provizija turističkim agencijama	49.930	41.954	-	-
Usluge pranja rublja	15.440	13.788	-	-
Ostalo	38.223	37.501	1.758	2.641
	697.852	659.697	24.026	35.469
	1.147.458	1.097.445	25.738	37.081

i/ Grupa unajmljuje poslovne i skladišni prostor na osnovu raskidivih ugovora o operativnom najmu. Ugovori o najmu sklopljeni su na rok od jedne do 15 godina sa mogućnošću produljenja.

8. NASTALE ŠTETE U OSIGURANJU NETO OD REOSIGURANJA

Grupa:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2017.	2016.
Nastale štete	1.771.839	1.727.566
Udio reosiguranja u nastalim štetama	(106.740)	(141.495)
	1.665.099	1.586.071
<i>(u tisućama kuna)</i>	2017.	2016.
UKUPNO ŽIVOT I NEŽIVOT		
Izdaci za osigurane slučajeve, neto	1.492.760	1.370.935
Likvidirane štete	1.533.325	1.555.371
<i>Bruto iznos</i>	1.621.000	1.664.329
<i>Udio suosiguratelja</i>	(849)	(3.145)
<i>Udio reosiguratelja</i>	(86.826)	(105.813)
Promjena pričuva za štete	(40.565)	(184.436)
<i>Bruto iznos</i>	(21.141)	(151.906)
<i>Udio suosiguratelja</i>	42	(14.969)
<i>Udio reosiguratelja</i>	(19.466)	(17.561)
Promjena matematičke pričuve i ostalih tehničkih pričuva, neto od reosiguranja	(15.009)	114.396
Promjena matematičke pričuve osiguranja	(4.625)	129.120
<i>Bruto iznos</i>	(4.984)	129.127
<i>Udio reosiguratelja</i>	359	(7)
Promjena ostalih tehničkih pričuva, neto od reosiguranja	(10.384)	(14.724)
Promjena posebne pričuve za osiguranje iz skupine životnih osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja preuzima investicijski rizik, neto od reosiguranja	187.348	100.740
<i>Bruto iznos</i>	1.771.839	1.727.566
<i>Udio reosiguratelja i suosiguratelja</i>	(106.740)	(141.495)

9. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Plaće i ostali troškovi zaposlenih	587.686	544.597	12.054	15.001
Porezi i doprinosi iz i na plaću	313.156	309.652	10.721	13.597
Rezerviranje za otpremnine – neto	17.868	26.052	48	(6.545)
	918.710	880.301	22.823	22.053

Na dan 31. prosinca 2017. godine broj zaposlenih u Grupi bio je 5.398 zaposlenih (2016.: 5.304 zaposlenih). Na dan 31. prosinca 2017. godine broj zaposlenih u Društvu bio je 27 (2016.: 36).

Doprinos za mirovinsko za Grupu iznosio je 124.077 tisuća kuna (2016.: 119.618 tisuća kuna), a za Društvo 1.772 tisuće kuna (2016.: 1.842 tisuće kuna).

10. OSTALI POSLOVNI RASHODI

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Doprinosi i porezi koji ne zavise od poslovnog rezultata	53.501	53.495	1.587	1.831
Licence	2.303	2.015	234	258
Putovanja i reprezentacija	25.057	19.641	2.359	2.563
Osiguranje	6.473	9.811	536	579
Bankovni troškovi	19.685	20.839	686	588
Neto ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja (bilješka 25)	14.175	(4.171)	204	-
Otpis potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja	1.136		843	-
Neto ispravak vrijednosti danih kredita (bilješka 25)	175.626	370.566	142.540	372.257
Neotpisana vrijednost rashodovanih zgrada, opreme i projekata	33.909	63.433	-	-
Rezerviranja za sudske sporove - neto (bilješka 33)	35.155	16.731	-	-
Donacije	5.574	7.287	3.789	5.005
Administrativne pristojbe i naknade u osiguranju	28.554	27.960	-	-
Izdvajanje za sredstva garantnog fonda	11.382	11.261	-	-
Ostali osigurateljno tehnički izdaci	9.276	7.692	-	-
Ostalo	96.064	86.766	3.783	2.228
	517.870	693.326	156.561	385.309

11. OSTALI DOBICI

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Ukidanje rezerviranja (bilješka 33)	140.461	667.424	140.461	667.424
Prihod od povoljnije kupnje	20.554	-	-	-
Dobici od prodaje obveznica, dionica i udjela u fondovima	517	-	439	-
Dobici od promjene fer vrijednosti financijske imovine u računu dobiti i gubitka	51.075	18.968	92	11.415
Dobit od prodaje materijalne imovine	18.731	15.417	-	106
Positivne tečajne razlike	40.594	22.489	144	543
	271.932	724.298	141.136	679.488

12. OSTALI GUBICI

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Gubici od promjene fer vrijednosti financijske imovine u računu dobiti i gubitka	-	-	2.881	-
Gubici od prodaje materijalne imovine	-	-	9.989	-
Gubitak od prodaje ovisnog društva	-	10.107	-	-
Negativne tečajne razlike	82.649	96.100	3.625	54
	82.649	106.207	16.495	54

13. FINANCIJSKI PRIHODI – NETO

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Financijski prihodi				
Prihodi od kamata po danim depozitima /i/	46.128	57.144	46.119	57.159
Prihodi od kamata po danim kreditima	47.355	59.950	37.194	39.471
Prihodi od kamata po danim kreditima – povezana društva (bilješka 41)	-	-	47.244	42.145
Prihodi od kamata po obveznicama i komercijalnim zapisima	-	-	134	96
Ostalo	-	(82)	-	-
	93.483	117.012	130.691	138.871
Financijski rashodi				
Trošak kamata po posudbama	(20.668)	(18.283)	-	-
Trošak kamata – povezana poduzeća (bilješka 41)	-	-	(972)	(27.065)
Neto negativne tečajne razlike iz financijskih aktivnosti	(18.826)	-	(31.552)	(44.837)
	(39.494)	(18.283)	(32.524)	(71.902)
	53.989	98.729	98.167	66.969

/i/ U poslovnom segmentu osiguranje kamate po danim depozitima, obveznicama i komercijalnim zapisima u iznosu od 217.794 tisuće kuna (2016.: 220.335 tisuća kuna) su dio poslovnih djelatnosti segmenta te su iskazane u sklopu ostalih prihoda (bilješka 6), dok u ostalim segmentima kratkoročni plasmani putem depozita nisu dio osnovne djelatnosti te su kamate po danim depozitima, obveznicama i komercijalnim zapisima ostalih segmenata iskazane kao dio financijskih prihoda.

Ukupan prihod od kamata u 2017. iznosi 311.277 tisuća kuna (2016.: 337.429 tisuća kuna). Ukupan prihod od kamata obračunat i priznat u 2017. za dane kredite koji su vrijednosno usklađeni kao što je opisano u bilješci 25 iznosi 12.741 tisuću kuna za Grupu i 2.247 tisuća kuna za Društvo (2016.: 49.965 tisuća kuna za Grupu i 39.240 tisuća kuna za Društvo).

14. POREZ NA DOBIT

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Tekući porez na dobit	82.890	70.036	18.194	6.070
Odgođeni porezni trošak/(prihod) (bilješka 26)	(15.225)	78.536	(8.652)	71.810
	67.665	148.572	9.542	77.880

Porez na dobit Grupe prije oporezivanja razlikuje se od teoretskog iznosa koji bi se izračunao po ponderiranoj poreznoj stopi primjenjivoj na dobit društava koja se konsolidiraju kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Dobit prije oporezivanja	441.309	649.697	25.462	313.605
Porez na dobit po stopi poreza na dobit u pojedinoj državi	86.665	129.939	4.583	62.721
Efekt porezno nepriznatih troškova	29.813	140.221	35.435	82.914
Učinak neoporezivih prihoda	(44.083)	(120.306)	(30.476)	(79.742)
Efekt iskorištenih prethodno nepriznatih poreznih gubitaka	(4.730)	(2.762)	-	-
Učinak promjene porezne stope	-	24.269	-	11.987
Učinak reinvestirane dobiti	-	(22.789)	-	-
Obračunati porez na dobit	67.665	148.572	9.542	77.880
Efektivna porezna stopa	15,33%	22,87%	36,18%	24,83%

Matica i njene podružnice podliježu plaćanju poreza sukladno zakonima i propisima Republike Hrvatske, odnosno zemalja u kojima su registrirane.

Porezna uprava Republike Hrvatske je do sada izvršila porezni nadzor prijave poreza na dobit za nekoliko društava za razdoblje do 2013. godine. U skladu s propisima Republike Hrvatske, Porezna uprava može u bilo koje doba pregledati knjige i evidencije pojedinog društva u Grupi u razdoblju od 3 godine nakon isteka godine u kojoj je porezna obveza iskazana te može uvesti dodatne porezne obveze i kazne. Uprava pojedinih društava i Društva nije upoznata s okolnostima koje bi mogle dovesti do potencijalnih značajnih obveza u tom pogledu.

Usljed promjene poreznih propisa koji su stupili na snagu u prosincu 2016. godine stopa poreza na dobit, od 1. siječnja 2017. godine promijenjena je na 18% (do 31. prosinca 2016. 20%).

14. POREZ NA DOBIT (nastavak)

Ukupni nepriznati porezni gubici na razini Grupe iznosili su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2017.	2016.
2017.	-	21.959
2018.	12.451	13.182
2019.	10.192	2.157
2020.	828	1.515
2021.	1.531	4.655
2022.	5.478	-
	30.480	43.468

Grupa u svojim financijskim izvještajima nije iskazala odgođenu poreznu imovinu na temelju poreznih gubitaka u iznosu od 5.486 tisuće kuna (2016.: 7.824 tisuća kuna) budući da nije izvjesno da će porezni gubici biti iskorišteni od strane društava na koja se odnose u navedenim iznosima prije roka u kojem istječu.

15. ZARADA PO DIONICI

Osnovna zarada po dionici dobivena je dijeljenjem neto dobiti koja pripada dioničarima Matice s ponderiranim prosječnim brojem redovnih dionica, isključujući prosječan broj redovnih dionica kupljenih od strane Društva koje ih drži kao vlastite dionice. Osnovna zarada po dionici jednaka je razrijeđenoj budući da nema razrijeđenih dionica.

	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Neto dobit <i>(u tisućama kuna)</i>	292.992	446.324	15.920	235.725
Ponderirani prosječni broj dionica	16.165.220	16.064.626	16.165.220	16.064.626
Osnovna/razrijeđena zarada po dionici (u kunama)	18,12	27,78	0,98	14,67

16. DIVIDENDA PO DIONICI

Objavljene dividende u 2017. godini iznosile su 17,00 kuna po dionici (2016.: 15,00 kuna po dionici).

17. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Grupa

<i>(u tisućama kuna)</i>	Zemljište i zgrade	Postrojenja i oprema	Imovina u pripremi	Ukupno
Stanje na dan 31. prosinca 2016.				
Nabavna vrijednost	4.731.480	1.247.496	485.920	6.464.896
Akumulirana amortizacija	(1.736.113)	(827.004)	-	(2.563.117)
Neto knjigovodstvena vrijednost	2.995.367	420.492	485.920	3.901.779
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2016.				
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	2.995.367	420.492	485.920	3.901.779
Povećanje	659.679	211.622	(146.156)	725.145
Prijenos s ulaganja u nekretnine	354	-	-	354
Promjena nomenklature	433	(461)	-	(28)
Umanjenje vrijednosti	(94.533)	-	-	(94.533)
Otuđenja i otpisi	(65.691)	(15.201)	(31.407)	(112.299)
Efekt prodaje podružnica (bilješka 36)	-	(501)	-	(501)
Amortizacija za godinu	(124.179)	(95.027)	-	(219.206)
Tečajne razlike	(759)	143	-	(616)
Ostala kretanja	(10.020)	(185)	(4.105)	(14.310)
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	3.360.651	520.882	304.252	4.185.785
Stanje na dan 31. prosinca 2016.				
Nabavna vrijednost	5.169.557	1.354.797	304.252	6.828.606
Akumulirana amortizacija	(1.808.906)	(833.915)	-	(2.642.821)
Neto knjigovodstvena vrijednost	3.360.651	520.882	304.252	4.185.785
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017.				
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	3.360.651	520.882	304.252	4.185.785
Povećanje	242.722	208.232	128.152	579.106
Prijenos na ulaganje u nekretnine	(179.792)	-	-	(179.792)
Stjecanje akvizicijom (bilješka 35)	-	127	-	127
Reklasifikacije	(54.112)	54.134	(22)	-
Umanjenje vrijednosti	(16.688)	-	-	(16.688)
Otuđenja i otpisi	(35.784)	(20.773)	(10.043)	(66.600)
Amortizacija za godinu	(127.933)	(117.573)	-	(245.506)
Tečajne razlike	(82)	201	25	144
Ostala kretanja	(21.596)	17.916	(1.493)	(5.173)
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	3.167.386	663.146	420.871	4.251.403
Stanje na dan 31. prosinca 2017.				
Nabavna vrijednost	4.872.183	1.568.583	420.871	6.861.637
Akumulirana amortizacija	(1.704.797)	(905.437)	-	(2.610.234)
Neto knjigovodstvena vrijednost	3.167.386	663.146	420.871	4.251.403

Na dan 31. prosinca 2017. godine nabavna vrijednost potpuno otpisanih nekretnina, postrojenja i opreme u Grupi iznosila je 884.073 tisuće kuna (2016.: 899.612 tisuća kuna).

Za osiguranje plaćanja po kreditima odobrenim od strane banaka i ostalih kreditora za nekoliko podružnica upisane su hipoteke na imovinu i to na zemljište i zgrade u vrijednosti od 544.849 tisuća kuna (2016.: 572.022 tisuće kuna).

U 2017. godini Grupa je priznala gubitak od umanjenja vrijednosti u iznosu od 16.688 tisuća kuna (2016.: 94.533 tisuće kuna) u pogledu zemljišta i zgrade vezane za segment osiguranja, sukladno procjeni neovisnih procjenitelja.

17. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

Društvo

<i>(u tisućama kuna)</i>	Zemljište i zgrade	Postrojenja i oprema	Ostala materijalna imovina	Imovina u pripremi i predujmovi	Ukupno
Stanje na dan 1. siječnja 2016.					
Nabavna vrijednost	119.168	30.498	4.655	33.114	187.435
Akumulirana amortizacija	(49.633)	(25.233)	(1.698)	-	(76.564)
Neto knjigovodstvena vrijednost	69.535	5.265	2.957	33.114	110.871
Za godinu koja je završila 31. prosina 2016.					
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	69.535	5.265	2.957	33.114	110.871
Donos pripajanjem (bilješka 30)	1.300	-	-	294.738	296.038
Povećanje	260.787	25.795	1.094	182.699	104.977
Otuđenja i otpisi	-	(213)	(1)	(10.306)	(10.520)
Amortizacija za godinu	(2.526)	(3.222)	(50)	-	(5.798)
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	329.096	27.625	4.000	134.847	495.568
Stanje na dan 31. prosinca 2016.					
Nabavna vrijednost	381.255	54.350	5.748	134.847	576.200
Akumulirana amortizacija	(52.159)	(26.725)	(1.748)	-	(80.632)
Neto knjigovodstvena vrijednost	329.096	27.625	4.000	134.847	495.568
Za godinu koja je završila 31. prosina 2017.					
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	329.096	27.625	4.000	134.847	495.568
Povećanje	26.890	6.039	597	(30.332)	3.194
Prijenosi na ulaganje u nekretnine	(238.562)	-	-	-	(238.562)
Otuđenja i otpisi	-	(187)	-	(9.897)	(10.084)
Amortizacija za godinu	(8.544)	(8.945)	(141)	-	(17.630)
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	108.880	24.532	4.456	94.618	232.486
Stanje na dan 31. prosinca 2017.					
Nabavna vrijednost	165.337	59.396	6.345	94.618	325.696
Akumulirana amortizacija	(56.457)	(34.864)	(1.889)	-	(93.210)
Neto knjigovodstvena vrijednost	108.880	24.532	4.456	94.618	232.486

18. ULAGANJA U NEKRETNINE

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Stanje na dan 1. siječnja				
Nabavna vrijednosti	960.778	894.990	59.049	59.049
Akumulirana amortizacija	(154.772)	(136.941)	(54.087)	(53.148)
Neto knjigovodstvena vrijednost	806.006	758.049	4.962	5.901
Povećanje - nabave	15.770	100.712	34	-
Prijenos s dugotrajne materijalne imovine	179.792	-	238.562	-
Prijenos na dugotrajnu materijalnu imovinu	-	(354)	-	-
Prodaja	(11.938)	(11.751)	-	-
Umanjenje vrijednosti	(16.856)	(23.474)	-	-
Amortizacija za godinu	(18.556)	(16.660)	(575)	(939)
Tečajne razlike	75	(516)	-	-
Neto knjigovodstvena vrijednost	954.293	806.006	242.983	4.962
Stanje na dan 31. prosinca				
Nabavna vrijednosti	1.095.806	960.778	301.892	59.049
Akumulirana amortizacija	(141.513)	(154.772)	(58.909)	(54.087)
Neto knjigovodstvena vrijednost	954.293	806.006	242.983	4.962

Prihodi od najma priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti iz 2017. godine iznosili su 13.298 tisuća kuna za Društvo i 90.048 tisuća kuna za Grupu (2016.: 7.078 tisuća kuna za Društvo i 78.188 tisuća kuna za Grupu).

U 2017. godini Grupa je priznala gubitak od umanjenja vrijednosti u iznosu od 16.856 tisuća (2016.: 23.474 tisuće kuna) u pogledu zemljišta i zgrade vezane za segment osiguranja, sukladno procjeni neovisnih procjenitelja.

Fer vrijednost ulaganja u nekretnine približna je knjigovodstvenoj vrijednosti na temelju interne procjene Društva. Nije obavljena procjena vrijednosti svih ulaganja u nekretnine.

19. BIOLOŠKA IMOVINA

Grupa:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2017.	2016.
Stanje matičnog jata na 1. siječnja	27.493	22.043
Gubici (mortalitet)	(5.307)	(4.529)
Promjena fer vrijednosti kao rezultat biološke transformacije	15.960	12.016
Prodaja	(7.129)	(2.037)
Stanje na dan 31. prosinca	31.017	27.493

Na dan 31. prosinca 2017. godine Grupa je imala procijenjenih 16.662 kilograma matičnog jata (31. prosinca 2016: 17.688 kilograma), a tijekom godine je prodala 2.906 kilograma (2016: 3.314 kilograma) riba iz matičnog jata (kako ribe iz pripreme, tako i ribe iz mrijesta).

20. NEMATERIJALNA IMOVINA

GRUPA			Odnosi s kupcima i dugoročni ugovori iz neživotnih osiguranja	Vrijednost poslovanja životnih osiguranja	Prava iz potraživanja koja proizlaze iz ugovora o osiguranju	Razgrani čeni troškovi pribave	Ostala nematerijaln a imovina	Ukupno
<i>(u tisućama kuna)</i>	Goodwill	Brand						
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017.								
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	207.125	305.045	50.555	60.667	66.000	128.331	103.751	921.474
Povećanja	-	-	-	-	-	73.789	27.058	100.847
Stjecanje akvizicijom (bilješka 35)						1.107	109	1.216
Ostalo	-	-	-	-	-	-	(382)	(382)
Amortizacija za godinu	-	(24.733)	(15.167)	(3.500)	(12.375)	-	(21.632)	(77.407)
Otuđenja, otpisi	-	-	-	-	-	(80)	(681)	(761)
Tečajne razlike	-	-	-	-	-	(15)	14	(1)
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	207.125	280.312	35.388	57.167	53.625	203.132	108.237	944.986
Stanje na dan 31. prosinca 2017.								
Nabavna vrijednosti	252.482	371.000	91.000	70.000	99.000	203.132	276.155	1.362.769
Akumulirana amortizacija i umanjenje vrijednosti	(45.357)	(90.688)	(55.612)	(12.833)	(45.375)	-	(167.918)	(417.783)
Neto knjigovodstvena vrijednost	207.125	280.312	35.388	57.167	53.625	203.132	108.237	944.986

Ostala nematerijalna imovina odnosi se najvećim dijelom na nematerijalnu imovinu u pripremi, softver, koncesije i ostala prava.

20. NEMATERIJALNA IMOVINA (nastavak)

GRUPA			Odnosi s kupcima i dugoročni ugovori iz neživotnih osiguranja	Vrijednost poslovanja životnih osiguranja	Prava iz potraživanja koja proizlaze iz ugovora o osiguranju	Razgraničen i troškovi pribave	Ostala nematerijalna imovina	Ukupno
<i>(u tisućama kuna)</i>	Goodwill	Brand						
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2016.								
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	252.482	329.778	65.722	64.167	78.375	68.375	82.482	941.381
Povećanja	-	-	-	-	-	60.750	37.503	98.253
Efekt prodaje podružnica	-	-	-	-	-	(794)	(19)	(813)
Ostale promjene	(45.357)	-	-	-	-	-	4.290	(41.067)
Promjena nomenklature	-	-	-	-	-	-	32	32
Amortizacija za godinu	-	(24.733)	(15.167)	(3.500)	(12.375)	-	(19.174)	(74.949)
Otuđenja, otpisi	-	-	-	-	-	-	(1.304)	(1.304)
Tečajne razlike	-	-	-	-	-	-	(59)	(59)
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	207.125	305.045	50.555	60.667	66.000	128.331	103.751	921.474
Stanje na dan 31. prosinca 2016.								
Nabavna vrijednosti	252.482	371.000	91.000	70.000	99.000	128.331	250.479	1.262.292
Akumulirana amortizacija i umanjenje vrijednosti	(45.357)	(65.955)	(40.445)	(9.333)	(33.000)	-	(146.728)	(340.818)
Neto knjigovodstvena vrijednost	207.125	305.045	50.555	60.667	66.000	128.331	103.751	921.474

Ostala nematerijalna imovina odnosi se najvećim dijelom na nematerijalnu imovinu u pripremi, softver, koncesije i ostala prava.

20. NEMATERIJALNA IMOVINA (nastavak)

Sljedeće kategorije nematerijalne imovine odnose se na pojedina sredstva koja proizlaze iz stjecanja segmenta osiguranja s preostalim korisnim vijekom trajanja na dan 31. prosinca 2017. godine kako slijedi: brand (12,5 godina), odnosi s kupcima i dugoročni ugovori iz poslova neživotnog osiguranja (3,5 godine), vrijednost poslova životnog osiguranja (17,5 godina), te prava iz potraživanja koja proizlaze iz ugovora o osiguranju (5,5 godina).

Goodwill se alocira na jedinice stvaranja novca Grupe (CGU), utvrđene prema poslovnim segmentima.

Sažetak alokacije goodwilla prema poslovnim segmentima nalazi se u nastavku:

Goodwill – sadašnja vrijednost <i>(u tisućama kuna)</i>	Osiguranje	Turizam	Ukupno
31. prosinca 2016.	197.410	9.715	207.125
31. prosinca 2017.	197.410	9.715	207.125

Nadoknadivi iznos jedinica stvaranja novca izračunat je na temelju vrijednosti u uporabi i približno je jednaka sadašnjoj vrijednosti goodwilla u 2017. i 2016. godini.

Ovi izračuni koriste projekcije novčanih tokova prije poreza na temelju financijskih planova koje je odobrila Uprava i koji pokrivaju razdoblje od pet godina. Novčani tokovi nakon tog petogodišnjeg razdoblja ekstrapoliraju se korištenjem procijenjenih stopa rasta navedenih u nastavku. Stopa rasta nije viša od dugoročne prosječne stope rasta za industriju kojoj CGU djeluju.

Ključne pretpostavke korištene za izračun vrijednosti u uporabi su kako slijedi:

Osiguranje	2017.	2016.
Godišnji rast zaračunate bruto premije /i/	3,34%	3,72%
Godišnji rast neto dobiti /ii/	5,74%	5,64%
Diskontna stopa /iii/	9,76%	10,97%
Stopa preostalog rasta /iv/	2%	2%

- i/ Planirani rast zaračunate bruto premije na bazi povijesnih rezultat i očekivanja uprave za budućnost
- ii/ Planirana rast neto dobiti na bazi povijesnih rezultat i očekivanja uprave za budućnost
- iii/ Diskontne stope prije poreza primijenjene na projekcije novčanih tokova koje odražavaju specifične rizike povezane s industrijom
- iv/ Očekivana stopa preostalog rasta je utvrđena na temelju povijesnih podataka i tržišne prognoze o rastu segmenta osiguranja u Hrvatskoj

Turizam	2017.	2016.
Bruto marža /i/	36,2%	34%
Rast prihoda /ii/	5,23%	3,3%
Diskontna stopa /iii/	9,05%	10,3%
Stopa preostalog rasta /iv/	0%	2%

- i/ Planirana bruto operativna marža na bazi povijesnih rezultat i očekivanja uprave za budućnost
- ii/ Ponderirana prosječna stopa rasta korištena za ekstrapoliranje novčanih tokova nakon planiranog razdoblja
- iii/ Diskontne stope prije poreza primijenjene na projekcije novčanih tokova koje odražavaju specifične rizike povezane s industrijom
- iv/ Očekivana stopa preostalog rasta je utvrđena na temelju povijesnih podataka i tržišne prognoze o rastu segmenta turizma u Hrvatskoj

20. NEMATERIJALNA IMOVINA (nastavak)

DRUŠTVO <i>(u tisućama kuna)</i>	2017.	2016.
Stanje na dan 1. siječnja		
Nabavna vrijednosti	8.086	7.885
Akumulirana amortizacija	(5.312)	(5.244)
Neto knjigovodstvena vrijednost	2.774	2.641
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	2.774	2.641
Povećanje	34	201
Amortizacija za godinu	(106)	(68)
Neto knjigovodstvena vrijednost	2.702	2.774
Stanje na dan 31. prosinca		
Nabavna vrijednosti	8.120	8.086
Akumulirana amortizacija	(5.418)	(5.312)
Neto knjigovodstvena vrijednost	2.702	2.774

21. ULAGANJA U PODRUŽNICE, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVA TE

(u tisućama kuna)	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Ulaganja u podružnice	-	-	3.279.865	3.280.051
Ulaganja u pridružena društva	8.855	16.618	-	-
Ulaganja u zajedničke pothvate	82.694	80.948	-	-
	91.549	97.566	3.279.865	3.280.051

Grupa	Djelatnost	Država	2017.		2016.	
			Postotak vlasništva %	Iznos ulaganja tis. kn	Postotak vlasništva %	Iznos ulaganja tis. kn
Zajednički pothvati						
PBZ Croatia osiguranje d.d., Zagreb	Mirovinski fond	Hrvatska	50,0	81.284	50	79.384
Potraživanja od zajedničkih fondova – HUO	Osiguranje	Hrvatska	-	-	-	139
Nacionalni biro za osiguranje Skopje	Osiguranje	Makedonija	-	1.410	-	1.425
				82.694		80.948
Pridružena društva						
Brioni d.d., Pula	Prijevoz	Hrvatska	-	-	25,6	6.613
Autoprijevoz d.d., Otočac	Prijevoz	Hrvatska	-	-	28,3	-
Strmec projekt d.o.o., Samobor	Nekretnine	Hrvatska	49,76	5.688	50	7.254
STP Agroservis d.o.o., Virovitica	Tehničko testiranje i analiza	Hrvatska	37,0	3.167	37	2.751
				8.855		16.618

Zajednički pothvati:

Promjene na ulaganjima u zajedničke pothvate su kako slijedi:

(u tisućama kuna)	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Stanje na dan 1. siječnja	80.948	77.416
Povećanje metodom udjela	1.900	3.532
Smanjenje vrijednosti	(154)	-
Stanje na dan 31. prosinca	82.694	80.948

21. ULAGANJA U PODRUŽNICE, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVATE (nastavak)

Skraćene financijske informacije za zajedničke pothvate

U nastavku su dane skraćene financijske informacije za društvo PBZ Croatia osiguranje d.d. koje su iskazane primjenom metode udjela.

Skraćeni izvještaj o financijskom položaju

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Financijska imovina	131.526	114.735
Ostala imovina	13.943	28.008
Ukupno imovina	145.469	142.743
Obveze	6.902	7.975
Kapital i rezerve	138.567	134.768
Ukupno kapital i obveze	145.469	142.743

Skraćeni izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

Prihodi	69.156	63.561
Rashodi	(34.158)	(32.367)
Dobit prije poreza	34.998	31.194
Porez na dobit	(6.298)	(6.226)
Dobit za godinu	28.700	24.968
Udjel u dobiti zajedničkog pothvata @ 50%	14.350	12.484

Usklađenje prikazanih skraćenih financijskih informacija s knjigovodstvenom vrijednošću udjela u zajedničkom pothvatu.

Skraćene financijske informacije

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Početna neto imovina na dan 1. siječnja /i/	158.768	151.800
Dobit za razdoblje	28.700	24.968
Dividende	(24.900)	(18.000)
Zaključna neto imovina	162.568	158.768
Udjel u zajedničkom pothvatu @ 50%	81.284	79.384
Knjigovodstvena vrijednost	81.284	79.384

i/ Početna stanja uključuju 24 milijuna kuna koja se odnose na razliku fer vrijednosti neto imovine društva u trenutku stjecanja (50% se odnosi na udjel Grupe) od strane Adris grupe d.d. u 2014. godini.

21. ULAGANJA U PODRUŽNICE, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVATE (nastavak)

Pridružena društva:

Promjene na ulaganjima u pridružena društva su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Stanje na dan 1. siječnja	16.618	16.237
Umanjenje vrijednosti ulaganja u pridružena društva	(1.710)	(44)
Prodaja udjela /i/	(6.469)	
Udio u dobiti pridruženih društava	416	425
Isplata dobiti pridruženog društva	-	-
Stanje na dan 31. prosinca	8.855	16.618

i/ Tijekom godine koja je završila 31. prosinca 2017. godine Grupa je prodala udio od 25,6% u pridruženom društvu Brioni d.d., Pula.

Knjigovodstvena vrijednost imovine i obveza društva Brioni d.d. na izvještajni datum koji prethodi prodaji, bila je kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	
Kratkotrajna imovina	19.448
Dugotrajna imovina	26.154
Kratkoročne obveze	(9.664)
Dugoročne obveze	(10.637)
Neto imovina pridruženog društva	25.301
Pripisano Grupi @ 25,6%	6.469

Utjecaj prodaje na financijski položaj i dobit Grupe u 2017. godini:

<i>(u tisućama kuna)</i>	
Prodajna cijena (naknada primljena u novcu)	11.074
Trošak ulaganja kod Društva/ Neto imovina pridruženog društva pripisana Grupi na dan prodaje	(6.469)
Dobit od prodaje	4.605

21. ULAGANJA U PODRUŽNICE, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVATE (nastavak)

Podružnice:

Sve podružnice koje su uključene u konsolidaciju navedene su u Bilješci 1 u ovim financijskim izvještajima. Udio glasačkih prava matice u kapitalu podružnica ne razlikuje se od udjela u vlasništvu nad dionicama podružnica.

(u tisućama kuna)	31. prosinca 2017.		31. prosinca 2016.	
	Udio u vlasništvu	Iznos	Udio u vlasništvu	Iznos
Ulaganja u podružnice – 100% vlasništvo				
Adria Resorts d.o.o. Rovinj, Hrvatska	100%	1.050.000	100%	1.050.000
Abilia d.o.o., Rovinj, Hrvatska	100%	124.000	100%	124.000
Rovita Bugarska eood, Sofija, Bugarska	-	-	100%	186
		1.174.000		1.174.186
Ulaganja u podružnice – većinski interes				
Croatia Osiguranje d.d., Zagreb, Hrvatska	66,12%	2.105.865	66,12%	2.105.865
		2.105.865		2.105.865
Ukupno ulaganja u podružnice		3.279.865		3.280.051

Promjene na ulaganjima u podružnice bile su kako slijedi:

(u tisućama kuna)	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Stanje 1. siječnja	3.280.051	3.727.693
Smanjenje /i/	(186)	-
Pripajanje podružnice /ii/	-	(447.642)
Stanje 31. prosinca	3.279.865	3.280.051

i/ Tijekom 2017. godine Grupa je likvidirala podružnicu Rovita Bugarska eood, Sofija, Bugarska.

ii/ Odlukom skupština obaju društava, Društvo je u rujnu 2016. godine pripojilo podružnicu Tvornicu duhana Zagreb d.d. (bilješka 42)

Ukupni nekontrolirajući interesi za 2017. godinu iznose 1.322.655 tisuća kuna (31. prosinca 2016.: 1.211.790 tisuća kuna), od čega se iznos od 1.111.203 tisuće kuna odnosi na nekontrolirajuće interese u podružnici Croatia osiguranje d.d. (31. prosinca 2016.: 1.032.774 tisuće kuna), a iznos od 196.262 tisuća kuna na Maistra d.d. (31. prosinca 2016.: 177.077 tisuća kuna), dok se preostali iznos odnosi na ostale podružnice.

21. ULAGANJA U PODRUŽNICE, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVAJE (nastavak)

U nastavku su prikazane financijske informacije za svaku podružnicu u kojoj postoji nekontrolirajući interes koji je značajan za Gruppu:

Sažeta bilanca (u tisućama kuna)	Croatia osiguranje d.d.		Maistra d.d.	
	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Kratkotrajna imovina	2.760.650	3.040.614	65.355	105.091
Kratkoročne obveze	(3.171.436)	(2.854.309)	(1.096.375)	(977.690)
Ukupno neto kratkotrajna imovina	(410.786)	186.305	(1.031.020)	(872.599)
Dugotrajna imovina	8.907.589	7.968.765	2.884.410	2.554.737
Dugoročne obveze	(4.928.724)	(4.711.035)	(283.938)	(274.422)
Ukupno neto dugoročna imovina	3.978.865	3.257.730	2.600.472	2.280.315
Neto imovina ukupno	3.568.079	3.444.035	1.569.452	1.407.716

Sažeti račun dobiti i gubitka (u tisućama kuna)	Croatia osiguranje d.d.		Maistra d.d.	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Prihodi	3.423.587	3.256.532	1.127.652	1.008.009
Dobit prije poreza	268.028	218.312	185.868	144.616
Porez na dobit	(43.601)	(73.568)	(23.723)	(2.787)
Ukupno sveobuhvatna dobit	224.427	144.744	162.145	141.829
Ukupno sveobuhvatna dobit koja pripada nekontrolirajućim interesima	92.908	71.922	20.107	17.769

Sažeti novčani tokovi (u tisućama kuna)	Croatia osiguranje d.d.		Maistra d.d.	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti	(84.984)	(128.947)	390.415	336.171
Novčani tokovi iz ulagačkih aktivnosti	93.199	155.730	(511.117)	(452.072)
Novčani tokovi iz financijskih aktivnosti	(3.440)	(2.933)	113.255	122.645

Dodatne informacije (u tisućama kuna)	Croatia osiguranje d.d.		Maistra d.d.	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Dividende plaćene nekontrolirajućem interesu	206	106	-	-

22. ULAGANJA KOJA SE DRŽE DO DOSPIJEĆA*Grupa:*

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Državne obveznice	2.202.292	2.197.884
Korporativne obveznice	-	30.000
Obveznice lokalne uprave	-	-
Trezorski zapisi	7.190	12.306
	2.209.482	2.240.190

Promjene na ulaganjima koja se drže do dospijeća:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Stanje 1. siječnja	2.240.190	2.411.307
Povećanja	297.995	119.008
Smanjenja	(297.801)	(249.207)
Tečajne razlike	(7.016)	(15.304)
Amortizacija premije/diskonta	(23.886)	(25.614)
	2.209.482	2.240.190
Tekuće dospijeće	(380.455)	(306.661)
Dugoročni dio	1.829.027	1.933.529

Pregled valutne strukture ulaganja:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
HRK	752.130	711.666
EUR	1.423.868	1.512.705
Ostale valute	33.484	15.819
	2.209.482	2.240.190

23. FINANCIJSKA IMOVINA RASPOLOŽIVA ZA PRODAJU

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Dionice, udjeli i drugi vrijednosni papiri	436.178	376.324	99.507	83.748
Obveznice	3.193.133	2.035.432	-	-
Investicijski fondovi	136.941	112.230	-	-
	3.766.252	2.523.986	-	-
Tekuće dospijeće	(82.725)	(22.837)	-	-
Dugoročni dio	3.683.527	2.501.149	99.507	83.748

Pregled valutne strukture ulaganja:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
HRK	1.669.333	711.971	-	-
EUR	1.979.526	1.612.740	99.507	83.748
USD	76.818	155.798	-	-
Ostale valute	40.575	43.477	-	-
	3.766.252	2.523.986	99.507	83.748

Promjene na ulaganjima raspoloživim za prodaju:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Stanje 1. siječnja	2.523.986	2.085.751	83.748	83.230
Povećanja akvizicijom	139.063	-	-	-
Povećanja	1.843.733	800.536	-	-
Smanjenja	(914.446)	(483.324)	-	-
Tečajne razlike	(9.187)	(9.036)	-	-
Povećanje fer vrijednosti	183.103	130.059	15.759	518
	3.766.252	2.523.986	99.507	83.748

24. a. FINANCIJSKI INSTRUMENTI PO KATEGORIJAMA

Računovodstvene politike za financijske instrumente primijenjene su na sljedeće stavke:

GRUPA <i>(u tisućama kuna)</i>	Kredit i potraživanja	Ulaganja koja se drže do dospjeća	Imovina raspoloživa za prodaju	Imovina po fer vrijed. u RDG	Ukupno
31. prosinca 2017.					
Imovina					
Potraživanja od kupaca	869.914	-	-	-	869.914
Potraživanja po danim kreditima	619.457	-	-	-	619.457
Financijska imovina po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka	-	-	-	540.504	540.504
Ostala financijska imovina	-	2.209.482	3.766.252	-	5.975.734
Potraživanja po osnovu prava na regres	235.445	-	-	-	235.445
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	229.301	-	-	-	229.301
Depoziti	3.861.367	-	-	-	3.861.367
Novac i novčani ekvivalenti	201.660	-	-	-	201.660
	<u>6.017.144</u>	<u>2.209.482</u>	<u>3.766.252</u>	<u>540.504</u>	<u>12.533.382</u>
31. prosinca 2016.					
Imovina					
Potraživanja od kupaca	710.951	-	-	-	710.951
Potraživanja po danim kreditima	974.835	-	-	-	974.835
Financijska imovina po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka	-	-	-	539.537	539.537
Ostala financijska imovina	-	2.240.190	2.523.986	-	4.764.176
Potraživanja po osnovu prava na regres	239.191	-	-	-	239.191
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	198.091	-	-	-	198.091
Depoziti	4.514.027	-	-	-	4.514.027
Novac i novčani ekvivalenti	211.415	-	-	-	211.415
	<u>6.848.510</u>	<u>2.240.190</u>	<u>2.523.986</u>	<u>539.537</u>	<u>12.152.223</u>
Ostale					
financijske					
obveze					
<i>(u tisućama kuna)</i>					
31. prosinca 2017.					
Obveze					
Posudbe	844.871				
Obveze iz poslovanja i ostale obveze	371.079				
	<u>1.215.950</u>				
31. prosinca 2016.					
Obveze					
Posudbe	794.864				
Obveze iz poslovanja i ostale obveze (prepravljeno)	376.114				
	<u>1.170.978</u>				

24. a. FINANCIJSKI INSTRUMENTI PO KATEGORIJAMA (nastavak)

DRUŠTVO <i>(u tisućama kuna)</i>	Kredit i potraživanja	Imovina po fer vrijednosti u RDG	Financijska imovina raspoloživa za prodaju	Ukupno
31. prosinca 2017.				
Imovina				
Depoziti	2.726.454	-	-	2.726.454
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja /i/	3.082	-	-	3.082
Potraživanja po danim kreditima	1.546.345	-	-	1.546.345
Financijska imovina po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka	-	72.853	-	72.853
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	-	-	99.507	99.507
Novac i novčani depoziti	5.776	-	-	5.776
	4.281.657	72.853	99.507	4.454.017
31. prosinca 2016.				
Imovina				
Depoziti	2.897.826	-	-	2.897.826
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja /i/	3.338	-	-	3.338
Potraživanja po danim kreditima	1.572.075	-	-	1.572.075
Financijska imovina po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka	-	76.677	-	76.677
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	-	-	83.748	83.748
Novac i novčani depoziti	13.984	-	-	13.984
	4.487.223	76.677	83.748	4.647.648

i/ Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja ne uključuju potraživanja za poreze, potraživanja od zaposlenih te potraživanja za dane predujmove.

<i>(u tisućama kuna)</i>	Ostale financijske obveze
31. prosinca 2017.	
Obveze	
Posudbe	22.777
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze /i/	27.872
	50.649
31. prosinca 2016.	
Obveze	
Posudbe	16.277
Obveze iz poslovanja i ostale obveze /i/	28.777
	45.054

Obveze prema dobavljačima i ostale obveze ne uključuju obveze za poreze, obveze prema zaposlenicima, poreze i doprinose i predujmove.

24. b. KREDITNA SPOSOBNOST FINANCIJSKE IMOVINE

Tablica u nastavku prikazuje analizu imovine Grupe po kategorijama prema procjenama agencija Standard&Poor's (S&P), Moody's i Fitch.

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Ocjena 2017.			Ocjena 2016.		
	31.12.2017.	31.12.2016.	S&P	Moody's	Fitch	S&P	Moody's	Fitch
Ulaganja koja se drže do dospijea	2.209.482	2.240.190						
Ministarstvo financija RH	2.047.769	2.001.443	BB	Ba2	BB	BB	Ba2	BB
Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)	37.734	112.703	BB	Ba2	BB	BB	Ba2	BB
Ministarstvo financija Makedonije	81.227	83.183	BB-	-	BB	BB-	-	BB
Republika Bosna i Hercegovina	-	39	-	-	-	B	B3	B-
Ministarstvo financija Srbije	42.752	9.469	BB	BA3	BB	BB-	B1	BB-
Bez ocjene	-	33.353	-	-	-	-	-	-
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	3.193.133	2.035.432						
Ministarstvo financija RH	2.809.081	1.725.544	BB	Ba2	BB	BB	Ba2	BB
Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)	70.397	70.996	BB	Ba2	BB	BB	Ba2	BB
Ministarstvo financija Mađarske	13.919	-	BBB-	Baa3	BBB-	-	-	-
Korporacije s ocjenom	13.531	15.089	BB-	Ba3	-	BB	Ba2	-
	13.871	3.058	BB	Ba2	-	BB-	Ba3	-
Ministarstvo financija Makedonije	145.145	104.753	BB-	-	BB	BB-	-	BB
Ministarstvo financija Srbije	86.501	66.668	BB	Ba3	BB	BB-	B1	BB-
Bez ocjene	40.688	49.324	-	-	-	-	-	-
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz RDG	35.637	69.658						
Ministarstvo financija RH	1.437	1.954	BB	Ba2	BB	BB	Ba2	BB
Ministarstvo financija Srbije	34.200	67.704	BB	BA3	BB	BB-	B1	BB-
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	1.910.096	2.202.835						
Korporacije s ocjenom	495.920	763.963	-	C	-	B	B3	-
Bez ocjene	1.414.176	1.438.872	-	-	-	-	-	-
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	229.301	198.091						
Reosiguratelji s ocjenom	29.795	16.547	A	-	-	A	-	-
	12.060	11.733	A-	-	-	A-	-	-
	64.140	68.384	A+	-	-	A+	-	-
	-	1.267	-	-	-	A++	-	-
	1.912	-	AA	-	-	-	-	-
	90.388	70.557	AA-	-	-	AA-	-	-
	-	1.282	-	-	-	AA	-	-
	788	-	AA+	-	-	-	-	-
	60	761	-	-	A-	AA-	Aa3	AA-
	508	247	-	-	BBB-	-	A1	-
	2.243	46	-	Baa1	A-	-	Aa1	-
	-	68	-	-	-	-	-	BBB+
	-	31	-	-	-	A+	A1	-
	-	24	-	-	-	A-	-	A-
	-	20	-	-	-	-	Baa1	-
	-	12.906	-	-	-	BB	Ba2	BB
	-	-	-	-	-	-	-	-
Reosiguratelji s rejtingom neke druge agencije	7.065	9.490	-	-	-	-	-	-
Bez ocjene	20.342	4.728	-	-	-	-	-	-

24. b. KREDITNA SPOSOBNOST FINANCIJSKE IMOVINE (nastavak)

Kreditna sposobnost nedospjele financijske imovine procjenjuje se na temelju povijesnih podataka.

U skupinu ključnih kupaca spadaju kupci ovisno o segmentu poslovanja. U segmentu turizma riječ je o turističkim agencijama, u segmentu zdrave hrane o trgovačkim lancima, dok se u segmentu osiguranja kreditna kvaliteta nedospjelih i neispravljenih potraživanja procjenjuje na temelju kreditnog ratinga, pri čemu visoka kvaliteta podrazumijeva potraživanja od društava koja imaju visoki vanjski kreditni rating te je mogućnost da potraživanja postanu nenaplativa izrazito niska.

Potraživanja od kupaca – nedospjela i neispravljena.

<i>(u tisućama kuna)</i>	2017.	2016.
Turizam		
Novi kupci	773	527
Stari kupci koji plaćaju sa zakašnjenjem	1.502	5.642
	2.275	6.169
Zdrava hrana		
Kupci koji plaćaju u roku	8.018	12.621
Ostali kupci	27.729	22.822
	35.747	35.443
Osiguranje		
Visoka kvaliteta	1.894	36.447
Standardna kvaliteta	453.377	341.117
	455.271	377.564
Ostala nedospjela i neispravljena potraživanja od kupaca	187.643	49.060
Ukupno nedospjela i neispravljena potraživanja od kupaca	682.048	468.236

25. POTRAŽIVANJA IZ POSLOVANJA I OSTALA POTRAŽIVANJA

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Potraživanja od kupaca:				
Povezana društva (bilješka 41)			2.341	2.380
Potraživanja od kupaca u zemlji	740.801	616.662	7.583	7.597
Potraživanja od kupaca u inozemstvu	102.269	90.412		
Potraživanja od izvoznika	8	8		
Nefakturirana potraživanja	336.449	328.361		
	1.179.527	1.035.443	9.924	9.977
Ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca	(309.613)	(324.492)	(6.842)	(6.639)
Potraživanja od kupaca – neto	869.914	710.951	3.082	3.338
Dani krediti:				
Dani krediti povezanim društvima (bilješka 41)	-	-	1.135.662	889.942
Dani krediti nepovezanim društvima	1.497.872	1.677.628	1.027.455	1.156.365
	1.497.872	1.677.628	2.163.117	2.046.307
Ispravak vrijednosti danih kredita	(878.415)	(702.793)	(616.772)	(474.232)
Kredit – neto	619.457	974.835	1.546.345	1.572.075
Potraživanja za poreze	18.054	57.078		
Potraživanja po osnovu prava na regres	235.445	239.191		
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	229.301	198.091		
Ostala potraživanja	167.226	220.780	7.562	65.568
	650.026	715.140	7.562	65.568
	2.139.397	2.400.926	1.556.989	1.640.981
Umanjeno za dugoročni dio	(124.190)	(124.277)	(10)	(91)
Kratkoročni dio	2.015.207	2.276.649	1.556.979	1.640.890

Dugoročni dio:

Grupa (u tisućama kuna)	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Potraživanja za dane dugoročne zajmove	13.911	18.630
Dani krediti kooperantima – dugoročni dio		27
Dani ostali krediti – dugoročni dio	4.343	3.316
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	105.936	99.210
Ostala dugoročna potraživanja		3.094
	124.190	124.277

Kreditni povezanim društvima odobreni su u kunama uz kamatu od 4,97% godišnje (2016.: 5,14% godišnje). Krediti su osigurani mjenicama.

Kreditni s nepovezanim društvima odobreni su u kunama uz valutnu klauzulu vezanu za EUR uz tržišnu kamatnu stopu. Krediti su osigurani zadužnicama dužnika, založnim pravom na dionice te hipotekom na imovinu. Društvo ne smije prodavati zalog i fiducijarno pravo nad nekretninama i policama životnog osiguranja koje nisu založene.

25. POTRAŽIVANJA IZ POSLOVANJA I OSTALA POTRAŽIVANJA (nastavak)

Promjene na rezerviranjima za umanjenje vrijednosti potraživanja od kupaca su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Stanje na početku godine	324.492	361.331
Ispravak vrijednosti tijekom godine (bilješka 10)	168.388	166.299
Naplaćena ranije otpisana potraživanja (bilješka 10)	(154.213)	(170.470)
Efekt prodaje podružnica	-	(6.832)
Tečajne razlike	22	(608)
Otpis prethodno ispravljenih potraživanja	(29.076)	(25.228)
Stanje 31. prosinca	309.613	324.492

Stanje i promjene ispravka vrijednosti danih kredita su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Stanje na početku godine	702.793	332.227	474.232	101.560
Donos pripajanjem podružnice	-	-	-	415
Ispravak vrijednosti tijekom godine (bilješka 10) /i/	286.484	386.899	230.214	385.200
Naplaćena ranije otpisana potraživanja (bilješka 10)	(110.858)	(16.333)	(87.674)	(12.943)
Tečajne razlike	(4)	-	-	-
Stanje 31. prosinca	878.415	702.793	616.772	474.232

Potraživanja za dane kredite nepovezanim društvima uključuju i potraživanje od jedne grupacije u iznosu od 1.193.755 tisuća kuna za Grupu i 1.026.508 tisuća kuna za Društvo (2016.: 1.160.109 tisuća kuna za Grupu i 995.109 tisuća kuna za Društvo). Tijekom 2017. godine Grupa je dodatno vrijednosno uskladila navedeno potraživanje za iznos od 265.626 tisuća kuna (2016.: 385.200 tisuća kuna), a Društvo za iznos od 230.244 tisuće kuna (2016.: 385.200 tisuća kuna). Uprava je na temelju procjene sadašnje vrijednosti očekivanog iznosa naplate i perioda u kojem se očekuje naplata provela ispravak dijela ukupnog potraživanja za koje na datum bilance postoji neizvjesnost. U razmatranju procjene nadoknadivog iznosa potraživanja (uključujući instrumente osiguranja), Uprava je uzela u obzir trenutni proces restrukturiranja i stanje likvidnosti navedene grupacije te dostupne informacije o mogućoj nagodbi.

Rokovi dospijeca odobrenih zajmova prikazani su, kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Do jedne godine	601.203	952.862	1.546.335	1.571.984
Od dvije do pet godina	18.254	21.973	10	91
	619.457	974.835	1.546.345	1.572.075

25. POTRAŽIVANJA IZ POSLOVANJA I OSTALA POTRAŽIVANJA (nastavak)

Knjigovodstvena vrijednost dugoročnih potraživanja približno je jednaka njihovoj fer vrijednosti budući da se ugovorene kamatne stope bitno ne razlikuju od tekućih tržišnih stopa.

Efektivne kamatne stope na kratkoročna i dugoročna potraživanja na dan bilance su kako slijedi:

Grupa		Društvo	
31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
0%-7%	0,30%-8,75%	4%-7%	4%-7%

Na dan 31. prosinca 2017. godine, potraživanja od kupaca Grupe u iznosu od 187.886 tisuća kuna (2016.: 242.715 tisuća kuna) su dospjela, ali nisu ispravljena.

(u tisućama kuna)	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Do jednog mjeseca	73.685	106.043	89	96
Jedan do dva mjeseca	33.362	41.100	57	62
Dva do tri mjeseca	30.507	36.236	2	2
Više od tri mjeseca	50.332	59.336	483	523
	187.886	242.715	631	683

Knjigovodstvena vrijednost potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja Grupe i Društva po valutama je kako slijedi:

(u tisućama kuna)	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
EUR	559.886	856.283	410.604	681.557
HRK	1.469.147	1.445.850	1.146.385	959.424
RSD	14.915	14.283	-	-
USD	31.629	42.485	-	-
BAM	41.088	19.748	-	-
MKD	22.578	16.387	-	-
GBP	154	5.890	-	-
	2.139.397	2.400.926	1.556.989	1.640.981

Knjigovodstvena vrijednost kratkoročnih potraživanja približno je jednaka njihovoj fer vrijednosti zbog kratkih rokova dospijea.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku na dan izvještaja je knjigovodstvena vrijednost svake stavke navedenih potraživanja. Društvo nema instrumente osiguranje naplate potraživanja.

26. ODGOĐENI POREZI*Društvo:*

Odgođena porezna imovina

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Odgođena porezna imovina koja će biti realizirana u razdoblju do 12 mjeseci	5.655	-
Odgođena porezna imovina koje će biti realizirana u razdoblju dužem od 12 mjeseci	113.554	110.557
	119.209	110.557

Promjene na odgođenoj poreznoj imovini tijekom godine su bile kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2017. Gubici od umanjenja vrijednosti	2016. Gubici od umanjenja vrijednosti	Ukupno	Rezerviranja	Ukupno
Stanje 1. siječnja	88.077	23.210	110.557	159.157	182.367
Na teret izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti	25.477	74.337	8.652	(134.160)	(59.823)
Efekt promjene porezne stope		(9.470)		(2.517)	(11.987)
Stanje 31. prosinca	113.554	88.077	119.209	22.480	110.557

Odgođena porezna obveza

Društvo je na dan 31. prosinca 2017. godine iskazalo odgođenu poreznu obvezu u iznosu od 9.083 tisuće kuna (2016.: 6.246 tisuća kuna) na temelju revalorizacije financijske imovine raspoložive za prodaju koja je iskazana u kapitalu.

<i>(u tisućama kuna)</i>	2017.	2016.
Stanje 1. siječnja	6.246	6.836
Na teret izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti	2.837	104
Efekt promjene porezne stope	-	(694)
	9.083	6.246

25. ODGOĐENI POREZI (nastavak)*Grupa:*

Odgođena porezna imovina

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Odgođena porezna imovina koja će biti realizirana u razdoblju do 12 mjeseci	9.476	5.945
Odgođena porezna imovina koje će biti realizirana u razdoblju dužem od 12 mjeseci	230.867	231.206
	240.343	237.151

Odgođena porezna imovina nastala je kao privremena razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i zakonom propisane porezne osnovice.

Promjene na odgođenoj poreznoj imovini tijekom godine bile su kako slijedi:

	Otpremnine	Gubici od umanjenja vrijednosti	Sudski sporovi	Ostalo	Ukupno
Na dan 1. siječnja 2016.	851	155.655	7.150	171.735	335.391
Iskazano u računu dobiti i gubitka	28	63.915	305	(136.589)	(72.341)
Efekt promjene porezne stope	(24)	(21.262)	(147)	(4.466)	(25.899)
Na dan 31. prosinca 2016.	855	198.308	7.308	30.680	237.151
Iskazano u računu dobiti i gubitka	153	25.648	(684)	(21.763)	3.354
Tečajna razlika	-	(4)	-	4	
Ostalo	-	(188)	-	26	(162)
Na dan 31. prosinca 2017.	1.008	223.764	6.624	8.947	240.343

Odgođena porezna obveza

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Odgođena porezna imovina koja će biti realizirana u razdoblju do 12 mjeseci	13.259	14.333
Odgođena porezna obveza nadoknativa u razdoblju duljem od 12 mjeseci	199.288	184.082
	212.547	198.415

Odgođena porezna obveza pretežno je obračunata je na privremene razlike između porezne osnovice materijalne imovine u podružnicama i njene fer vrijednosti u konsolidiranim financijskim izvještajima te na revalorizaciju financijske imovine raspoložive za prodaju.

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Na dan 1. siječnja	198.415	219.954
Stjecanje podružnice (bilješka 35)	1.128	-
Iskazano u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti	(9.458)	(27.440)
Povećanje na teret kapitala kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	22.623	27.831
Ostalo	(161)	(21.930)
Na dan 31. prosinca	212.547	198.415

27. ZALIHE

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Sirovine i materijal	36.507	35.620
Nedovršena proizvodnja	426.609	369.000
Gotovi proizvodi	4.882	689
Trgovačka roba	386	3.521
Predujmovi za sirovine i materijal	564	541
	468.948	409.371

Primljeni krediti jedne od podružnica Grupe osigurani su založnim pravom na zalihe nedovršene proizvodnje u vrijednosti od 12.286 tisuća kuna (31. prosinca 2016.: 13.416 tisuće kuna).

Trošak zaliha priznat kao trošak u 2017. godini iznosio je 382.455 tisuća kuna (31. prosinca 2016.: 369.957 tisuća kuna).

28. DEPOZITI I NOVČANA SREDSTVA

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Depoziti	3.861.367	4.514.027	2.726.454	2.897.826
Dugoročni	2.487.763	748.992	2.062.908	49.126
Kratkoročni	1.373.604	3.765.035	663.546	2.848.700

Depoziti se ugovaraju s fiksnim rokovima dospjeća i promjenjivim kamatnim stopama koje su približno jednake tržišnim stopama.

Tijekom godine efektivne kamatne stope za depozite bile su kako slijedi:

	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Depoziti	0%-3,9%	0,3%-3,9%	0,1%-3,0%	0,3%-3,9%

28. DEPOZITI I NOVČANA SREDSTVA (nastavak)

Novčana sredstva na računima i depoziti izraženi su u valutama kako slijedi:

(u tisućama kuna)	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
HRK	1.076.409	1.253.950	605.668	493.691
EUR	2.654.061	3.160.096	2.126.562	2.418.119
USD	1.413	16.947	-	-
BAM	237.966	223.117	-	-
MKD	66.529	-	-	-
RSD	26.398	-	-	-
GBP	102	-	-	-
Ostale valute	149	71.332	-	-
	4.063.027	4.725.442	2.732.230	2.911.810

Tablica u nastavku prikazuje analizu depozita i novčanih sredstava po kategorijama prema procjenama agencija Standard&Poor's (S&P), Moody's i Fitch.

(u tisućama kuna)	Grupa		Ocjena 2017.			Ocjena 2016.		
	31.12.2017.	31.12.2016.	S&P	Moody's	Fitch	S&P	Moody's	Fitch
Depoziti i novčana sredstva	4.063.027	4.725.442						
Banke s ocjenom	3.214.894	3.567.405	BB		BBB-	BB	-	BBB-
Banke s ocjenom	-	209.466	-	-	-	B	B2	B-
Ostale banke i financijske institucije	848.133	948.571	-	-	-	BB-	-	BB
(u tisućama kuna)	Društvo		Ocjena 2017.			Ocjena 2016.		
	31.12.2017.	31.12.2016.	S&P	Moody's	Fitch	S&P	Moody's	Fitch
Depoziti i novčana sredstva	2.732.230	2.911.810						
Banke s ocjenom	2.731.706	2.911.575	BB	-	BBB-	BB	-	BBB-
Ostale banke članice uglednih bankarskih grupa u EU	524	235	-	-	-	BB-	-	BB

Ostale banke članice uglednih bankarskih grupa u EU odnose se na banke sa sjedištem u članicama grupe koje nemaju ocjene od gore navedenih agencija, ali njihove matične banke unutar EU imaju sljedeće Ocjene BBB, BBB+, BBB-, a (2016.: BBB-, BBB, BB+, BBB+).

29. FINANIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI U RAČUNU DOBITI I GUBITKA

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Ulaganja u dionice	87.173	88.685	71.416	74.723
Ulaganja u obveznice	35.637	69.658	1.437	1.954
Ulaganja u investicijske fondove	416.002	381.194	-	-
Valutni forward ugovori	1.692	-	-	-
	540.504	539.537	72.853	76.677

Promjene na fer vrijednosti financijske imovine po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka iskazuju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u okviru 'Ostalih dobitaka' (bilješka 11).

Pregled valutne strukture ulaganja:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2017.	2016.
HRK	143.013	311.553
EUR	373.082	197.827
Ostale valute	24.409	30.157
	540.504	539.537

30. KAPITAL I REZERVE

- i/ Na dan 31. prosinca 2017. i 2016. godine dionički kapital Društva u iznosu od 164.000 tisuća kuna podijeljen je na 9.615.900 redovnih dionica i 6.784.100 povlaštenih dionica nominalne vrijednosti od 10,00 kuna po dionici. Povlaštene dionice ostvaruju sva prava kao i redovne dionice osim što ne nose pravo glasa na Glavnoj skupštini.
- ii/ Tijekom 2017. godine Društvo je otkupilo 19.386 vlastitih dionica (2016.: -). U istoj godini Društvo je prodalo 155.520 dionica (2016.: 153.510). Na dan 31. prosinca 2017. godine Društvo posjeduje 177.590 vlastitih dionica ili 1,08% ukupno izdanih dionica (31. prosinca 2016.: 313.724 vlastitih dionica ili 1,91% ukupno izdanih dionica). Društvo je u prosincu 2017. objavilo Program raspolaganja vlastitim dionicama kojim se zaposlenicima društava unutar grupe nudi mogućnost kupnje dionica Društva.
- iii/ Sukladno hrvatskim propisima Društvo je u ranijim razdobljima formiralo zakonske pričuve u iznosu od 12.448 tisuća kuna. Ova pričuva nije raspodjeljiva.
- iv/ Odlukom Skupštine od 14. lipnja 2017. godine dobit Društva iz 2016. godine u iznosu od 235.725 tisuća kuna raspoređena je u statutarne pričuve Društva, zadržana dobit u iznosu 378.468 tisuća kuna raspoređena je u statutarne pričuve, dok je iznos od 244.000 tisuća kuna iz statutarne pričuva raspoređen u zadržanu dobit (15. lipnja 2016. godine dobit iz 2015. godine u iznosu od 1.843.333 tisuća kuna raspoređena je u statutarne pričuve Društva, dok je iznos od 250.000 tisuća kuna iz statutarne pričuva raspoređen u zadržanu dobit). Statutarne pričuve se formiraju u skladu sa statutom Društva i sastoje se iz zadržane dobiti prenesene u statutarne pričuve na temelju odluka glavne skupštine dioničara i kao takve su raspodjeljive. Na 31. prosinca 2017., statutarne rezerve sadrže kumulativne neto pozitivne tečajne razlike u iznosu 2.429 tisuća kuna (31. prosinca 2016.: 2.067 tisuća kuna neto pozitivne tečajne razlike).

30. KAPITAL I REZERVE (nastavak)

v/ Odlukom Skupštine od 14. lipnja 2017. godine, odobrena je dividenda iz dobiti u iznosu od 278.800 tisuća kuna ili 17,00 kuna po dionici. (2016.: Odlukom Skupštine od 15. lipnja 2016. godine, odobrena je dividenda iz dobiti u iznosu od 246.000 tisuća kuna ili 15,00 kuna po dionici).

vi/ Prijenos unutar kapitala u 2016. godini s ostalih pričuva na zadržanu dobit u iznosu 811.924 tisuće kuna se odnosi na efekt pripajanja društva TDZ d.d. matici Adris grupa d.d. (bilješka 40).

Struktura kapitala Društva na dan 31. prosinca 2017. i 2016. godine je kako slijedi:

Redovne dionice:

	10	2017.		2016.	
		Nominalna vrijednost	Broj dionica	%	Broj dionica
Mali dioničari	10	9.464.502	98,43%	9.317.860	96,90%
Vlastite dionice	10	151.398	1,57%	298.040	3,10%
		9.615.900	100%	9.615.900	100%

Povlaštene dionice:

	10	2017.		2016.	
		Nominalna vrijednost	Broj dionica	%	Broj dionica
Mali dioničari	10	6.757.908	99,61%	6.768.416	99,77%
Vlastite dionice	10	26.192	0,39%	15.684	0,23%
		6.784.100	100%	6.784.100	100%

Ukupno:

	10	2017.		2016.	
		Nominalna vrijednost	Broj dionica	%	Broj dionica
Mali dioničari	10	16.222.410	98,92%	16.086.276	98,09%
Vlastite dionice	10	177.590	1,08%	313.724	1,91%
		16.400.000	100%	16.400.000	100%

31. KREDITI

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Dugoročni zajmovi	324.411	339.040	-	-
Tekuća dospjeća dugoročnih zajmova	(20.177)	(21.823)	-	-
Dugoročna dospjeća	304.234	317.217	-	-
Kratkoročni zajmovi od banaka	520.460	455.824	-	-
Kratkoročni krediti od povezanih društava (bilješka 41)	-	-	22.777	16.277
Tekuće dospjeće dugoročnih zajmova	20.177	21.823	-	-
Kratkoročni zajmovi ukupno	540.637	477.647	22.777	16.277

Dugoročni zajmovi najvećim se dijelom odnose na posudbe od banaka u podružnicama Maistra d.d., Rovinj i Cromaris d.d., Zadar (2016.: Maistra d.d., Rovinj, Cromaris d.d., Zadar). Zajmovi su osigurani mjenicama, zadužnicama, založenim policama životnog osiguranja i hipotekama na materijalnu imovinu i zalihe.

Efektivne kamatne stope na datum bilance iznosile su:

	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Dugoročni zajmovi	3%-3,125%	2,5%-3,125%	-	-
Kratkoročni zajmovi od banaka	2,2%-6,03%	2,2% - 6%	-	-
Kratkoročni krediti od povezanih društava	-	-	4,97%	5,14%

Grupa tijekom 2017. godine nije kapitalizirala troškove posudbi (2016.: 776 tisuća kuna).

Izloženost Grupe promjenama kamatnih stopa:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Zajmovi po fiksnim kamatnim stopama	551.099	591.936	22.777	16.277
Zajmovi po promjenjivim kamatnim stopama	293.772	202.928	-	-
	844.871	794.864	22.777	16.277

31. KREDITI (nastavak)

Knjigovodstvena vrijednost posudbi Grupe približno je jednaka njihovoj fer vrijednosti budući da se ugovorene kamatne stope bitno ne razlikuju od kamatne stope po kojoj se Grupa trenutno može zadužiti.

Izloženost promjeni kamatne stope na primljene kredite sukladno ugovorenim datumima promjena kamatnih stopa na dan bilance je kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
1-6 mjeseci	293.772	202.928	-	-
	293.772	202.928	-	-

Dospijee dugoročnih posudbi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Između 1 i 2 godine	15.341	13.359	-	-
Između 2 i 5 godina	85.316	71.994	-	-
Više od 5 godina	203.577	231.864	-	-
	304.234	317.217	-	-

Knjigovodstveni iznos kredita preračunat je iz sljedećih valuta:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
EUR	273.148	282.512	-	-
HRK	571.320	509.041	22.777	16.277
Ostalo	403	3.311	-	-
	844.871	794.864	22.777	16.277

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa Neto dug	Društvo Neto dug
Na dan 1. siječnja 2017.	816.410	37.533
Novčani tokovi - neto	134.000	9.000
Primici od kredia	(107.293)	(3.450)
Otplata kredita	20.668	972
Objavljene dividende	278.800	278.800
Isplaćene dividende	(275.757)	(275.757)
Tečajne razlike	1.397	(1.245)
Na dan 31. prosinca 2017.	868.225	45.853

32. OBVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA I OSTALE OBVEZE

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Dobavljači – povezana društva (bilješka 41)	-	-	249	243
Dobavljači u zemlji	140.535	137.626	3.892	6.861
Dobavljači u inozemstvu	9.865	24.780	655	417
Obveze za poreze i ostale obveze prema državi	52.033	63.600	5.977	6.925
Obveze prema zaposlenicima	64.333	81.825	6.875	8.017
Obveze za dividende	23.354	21.546	23.076	21.256
Obveze za predujmove kupaca	16.001	16.895	-	-
Obveze za koncesije	42.252	35.388	-	-
Obveze proizašle iz ugovora o osiguranju	100.227	110.456	-	-
Obveze iz poslova suosiguranja i reosiguranja	54.846	46.318	-	-
Odgodeno plaćanje troškova	133.935	100.608	7.651	8.352
Prihod budućeg razdoblja	255.777	248.415	-	-
Ostale obračunate i druge obveze	26.046	9.962	215	109
	919.204	897.419	48.590	52.180

Knjigovodstveni iznosi financijskih obveza preračunati su iz sljedećih valuta:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
HRK	266.988	281.504	47.935	51.691
EUR	64.307	55.942	655	489
BAM	16.703	11.872	-	-
RSD	9.619	7.187	-	-
USD	9.409	17.035	-	-
MKD	3.966	2.452	-	-
Ostale valute	87	122	-	-
	371.079	376.114	48.590	52.180

33. REZERVIRANJA

Grupa: <i>(u tisućama kuna)</i>	Rezerviranja za otpremnine	Sudski sporovi	Ostala rezerviranja	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2016.	100.695	85.311	784.958	970.964
Povećanje	61.992	16.731	-	78.723
Isplata	(23.658)	(13.634)	-	(37.292)
Ukidanje rezerviranja	(35.940)	-	(667.424)	(703.364)
Stanje 31. prosinca 2016.	103.089	88.408	117.534	309.031
Stjecanje podružnica (bilješka 35)	1.371	437	-	1.808
Povećanje	19.813	49.910	-	69.723
Isplata	(54.261)	(14.411)	-	(68.672)
Ukidanje rezervacije	(1.945)	(14.755)	(93.684)	(110.384)
Stanje 31. prosinca 2017.	68.067	109.589	23.850	201.506

Društvo: <i>(u tisućama kuna)</i>	Rezerviranja za dugoročna primanja zaposlenih	Ostala rezerviranja	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2016.	6.545	784.958	791.503
Povećanje	-	-	-
Ukidanje rezervacije	(6.545)	(667.424)	(673.969)
Stanje 31. prosinca 2016.	-	117.534	117.534
Stanje 1. siječnja 2017.	-	117.534	117.534
Povećanje	48	-	48
Ukidanje rezervacije	-	(93.684)	(93.684)
Stanje 31. prosinca 2017.	48	23.850	23.898

Analiza ukupnih rezerviranja:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Dugoročni dio	146.443	244.047	48	117.534
Kratkoročni dio	55.063	64.984	23.850	-
	201.506	309.031	23.898	117.534

33. REZERVIRANJA (nastavak)

Rezerviranje za sudske sporove

Rezerviranje u iznosu od 109.589 tisuća kuna (2016.: 88.408 tisuća kuna) odnosi se na rezerviranje za sporove u vezi prava na korištenje zemljišta te određene sudske tužbe protiv Grupe od strane dobavljača i ostalih. Trošak rezerviranja iskazan je u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u bilješki 10 – Ostali poslovni rashodi. Iznosi rezerviranja su diskontirani na sadašnju vrijednost. Prema mišljenju Uprave, nakon savjetovanja s odvjetnikom, ishod sudskih sporova neće dovesti do gubitaka iznad iznosa rezerviranja na dan 31. prosinca 2017. godine.

Rezerviranja za otpremnine

Dugoročni dio rezerviranja za otpremnine odnosi se na procijenjeni iznos otpremnina sukladno Kolektivnom ugovoru, koje imaju pravo ostvariti zaposleni u nekim društvima u Grupi prilikom prestanka zaposlenja (prilikom odlaska u mirovinu, otkaza ili dobrovoljnog odlaska). Sadašnja vrijednost rezerviranja izračunava se na temelju broja zaposlenika, prosječne bruto plaće, godina radnog staža na datum bilance i diskontne stope od 1,90% za Društvo i 1,52%-2,75% za Grupu (2016.: 2,36%-6,15% za Grupu).

Ostala rezerviranja

Ostala rezerviranja se najvećim dijelom odnose na procijenjene rizike koje je Uprava identificirala kao rezultat prodaje segmenata duhanskog poslovanja i maloprodaje. U sklopu kupoprodajnog ugovora iz 2015. godine, Društvo i Grupa su pružili određena jamstva kupcu koja se temelje na ostvarenju određenih budućih događanja nad kojima Društvo i Grupa nemaju kontrolu. Na dan 31. prosinca 2017 i 2016. godine, Uprava je procijenila vjerojatnost realizacije ugovorenih jamstava te je kvantificirala identificirane rizike na bazi vjerojatnosti njihova nastanka. Konačno rješenje se očekuje tijekom 2018. godine. Tijekom 2017. godine, dodatni iznos od 46.777 tisuća kuna je primljen kao dio realizacije ugovorenih jamstava.

34. TEHNIČKE PRIČUVE

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
<i>Pričuve za štete, bruto</i>		
Pričuve za prijavljene a nelikvidirane štete	1.602.911	1.621.849
Pričuve za nastale, ali neprijavljene štete (IBNR)	1.063.776	1.071.045
Pričuve za troškove obrade šteta	151.576	137.682
Pričuve za štete, bruto	2.818.263	2.830.576
Prijenosne premije, bruto	1.308.560	1.150.010
Matematička pričuva osiguranja, bruto	2.687.801	2.634.966
Ostale osigurateljno-tehničke pričuve, bruto	57.422	63.091
Tehničke pričuve životnih osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicijski rizik	336.901	138.599
Ukupno tehničke pričuve	7.208.947	6.817.242

Ostale osigurateljno-tehničke pričuve uključuju rezerve rizika koje nisu istekle.

34. TEHNIČKE PRIČUVE (nastavak)*Kretanja pričuve za prijavljene, a nelikvidirane štete, bruto*

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
ŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	32.708	24.994
Tečajne razlike proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	6	(6)
Štete nastale u tekućoj godini	24.307	23.409
Prijenos s pričuve za nastale, a neprijavljene štete	423	798
Promjena u štetama iz prethodne godine	(3.809)	(3.999)
Likvidirane štete	(15.843)	(12.488)
Stanje 31. prosinca	37.792	32.708
NEŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	1.589.141	1.676.623
Tečajne razlike proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	802	(1.796)
Štete nastale u tekućoj godini	302.879	295.198
Prijenos s pričuve za nastale, a neprijavljene štete	133.580	136.201
Promjena u štetama iz prethodne godine	(97.891)	(83.039)
Likvidirane štete	(366.459)	(394.688)
Smanjenje prodajom društva	-	(39.358)
Učinak pripajanja	-	-
Povećanje akvizicijom	3.067	-
Stanje 31. prosinca	1.565.119	1.589.141
UKUPNO ŽIVOT I NEŽIVOT		
Stanje 31. prosinca	1.602.911	1.621.849

34. TEHNIČKE PRIČUVE (nastavak)*Kretanja pričuve za nastale, a neprijavljene štete*

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
ŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	3.067	5.020
Tečajne razlike proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	(5)	(6)
Uvećanja priznata tijekom godine	764	56
Prijenos na pričuve prijavljenih šteta	(423)	(795)
Likvidirane štete	(1.146)	(1.210)
Stanje ŽIVOT 31. prosinca	2.257	3.065
NEŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	1.067.978	1.156.829
Tečajne razlike	1.989	(1.937)
Uvećanja priznata tijekom godine	272.917	286.368
Prijenos na pričuve prijavljenih šteta	(133.611)	(136.201)
Likvidirane štete	(153.718)	(229.405)
Povećanje akvizicijom	5.964	
Smanjenje prodajom društva	-	(7.674)
Učinak pripajanja	-	-
Stanje NEŽIVOT 31. prosinca	1.061.519	1.067.980
UKUPNO ŽIVOT I NEŽIVOT		
Stanje 31. prosinca	1.063.776	1.071.045

Kretanja u rezerviranjima za prijenosne premije

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
ŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	5.511	4.799
Tečajne razlike proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	(7)	(10)
Zaračunate premije tijekom godine	639.376	629.583
Zarađene premije tijekom godine	(639.386)	(628.861)
Stanje 31. prosinca	5.494	5.511
NEŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	1.144.499	1.064.375
Tečajne razlike nastale proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	2.905	(3.514)
Zaračunate premije tijekom godine	2.501.784	2.391.135
Zarađene premije tijekom godine	(2.350.532)	(2.298.787)
Povećanje akvizicijom (bilješka 35)	4.410	-
Smanjenje prodajom društva	-	(8.710)
Učinak pripajanja	-	-
Stanje 31. prosinca	1.303.066	1.144.499
UKUPNO ŽIVOT I NEŽIVOT		
Stanje 31. prosinca	1.308.560	1.150.010

34. TEHNIČKE PRIČUVE (nastavak)*Kretanje matematičke pričuve osiguranja, bruto*

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
Stanje 1. siječnja	2.634.966	2.507.339
Tečajne razlike proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	(1.398)	(2.026)
Raspoređena premija	288.609	354.869
Ukidanje obveza zbog plaćenih naknada, otkupa i ostalih raskida	(362.370)	(309.258)
Pripis tehničke kamate	64.688	75.914
Promjena diskrecijskog bonusa	4.221	8.128
Učinak stjecanja (bilješka 35)	59.085	-
Stanje 31. prosinca	2.687.801	2.634.966

Kretanja tehničke pričuve životnih osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicijski rizik, bruto

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2016.
ŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	138.599	34.582
Tečajne razlike	7	-
Raspoređena premija	193.297	103.641
Ukidanje obveza zbog plaćenih naknada, otkupa i ostalih raskida	(5.985)	(2.900)
Nerealizirani dobiti imovine u koju su uložena sredstva osiguranika	10.983	3.276
Stanje 31. prosinca	336.901	138.599

Ročnost bruto tehničkih pričuva je kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Od 5 do 10 godina	Više od 10 godina	Ukupno
2016.					
Prijenosne premije, bruto	916.502	151.340	71.665	10.503	1.150.010
Matematička pričuva osiguranja, bruto	325.515	1.151.543	612.416	545.493	2.634.967
Pričuva šteta, bruto	898.793	682.210	385.932	863.641	2.830.576
Ostale osigurateljno-tehničke pričuve, bruto	49.882	9.142	3.345	721	63.090
Tehničke pričuve životnih osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicijski rizik	549	86.376	51.615	59	138.599
	2.191.241	2.080.611	1.124.973	1.420.417	6.817.242
2017.					
Prijenosne premije, bruto	1.075.785	176.986	52.172	3.617	1.308.560
Matematička pričuva osiguranja, bruto	396.501	1.064.207	652.400	574.693	2.687.801
Pričuva šteta, bruto	976.398	684.714	394.701	762.451	2.818.264
Ostale osigurateljno-tehničke pričuve, bruto	52.469	4.120	722	109	57.420
Tehničke pričuve životnih osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicijski rizik	171	271.035	65.636	60	336.902
	2.501.324	2.201.062	1.165.631	1.340.930	7.208.947

35. STJECANJE PODRUŽNICA

Dana 18. listopada 2017. Grupa je stekla 100% dionica s pravom glasa društva BNP Paribas Cardif osiguranje d.d. Osnovna djelatnost stečenog društva su usluge neživotnog osiguranja te u svom portfelju nudi usluge osiguranja imovine, osiguranja kredita i osiguranja raznih financijskih gubitaka.

Stjecanjem udjela u društvu BNP Paribas Cardif osiguranje d.d., Grupa je ojačala svoje poslovanje i tržišnu poziciju na hrvatskom tržištu u skladu s poslovnom strategijom tržišnog rasta.

Pojedinosti o fer vrijednost prepoznatljive imovine i obveza BNP Paribas Cardif osiguranje d.d. na datum stjecanja, dobiti od povoljnije kupnje te kupoprodajne naknade prikazani su u nastavku:

(u tisućama kuna)

Imovina	
Nematerijalna imovina	109
Razgraničeni troškovi pribave	1.107
Nekretnine i oprema	127
Ulaganja raspoloživa za prodaju	140.804
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	203
Potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja	3.483
Ostala potraživanja	1.056
Novac u banci i blagajni	10.947
Obveze	
Prijenosne premije, bruto iznos	(4.410)
Matematičke pričuve, bruto iznos	(59.085)
Pričuva šteta, bruto iznos	(10.105)
Pričuve za bonuse i popuste, bruto iznos	(15)
Odgođena i tekuća porezna obveza	(1.128)
Obveze iz neposrednih poslova osiguranja	(1.342)
Ostale obveze	(1.472)
Ostalo odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	(4.725)
Ukupno neto imovina po fer vrijednosti	75.554
Dobit od povoljnije kupnje	(20.554)
Kupoprodajna naknada	55.000
Novčani tok po stjecanju:	
Stečeni novac i novčani ekvivalenti	10.947
Kupoprodajna naknada plaćena u gotovini	(55.000)
Novčani tok po stjecanju	(44.053)

U okviru strategije Grupe i nastojanja jačanja osigurateljnog dijela poslovanja, Grupa je stekla 100% udjela u društvu BNP Paribas Cardif osiguranje d.d.. Kupnja stečenog društva rezultirala je s dobiti od povoljnije kupnje zato što je fer vrijednost stečene imovine i obveza veća od kupoprodajne naknade. Dobit od povoljnije kupnje u iznosu od 20.554 tisuća kuna priznata je u konsolidiranom izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u liniji Ostali dobiti.

BNP Paribas Cardif osiguranje d.d. je u konsolidiranom izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti Grupe u razdoblju od 1. listopada do 31. prosinca 2017. godine sudjelovao s 4.825 tisuća kuna prihoda te 8.792 tisuća kuna dobiti prije poreza.

35. STJECANJE PODRUŽNICA (nastavak)

Da je društvo BNP Paribas Cardif osiguranje d.d. bilo konsolidirano od 1. siječnja 2017. godine, konsolidirani račun dobiti i gubitka iskazivao bi veće prihode za 19.196 tisuća kuna te dobit prije poreza za 19.608 tisuća kuna.

U studenom 2017. godine, društvo BNP Paribas Cardif osiguranje d.d. promijenilo je naziv u CROATIA osiguranje kredita d.d.

Također, Društvo je tijekom 2017. godine steklo 100% dionica s pravom glasa u društvu Auto Maksimir Vozila d.o.o. čija je osnovna djelatnost zastupanje u osiguranju.

Kupoprodajna naknada iznosila je 100 tisuća kuna te je približno jednaka i fer vrijednosti stečenog društva.

36. PRODAJA PODRUŽNICA

Prodaja podružnica tijekom 2016. godine

a) Opis

U svibnju 2016. godine Grupa je prodala 100%-tni udjel u društvu Croatia Sigurimi Sh.a. Financijski podaci vezani uz prodane podružnice u razdoblju do datuma prodaje su prikazani ispod.

b) Podaci o financijskom poslovanju i novčanim tokovima

Prezentirano financijsko poslovanje se odnose na četiri mjeseca koja su završila 30. travnja 2016. godine.

<i>(u tisućama kuna)</i>	2016.
Zaračunate bruto premije	5.645
Premije predane u reosiguranje i suosiguranje	(473)
Zaračunate premije, neto od reosiguranja	5.172
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	686
Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja i suosiguranja	(31)
Zarađene premije, neto od reosiguranja	5.827
Financijski prihodi	349
Ostali poslovni prihodi	353
Neto poslovni prihodi	6.529
Nastale štete	(2.358)
Udio reosiguranja i suosiguranja u nastalim štetama	(47)
Nastale štete, neto od reosiguranja i suosiguranja	(2.405)
Troškovi pribave	(1.416)
Administrativni troškovi	(2.083)
Ostali poslovni rashodi	(1.051)
Gubitak prije poreza	(426)
Porez na dobit	(282)
Gubitak za godinu	(708)

36. PRODAJA PODRUŽNICA (nastavak)

c) Detalji prodaje podružnica

<i>(u tisućama kuna)</i>	2016.
Primljena naknada i potraživanje za prodaju podružnica	
- Novac	5.618
- Potraživanja od kupaca	5.618
Ukupni primici od prodaje	11.236
Sadašnja vrijednost prodane neto imovine	(21.343)
Gubitak od prodaje (bilješka 12)	(10.107)

Vrijednost imovina i obveza prodanih podružnica na dan 30. travnja 2016. je bila:

<i>(u tisućama kuna)</i>	30. travnja 2016.
Nematerijalna imovina	19
Nekretnina i oprema	501
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	25.332
Zajmovi i potraživanja	39.822
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	10.208
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja	1.601
Novac i novčani ekvivalenti	1.446
Ukupno imovina	78.929
Upisani kapital	41.131
Rezerva fer vrijednosti	(30)
Zadržana dobit	(19.758)
Ukupno kapital i rezerve	21.343
Tehničke pričuve	55.742
Obveze proizašle iz ugovora o osiguranju, ostale obveze i odgođeni prihodi	1.844
Ukupno obveze	57.586
Ukupno kapital i rezerve i obveze	78.929

37. OTKUP DIONICA OD NEKONTROLIRAJUĆEG UDJELA

Grupa je tijekom 2017. godine dodatno otkupila 0,34% udjela u društvu Grand hotel Imperial d.d., Dubrovnik za iznos 409 tisuća kuna, preostali dio nekontrolirajućeg interesa tj. 26% društva Poliklinika Ars Medica, Pula za iznos 2.000 kuna te dodatnih 0,6% udjela u društvu CO d.d., Mostar za 136 tisuća kuna (2016.: dodatno 0,4% udjela u društvu Croatia osiguranje d.d., Ljubuški za ukupan iznos od 359 tisuća kuna).

Razlika između knjigovodstvene vrijednosti nekontrolirajućeg interesa i plaćene naknade u iznosu od 506 tisuća kuna (2016.: 55 tisuća kuna), iskazana je kao smanjenje ostalih pričuva u kapitalu Grupe.

38. NOVAC GENERIRAN POSLOVANJEM

<i>(u tisućama kuna)</i>	Bilješka	Grupa		Društvo	
		2017.	2016.	2017.	2016.
Dobit prije oporezivanja		441.309	649.697	25.462	313.605
Amortizacija i vrijednosna usklađenja	17, 18, 20	375.758	428.822	18.311	6.805
Gubitak/(dobit) od prodaje podružnica	36	-	10.107	186	-
Udio u dobiti pridruženih društava	21	(452)	(3.957)	-	-
Prihodi od kamata	6, 13	(311.277)	(337.429)	(130.691)	(138.871)
Trošak kamata	13	20.668	18.283	972	27.065
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	11	(18.731)	(15.418)	-	-
Otpis nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine		33.909	8.806	9.989	-
(Dobici)/gubici od svođenja financijske imovine po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka na fer vrijednost	19	(10.653)	(5.450)	-	-
(Dobici)/gubici od prodaje financijske imovine	11	(51.075)	(18.968)	92	(11.415)
Ispravak vrijednosti potraživanja – neto	10	190.937	351.149	143.383	372.258
Prihod od dividendi	6	(16.901)	(18.287)	(4.951)	(5.391)
Prihod od povoljnije kupnje	11	(20.554)	-	-	-
Nerealizirane tečajne razlike		18.808	55.861	24.448	29.318
Ostala usklađenja		15.161	-	8.019	-
Promjene u obrtnom kapitalu:					
- rezerviranja	33	(107.525)	(667.424)	(93.636)	(673.969)
- tehničke pričuve	34	318.090	160.315	-	-
- potraživanja od kupaca		(174.274)	(65.556)	(255)	(1.096)
- ostala kratkotrajna imovina		98.342	(73.913)	(26.026)	-
- zalihe		(59.577)	(40.266)	-	-
- obveze prema dobavljačima i ostale obveze		(26.838)	(14.206)	(5.430)	(30.238)
- ostalo		-	9.780	-	-
Novac generiran poslovanjem		715.125	431.946	(30.127)	(111.929)

39. POTENCIJALNE OBVEZE I NEIZVJESNI DOGAĐAJI

Pravni sporovi

Tijekom procesa privatizacije društava iz turističkog sektora, prema Zakonu o privatizaciji, priznato je vlasništvo nad izgrađenim zemljištem i nad manjim dijelom neizgrađenog zemljišta. Kako su se prije procesa privatizacije društva koristila značajno većim površinama zemljišta, u razdoblju od 1995. do 2001. godine društva su pokrenula sudske sporove s državom radi priznavanja vlasništva nad cjelokupnim zemljištem koje se koristi za obavljanje djelatnosti. Do datuma bilance sporovi nisu okončani iako je prvostupanjska presuda donesena u korist društava. Nakon datuma bilance stupio je na snagu Zakon o turističkom zemljištu prema kojem će, nakon utvrđivanja vlasništva između države i turističkih društava, društva biti obvezna plaćati koncesiju na državno zemljište. Budući da je cijeli postupak utvrđivanja vlasništva još u tijeku, u ovom trenutku nije moguće procijeniti utjecaj primjene zakona na poslovanje Grupe.

Revizija pretvorbe i privatizacije

U razdoblju od 2002. do 2004. godine, obavljena je revizija pretvorbe i privatizacije u pravnim prethodnicima društva Maistra d.d., Rovinj; Jadran-turist d.d., Rovinj i Anita d.d., Vrsar.

Prema izvješću o obavljenoj reviziji, pretvorba i privatizacija društva Anita d.d., Vrsar koja je prethodno bila u društvenom vlasništvu, nije u potpunosti obavljena u skladu sa zakonskim propisima. Revizijom nije izraženo mišljenje o vlasništvu nad nekretninama društava. Društva su se očitovala o izvješću, ali do datuma bilance nisu poduzete nikakve pravne radnje. Uprava smatra da okončanje ovog postupka neće imati značajan utjecaj na poslovanje Grupe.

40. PREUZETE OBVEZE

Društvo nema preuzetih obveza na dan 31. prosinca 2017. i 2016. godine.

Grupa:

Na datum bilance, ugovorena je nabava dugotrajne materijalne imovine u iznosu od 393.037 tisuća kuna (2016.: 132.558 tisuća kuna), koja još nije realizirana te nije iskazana u bilanci na dan 31. prosinca 2017. godine, odnosno 2016. godine.

Budući minimalni izdaci za neotkazivi poslovni najam za ugostiteljske objekte i poslovni prostor su sljedeći:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2017.	2016.
Do jedne godine	351	417
Od 1 do 5 godina	-	353
Više od 5 godina	-	-
	351	770

41. TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANKAMA

Grupa je kontrolirana od strane privatnih osoba od kojih niti jedna nema kontrolu.

Za potrebe ovih financijskih izvještaja, stranke se smatraju povezanim ako jedna od stranaka ima mogućnost kontrolirati drugu stranku, ako su pod zajedničkom kontrolom, ili može značajno utjecati na drugu stranku u donošenju financijskih i poslovnih odluka. Prilikom razmatranja svakog mogućeg odnosa među povezanim strankama, pažnju treba usmjeriti na suštinu tog odnosa, a ne samo na pravni oblik.

Tijekom 2017. godine, u redovnom poslovanju, Grupa nije imala transakcija s povezanim strankama.

Sljedeće transakcije Društva su ostvarene s povezanim strankama tijekom 2017. i 2016. godine:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2015.
Potraživanja od kupaca – podružnice (bilješka 25)	2.341	2.380
Dani krediti podružnicama (bilješka 25)	1.135.662	889.942
Obveze prema dobavljačima – podružnice (bilješka 32)	249	243
Primljeni kratkoročni krediti od podružnica (bilješka 31)	22.777	16.277
Obveze za kamate prema podružnicama	94	72
PRIHODI		
Prihodi od dividendi od podružnice	225	449
Prihodi od menadžment naknada od podružnica	6.168	5.476
Prihodi od najma od podružnica	9.941	4.601
Ostali prihodi iz poslovanja od podružnica	1.262	305
Prihodi od kamata od podružnica (bilješka 13)	47.244	42.145
Neto tečajne razlike po danim i primljenim kreditima od podružnica	9	-
RASHODI		
Financijski rashodi s podružnicama (bilješka 13)	972	27.065
Administrativni troškovi od podružnica (bilješka 7)	533	281
Ostali rashodi iz poslovanja s podružnicama	2.644	5.358

Primanja ključnog menadžmenta

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2017.	2016.	2017.	2016.
Plaće i ostala kratkoročna primanja	100.687	78.247	17.504	22.004

Ključni menadžment Grupe se sastoji od 145 zaposlenika (u 2016. godini: 171 zaposlenika) i 7 zaposlenika Društva (u 2016. godini: 14 zaposlenika).

42. PRIPAJANJE PODRUŽNICA

Na dan 1. rujna 2016. godine Društvu je pripojena podružnica Tvornica duhana Zagreb d.d., Zagreb po knjigovodstvenoj vrijednosti imovine i obveza. Društvo je pripajanjem steklo imovinu i obveze kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Neto knjigovodstvena vrijednost
Nekretnine, postrojenja i oprema	296.038
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja - dugotrajna imovina	91
Dane posudbe	962.405
Financijska imovina po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka	836
Novac i novčani ekvivalenti	136
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja - kratkotrajna imovina	1.629
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	(1.569)
Ulaganje u podružnice	(447.642)
Neto imovina	811.924

Efekt pripajanja iskazan je kao povećanje u kapitalu Društva u iznosu od 811.924 tisuće kuna..

43. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANCE

U veljači 2018. godine, Društvo je potpisalo ugovor o kupoprodaji udjela i strateškom partnerstvu kojim će po ispunjenju svih ugovorom predviđenih uvjeta postati većinski vlasnik društva Expertus d.o.o., koji je većinski vlasnik društva HUP-Zagreb d.d.

Ovom transakcijom Grupa nastavlja sa strategijom ulaganja u najviše segmente hotelske ponude i širenjem svoga turističkog portfelja.

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA
KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA
ZA 2017. GODINU

ADRIS GRUPA d. d. (nadalje: Društvo), kao i Grupa, razvija se i djeluje u skladu s dobrom praksom korporativnog upravljanja te nastoji svojom poslovnom strategijom, poslovnom politikom, ključnim internim aktima i poslovnom praksom pridonijeti transparentnom i učinkovitom poslovanju i kvalitetnijim vezama s poslovnom sredinom u kojoj djeluje.

Društvo je 2009. donijelo vlastiti Kodeks korporativnog upravljanja kojim je definiralo procedure za rad Nadzornog odbora, Uprave i drugih organa, osiguravajući tako izbjegavanje sukoba interesa, učinkovit unutarnji nadzor i učinkovit sustav odgovornosti. Tim je Kodeksom regulirana i obveza javnog objavljivanja podataka u kategorijama cjenovno osjetljivih informacija, sve u nastojanju da se osigura jednakost postupanja prema dioničarima i transparentnost informacija za postojeće i buduće investitore.

S obzirom na činjenicu da su dionice Društva uvrštene na uređeno tržište, Društvo primjenjuje Kodeks korporativnog upravljanja koji su zajednički usvojile Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga i Zagrebačka burza d. d., a koji je dostupan na njihovim internetskim stranicama.

Društvo poštuje i primjenjuje propisane mjere korporativnog upravljanja, uz pojašnjenje o eventualnim odstupanjima, o čemu se detaljno očituje u godišnjem upitniku koji se sukladno propisima objavljuje na internetskim stranicama Zagrebačke burze i Društva (www.zse.hr; www.adris.hr).

Podatci o značajnim imateljima dionica u Društvu dostupni su na internetskim stranicama Središnjeg klirinškog depozitarnog društva.

Temeljni kapital Društva podijeljen je na 16.400.000 dionica izdanih u nematerijaliziranom obliku koje su podijeljene u sljedeće dvije skupine:

- 6.784.100 povlaštenih dionica oznake ADRS2 (ranije ADRS-P-A), s pravom prvenstva pri isplati dividende, isplati ostatka likvidacijske odnosno stečajne mase i pravom prvenstva pri naplati kumuliranih neisplaćenih dividendi prije isplate dividendi imateljima redovnih dionica, bez prava glasa na Glavnoj skupštini Društva
- 9.615.900 redovnih dionica oznake ADRS (ranije ADRS-R-A), s pravom glasa na Glavnoj skupštini Društva, pravom na isplatu dividende te pravom na isplatu ostatka likvidacijske odnosno stečajne mase.

Struktura korporativnog upravljanja Društva temelji se na dualističkom sustavu koji se sastoji od Nadzornog odbora i Uprave Društva. Oni zajedno s Glavnom skupštinom, u skladu sa Statutom i Zakonom o trgovačkim društvima, predstavljaju tri temeljna organa Društva.

Glavna skupština saziva se, radi i ima ovlasti sukladno odredbama Zakona o trgovačkim društvima i odredbama Statuta Društva. Poziv na Glavnu skupštinu i prijedlozi odluka te donesene odluke javno se objavljuju sukladno odredbama Zakona o trgovačkim društvima, odredbama Zakona o tržištu kapitala i Pravilima Zagrebačke burze d. d. Pravo sudjelovanja u radu Glavne skupštine imaju dioničari koji se prijave za sudjelovanje na Glavnoj skupštini najkasnije šest (6) kalendarskih dana prije dana održavanja Glavne skupštine. Pritom se u navedeni rok od šest dana ne uračunava dan prijave i dan održavanja Glavne skupštine.

Uprava Društva sastoji se od dvaju članova. Sastav Uprave Društva na dan 31. prosinca 2017. godine jest sljedeći:

- mr. sc. Ante Vlahović, predsjednik Uprave
- Tomislav Popović, član Uprave

Nadzorni odbor sastoji se od sedam članova. Sastav Nadzornog odbora Društva na dan 31. prosinca 2017. godine jest sljedeći:

- Rino Bubičić, predsjednik Nadzornog odbora
- Tomislav Budin, zamjenik predsjednika Nadzornog odbora
- Marica Šorak-Pokrajac, zamjenica predsjednika Nadzornog odbora
- Hrvoje Patajac, član Nadzornog odbora
- Roberto Škopac, član Nadzornog odbora
- Ida Lokmer, članica Nadzornog odbora
- Erika Zgrablić, članica Nadzornog odbora (predstavnica zaposlenika).

Pravila o imenovanju i opozivu članova Uprave, o izboru i opozivu članova Nadzornog odbora, o ovlastima Uprave i Nadzornog odbora te o izmjenama Statuta utvrđena su Statutom Društva, u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima. Statut Društva objavljen je na internetskim stranicama Društva (www.adris.hr).

U izvršnim, upravljačkim i nadzornim tijelima, kao i na svim ostalim razinama, ne postoje nikakva ograničenja s obzirom na spol, dob, obrazovanje, struku ili druga slična ograničenja.

Glavna skupština Adris grupe d. d. dana 17. lipnja 2014. donijela je Odluku o davanju ovlasti Upravi za stjecanje vlastitih dionica oznake ADRS2 (ranije ADRS-P-A) i ADRS (ranije ADRS-R-A) za razdoblje od pet godina od dana donošenja Odluke radi ponude navedenih dionica na prodaju radnicima Društva i povezanih društava. U skladu s navedenom Odlukom Uprava Adris grupe d. d. izradila je Program raspolaganja vlastitim dionicama, koji je Nadzorni odbor Društva usvojio dana 20. travnja 2015. S ciljem uključivanja radnika i menadžera Croatia osiguranja d.d. i njegovih povezanih društava u Program, Uprava Društva izradila je novi Program raspolaganja vlastitim dionicama koji je Nadzorni odbor Društva usvojio dana 17. listopada 2017.

Tijekom 2017. Društvo je steklo 19.386 vlastitih dionica roda ADRS2 (ADRS-P-A) koje čine 0,28% dionica tog roda, odnosno 0,11% ukupnog temeljnog kapitala Društva po jedinstvenoj cijeni od 471,00 HRK. Svako stjecanje, odnosno otpuštanje vlastitih dionica javno se objavljuje sukladno odredbama Zakona o trgovačkim društvima, odredbama Zakona o tržištu kapitala i Pravilima Zagrebačke burze d. d.

U sklopu Nadzornog odbora djeluje Revizorski odbor koji analizira financijske izvještaje, pruža podršku računovodstvu Društva, prati integritet financijskih informacija, a osobito ispravnost i konzistentnost računovodstvenih metoda kojima se koriste Društvo i Grupa, uključujući i kriterije za konsolidaciju financijskih izvješća društava koja pripadaju Grupi, nadgleda provođenje revizija u Društvu, raspravlja o određenim pitanjima na koja ga upozore revizori ili rukovodstvo te savjetuje Nadzorni odbor. Revizorski odbor također prati nerevizijske usluge koje pružaju revizori u skladu s primjenjivim zakonskim propisima. Tijekom 2017. godine revizori Društva i Grupe su pružili sljedeće nerevizijske usluge članicama Grupe: usluge benchmark analize, usluge vezane uz implementaciju mjera poboljšanja u proizvodnom procesu, usluge dubinskog snimanja, usluge vezane uz transferne cijene i usluge edukacije.

Sustav unutarnjih kontrola u postupku financijskog izvještavanja osigurava da financijski izvještaji Društva s prihvatljivom točnošću predstavljaju financijski rezultat i financijski položaj Društva, kao i njihovu usklađenost s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Računovodstvene politike Društva predstavljaju načela, pravila i praksu koje Društvo primjenjuje pri sastavljanju i predavljanju financijskih izvještaja. Sažetak značajnih računovodstvenih politika objavljen je u financijskim izvještajima Društva.

Unutarnji računovodstveni kontrolni postupci podrazumijevaju kontrolu formalne, suštinske i računske ispravnosti knjigovodstvene isprave:

- kontrola formalne ispravnosti knjigovodstvene isprave utvrđuje je li isprava sastavljena u skladu s važećim propisima
- suštinska kontrola knjigovodstvene isprave utvrđuje je li se poslovna promjena stvarno dogodila i je li se dogodila u naznačenom opsegu
- kontrola računske ispravnosti knjigovodstvene isprave podrazumijeva kontrolu matematičkih operacija (dijeljenja, množenja, zbrajanja i oduzimanja) na temelju kojih su dobiveni rezultati na ispravi.

Kontrola knjigovodstvenih isprava obavlja se sukladno organizacijskoj strukturi Društva i internim aktima od strane odgovorne osobe u skladu s definiranim ovlaštenjima. Kontrola formalne, suštinske i računske ispravnosti potvrđuje se fizičkim i/ili elektroničkim potpisom odgovorne osobe koja je izvršila kontrolu.

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj ⑪

Član Uprave
Tomislav Popović

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

NEFINANCIJSKO IZVJEŠĆE
ZA 2017. GODINU

1. IZJAVA UPRAVE

Adris grupa jedna je od vodećih hrvatskih kompanija. Posljednjih godina ostvaruje zapažene rezultate i bilježi snažan rast svih ključnih pokazatelja poslovanja. Poslovna strategija "Biti prvi, biti bolji, biti drugačiji" temelj je za sve poslovne odluke kompanije, što se ogleda u želji Adrisa da ne bude samo jedna od najuspješnijih kompanija, inicijator te predvodnik gospodarskih trendova već i inovativna, društveno odgovorna kompanija okrenuta budućnosti. Uspješne kompanije ne mogu i ne smiju djelovati bez osjećaja za sredinu u kojoj posluju i zato odgovornost prema zajednici u svim segmentima poslovanja mora postati trajna i sustavna obveza. Adris grupa ima dugogodišnju praksu društveno odgovornog ponašanja koje se ogleda kroz brojne prepoznatljive projekte i inicijative, a ponajviše kroz djelovanje korporativne zaklade - Zaklade Adris.

Sudjelovanje u uspostavljanju društvene pravednosti, jednakih prilika, stvaranju konkurentnog i društveno odgovornog poslovanja te preuzimanje odgovornosti za ulogu i utjecaj koje naša kompanija ima u lokalnoj i široj zajednici sastavni je dio naše poslovne strategije i opredijeljenosti održivom poslovanju.

Na tragu tih iskustava, ove godine prvi put objavljujemo Nefinancijski izvještaj odnosno Izvještaj o društveno odgovornom poslovanju, u kojem su predstavljeni rezultati strateške opredijeljenosti vodstva Adris grupe i višegodišnjih napora svih naših zaposlenika

U pripremi Izvještaja oslanjali smo se na Smjernice za izvještavanje o održivosti Globalne inicijative za izvještavanje (engl. Global Reporting Initiative, GRI), što omogućuje standardizirano predstavljanje naših postignuća i usporedivost s rezultatima koji će biti objavljeni u narednim izvještajima.

Nakon završetka strateške transformacije portfelja Adris grupa danas objedinjuje tri održiva posla. Cilj je Adris grupe osigurati razvoj svih strateških poslovnih jedinica vodeći računa o zadovoljstvu zaposlenika i krajnjih potrošača na način koji jamči rast vrijednosti dioničkog kapitala koji je u skladu s interesima zajednice u čijem okrilju posluje.

Danas smo izloženi novim poslovnim izazovima, ali naše korporativne vrijednosti, usredotočenost na postavljene ciljeve, otvorenost novim znanjima, suvremenim tehnologijama te najboljim korporativnim i organizacijskim praksama, uz prepoznatljivu privrženost naših zaposlenika i dioničara tvrtki, jamstvo su našega daljnjeg jačanja.

ADRIJSKA GRUPA d.d.
Rovinj

ADRIJSKA GRUPA d.d.
Tomislav Popović

2. OPĆENITO

2.1. Profil

ADRIS GRUPA d. d., sa sjedištem u Rovinju, Vladimira Nazora 1 (dalje u tekstu: Adris grupa ili Društvo), danas je jedna od vodećih hrvatskih i regionalnih kompanija te lider po kriterijima profitabilnosti i inovativnosti. Izrasla je na temeljima 132-godišnjeg poslovnog iskustva Tvornice duhana Rovinj.

Organizirana je u tri osnovne strateške poslovne jedinice (dalje u tekstu: Grupa). Turističkom poslovnom jedinicom upravlja Maistra d. d., uz snažno rastući segment prehrambene industrije koji predvodi Cromaris d. d. Početkom 2014. godine Adris grupa postala je većinskim vlasnikom najstarije hrvatske osiguravateljske kuće – Croatia osiguranja d.d., čime Adris grupa postaje regionalni lider na tržištu osiguranja.

Cilj Adris grupe, kao korporativnog centra, koordinacija je rada, upravljanja, ulaganja i razvoja cijelog sustava. Prilikom stvaranja nove, moderne kompanije stvoreni su i preduvjeti za ulazak u nove atraktivne djelatnosti.

Poslovna strategija Grupe – „Biti prvi, biti bolji, biti drugačiji“ – temelj je iz kojeg proizlazi njezina misija i vizija: daljnji razvoj poslovanja i nastavak širenja na domaćem i regionalnom tržištu.

U turističkom dijelu poslovanja, koji predvodi MAISTRA d. d. (dalje u tekstu: Maistra ili segment turizam), osnovana 2005. godine sa sjedištem u Rovinju naslijedivši 50 godina iskustva u turističkom poslovanju, u kontekstu hrvatskog turizma Adris grupa zauzima značajno mjesto upravljajući s 12 posto kapaciteta i 14 posto noćenja ostvarenih u Istri, odnosno tri posto kapaciteta i četiri posto noćenja ostvarenih u Republici Hrvatskoj. S turističkim objektima smještenim na prestižnim lokacijama u Rovinju, Vrsaru i Dubrovniku, u kojem turističkim objektima upravlja kroz povezano društvo Grand Hotel Imperial d. d., Maistra je na pravom putu postati prvoklasnim i prepoznatljivim turističkim brendom (engl. hospitality brand) u međunarodnim okvirima. Uz snažno oslanjanje na destinacijske brendove i pružanje autentičnog istarskog, hrvatskog i mediteranskog doživljaja, svoju ponudu temelji na visoko personaliziranoj usluzi te razvijanju inovativnih i konkurentnih sadržaja. Uz luksuzne hotele Monte Mulini, Lone i Adriatic te inovativni obiteljski koncept hotela Amarin, Maistra će tržištu uskoro predstaviti novi hotel Park najviše razine ponude.

Objedinjavanjem nekoliko manjih domaćih tvrtki za uzgoj i preradu ribe u novu tvrtku CROMARIS d. d. (dalje u tekstu: Cromaris ili segment zdrava hrana), sa sjedištem u Zadru, Adris je grupa 2009. godine ozbiljno zakoračila u područje marikulture i uzgoja plemenite bijele ribe. U razvoj kompanije Adris grupa uložila je više gotovo 900 milijuna kuna, rezultat čega je snažan rast svih poslovnih pokazatelja, otvaranje novih tržišta, širenje proizvodnog portfelja i daljnja tehnološka i proizvodna unapređenja. Cromaris je danas vodeći hrvatski i osmi proizvođač brancina i orade u svijetu, ostvaruje prosječni godišnji rast od 20 posto, a više od 75 posto svojih prihoda realizira na tržištima Italije, Slovenije, Njemačke, Francuske, Poljske, Češke, Slovačke, Austrije, BiH, Crne Gore, Srbije i Mađarske.

Adris grupa početkom 2014. godine postala je većinskim vlasnikom vodeće i najstarije hrvatske osiguravateljske kuće – CROATIA osiguranja d. d. (dalje u tekstu: Croatia osiguranje ili segment osiguranje). Snažan iskorak Adris grupe u industriju osiguranja potvrda je namjere nastavka ulaganja u Hrvatskoj, ali i težnje da daljnjim ulaganjima i odgovornim upravljanjem Croatia osiguranje izraste u regionalnog osiguravateljskog lidera koji je konkurentan i na globalnom tržištu. Uz hrvatsko tržište Croatia osiguranje prisutno je i na tržištima Slovenije, Srbije, BiH i Makedonije.

U nastavku je pregled cjelovite strukture Grupe s popisom svih povezanih društava Grupe i naznakom njihove osnovne djelatnosti na dan 31. 12. 2017.

Naziv društva	Država	Tip povezanosti	% udio izravne matice u kapitalu / glasačkim pravima	Osnovna djelatnost
Abilia d. o. o.	Hrvatska	neposredno	100,00 %	savjetovanje, graditeljstvo, građenje i poslovanje nekretninama
Adria resorts d. o. o.	Hrvatska	neposredno	100,00 %	upravljačke djelatnosti
Maistra d. d.	Hrvatska	posredno	89,11 %	hotelijerstvo i turizam
Cromaris d. d.	Hrvatska	posredno	99,25 %	marikultura i trgovina ribom na malo i veliko
Slobodna Katarina d. o. o.	Hrvatska	posredno	100,00 %	hotelijerstvo i turizam
Cenmar export import d. o. o.	Hrvatska	posredno	100,00 %	proizvodnja, uzgoj i trgovina morskim plodovima
Cromaris Italia s. r. l.	Italija	posredno	100,00 %	trgovina ribom i ribljim proizvodima na veliko
Grand Hotel Imperial d. d.	Hrvatska	posredno	81,91 %	hotelijerstvo i turizam
Croatia osiguranje d. d.	Hrvatska	neposredno	66,12 %	djelatnosti osiguranja i reosiguranja
CROATIA osiguranje d. d., MOSTAR	Bosna i Hercegovina	posredno	94,89 %	djelatnosti osiguranja
MILENIJUM osiguranje a. d. o., Beograd	Srbija	posredno	100,00 %	djelatnosti osiguranja
CROATIA osiguranje d. d. – društvo za osiguranje života, Skopje	Makedonija	posredno	100,00 %	djelatnosti osiguranja života
CROATIA osiguranje d. d. – društvo za osiguranje neživota, Skopje	Makedonija	posredno	100,00 %	djelatnosti osiguranja neživota
CROATIA osiguranje mirovinsko društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondom d. o. o.	Hrvatska	posredno	100,00 %	djelatnosti upravljanja dobrovoljnim mirovinskim fondovima
PBZ CROATIA osiguranje d. d. za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima	Hrvatska	posredno	50,00 %	djelatnosti upravljanja obveznim mirovinskim fondovima
RAZNE USLUGE d. o. o. u likvidaciji	Hrvatska	posredno	100,00 %	upravljanje, savjetovanje i poslovanje nekretninama, trgovina na veliko
CROATIA – TEHNIČKI PREGLEDI d. o. o.	Hrvatska	posredno	100,00 %	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
CROATIA PREMIUM d. o. o.	Hrvatska	posredno	100,00 %	usluga vožnje i obavljanja tehničkog pregleda osobnih vozila
HISTRIA CONSTRUCT d. o. o.	Hrvatska	posredno	100,00 %	građenje i poslovanje nekretninama
Poliklinika CROATIA zdravstveno osiguranje – ARS MEDICA	Hrvatska	posredno	100,00 %	djelatnosti specijalističke medicinske prakse
Poliklinika CROATIA zdravstveno osiguranje	Hrvatska	posredno	100,00 %	djelatnosti specijalističke medicinske prakse

Naziv društva	Država	Tip povezanosti	% udio izravne matice u kapitalu / glasačkim pravima	Osnovna djelatnost
HERZ d. d.	Hrvatska	posredno	100,00 %	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
SLAVONIJIATRANS TEHNIČKI PREGLEDI d. o. o.	Hrvatska	posredno	76,00 %	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
STP d. o. o.	Hrvatska	posredno	100,00 %	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
STANICA ZA TEHNIČKI PREGLED VOZILA BLATO d. o. o.	Hrvatska	posredno	100,00 %	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
CROTEHNA d. o. o.	Bosna i Hercegovina	posredno	100,00 %	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
CROAUTO d. o. o. Mostar	Bosna i Hercegovina	posredno	66,79 %	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
CROATIA-REMONT d. d. Čapljina	Bosna i Hercegovina	posredno	69,79 %	održavanje i popravak svih vrsta motornih vozila, trgovina na malo i veliko automobilskim dijelovima i pratećom opremom te tehnički pregled vozila
HOTEL HUM d. o. o. za ugostiteljstvo i turizam	Bosna i Hercegovina	posredno	100,00 %	ugostiteljstvo i turizam
PONTE d. o. o. Mostar	Bosna i Hercegovina	posredno	100,00 %	posredovanje u osiguranju i mirovinski fondovi
CORE 1 d. o. o.	Hrvatska	posredno	100,00 %	poslovanje nekretninama
AUTOPRIJEVOZ d. d. Otočac	Hrvatska	posredno	79,29 %	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
AGROSERVIS – STP d. o. o.	Hrvatska	posredno	37,00 %	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
STRMEC PROJEKT d. o. o.	Hrvatska	posredno	49,76%	poslovanje nekretninama
AUTO MAKSIMIR VOZILA d. o. o	Hrvatska	posredno	100,00 %	djelatnosti zastupanja i posredovanja u osiguranju
CROATIA osiguranje kredita d. d.	Hrvatska	posredno	100,00 %	djelatnosti osiguranja
CO ZDRAVLJE d. d.	Hrvatska	posredno	100,00 %	upravljanje poliklinikama i savjetovanje u vezi s poslovanjem i upravljanjem poliklinikama

Glavni brendovi, proizvodi i usluge Grupe prikazani po segmentima:

TURIZAM	HOTELI – Rovinj	OSIGURANJE	OSIGURANJE VOZILA
	u izgradnji: novi hotel Park*****		Autoodgovornost
	Hotel Monte Mulini*****		AO plus
	Hotel Lone*****		Provala
	Hotel Eden****		AO vuča
	Hotel Adriatic****		Zaštita CO bonusa
	Hotel Istra****		Osiguranje od autonezgode
	Hotel Amarin****		Autokasko
	Hotel Katarina***		Croatia asistencija i Putni Anđeo
			Kasko Duo
	HOTELI – Vrsar		ŽIVOTNO OSIGURANJE
	Hotel Pineta***		Croatia Stipendija – osobna renta s određenim trajanjem
			Dopunsko osiguranje djece od posljedica nesretnog slučaja
	HOTELI – Dubrovnik		Croatia Invest III
	Hilton Imperial Dubrovnik*****		Dopunsko osiguranje malignih bolesti
			Krug Života – doživotno osiguranje za slučaj smrti
	TURISTIČKA NASELJA I APARTMANI – Rovinj		Life Invest
	TN Amarin****		Mješovito osiguranje za slučaj smrti i doživljenja
	TN Villas Rubin***		Štedno osiguranje djece
			Riziko PLUS – osiguranje za slučaj smrti
	TURISTIČKA NASELJA I APARTMANI – Vrsar		OSIGURANJE IMOVINE
	TN Belvedere*****		Croatia imovina
	TN Petalon****		Osiguranje turističkih apartmana – Turist plus
	TN Funtana***		Osiguranje od provalne krađe i razbojstva
	TA Riva***		Osiguranje od požara
	TA Koversada****		Osiguranje kućnih ljubimaca
	TN Villas Koversada**		Osiguranje od potresa
			Osiguranje usjeva
	KAMPOVI – Rovinj		Osiguranje stakla od loma
	Kamp Polari***		Moj Majstor
Kamp Veštar****			
Kamp Amarin***	OSIGURANJE OD NEZGODA		

	KAMPOVI – Vrsar
	Kamp Porto Sole***
	Kamp Koversada***
	Kamp Valkanela***

Z D R A V A H R A N A	SVJEŽA RIBA
	Jadranski brancin
	Jadranska orada
	Kornatska hama
	Svježi fileti brancina
	Svježi fileti orade
	Svježi fileti hame
	Svježi odresci hame
	SVJEŽA PAKIRANA RIBA
	Svježi očišćeni pakirani brancin
	Svježa očišćena pakirana orada
	Svježi očišćeni pakirani brancin i orada
	Pakirani svježi fileti brancina
	Pakirani svježi fileti orade
	Pakirani svježi fileti hame
	Pakirani svježi odresci hame
	DELIKATESNI PROGRAM
	Dimljeni brancin
	Dimljena orada
	Marinirani brancin
	Marinirana orada
	CROMARIS ORGANIC
	Brancin iz ekološkog uzgoja

Individualno osiguranje od posljedica nesretnog slučaja
Osiguranje životnog standarda
Kolektivno osiguranje od posljedica nesretnog slučaja
Osiguranje menadžera
Osiguranje djece, učenika i studenata
PUTNO OSIGURANJE
Putno zdravstveno osiguranje
Kasko AUTO PUT
Osiguranje otkaza putovanja
Dodatno osiguranje nezgode uz putno zdravstveno osiguranje
Osiguranje privatne odgovornosti uz putno zdravstveno osiguranje
Croatia asistencija uz putno zdravstveno osiguranje
OSIGURANJE PLOVILA I PRIJEVOZA
Osiguranje odgovornosti vlasnika/korisnika brodice/jahte
Kasko osiguranje brodica i jahti
Kasko osiguranje broda (trup i stroj)
Osiguranje zrakoplova
Osiguranje odgovornosti brodopopravljača
Osiguranje broda u gradnji
Osiguranje od odgovornosti vlasnika odnosno korisnika marine/luke nautičkog turizma
Osiguranje od odgovornosti cestovnog prijevoznika
Osiguranje robe u prijevozu
BANKOOSIGURANJA
Bankoosiguranje
PAKETI OSIGURANJA
Obrtnički paket
Obiteljski paket
Poduzetnički paket
Poljoprivredni paket
OSIGURANJE KREDITA

Orada iz ekološkog uzgoja
Pakirani svježi očišćeni brancin iz ekološkog uzgoja
Pakirana svježa očišćena orada iz ekološkog uzgoja

O S T A L O	UPRAVLJANJE NEKRETNINAMA
	Upravljanje turističkim investicijama
	Upravljanje industrijskom investicijom
	Upravljanje izgradnjom uredskih prostora
	Izgradnja stambeno-poslovnih objekata
	Prodaja nekretnina
	Zakup nekretnina

Osiguranje otplate kredita
OSIGURANJE ZDRAVLJA
Dopunsko osiguranje
Balance dodatno osiguranje
Comfort dodatno osiguranje
Deluxe dodatno osiguranje
Senior dodatno osiguranje
Active dodatno osiguranje
Dodatno osiguranje
Naručivanje pregleda
Provjera osiguranja
MIROVINSKA ŠTEDNJA
Mirovinska štednja

Temeljni kapital Društva iznosi 164.000.000,00 kuna, a podijeljen je na 16.400.000 dionica izdanih u nematerijaliziranom obliku, koje se vode u računalnom sustavu središnjeg depozitorija kojim upravlja Središnje klirinško depozitarno društvo d. d. Dionice su podijeljene na:

- 6.784.100 povlaštenih dionica oznake ADRS2, s pravom prvenstva pri isplati dividende, isplati ostatka likvidacijske odnosno stečajne mase i pravom prvenstva pri naplati kumuliranih neisplaćenih dividendi prije isplate dividendi imateljima redovnih dionica, bez prava glasa na Glavnoj skupštini Društva
- 9.615.900 redovnih dionica oznake ADRS, s pravom glasa na Glavnoj skupštini Društva, pravom na isplatu dividende i isplatu ostatka likvidacijske odnosno stečajne mase.

Dionice Društva uvrštene su na uređeno tržište, segment Redovito, kojim upravlja tržišni operater Zagrebačka burza d. d.

U registru dionica Središnjeg klirinškog depozitarnog društva d. d. na dan 31. 12. 2017. kao imatelj više od 20 % ukupnog broja dionica (ukupnog temeljnog kapitala) Društva nije upisana niti jedna osoba.

Nastavljajući jedinstvenu i korisnu tradiciju sudjelovanja zaposlenika u vlasništvu kompanije, Adris grupa 2015. godine, 25 godina nakon privatizacije Tvornice duhana Rovinj, pokrenula je novi program stjecanja dionica koji će i sadašnjim naraštajima zaposlenika omogućiti sudjelovanje u vlasništvu kompanije. Nastavak je to nadasve korisnog iskustva – da oni koji stvaraju vrijednost mogu sudjelovati u odlučivanju o toj vrijednosti.

Veličina Grupe

Osnovne informacije o veličini Grupe:

	Grupa
Ukupna imovina 31. 12. 2017. (u mil. HRK)	19.701
Ukupni kapital 31. 12. 2017. (u mil. HRK)	10.285
Ukupne obveze 31. 12. 2017. (u mil. HRK)	9.416
Prihod od prodaje u 2017. (u mil. HRK)	4.373
Ukupan broj zaposlenih 31. 12. 2017.	5.398

Informacije o zaposlenicima

Broj zaposlenih na kraju izvještajnog razdoblja:

	Grupa			
	Zaposleni na neodređeno vrijeme		Zaposleni na određeno vrijeme	
	PRV	NRV	PRV	NRV
Hrvatska	2.927	6	1.538	14
- Žene	1.621	5	881	5
- Muškarci	1.306	1	657	9
Bosna i Hercegovina	228	0	37	6
- Žene	111	0	21	1
- Muškarci	117	0	16	5
Srbija	278	16	132	32
- Žene	159	9	79	19
- Muškarci	119	7	53	13
Makedonija	94	1	85	0
- Žene	53	1	54	0
- Muškarci	41	0	31	0
Italija	4	0	0	0
- Žene	2	0	0	0
- Muškarci	2	0	0	0
UKUPNO	3.531	23	1.792	52

*PRV = puno radno vrijeme

*NRV = nepuno radno vrijeme

*Podatci o broju zaposlenih pripremljeni su na temelju apsolutnog broja osoba, a ne na temelju radnih sati.

Struktura zaposlenika odražava sezonalnost poslovanja Maistre, s visokim udjelom zaposlenika na određeno vrijeme, tako da je 31. prosinca 2017. taj udio iznosio 67 % od ukupnog broja Maistrinih zaposlenika. Zbog dugogodišnjeg rada na unapređenju kvalitete objekata, pogotovo u hotelima, sezona traje tijekom cijele godine. Stoga više ne govorimo o sezonskom zaposlenju, nego o cjelogodišnjim zaposlenjima koja omogućavaju daljnji profesionalni i osobni razvoj zaposlenika. Samo petina zaposlenika zaposlenih na određeno vrijeme u radnom su odnosu koji je kraći od šest mjeseci. Za 43 % sezonskih zaposlenika osigurano je trajanje radnog odnosa između devet i dvanaest mjeseci, a 34 % sezonskih zaposlenika ima ugovor u trajanju od šest do devet mjeseci. U 2017. za 34 zaposlenika sklopljeni su ugovori o sufinanciranju tzv. stalnog sezonca na temelju mjere iz programa aktivne politike zapošljavanja u nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Dobavljački lanac Grupe

U svim društvima Grupe funkcija Nabave nadležna je za upravljanje odnosima s dobavljačima i procesima nabave te je odgovorna za postizanje najbolje vrijednosti za društvo prilikom nabave roba i/ili usluga, određivanje strategije nabave, propisivanje aktivnosti i odgovornosti vezanih uz izvršavanje godišnjeg plana nabave, vođenje i upravljanje potrebama te upravljanje troškovima. Načela društveno odgovornog poslovanja ugrađena su u politiku upravljanja dobavljačima i odnose se prije svega na obavezu poštivanja ljudskih i radnih prava, zaštite okoliša i borbu protiv

korupcije. Kontinuirano radimo na informatizaciji i unapređenju svih procesa, B2B razmjeni podataka s dobavljačima i općenito većoj protočnosti roba, usluga i informacija.

Upravljanje odnosima s dobavljačima od strateške je važnosti za Grupu pa je tako 2017. pokrenut projekt upravljanja nabavom, čiji je cilj unapređenje funkcije Nabave po društvima Grupe te povećanje korištenja sinergija na razini Grupe. Pritom je uveden koncept upravljanja procesom na trima razinama.

Strateška nabava – stvaranje dodane vrijednosti i upravljanje rizicima

- Praćenje tržišta nabave, razumijevanje zahtjeva poslovanja, identifikacija glavnih učinaka na troškove, praćenje trendova i tehnologije
- Razvoj strategija za nabavne kategorije i dobavljače s ciljem dodavanja vrijednosti
- Održavanje i razvoj odnosa s ključnim dobavljačima na najvišoj razini menadžmenta
- Upravljanje rizicima nabave
- Upravljanje inovacijama (od dobavljača do internih klijenata)

Taktička nabava – smanjenje troškova

- Identifikacija prostora za smanjenje i izbjegavanje troškova, analiza nabavnih iznosa
- Upravljanje procesima sourcinga, uključujući definiranje okvirnih smjernica dogovora
- Upravljanje inicijativama, uključujući praćenje ušteda
- Periodično procjenjivanje rizika i ublažavanje potencijalnih sukoba
- Održavanje i uspostavljanje kontakta s dobavljačima
- Periodično izvještavanje o definiranim KPI-evima

Operativna nabava – administracija narudžbi

- Administriranje zahtjeva za naručivanjem
- Jednostavni ad hoc upiti, npr. za uobičajene narudžbe od postojećih dobavljača
- Naručivanje dobara i usluga
- Administriranje nabavnih uvjeta
- Rješavanje problema i žalbi vezanih za dostavu

Ključne kategorije nabave po segmentima:

Kategorije nabave	Ostali	Zdrava hrana	Turizam	Osiguranje
Hrana			✓	
Piće			✓	
Sirovine za proizvodnju		✓		
Mlađ		✓		
Ambalaža		✓		
Usluge prijevoza		✓		
Održavanje	✓	✓	✓	✓
Sitni inventar i potrošni materijal	✓	✓	✓	✓
Osnovna sredstva	✓	✓	✓	✓
Ostali troškovi i usluge	✓	✓	✓	✓

Prikaz ukupnog broja dobavljača kroz cijeli opskrbeni lanac na kraju izvještajnog razdoblja po segmentima:

Zemlja	Ukupan broj dobavljača za Grupu
Republika Hrvatska	5.527
Bosna i Hercegovina	112
Srbija	175
Makedonija	344
Italija	82
Francuska	31
Ostale zemlje	396
UKUPNO	6.667

Prikazani broj dobavljača predstavlja izravne dobavljače, dok se broj neizravnih dobavljača kroz cijeli opskrbeni lanac ne može procijeniti.

Procjenjuje se da su tijekom izvještajnog razdoblja u cijeloj Grupi izvršene uplate prema dobavljačima u ukupnoj vrijednosti od 1,7 milijardi HRK.

Oko ¾ ukupne nabave potječe od lokalnih dobavljača.

Značajne promjene u Grupi i njezinu dobavljačkom lancu

Odlukom Glavne skupštine Maistre temeljni kapital povećan je s iznosa od 1.164.040.520,48 kuna za iznos od 113.945.044,17 kuna na iznos od 1.277.985.564,65 kuna iz dobiti ostvarene u 2016. godini. Temeljni kapital povećan je bez izdavanja novih dionica razmjernim povećanjem udjela svih izdanih dionica u temeljnom kapitalu Društva. Slijedom te odluke odgovarajuće je izmijenjen i Statut Društva.

U izvještajnom razdoblju Cromaris je pokrenuo uzgoj na novom uzgajalištu Žman, čime je povećan kapacitet uzgoja bijele ribe za 700 tona.

Unutar Grupe CROATIA osiguranje u izvještajnom razdoblju došlo je do stjecanja 79,29 % udjela u društvu Autoprijevoz d. d. Otočac, 100 % udjela u društvu AUTO MAKSIMIR VOZILA d. o. o. te 100 % udjela u društvu BNP Paribas Cardif d.d. (kasnije CROATIA osiguranje kredita d. d.). Nadalje, društva CROATIA LLOYD d. d. i CROATIA zdravstveno osiguranje pripojeni su CROATIA osiguranju d. d. Osnovano je i novo društvo – CO ZDRAVLJE d.o.o.

U izvještajnom razdoblju nije bilo značajnijih promjena u lokaciji dobavljača, strukturi dobavljačkog lanca kao ni u odnosima s dobavljačima.

Vanjske inicijative, članstva u udruženjima i interesnim organizacijama, certifikati

Pregled inicijativa, članstava u udruženjima i interesnim organizacijama Grupe:

	Ostali	Zdrava hrana	Turizam	Osiguranje
Hrvatska				
American Chamber of Commerce in Croatia				✓
FEAP (Savez europskih proizvođača u akvakulturi)		✓		
FLAG Plodovi mora		✓		
GARP (Globalno udruženje stručnjaka za rizike)				✓
HAD (Hrvatsko aktuarsko društvo)				✓

	Ostali	Zdrava hrana	Turizam	Osiguranje
HGK (Grupacija akvakulture)		✓		
HIIR (Hrvatski institut internih revizora)				✓
Hrvatska gospodarska komora (HGK)	✓	✓	✓	✓
Hrvatska udruga inženjera strojarstva	✓			✓
Hrvatska udruga poslodavaca (HUP)	✓	✓	✓	✓
Hrvatski sabor – Državno povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda				✓
Hrvatsko psihološko društvo				✓
HUO (Hrvatski ured za osiguranje)				✓
HUUP (Hrvatska udruga za upravljanje projektima)				✓
Kamping udruženje Hrvatske (KUH)			✓	
Klaster Marikultura Split		✓		
LAG Mareta		✓		
Lloyd's Register EMEA				✓
RIF (Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika)				✓
Stručni savjet stanica za tehnički pregled vozila				✓
TZ Dubrovnik			✓	
TZ Grada Rovinja			✓	
TZO Funtana			✓	
TZO Vrsar			✓	
Udruga društava za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinskih osiguravajućih društava				✓
Udruga poslodavaca u hotelijerstvu Hrvatske (UPUH)			✓	
Srbija				
Hrvatski poslovni klub				✓
Privredna komora Beograda				✓
Privredna komora Srbije				✓
Savet stranih investitora				✓
Asocijacija lizing kompanija Srbije				✓
UOS (Udruženje osiguravača Srbije)				✓
Bosna i Hercegovina				
Aktuarsko društvo BiH				✓
Biro zelene karte u BiH				✓
Ekonomsko-socijalno vijeće Federacije BiH				✓
Federalna komisija za izbor državnih službenika				✓
Gospodarska komora FBiH				✓
Grupacija poslodavaca FBiH iz oblasti financija				✓
Hrvatska revizorska komora				✓
Hrvatsko društvo sudskih vještaka i procjenitelja				✓
Savez računovođa, revizora i financijskih djelatnika FBiH				✓
Turistički klaster Hercegovine				✓
Udruženje hotelijera i restoratera u Bosni i Hercegovini				✓

	Ostali	Zdrava hrana	Turizam	Osiguranje
Udruženje internih revizora u BiH				✓
Udruženje osiguravajućih društava Federacije BiH				✓
Udruženje osiguravatelja Republike Srpske				✓
Udruženje stanica za tehnički pregled vozila pri Privrednoj komori FBiH				✓
Udruženje sudskih vještaka				✓
Zaštitni fond Federacije Bosne i Hercegovine				✓
Zaštitni fond Republike Srpske				✓
Makedonija				
American Business College Skopje				✓
Association of Chartered and Certified Accountants				✓
Evropska biznis asocijacija				✓
Gospodarska komora Republike Makedonije				✓
HR Asocijacija				✓
Institut direktora Republike Makedonije				✓
Institut ovlaštenih računovođa				✓
Institut ovlaštenih revizora Republike Makedonije				✓
Institut za računovođe				✓
Komora arhitekata i inženjera Republike Makedonije				✓
Komora medijatora Republike Makedonije				✓
Komora novinara Republike Makedonije				✓
Komora vještaka Republike Makedonije				✓
Makedonska aktuarska udruga „Aktuar“				✓
Makedonsko aktuarsko udruženje				✓
Nacionalni biro za osiguranje				✓
Rukometna federacija Makedonije				✓
Udruga pravnika Republike Makedonije				✓
Udruga unutarnjih revizora Republike Makedonije				✓

Grupa dugi niz godina surađuje s lokalnim školama, visokim učilištima i sveučilištima u provedbi stručne prakse, organizira aktivnosti usmjerene promoviranju karijera, aktivno sudjeluje u lokalnim projektima zajednice, kao i onima usmjerenim na podizanje svijesti o potrebi očuvanja okoliša, primjerice sudjeluje u projektima uređivanja okoliša, čišćenja podmorja, obilježavanju Dana planeta Zemlje i Dana voda i sl.

Popis certifikata Grupe:

	Zdrava hrana	Turizam	Osiguranje
ISO certifikat 9001	✓	✓	✓
ISO certifikat 14001	✓	✓	
ISO certifikat 22000	✓		
FSSC 22000	✓		
HACCP	✓	✓	
IFS Food	✓		
Global G.A.P.	✓		
FRIEND OF THE SEA	✓		
KOSHER	✓		
IZVORNO HRVATSKO (Croatian Creation)	✓		
Hrvatski EKO proizvod	✓		
EU Organic	✓		
AB	✓		
Naturland	✓		
Bio Siegel	✓		
Oznaka kvalitete „Q“ Ministarstva turizma RH		✓	
Plava zastava – FEE (Foundation for Environmental Education)		✓	
Sustainable Hotels		✓	
Travelife Gold Award		✓	
TUI Environmental Champions		✓	
Leading hotels of the world		✓	
Unique design hotel		✓	

2.2. Etika i integritet

Reputacija kojoj isključivi cilj nije zarada, već stvaranje dugoročno održivog sustava vrijednosti koje će koristiti društvu u kojem živimo, čini vrijednu imovinu Društva pa je ključno osigurati njezino očuvanje. Stoga je Uprava Adris grupe usvojila Etički kodeks kojim definira standarde profesionalnog i etičkog postupanja kakvo se zahtijeva od svakog dionika Grupe.

Za Adris grupu poslovna etika više je od sustava procedura, pravilnika i deklarativnih načela. Etičnost poslovnog sustava Grupe proizlazi iz uvjerenja o važnosti inzistiranja na osobnoj odgovornosti svake osobe u sklopu sustava prihvaćenih pravila ponašanja. Politika je Grupe poštivati zakone zemalja u kojima posluje, kao i sve regulatorne zahtjeve koji utječu na njezino poslovanje.

S odredbama Etičkog kodeksa zaposlenici su upoznati internim kanalima komunikacije. Svaki zaposlenik može podnijeti pritužbu na sumnjive poslovne aktivnosti, primijećene nepravilnosti ili nepoštivanje određenih zakonskih odredbi ili odredbi Etičkog kodeksa. Svaka podnesena pritužba temeljito se istražuje. Potom se izvještaj o provedenom istraživanju podnosi Upravi, uz prijedlog disciplinskih mjera i ostalih postupanja ukoliko se pritužba pokaže opravdanom. Jamči se povjerljivost podataka o podnositelju pritužbe uz nultu toleranciju prema ikakvoj mogućnosti odmazde prema osobi za koju se sumnja da je podnijela pritužbu. Način podnošenja pritužbe i postupak nakon podnesene prijave regulirani su odredbama Etičkog kodeksa.

Etičkim kodeksom uređeno je i pitanje mita i korupcije te tržišnog natjecanja, pri čemu je potonje detaljnije uređeno i Kodeksom o postupanju u primjeni propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

U izvještajnom razdoblju nije bilo pritužbi na sumnjive poslovne aktivnosti, primijećenih nepravilnosti ili nepoštivanja određenih zakonskih odredbi ili odredbi Etičkog kodeksa, izuzev u segmentu osiguranja. Etičko povjerenstvo Croatia osiguranja zaprimilo je dvije pritužbe iz područja odnosa sa zaposlenicima, proveden je postupak u skladu s odredbama Etičkog kodeksa te su pritužbe riješene na primjeren način.

Valja pridodati i to da Grupa svojim poslovanjem ne ugrožava prava autohtonih zajednica niti se koristi dječjim ili prisilnim radom, te se isto zahtijeva i od poslovnih partnera. Ne pružaju se financijske ili bilo kakve druge pomoći političkim strankama, političarima i srodnim institucijama.

2.3. Upravljanje

Kao dioničko društvo Adris grupa obvezuje se na rad u skladu s najvišim načelima dobroga korporativnog upravljanja i regulatorne usklađenosti. Korporativna struktura temelj je učinkovitoga strateškog i operativnog upravljanja Društvom.

Struktura korporativnog upravljanja Društva temelji se na dualističkom sustavu koji se sastoji od Nadzornog odbora i Uprave Društva. Nadzorni odbor i Uprava Društva zajedno s Glavnom skupštinom u skladu sa Statutom i Zakonom o trgovačkim društvima predstavljaju tri temeljna organa Društva. Konkretna upravljačka ovlast i odgovornosti tih upravljačkih tijela regulirane su mjerodavnim hrvatskim zakonodavstvom, Statutom Društva i Kodeksom korporativnog upravljanja, pravilnicima ili propisanim aktima.

Glavna skupština Društva izabire članove Nadzornog odbora na mandat do četiri godine, dok Nadzorni odbor imenuje članove Uprave Društva na mandat do pet godina. Članovi Uprave i Nadzornog odbora Društva moraju udovoljavati odgovarajućim standardima vezano uz obrazovanje i profesionalno iskustvo; moraju imati visoke moralne standarde i biti u mogućnosti odvojiti potrebno vrijeme za obnašanje funkcija.

Uprava Društva sastoji se od dvaju članova, koji su ovlašteni zastupati Društvo samostalno i pojedinačno. Sastav Uprave Društva na dan 31. prosinca 2017. godine jest sljedeći:

- mr. sc. Ante Vlahović, predsjednik Uprave
- Tomislav Popović, član Uprave.

Nadzorni odbor sastoji se od sedam članova. Sastav Nadzornog odbora Društva na dan 31. prosinca 2017. godine jest sljedeći:

- Rino Bubičić, predsjednik Nadzornog odbora
- Tomislav Budin, zamjenik predsjednika Nadzornog odbora
- Marica Šorak-Pokrajac, zamjenica predsjednika Nadzornog odbora
- Hrvoje Patajac, član Nadzornog odbora
- Roberto Škopac, član Nadzornog odbora
- Ida Lokmer, članica Nadzornog odbora
- Erika Zgrablić, članica Nadzornog odbora (predstavnica zaposlenika).

Nadzorni odbor sastaje se barem četiri puta godišnje, odnosno uvijek kada to zahtijevaju prilike u Društvu, te aktivno sudjeluje u ključnim upravljačkim odlukama u skladu sa Statutom i Zakonom o trgovačkim društvima.

U sastavu Nadzornog odbora djeluje Revizorski odbor koji analizira financijske izvještaje, pruža podršku računovodstvu Društva, prati integritet financijskih informacija, a osobito ispravnost i konzistentnost računovodstvenih metoda kojima se koriste Društvo i Grupa, uključujući i kriterije za konsolidaciju financijskih izvještaja društava koja pripadaju Grupi, nadgleda provođenje revizija u Društvu, raspravlja o određenim pitanjima na koje ga upozore revizori ili rukovodstvo te savjetuje Nadzorni odbor.

Strateške korporativne poslovne funkcije su:

- Financije, računovodstvo i revizija
- Kontroling
- Pravni poslovi
- Ljudski potencijali
- Korporativne komunikacije

Viši menadžment, odnosno direktori korporativnih funkcija odgovorni su za upravljanje ključnim funkcionalnim poslovnim područjima i aktivnostima, međudjelno funkcionalno upravljanje i vodstvo, provedbu korporativne strategije i pružanje upravljačke podrške Upravi Društva.

Svi dionici (članovi Uprave i Nadzornog odbora, dioničari, zaposlenici) dužni su djelovati u najboljem interesu Društva. Obavezni su izbjegavati bilo kakvu situaciju koja ih može dovesti u sukob interesa s Društvom. Ne smiju biti ni u kakvoj financijskoj, vlasničkoj ili drugoj vezi s dobavljačima, kupcima ili drugim poslovnim partnerima koja bi mogla negativno utjecati na njihovu neovisnost u donošenju odluka koje su dužni donositi u ime i u korist Društva.

Detaljna pravila izbjegavanja sukoba interesa propisana su internim pravilima, kojima je između ostalog predviđeno da članovi Uprave i/ili Nadzornog odbora bez prethodnog pisanog odobrenja Nadzornog odbora, a zaposlenici bez prethodnog pisanog odobrenja Uprave ne smiju pružati usluge drugim društvima ili imati financijski interes u drugim društvima koja jesu ili mogu postati dobavljač, kupac ili konkurent Adris grupe, niti smiju raditi ili surađivati s drugim društvima na poslovima ili aktivnostima koji mogu biti u sukobu interesa s Adris grupom.

Nadalje, nijedan dionik Adris grupe (član Uprave i Nadzornog odbora, dioničar ili zaposlenik) ne smije bez prethodnog pisanog odobrenja Nadzornog odbora stupati u ugovorne odnose s Adris grupom na temelju kojih stječe ili bi mogao steći imovinu ili određena prava nad imovinom Adris grupe ili kojeg od povezanih društava, izuzev ako je riječ o ugovornom odnosu iz redovitog poslovanja i na temelju utvrđenih komercijalnih politika za potrebe plasiranja svojih proizvoda ili usluga općom, svima dostupnom ponudom.

Nagrađivanja menadžmenta

Postupak nagrađivanja naglašava važnost postignuća kvantitativnih (financijskih i operativnih) i kvalitativnih (razvojnih) ciljeva, što se postiže utvrđivanjem godišnjih poslovnih ciljeva i sustavom praćenja njihova postignuća.

Ukupna primanja Uprave i višeg menadžmenta Društva sastoje se od fiksne i varijabilne godišnje nagrade definirane u skladu s zaključenim relevantnim ugovorima. Članovima Uprave naknadu određuje Nadzorni odbor Društva, dok višem menadžmentu nagradu utvrđuje Uprava Društva.

Kriteriji za ostvarenje varijabilne godišnje nagrade definiraju se na godišnjoj razini nakon odobrenja poslovnog plana, a definirani su:

- kao zajednički (grupni) ciljevi: definirani su u području postizanja kvantitativnih (financijskih i operativnih) ciljeva, kao i u području postizanja kvalitativnih (razvojnih) ciljeva
- kao individualni ciljevi: definirani su u području postizanja ključnih pokazatelja uspješnosti funkcije i razvojnih individualnih ili funkcijskih ciljeva (npr. razvoj volumena, prosječna cijena, smanjenje troška, razvoj i implementacija projekta).

Članovi Nadzornog odbora mogu biti nagrađeni za svoj rad i tu naknadu određuju dioničari na Glavnoj skupštini.

Ključni utjecaji, rizici i prilike

Grupa prati i procjenjuje rizike na mikrorazini i makrorazini. Upravljanje rizicima provodi se u skladu s dugoročnom strategijom razvoja poslovanja, sagledavajući utjecaj svakog pojedinog rizika na potencijalne prilike pri odlučivanju o investicijskim ulaganjima u stvaranje nove vrijednosti i u zaštitu postojeće imovine.

Iako su za upravljanje rizicima primarno odgovorni Uprava i menadžment, primjena načela opreznosti podrazumijeva uključenost svih jedinica Grupe u proces upravljanja rizicima. Od svih se zaposlenika očekuje doprinos u prevladavanju i ublažavanju rizika.

Adris grupa izložena je financijskim rizicima (valutnom, kamatnom i kreditnom), kao i političkim i tržišnim rizicima koji utječu na osnovne djelatnosti društava Grupe. Društvo za upravljanje financijskim rizicima koristi se uobičajenim financijskim instrumentima primjenjivim na financijskom tržištu Republike Hrvatske i tržištima zemalja u kojima posluje. Pored pojačanih tržišnih aktivnosti na postojećim i novim tržištima, a s obzirom na značajnu vrijednost financijske imovine kojom Društvo upravlja, posebna pozornost pridaje se upravljanju financijskim rizicima, praćenju stabilnosti bankarskog sustava i stanja na financijskim tržištima, odnosno plasmanu sredstava kojim se upravlja putem riznice.

Zbog specifičnosti pojedinih segmenata Grupe u nastavku su prikazani ključni utjecaji, rizici i prilike po pojedinim segmentima.

Od financijskih rizika (valutni, cjenovni, kamatni, kreditni, likvidnosni) turistički je segment dio uglavnom izložen valutnom riziku, koji je izražen u poslovanju s obzirom na visok udio prihoda od prodaje u inozemstvu. Taj je dio poslovanja izložen promjenama vrijednosti eura jer je značajni dio potraživanja i inozemnih prihoda iskazan u toj valuti, pa njegovo kretanje može imati utjecaja na buduće poslovne rezultate i novčane tokove.

Turistički segment podložan je poslovnim, financijskim i operativnim rizicima koji su nerazdvojivi od turističke industrije te svaki od njih može dovesti do smanjenja prihoda odnosno ograničiti mogućnosti za rast. Među tim rizicima kao najznačajniji se mogu istaknuti:

- rast konkurencije
- promjene troškova poslovanja, uključujući energiju, hranu, naknade zaposlenima i osiguranje
- rast u troškovima zbog inflacije koji se u potpunosti ne nadoknađuje povećanjem cijena i naknada u našem poslovanju
- promjene u poreznim i državnim propisima koje imaju utjecaj na plaće, cijene, kamatne stope ili standarde izgradnje te postupke i troškove održavanja
- administrativni tereti povezani s primjenjivim zakonima i propisima
- nestašica radne snage ili poremećaji rada
- povećanje troškova, kašnjenje ili otkazivanje planiranih ili budućih investicijskih projekata
- dostupnost i trošak kapitala potrebnog za financiranje ulaganja, kapitala, obveza izdataka i usluga
- promjene u poželjnosti zemljopisnih regija.

Unutar prethodno navedenih rizika trenutno su osobito istaknuti oni povezani s nedostatkom radne snage. To dovodi do povećanja troškova rada u turističkom poslovanju, a s obzirom na to da postoji nedostatak radne snage i u graditeljstvu, to također utječe na povećanje cijena – troškova investicija, a u konačnici može dovesti i do kašnjenja u realizaciji i do otkazivanja investicijskih projekata. Opisana situacija na tržištu radne snage može postati još nepovoljnija kada se 2020. godine ukinu i posljednja preostala ograničenja u slobodnom kretanju zaposlenika unutar Europske unije (kod preostalog dijela država koje takva ograničenja imaju).

Dostupnost kvalitetne radne snage preduvjet je za daljnji i dugoročno održiv razvoj turističkog segmenta. Taj segment aktivno provodi mjere za osiguranje konkurentnih uvjeta rada, osobito kroz osiguravanje veće sigurnosti radnog odnosa i zadovoljstva zaposlenika.

Uz prethodno opisane rizike i neki drugi čimbenici, osobito oni koji su u potpunosti izvan kontrole društava, mogu nepovoljno utjecati na njihovo poslovanje. Takve su primjerice sigurnosne ugroze raznih vrsta uključujući i pojačane mjere sigurnosti koje bi bile pokrenute kao odgovor na takve događaje, financijsko i opće stanje poslovanja zrakoplovnih kompanija s utjecajem na broj ruta, kapaciteta i drugo, prirodne ili druge katastrofe i slično.

Kod regulatornih rizika u području poslovanja u turizmu osobito su značajni i propisi koji uređuju rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, način raspolaganja/korištenja i visine naknada za nekretnine kojima se koriste turistička trgovačka društva, kao što su:

- propisi o turističkom zemljištu: još uvijek uglavnom nisu sklopljeni ugovori o koncesiji kojima će se utvrditi nekretnine koje su predmet te koncesije; finalno utvrditi iznosi koncesijskih naknada za to zemljište te urediti druga pitanja povezana s korištenjem tim nekretninama
- propisi o upravljanju državnom imovinom: trenutno je u najavi donošenje novog zakona o upravljanju državnom imovinom; njegovo usvajanje moglo bi donijeti dodatnu veću pravnu nesigurnost vezano uz visinu naknada i načine raspolaganja tom imovinom, osobito u dijelu kojim taj zakon uređuje i nekretnine u državnom vlasništvu u kampovima, a koje su predmet i propisa o turističkom zemljištu
- propisi o koncesijama i pomorskom dobru: u primjeni tih propisa uočena je tendencija povećavanja visine koncesijskih naknada za koncesije na plažama te postoji vjerojatnost takva povećavanja naknada i kod potencijalnih budućih koncesija na pomorskom dobru
- propisi o porezu na nekretnine: za sada nije poznato hoće li se i kada donijeti ti propisi, a koji mogu dodatno troškovno opteretiti društva ako njima određene visine poreza budu više od onih koje društva sada plaćaju na temelju komunalne naknade (a koje su ionako već visoke).

Rizike s kojima se u svom poslovanju susreće Cromaris možemo podijeliti na:

- financijske
- operativne.

Od financijskih rizika možemo istaknuti tržišni i cjenovni rizik zbog konkurentskog utjecaja na tržištima na kojima Cromaris prodaje svoje proizvode pa Uprava tim rizicima pridaje veliku važnost kroz kontinuiranu analizu tržišta i pravovremene korektivne akcije.

Zbog svoje pripadnosti Adris grupi, ujednačene valutne strukture prihoda i rashoda kao i konzervativnog pristupa prilikom ugovaranja financijskih obveza, Cromaris nije pod značajnijom prijetnjom ostalih financijskih rizika (likvidnosni, kamatni i valutni rizik).

Operativni rizici najviše su izraženi u proizvodnji ribe, i to u obliku klimatskih, tehnoloških i proceduralnih rizika, koji se nastoje eliminirati ili smanjiti na najmanju moguću mjeru kroz ulaganje u zadovoljavanje najviših ekoloških standarda, investicije u novu tehnologiju i ulaganje u obuku zaposlenih.

Sagledavajući utjecaj eksternih faktora rizika, Croatia osiguranje posluje u izazovnom okruženju u odnosu na politički rizik (provođenje strukturnih reformi) i rizik zakonodavnih promjena, dok makroekonomski rizik ipak pokazuje znakove pozitivnog kretanja te posljedično utječe i na samo poslovanje Croatia osiguranja. Iako se u idućem razdoblju očekuje nastavak započetih pozitivnih ekonomskih trendova, važno je istaknuti kako je cjelokupno makroekonomsko okruženje i dalje vrlo nestabilno a rizike s kojima se kompanija susreće u svojem poslovanju možemo podijeliti na sljedeće:

- financijski rizici, koji obuhvaćaju tržišni i kreditni rizik s obzirom na ulaganje Grupe u različite financijske instrumente
- poslovni rizici, koji obuhvaćaju operativni, strateški rizik te regulatorni rizik (rizik usklađenosti s propisima).

Okruženje u kojem Croatia osiguranje posluje najviše utječe na tržišni rizik i na kreditni rizik. Utjecaj okruženja na tržišni rizik manifestira se kroz promjenu cijena ulagačkog portfelja (nekretnina, vlasničkih udjela, udjela u investicijskim fondovima, obveznica), smanjeni kamatni prihod zbog zadržavanja kamatnih stopa na nižim razinama (obveznice, depoziti i zajmovi) i kroz promjenu tečaja odnosno otvorenu valutnu poziciju (valutni rizik). Croatia osiguranje redovito vrednuje navedene čimbenike prilikom definiranja strategije ulaganja imovine. Pritom

se vodi načelima razboritosti (ulaže se u instrumente čiji se rizici mogu primjereno utvrditi, mjeriti i pratiti), sigurnosti, kvalitete i utrživosti.

Utjecaji okruženja odnose se i na strateški rizik (rizik konkurencije, rizik promjene u potražnji), poglavito zbog i dalje niske kupovne moći, slabe ekonomske aktivnosti gospodarstva te liberalizacije tržišta. Upravljanje navedenim rizikom podrazumijeva pravovremenu i učinkovitu reakciju Croatia osiguranja na promjene u okruženju odnosno sustavno strateško i financijsko planiranje.

Velik utjecaj na poslovanje Croatia osiguranja imaju i zakonodavne promjene (primjena EU regulative, izmjene zakona u RH) s kojima se kompanija kontinuirano usklađuje. U djelatnosti osiguranja to se posebice odnosi na sljedeća područja: distribuciju proizvoda (IDD), postupanje s osiguravateljskim proizvodima koji imaju investicijsku komponentu (PRIIPS), sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma (ZSPNFT), te na područje tržišta kapitala.

Operativni rizik također je značajan jer korelira s veličinom Croatia osiguranja i kompleksnošću organizacije, procesa, broja zaposlenih, razgranatosti prodajne mreže i veličinom IT sustava te je prisutan u svim fazama poslovnih procesa. Također, zbog značajne količine izmjena i dopuna zakona očekuje se i povećani operativni rizik te općenito dodatni trošak zbog usklađivanja poslovanja kompanije sa zakonskim propisima.

Upravljanje operativnim rizikom zasniva se na uspostavljenom sustavu unutarnjih kontrola odnosno aktivnosti i procesa kojima se nastoji osigurati operativna učinkovitost, preciznost, točnost i pravovremenost podataka te usklađenost poslovanja s regulatornim i internim propisima. Drugi aspekt upravljanja operativnim rizicima odnosi se na organizaciju zasebnih područja praćenja operativnih rizika reguliranih kroz aktivnosti i propise po zasebnim cjelinama kao što su:

- upravljanje IT rizicima
- upravljanje rizicima informacijske i korporativne sigurnosti i prijevara
- upravljanje rizicima kontinuiteta poslovanja
- upravljanje rizicima zaštite na radu, zaštite od požara i zaštite okoliša
- upravljanje rizikom pranja novca i financiranja terorizma
- upravljanje rizikom usklađenosti.

Upravljanje navedenim poslovnim i financijskim rizicima definirano je internim aktima Croatia osiguranja, kojima se ujedno osigurava i redoviti nadzor i kontrola (monitoring) nad izloženošću navedenim rizicima, a uspostavom internih limita (financijski rizici) određena je i tolerancija kompanije prema ključnim rizicima.

Rizici i prilike zbog klimatskih promjena za Grupu ovise o pojedinoj djelatnosti. Zbog prirode poslovanja i oslanjanja na prirodne resurse u svakodnevnim aktivnostima smatra se da će klimatske promjene najveći utjecaj imati na Cromaris, manjim dijelom na turistički dio poslovanja.

Gledajući globalne trendove, posljedica klimatskih promjena su porast prosječne temperature, ekstremni vremenski uvjeti, promijenjen raspored i količina padalina (na mediteranskom području sve su sušniji uvjeti zbog čega je ono još osjetljivije na sušu i šumske požare) te otapanje ledenjaka. Od navedenih klimatskih promjena porast temperature mora u slučaju Cromarisa s jedne bi strane mogao povoljno utjecati na brzinu prirasta, a samim tim i na troškove proizvodnje. S druge strane, s povećanjem temperature mogu se očekivati veći problemi s patologijom na Cromarisovim lokacijama. Za sad nije uočen mogući utjecaj ostalih klimatskih promjena na redovno poslovanje.

Turistički dio Grupe dijelom ovisi i o očuvanim prirodnim resursima. Klimatske promjene, odnosno ekstremni vremenski uvjeti i promijenjen raspored i količina padalina mogu imati izravan utjecaj na turističku ponudu odnosno potražnju za proizvodima i uslugama kompanije, što se može odraziti na konkurentnost i financijski rezultat Grupe. Trajnim aktivnostima na zaštiti prirodnih resursa, razvoju novih proizvoda, odnosno usluga koje nisu izravno povezane s prirodnim resursima, ulaganjem u infrastrukturu, kulturnu baštinu, gastronomsku ponudu te gradnjom imidža poželjne destinacije Grupa upravlja rizicima povezanim s klimatskim promjenama.

2.4. Praksa izvještavanja

Popis subjekata uključenih u konsolidirane financijske izvještaje

Grupu čini Adris grupa i povezana društva u kojima Adris grupa posjeduje vlasnički udio veći od 50 % i kontrolu. Popis subjekata uključenih u konsolidirane financijske izvještaje naveden je u bilješkama uz konsolidirane financijske izvještaje (Bilješka – opći podatci), koji su javno dostupni na internetskim stranicama Društva, internetskim stranicama Zagrebačke burze te u Službenom registru propisanih informacija pri HANFA-i.

Izveštajno razdoblje i ciklus

Izveštajno razdoblje jedna je kalendarska godina koja počinje 1. siječnja, a završava 31. prosinca.

Ovaj Izveštaj obuhvaća 2017. godinu.

S obzirom na to da je ovo prvi Izveštaj nije bilo prethodnih izvještaja ovog tipa.

Izveštajni je ciklus godišnji (jednom godišnje).

Kontakt za pitanja iz Izveštaja o održivosti

Kontakt za pitanja vezana uz Izveštaj o održivosti: izvjesca@adris.hr.

Eksterna provjera/revizija Izveštaja o održivosti

Eksterna provjera Izveštaja o održivosti nije izvršena.

Neovisni vanjski revizori koji provode reviziju financijskih izvještaja, u pogledu Izvešća posloводства obavili su postupke propisane odredbama hrvatskog Zakona o računovodstvu. Ti postupci uključuju provjeru da li Izvešće posloводства uključuje objave zahtijevane člankom 21. i 24. Zakona o računovodstvu, te prema njihovom mišljenju Informacije u Izvešću posloводства za financijsku godinu za koju su nekonsolidirani i konsolidirani financijski izvještaji pripremljeni usklađene su, u svim značajnim odrednicama, s nekonsolidiranim i konsolidiranim financijskim izvještajima, te je Izvešće posloводства sastavljeno u skladu s člankom 21. i 24. Zakona o računovodstvu.

Izjava o pripremi Izveštaja u skladu sa standardima

Ovaj Izveštaj pripremljen je u skladu sa standardima GRI: Osnovna opcija.

3. MATERIJALNE TEME I DIONICI

Postupak određivanja materijalnih tema i njihovih granica započeo je prepoznavanjem dionika na koje utječu odluke, aktivnosti i rezultati Grupe s jedne strane, odnosno koji mogu utjecati na odluke, aktivnosti i rezultate Grupe s druge strane.

3.1. Angažman, uključenost interesnih skupina (dionika)

Uključivanje dionika poseban je izazov te je ovo područje na kojem je potrebno intenzivno raditi kako bismo osigurali razumijevanje potreba dionika koje smatramo važnima za svoje poslovanje. Naime, samo je transparentnom komunikacijom moguće ostvariti razumijevanje koje je nužno za poslovni razvoj.

U procesu uključivanja dionika društva Grupe koriste se različite neformalne i formalne metode. Sve skupine dionika mogu komunicirati s društvima Grupe različitim komunikacijskim kanalima, uključujući besplatnu telefonsku liniju i adrese e-pošte na internetskim stranicama pojedinih društava, dok su s većinom pojedinih skupina dionika

pojedina društva Grupe svakodnevno u kontaktu i tako zapravo kontinuirano održavaju određenu razinu komunikacije.

Kao primarni dionici Grupe prepoznate su sljedeće skupine: potrošači, zaposlenici, dobavljači i partneri, dioničari, regulatorna tijela i tijela javne uprave, zajednica i sindikati.

Potrošači

Potrošači su iznimno važna skupina dionika svih društava Grupe. Proizvode i usluge prilagođavamo potrebama potrošača, promjenama njihovih životnih navika i trendovima. Posebna pozornost posvećuje se kvaliteti proizvoda i usluga pa su potrošačima na raspolaganju besplatni potrošački telefoni u pojedinim društvima Grupe, a omogućeno im je i davanje prijedloga i primjedbi putem elektroničke pošte i internetskog sučelja. Komunikacija se također održava provođenjem anketnih upitnika o zadovoljstvu uslugom, e-letcima i društvenim mrežama. Potrošačima je omogućeno davanje prigovora prema propisima o zaštiti potrošača.

Zaposlenici

Zaposlenici su najvrjedniji resurs Grupe. Omogućivanjem kontinuiranog usavršavanja i dodatnog obrazovanja i planiranjem razvoja karijere nastojimo motivirati zaposlenike i povećati njihovo zadovoljstvo i učinkovitost. Istodobno, od njih se očekuju najviši standardi izvrsnosti. Naši zaposlenici na svim razinama aktivno sudjeluju u predlaganju i kreiranju poboljšanih rješenja, a radno okruženje pruža im priliku za stalan poslovni i osobni razvoj. Komunikacija sa zaposlenicima odvijala se kroz redovne dnevne, tjedne i mjesečne sastanke, skupove zaposlenika, sastanke s članovima radničkih vijeća i sindikata te tradicionalnim godišnjim okupljanjem na sportskim igrama Adris grupe.

Dobavljači i partneri

Sa svojim dobavljačima i partnerima usko surađujemo kako bismo za svoje potrošače i ostale dionike kreirali vrijednosti prilagođene njihovim potrebama. Intenzivnom suradnjom stvaramo i unapređujemo poslovne odnose, čime pridonosimo ostvarivanju neposrednih poslovnih rezultata i dugoročnih ciljeva povezanih s održivim razvojem. S dobavljačima i partnerima u kontaktu smo gotovo svakodnevno, održavaju se redoviti sastanci, posjeti te razmjenjuju znanja i iskustva s ciljem obostranog unapređenja usluga i proizvoda za krajnje korisnike.

Dioničari

Dugoročna strategija menadžmenta kompanije usmjerena je na stvaranje povećane vrijednosti dioničkog kapitala. Komunikaciju s dioničarima Grupa održava:

- održavanjem Glavne skupštine
- financijskim izvještajima (kvartalni i godišnji)
- dodatnim obavijestima koje se objavljuju na internetskim stranicama društava Grupe, internetskim stranicama Zagrebačke burze te na internetskim stranicama Službenog registra propisanih informacija pri HANFA-i.

Regulatorna tijela i tijela javne uprave

U redovnom poslovanju društva Grupe surađuju s nadležnim regulatornim i drugim državnim tijelima. Ti se odnosi temelje na stručnosti i profesionalnom pristupu izgrađenom tijekom višegodišnje suradnje.

Zajednica

Društva Grupe usko su povezana sa sredinom u kojoj posluju jer sudjeluju u razvoju i podizanju kvalitete života zapošljavanjem lokalnog stanovništva i plaćanjem lokalnih davanja. Grupa kao jedan od najvećih poslovnih subjekata u državi ima i dodatnu odgovornost za stvaranje transparentnog, ravnopravnog i poticajnog poslovnog okruženja. Komunikacija se odvija kroz članstva u poslovnim i stručnim udruženjima te organizacijsku i financijsku podršku brojnim udrugama, institucijama i projektima i aktivnostima u lokalnim zajednicama.

Sindikati

U Grupi trenutno djeluju četiri sindikata. Grupa prema predstavnicima svih aktivnih sindikata postupa jednako i u skladu s odredbama Zakona o radu i primjenjivim kolektivnim ugovorima. Društva Grupe redovito održavaju sastanke s predstavnicima sindikata, na vrijeme ih obavještavaju o promjenama, odnosno novostima u poslovanju te ih uključuju u proces donošenja odluka kroz postupak savjetovanja te se vode pregovori o pravima i obvezama koji se uređuju kolektivnim ugovorima.

3.2. Objašnjenje materijalno značajnih tema i njihove granice

Na temelju razmatranja i procjena strateški važnih pitanja i usmjerenosti na teme iz područja održivosti koje imaju najveći utjecaj na Grupi i njezine dionike, identificirane su okolišne, društvene i ekonomske materijalne teme Grupe koje su ujedno i njezini strateški ciljevi.

Nakon identifikacije materijalnih tema pristupilo se određivanju njihove važnosti, a potom i provjeri materijalnosti. Zaključno, izrađen je popis svih identificiranih materijalnih tema koje su uključene u ovaj Izvještaj.

Granice materijalnih tema određene su na temelju procijenjenih utjecaja društava Grupe i njihove važnosti za identificirane skupine dionika.

Materijalne teme	Granice materijalnih tema unutar Grupe	Granice materijalnih tema izvan Grupe
EKONOMSKA		
Ekonomska vrijednost	Svi subjekti unutar Grupe	Lokalna/nacionalna razina područja djelovanja
Prisutnost na tržištu	Svi subjekti unutar Grupe	Lokalna/nacionalna razina područja djelovanja
OKOLIŠNA		
Energija	Svi subjekti unutar Grupe	Lokalna/nacionalna razina područja djelovanja
Voda, otpadne vode i otpad	Segment turizam i zdrava hrana	Lokalna razina područja djelovanja
Bioraznolikost	Segment turizam i zdrava hrana	Lokalna razina područja djelovanja
DRUŠTVENA		
<i>Odnos sa zaposlenicima</i>		
Zapošljavanje	Svi subjekti unutar Grupe	Lokalna/nacionalna razina područja djelovanja
Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu	Svi subjekti unutar Grupe	Nije materijalna tema izvan Grupe
Obuka i obrazovanje	Svi subjekti unutar Grupe	Akadska zajednica, obrazovne institucije
Raznolikost i jednake mogućnosti, nediskriminacija	Svi subjekti unutar Grupe	Nije materijalna tema izvan Grupe
<i>Suradnja s lokalnom zajednicom</i>	Svi subjekti unutar Grupe	Lokalna/nacionalna razina područja djelovanja
<i>Usmjerenost na potrošače</i>		
Odgovornost za proizvod	Svi subjekti unutar Grupe	Tržišta Grupe, potrošači
Zdravlje i sigurnost potrošača	Segment turizam i zdrava hrana	Tržišta Grupe, potrošači

4. EKONOMSKE TEME

4.1. Ekonomska vrijednost

Ekonomska vrijednost materijalna je tema za Grupu jer samo pozitivan financijski rezultat omogućuje distribuciju ekonomske vrijednosti putem plaća i naknada zaposlenicima, plaćanja državi, plaćanja operativnih i financijskih troškova te izravnih ili neizravnih plaćanja drugim dionicima.

Osnova za upravljanje ekonomskom vrijednosti jest dugoročna poslovna strategija, koja se detaljnije razrađuje godišnjim planom poslovanja i čije se izvršenje prati na mjesečnoj i tjednoj razini. Plan i procjena poslovanja služe za planiranje budućih koraka u ostvarenju ekonomskih pokazatelja te za identificiranje i uklanjanje utjecaja koji bi mogli uzrokovati neispunjenje plana. U izradi plana i procjene poslovanja sudjeluje cijela Grupa, dok je Uprava Društva primarno odgovorna za poslovni rezultat.

I u 2017. godini Društvo je u svim poslovima ostvarilo rastuće rezultate poslovanja. Uz optimalnu likvidnost operativnog poslovanja te rastuću profitabilnost provedeni su elementi poslovne politike koji omogućavaju dugoročne vrijednosti za dioničare.

U turističkom dijelu Grupe nastavljen je investicijski ciklus s naglaskom na pozicioniranje u najviše segmente turističke ponude. Najviši segmenti ponude imaju stabilnu potražnju i manje su cjenovno osjetljivi segmenti. Već danas je udio hotela s četiri i pet zvjezdica veći od tri četvrtine, a za tri godine, više oko 95 posto hotelske ponude bit će na najvišoj razini. Snažan investicijski ciklus, potpora je ostvarenju ovih planova. Osim organskog rasta, turistički dio Grupe je krajem 2017. godine započeo akviziciju društva HUP-ZAGREB d.d. HUP-ZAGREB d.d. ima hotelske kapacitete u Zagrebu i Dubrovniku, dvjema rastućim turističkim odredištima. Ovom akvizicijom turistički dio Grupe stvorio je preduvjete za stvaranje nacionalnog turističkog lidera. Korištenje operativnih i financijskih sinergija stvorit će dodatnu vrijednost u post akvizicijskom razdoblju. Cromaris je nastavio s aktivnostima na izvoznim tržištima, prije svega jačanjem lokalne organizacije u Italiji, najvećem europskom tržištu orade i brancina. Udio prihoda od prodaje na izvoznim tržištima je 77 posto i ima trend daljnjeg rasta. Održivost poslovanja ovisi o konkurentnosti na ključnim izvoznim tržištima. Pozicioniranje u najviše cjenovne segmente zahvaljujući kvaliteti, ključni je element poslovne politike i održivosti u cjelini. Croatia osiguranje nastavila je s procesom transformacije svog poslovanja, povećanjem procesne učinkovitosti kao i orijentacije na potrošača. Stabilna leaderska pozicija na hrvatskom tržištu uz osnaživanje regionalnih podružnica dobra su osnovica rasta. Prognoze potražnje pokazuju stabilan rast tržišta što će uz zadržavanje tržišnih udjela i troškovnu učinkovitost osigurati rastuću zaradu i povećanje vrijednosti kompanije.

Očekivani rast potražnje u svim poslovima, pozicioniranje u održive segmente, selektivno investiranje i operativna izvrsnost stupovi su daljnjeg povećanja vrijednosti svih poslova Grupe.

Stvorena i distribuirana izravna ekonomska vrijednost tijekom izvještajnog razdoblja:

	R. b.	Iznos [milijuna HRK]
Proizvedena izravna ekonomska vrijednost	1 (=2)	4.687,0
- Prihodi	2	4.687,0
Distribuirana ekonomska vrijednost	3 (=4+5+6 +7+8+9)	4.479,4
- Operativni troškovi	4	3.268,5
- Troškovi zaposlenika	5	826,1
- Plaćanja vlasnicima (dividende)	6	275,2
- Plaćanja kreditorima (kamate)	7	20,7
- Plaćanja za poreze i kazne državi	8	83,3
- Isplate donacija (zakladama, udrugama,...)	9	5,6
Zadržana ekonomska vrijednost	10 (=1-3)	207,6

4.2. Prisutnost na tržištu

Strateški je cilj Grupe osigurati radnicima kompetitivne plaće u odnosu na industriju i okruženje, kao i ostale materijalne i nematerijalne uvjete rada, odnosno pridonijeti ekonomskom blagostanju zaposlenika.

Uspoređujući odnos minimalne početne plaće u Grupi i minimalne plaće u državama u kojima poslujemo, Grupa u većini područja isplaćuje više početne plaće u odnosu na minimalne zajamčene plaće. Jedino je u segmentu osiguranja u Srbiji i Makedoniji početna plaća izjednačena s minimalnom zajamčenom plaćom, što je posljedica same strukture plaće, gdje plaća može biti i viša (u pravilu i jest viša) od minimalno zajamčene plaće na temelju ostvarene provizije koja se pridodaje na osnovnu plaću.

Politika plaća i nagrađivanja zaposlenika temelji se isključivo na vrsti i složenosti posla, odgovornosti, znanjima i vještinama potrebnim za ostvarenje zadataka te isključuje svaki oblik diskriminacije.

Najveći udio zaposlenika u Grupi čini lokalno stanovništvo, i to na svim pozicijama unutar Grupe. Udio lokalnog višeg menadžmenta u ukupnom višem menadžmentu na kraju izvještajnog razdoblja jest 93 %.

Pod višim menadžmentom za potrebe ovog Izvještaja smatraju se Uprava i direktori sektora, pojam lokalno podrazumijeva državu prebivališta osobe u trenutku zapošljavanja, dok značajno mjesto poslovanja podrazumijeva RH, odnosno države u kojima se nalaze povezana društva.

5. OKOLIŠNE TEME

Svojim poslovnim aktivnostima utječemo na okoliš te je očuvanje i zaštita okoliša, očuvanje bioraznolikosti, onemogućavanje zagađivanja i smanjenje štetnih utjecaja na okoliš naša obveza. Štoviše, dvjema našim strateškim jedinicama – turističkoj i proizvodnji zdrave hrane – okoliš je bitan odnosno ključan resurs o kojem ovisi uspješnost ukupnog poslovanja Grupe. Stoga se zaštiti okoliša pristupa sveobuhvatno, primjenom i certificiranjem sustava upravljanja s ciljem uvođenja zelenog poslovanja, brige za okoliš te socijalne uključenosti u lokalnu zajednicu. Grupa je usmjerena na pronalaženje rješenja kojima će proizvodi i usluge biti energetske učinkoviti, štedjeti prirodne resurse i čuvati zdravlje zaposlenika i korisnika.

Unutar pojedinih društava Grupe postoje odjeli u čiju nadležnost spadaju zaštita okoliša, zaštita zdravstvene sigurnosti i zaštita na radu. Ti odjeli sustavno i operativno provode politike iz navedenih područja te odgovaraju upravama društava.

Maistra je 5. svibnja 2008. certificirala sustav upravljanja zaštitom okoliša prema normi ISO 14001:2004 koji zajedno s implementiranim sustavom upravljanja kvalitetom prema normi ISO 9001:2008 čini dio cjelokupnoga organizacijskog integriranog sustava upravljanja kvalitetom. Sustavi su implementirani u sve Maistrine hotele, naselja, kampove i poslovne funkcije.

Politikom upravljanja okoliša Uprava Maistre obvezala se da će profesionalno i odgovorno pratiti i upravljati svim aspektima svojih procesa i usluga, smanjujući time negativne utjecaje na okoliš na najmanju moguću mjeru, pri čemu su utvrđena sljedeća pravila:

- Uvođenjem novih ekološki prihvatljivih materijala i zamjenskim djelovanjem na stvari koje izravno ili neizravno utječu na okoliš smanjujemo štetne utjecaje na okoliš, povećavamo stupanj iskoristivosti energije te upravljanjem otpadom smanjujemo količinu svih vrsta otpada koji nastaju u našim procesima i na površinama na kojima se nalaze i posluju naši objekti. Posebna pažnja posvećuje se zaštiti voda, i to racionalnom upotrebom vode i savjetovanjem gostiju da čine jednako; kontroliranim upotrebom sredstava za čišćenje te upotrebom pročišćene otpadne vode, kao i sprečavanjem zagađenja mora te provođenjem Operativnih planova interventnih mjera u slučaju iznenadnog zagađenja voda prilagođenih svakom našem objektu.
- Maistra kontinuirano planira i provodi razne aktivnosti usmjerene zaštiti okoliša kroz ispunjenje zahtjeva sadržanih u međunarodnim normama i propisima te provjerava poduzete aktivnosti i ocjenjuje njihovu učinkovitost. Uspostava i primjena sustava upravljanja okolišem, stalna izobrazba, usavršavanje i motivacija zaposlenih na svim razinama organizacije razvija i potiče svijest o potrebi očuvanja okoliša i utječe na smanjenje, a gdje god je moguće i na sprečavanje njegova onečišćenja.
- U svrhu ostvarenja okolišne politike osiguravaju se potrebni organizacijski, stručni i financijski resursi.
- Osim izobrazbe zaposlenika znanja se prenose i na goste, dobavljače i poslovne partnere te svojim postupcima nastojimo biti primjer pravilna postupanja za dobrobit prirode i okoliša.
- Maistra ima pravo i obvezu nadzora nad ispravnosti procesa koje na našim lokacijama vrše vanjski dobavljači, partneri i/ili gosti.
- Cilj nabavne funkcije Maistre d. d. usko je surađivanje s lokalnom zajednicom. Želja je pružiti gostima kvalitetne proizvode i hranu koja se nabavlja od lokalnih proizvođača te se tako promiče i potiče gospodarski rast i razvoj lokalne zajednice i pri tome smanjuju visoki troškovi prijevoza robe i emisije CO₂, što izravno utječe na očuvanje okoliša.
- Maistra je nosioc oznake Prijatelj okoliša, oznake kvalitete „Q“ i Plavih zastava kojima se promovira ekonomski, socijalni i ekološki napredak u društvu i okruženju. Generacijska ekološka osviještenost, odnosno inzistiranje na tome da djelovanjem danas ne ugrozimo buduće generacije sutra, Maistrina je primarna zadaća.

Marikultura je aktivnost za koju je od presudne važnosti kvaliteta morskoga okoliša u kojem se uzgajaju ribe i školjkaši. Utjecaj je marikulture na okoliš minimalan i ponajviše se odnosi na akumulaciju organske tvari u neposrednoj blizini kaveza za uzgoj ribe, a u kombinaciji s uzgojem školjkaša koji filtriraju vodu taj se utjecaj dodatno smanjuje. Istraživanja pokazuju da se okoliš u razdoblju manjem od godine dana od uklanjanja struktura za uzgoj ribe oporavlja od utjecaja uzgojnih aktivnosti.

Sva Cromarisova uzgajališta smještena su u prirodnom okruženju, daleko od naselja i industrijskih postrojenja. Iznimnost uzgojnih lokacija ogledava se i u činjenici da se sve nalaze unutar ili u neposrednoj blizini područja ekološke mreže čiji je cilj osiguranje dugoročnog opstanka europskih najvrjednijih i najugroženijih vrsta i staništa. Upravo je zato posebna briga posvećena zaštiti okoliša.

Ključ za očuvanje okoliša jest implementacija načela održivog razvoja kroz dobru proizvodnu praksu i efikasnog sustava upravljanja okolišem koji je Cromaris certificirao prema normi ISO 14001:2004.

Prema zahtjevima studija utjecaja na okoliš ovlaštene istraživačke institucije prate sljedeće parametre:

- uzorak morske vode (otopljeni kisik, amonijak, nitriti, nitrati, organski dušik, fosfati, organski fosfor, klorofil)
- sediment morskog dna (redoks potencijal, organski ugljik, ukupni dušik, ukupni fosfor)
- stanje prirodnih bioloških zajednica.

Uz praćenje parametara prema zahtjevima studija utjecaja na okoliš Cromarisova uzgajališta pod državnim su praćenjem stanja okoliša i uzgajališta školjkaša pa se na referentnim postajama prati fitoplanktonski sastav, a u tkivu školjkaša metali (As, Cd, Hg, Pb), benzo(a)piren i bakterija E. coli.

Dodatne zahtjeve definira i organska proizvodnja pa se u tkivu ribe analiziraju: organoklorirani pesticidi, organofosfatni pesticidi, živa, kadmij, olovo, dioksini i furani (PCDD+PCDF) (suma); dioksini, furani i suma PCB-a nalik dioksinima, antioksidans etoksikvin.

5.1. Energija

Energija je materijalna tema za Grupi s obzirom na to da utječe na ekonomske, okolišne i društvene učinke. Ključni energenti koji se upotrebljavaju na razini Grupe jesu električna energija, loživo ulje, ostalo gorivo i plin.

Prikaz utroška ključnih energenata tijekom izvještajnog razdoblja:

Energent	Mjerna jedinica	Ukupni utrošak za Grupi
Električna energija	MWh	54.439
Loživo ulje	tisuće litara	1.801
Ostala goriva	tisuće litara	1.422
Prirodni plin	MW	7.071
Plin propan butan u spremniku	tisuće litara	337
Plin butan, CO ₂ i dušik u bocama	tona	46

Kada je riječ o uštedi energenata, Grupa je usmjerena na smanjenje potrošnje loživog ulja prelaskom na gradski plin u objektima gdje je još uvijek u uporabi loživo ulje, s obzirom na to da je plin za okoliš najprihvatljivije gorivo. Njegovim sagorijevanjem nastaju znatno manje količine ugljičnog dioksida u usporedbi s ostalim fosilnim gorivima. Energetska učinkovitost posebno je naglašena kod investicijskih projekata odabirom ekoloških materijala prilikom izgradnje te ugradnjom uređaja visoke energetske klase.

5.2. Voda, otpadne vode i otpad

Voda, otpadne vode i otpad materijalne su teme za Grupi zbog izravnog utjecaja na okoliš, lokalnu zajednicu i ekonomski učinak Grupe.

Voda

Za potrebe Grupe upotrebljava se voda iz lokalnih vodovoda. U turističkom se segmentu mali dio vode crpi iz više bušotina za koje su ishodene vodopravne dozvole, a upotrebljava se za navodnjavanje i bazene. Tijekom izvještajnog razdoblja iz bušotina je ukupno preuzeto 30 tisuća m³ vode. Tijekom izvještajnog razdoblja potrošnja vode cijele Grupe iznosila je nešto više od 1 milijun m³.

Otpadne vode

Maistra ispušta otpadne vode u more samo iz objekata na otoku Sv. Andrija. Te se otpadne vode prije ispuštanja pročišćavaju na uređaju za pročišćavanje otpadnih voda, od čega se dio upotrebljava za navodnjavanje. Otpadna voda koja se ispusti u more u skladu je s vodopravnom dozvolom izdanom od strane Hrvatskih voda te kao takva ne onečišćuje more te ne utječe negativno na biološku raznolikost.

Ostale otpadne vode na razini Grupe ispuštaju se u gradske sustave odvodnje.

Cromaris na lokaciji Gaženica otpadne vode ispušta u more. Otpadna voda prije ispuštanja u more pročišćava se u MBR-u (membranski bioreaktor), uređaju za pročišćavanje voda. Prema rezultatima ispitnih uzoraka otpadne vode ona odgovara dopuštenim koncentracijama koje su propisane vodopravnom dozvolom. Na lokaciji mrijestilišta Nin voda se nakon upotrebe obrađuje na uređaju na kojem se provodi filtriranje, snižavanje temperature i dehidriranje mulja. Tako pročišćena voda ispušta se u more. Sanitarne otpadne vode ispuštaju se u sabirne jame i zbrinjavaju preko ovlaštene tvrtke za zbrinjavanje otpadnih voda.

Tijekom izvještajnog razdoblja Grupa je ukupno pročistila 43 tisuće m³ vode, od čega je 14 % ponovo iskorišteno uglavnom za navodnjavanje.

Otpad

Otpad se na razini Grupe redovito odvaja. Odvaja se opasni od neopasnog otpada, a odvaja se i otpad prema vrsti. U skladu sa zakonskim propisima sav otpad zbrinjavaju sakupljači ovlašteni od strane Ministarstva, za što postoji propisana dokumentacija.

Tijekom izvještajnog razdoblja na razini Grupe ukupno je zbrinuto oko 1,5 tisuća tona otpada, od čega oko 4 % predstavlja opasni, a ostatak se odnosi na neopasni otpad.

5.3. Bioraznolikost

U blizini Maistrinih objekata nalaze se sljedeća posebna područja:

Posebna područja	Zaštićeno godine	Blizina objekta	Površina
Posebni rezervat šumske vegetacije Kontija	1964.	Koversada	65 ha
Posebni rezervat u moru Limski kanal	1980.	Koversada, Amarin	429,41 ha
Značajni krajobraz Limski kanal	1964.	Koversada, Amarin	882,8 ha
Značajni krajobraz Rovinjski otoci i priobalno područje	1968.	Rovinjski objekti	1371,19 ha
Posebni ornitološki rezervat Palud – Palù	2001.	Veštar	226,86 ha
Posebni paleontološki rezervat Datule – Barbariga	1994.	Veštar	425,65 ha
Geološki spomenik prirode kamenolom Fantazija – Cava di Monfiorenzo	1987.	Rovinj	4,05 ha
Park šuma Zlatni rt – Škaraba	1948.	Rovinjski hoteli	52,4 ha

U svojem poslovanju Maistra poduzima radnje s ciljem sprječavanja negativnog utjecaja na okoliš i bioraznolikost: svi zahvati u prostoru provode se u skladu sa zakonskim propisima i aktima, ishode se sve potrebne dozvole i rješenja te se maksimalno nastoji očuvati te, koliko je moguće, i unaprijediti postojeće stanje. Na područjima na kojima Maistra posluje prilikom izvođenja investicijskih zahvata nastoji se očuvati postojeća vegetacija ili se nastoji zamijeniti je istom takvom nakon zahvata te se posebna pažnja posvećuje upravo hortikulturnom uređenju.

Cromarisovo uzgajalište Lim, koje se nalazi u Limskom kanalu na zapadnoj obali Istre, ispunjava kriterije u kategorijama značajni krajobraz i posebni rezervat.

Značajni krajobraz – Obronci Limskog zaljeva – od 17. 1. 1964.

Obronci Limskog zaljeva nalaze se na granici eumediteranske i submediteranske zone te predstavljaju školski primjer pozitivnog utjecaja na razvoj vegetacije. Sjeverni obronci zaljeva imaju uvjete za razvoj vazdazelene makije hrasta crnike, dok su južni obronci kanala pogodni za submediteranske listopadne vegetacije hrasta medunca i bijelog graba. Na istočnom dijelu zaljeva zabilježena je primorska pasja loćika.

Posebni rezervat – More i podmorje Linskog zaljeva – od 2. 9. 1980.

Obale zaljeva kamenite su i strme, a zbog slabog valovanja vegetacija dopire nisko do razine mora. Stjenovita, strma obala u podmorju već u malim dubinama prelazi od hridinastog u muljevito dno koje prevladava u čitavom akvatoriju. Taj tip sedimenta obiluje organizmima (posebno školjkašima) koji su plijen mnogim vrstama riba koje se ovamo dolaze mrijestiti. Zaljev im ujedno služi i kao sklonište iz kojeg migriraju uz zapadnu obalu Istre. Zbog mnogih podmorskih izvora – vrulja u Linskom zaljevu more je smanjenog saliniteta, a u samom vrhu gotovo je slatko. Salinitet varira ovisno o godišnjem dobu i o dubini. Dublji slojevi mora imaju karakteristike vode otvorenog mora. More je u zaljevu manje prozirnosti, što indicira bogatstvo planktona.

Uzgajalište je prihvatljivo za ekološku mrežu, uz primjenu i provedbu utvrđenih mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša, koje je definirano Studijom utjecaja na okoliš. Studija utjecaj na okoliš detaljno opisuje kakav bi bio mogući utjecaj poslovne jedinice na bioraznolikost te postoje propisane mjere zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša. Prema dosadašnjim rezultatima praćenja na lokacijama nije bilo značajnog utjecaja na okoliš.

6. DRUŠTVENE TEME

6.1. Odnos sa zaposlenicima

Zaposlenici su najvrjedniji resurs Grupe bez kojih nije moguće ostvarenje poslovnih ciljeva te je materijalnost tog resursa neupitna. Zadovoljstvo zaposlenika jedan je od strateških ciljeva Grupe, stoga se pri donošenju dugoročnih odluka razmatra njihov potencijalni utjecaj na zaposlenike. Upravljanje potrebama zaposlenika u nadležnosti je Odjela ljudskih potencijala.

6.1.1. Zapošljavanje

Već godinama Adris grupa uživa status jednog od najpoželjnijih poslodavaca u Hrvatskoj i regiji, a kontinuirano ulaganje i poboljšavanje prava zaposlenika jedan je od najvećih razloga zašto je Grupa u cjelini danas jedna od najuspješnijih i najpoželjnijih hrvatskih i regionalnih kompanija.

Postupak zapošljavanja u Društvu opisan je u službenom dokumentu Postupak pri zapošljavanju, odnosno u odgovarajućim internim aktima članica Grupe kojima se definiraju ovlasti, odgovornosti i postupci pri zapošljavanju. Postupak zapošljavanja naglašava važnost privlačenja, odabira i zadržavanja najboljih talenata u svim menadžerskim i operativnim segmentima poslovanja kako bi uz puni doprinos najboljih ljudskih resursa bili postignuti zadani ambiciozni poslovni ciljevi.

Potrebe za novim zapošljavanjem definiraju se u procesu pripreme godišnjeg plana te ih mora odobriti Uprava, koja potvrđuje valjanost identificirane potrebe i usklađenost s planom troškova rada za tekuću godinu.

Proces odabira sastoji se od primjene stručnih metoda procjene kandidata i odabira onog kandidata koji najbolje zadovoljava uvjete natječaja. Provođa ga Odjel ljudskih potencijala, koji u svakoj fazi procesa odabira informira rukovoditelja odjela u kojem se zapošljava novi zaposlenik i uključuje ga u procjenu bitnih kriterija odabira.

U turističkom dijelu poslovanja Grupe tijekom posljednjih godina primjetan je nedostatak kvalitetne radne snage, stoga je u tom dijelu Grupa posebno usmjerena na provođenje aktivne politike privlačenja i zapošljavanja kadrova, i to kroz suradnju s lokalnom zajednicom, obrazovnim ustanovama te internim programima usmjerenima razvoju specifičnih profila kadrova koji nedostaju.

Novozaposleni radnici i fluktuacija tijekom izvještajnog razdoblja:

Dobne skupine	Početak radnog odnosa		Prestanak radnog odnosa	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
Republika Hrvatska	306	241	316	233
18–24 g.	23	32	11	21
25–29 g.	58	56	33	36
30–39 g.	110	84	77	72
40–49 g.	66	44	100	46
50–59 g.	48	20	81	40
60–64 g.	1	5	13	13
> 65 g.	0	0	1	5
Bosna i Hercegovina	19	33	5	15
18–24 g.	2	4	0	2
25–29 g.	7	7	0	2
30–39 g.	5	16	1	6
40–49 g.	4	6	3	4
50–59 g.	1	0	0	1
60–64 g.	0	0	1	0
Srbija	122	94	118	96
18–24 g.	19	15	11	10
25–29 g.	23	15	24	12
30–39 g.	45	25	41	25
40–49 g.	23	18	24	21
50–59 g.	9	13	16	19
60–64 g.	3	8	2	7
> 65 g.	0	0	0	2
Makedonija	32	27	35	26
18–24 g.	1	3	7	3
25–29 g.	10	5	7	8
30–39 g.	9	6	14	10
40–49 g.	9	10	4	4
50–59 g.	3	3	3	1
Italija	1	0	0	2
30–39 g.	1	0	0	2
UKUPNO	480	395	474	372

Fluktuacija ne prikazuje sezonske zaposlenike koji su najvećim dijelom prisutni u segmentu turizma, gdje je stopa povrata sezonskih zaposlenika oko 80%. Fluktuacija kod sezonskih zaposlenika prati se kroz postotak zaposlenika koji se sljedeće godine vraćaju raditi. Upravo je stvaranje i povećanje lojalnosti sezonskih zaposlenika važan dio politike upravljanja ljudskim potencijalima u Maistri.

Pregled korištenja porodiljnim dopustom tijekom izvještajnog razdoblja:

	Žene	Muškarci
Broj osoba koje su se mogle koristiti porodiljnim dopustom	175	116
Broj osoba koje su se koristile porodiljnim dopustom	60	58
Broj osoba koji se tijekom izvještajnog razdoblja mogao vratiti na posao nakon porodiljnog dopusta	30	22
Broj osoba koji se tijekom izvještajnog razdoblja vratio na posao nakon porodiljnog dopusta	29	22
Broj osoba koje su nakon završetka porodiljnog dopusta još barem dvanaest mjeseci ostale u radnom odnosu	11	16

Svi zaposlenici imaju iste pogodnosti, neovisno o tome jesu li zaposleni na određeno ili neodređeno vrijeme, odnosno puno ili nepuno radno vrijeme: imaju pravo na regres, božićnicu, prigodni dar djeci do 15 godina, različite pomoći definirane pojedinim kolektivnim ugovorom, naknadu troškova prijevoza na posao i s posla, naknadu za topli obrok, otpremnine i sl.

6.1.2. Odnos zaposlenika i menadžmenta

Održavanje dobrih odnosa i socijalnog dijaloga sa zaposlenicima bitan je čimbenik u kreiranju pozitivne klime i zadovoljstva zaposlenika. Zaposlenici su redovito i na vrijeme obaviješteni o svim važnim promjenama u poslovanju i pravovremeno ih se uključuje u sve za njih važne procese.

Razdoblja za davanje obavijesti zaposlenicima definirana su odredbama zakona iz područja rada i radnih odnosa na razini Grupe, odnosno kolektivnim ugovorom u društvima u kojima djeluje sindikat.

U društvima Grupe gdje za to postoje uvjeti predstavnik zaposlenika član je Nadzornog odbora, pa su o važnim promjenama u poslovanju koje mogu znatno utjecati na zaposlenike predstavnici zaposlenika upoznati i prije donošenja konačne odluke. Zaposlenike se dodatno svim kanalima interne komunikacije te izravnom komunikacijom menadžera sa zaposlenicima obavještava o predstojećim promjenama bitnima za poslovanje kompanije i njih osobno.

6.1.3. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu

Cilj je zaštite na radu stvoriti sigurne radne uvjete i prevenirati štetne događaje, što se prvenstveno odnosi na nezgode i ozljede na radu te poremećaje u procesu rada. Učinkovitim provođenjem mjera zaštite zdravlja i sigurnosti na radu postiže se očuvanje radne sposobnosti zaposlenika, smanjen broj ozljeda, manji troškovi i bolji uvjeti rada, što pridonosi zadovoljstvu zaposlenika i boljem poslovanju Grupe, stoga je zdravlje i sigurnost na radnom mjestu također materijalna tema.

Unutar pojedinih društava Grupe postoje odjeli u čiju nadležnost spadaju zdravstvena sigurnost i zaštita na radu i koji sustavno i operativno provode politike iz navedenih područja te odgovaraju upravama društava.

U okviru navedenih politika kontinuirano se obavljaju unutarnji nadzori primjene pravila zaštite na radu te se u slučajevima uočenih nepravilnosti predlažu rješenja s ciljem smanjivanja rizika ili otklanjanja uzroka ozljeda, nezgoda ili poremećaja u procesu rada i sl. Analiziraju se ozljede na radu – njihovi uzroci i mjere koje će se poduzeti kako bi se spriječile ozljede i oboljenja u vezi s radom. U propisanim vremenskim razmacima obavljaju se ispitivanja, mjerenja i pregledi sredstava rada i radne opreme te radnog okoliša.

U skladu s primjenjivim propisima zaposlenici se šalju na zdravstvene preglede te se prilikom zapošljavanja provode osposobljavanja iz područja zaštite na radu.

Pitanja zdravlja i sigurnosti uređena su propisima i internim aktima te kolektivnim ugovorima u onim društvima u kojima djeluje sindikat. Tim se propisima i aktima uređuju osnovna pitanja povezana sa zaštitom zdravlja i sigurnosti, kao što su:

- imenovanje povjerenika zaposlenika za zaštitu na radu i njegovo djelovanje u interesu zaposlenika na području zaštite na radu
- obveze poslodavca, kao što su: pribavljati i održavati postrojenja, uređaje, opremu, alate, mjesto rada i pristup mjestu rada te organizirati rad na način koji osigurava zaštitu zdravlja i života zaposlenika; osigurati radnu i zaštitnu odjeću i obuču, osigurati svakom zaposleniku odgovarajuće osposobljavanje za zaštitu zdravlja i sigurnosti na radu i drugo u skladu s propisima; osigurati povjereniku za zaštitu na radu uvjete za nesmetano obnašanje dužnosti, davati mu sve potrebne obavijesti i omogućiti uvid u sve propise i isprave te mu omogućavati osposobljavanje za zaštitu na radu
- obveze zaposlenika, kao što su: raditi s nužnom pozornošću i na način kojim ne ugrožava život ili svoje zdravlje i zdravlje drugih zaposlenika te sigurnost opreme i uređaja; poznavati uvjete i opasnosti rada na radnom mjestu; pridržavati se propisanih i priznatih mjera zaštite na radu i uputa proizvođača sredstava rada; održavati i upotrebljavati u ispravnom stanju sigurnosne uređaje i osobna zaštitna sredstva koja su mu povjerena na uporabu i rukovanje; upozoriti neposrednog rukovoditelja na sve kvarove i nedostatke na uređajima, opremi, sigurnosnim uređajima, osobnim zaštitnim sredstvima kao i na neredovite pojave pri radu i postupke drugih osoba koje mogu oštetiti, uništiti određenu opremu ili ugroziti život i zdravlje zaposlenika; pri sklapanju ugovora o radu i u tijeku rada upoznati poslodavca ili nadležnog liječnika na tjelesne nedostatke ili bolesti koje kod obavljanja određenih poslova mogu uzrokovati posljedice za život i zdravlje zaposlenika ili njegovu radnu sredinu; ovladati znanjima iz zaštite na radu u mjeri potrebnoj za siguran rad; podvrći se provjeri je li pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti; pristupiti zdravstvenim, psihofizičkim i drugim pregledima na koje je upućen.

Unutar pojedinih društava Grupe djeluju odbori zaštite na radu te povjerenici zaposlenika za zaštitu na radu. Članovi odborâ predstavnici su zaposlenika, stručnjaci zaštite na radu, liječnici specijalisti medicine rada i predstavnici poslodavca.

Pregled ozljeda na radu tijekom izvještajnog razdoblja:

	Žene	Muškarci
Republika Hrvatska		
- prosječan broj zaposlenih	2.570	2.086
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	42	26
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	7	9
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	1
- broj profesionalnih bolesti	0	0
- ukupno dana bolovanja	1.833	1.796
Bosna i Hercegovina		
- prosječan broj zaposlenih	125	134
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	0	0
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	0	0
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	0
- broj profesionalnih bolesti	0	0
- ukupno dana bolovanja	0	0
Srbija		
- prosječan broj zaposlenih	280	192
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	1	0
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	0	0
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	0
- broj profesionalnih bolesti	0	0
- ukupno dana bolovanja	60	0
Makedonija		
- prosječan broj zaposlenih	108	72
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	0	0
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	0	0
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	0
- broj profesionalnih bolesti	0	0
- ukupno dana bolovanja	1.586	0
Italija		
- prosječan broj zaposlenih	2	2
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	0	0
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	0	0
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	0
- broj profesionalnih bolesti	0	0
- ukupno dana bolovanja	0	0

Smrtna ozljeda na radu posljedica je prometne nesreće, uvjeti rada i radni okoliš nisu imali utjecaja na nastanak ozljede na radu.

6.1.4. Obuka i obrazovanje

Jedna od osnovnih strategija upravljanja ljudskim potencijalima jest ulaganje u obrazovanje i razvoj zaposlenika, što je nužan preduvjet za prilagođavanje novim trendovima i izazovima u poslovnom okruženju, a time i za osiguravanje dugoročne održivosti Grupe. Omogućivanjem kontinuiranog usavršavanja i dodatnog obrazovanja i planiranjem razvoja karijere nastojimo motivirati zaposlenike i povećati njihovo zadovoljstvo i učinkovitost.

Na razini Grupe program obrazovanja i osposobljavanja možemo podijeliti na tri razine:

- osnovni programi osposobljavanja (primjerice poznavanje stranih jezika, osnovni program komunikacijskih vještina, programi pripravnštva,...)
- posebni programi osposobljavanja za pojedinačna i specifična radna mjesta (ovisno o specifičnim potrebama pojedinih društava u pogledu njihove djelatnosti)
- programi unapređenja menadžerskih vještina.

Adris grupa odlučila je 2012. godine potaknuti pozitivne procese u hrvatskom društvu pokretanjem jedinstvenog programa pripravnštva i zapošljavanja mladih visokoobrazovanih ljudi pod nazivom „Budućnost u Adrisu“. Kao jedna od vodećih hrvatskih kompanija po kriterijima inovativnosti, kompetitivnosti i profitabilnosti Adris grupa davanjem prilike mladim i obrazovanim ljudima željnim izazova nastavlja poticati i nagrađivati izvrsnost i rad, promicati znanje i odgovornost te ukupan gospodarski rast i razvoj Hrvatske. Sudionici programa tako imaju mogućnost tijekom nekoliko godina od pripravnika postati novim i posve osposobljenim Adrisovim menadžerima i tehnolozima, stručnjacima koji će stečenim znanjem suvereno voditi sebe i Adris grupu u budućnost. Program „Budućnost u Adrisu“ zamišljen je kao jedinstven jednogodišnji program na nacionalnoj razini koji najboljim mladim visokoobrazovanim ljudima omogućuje obavljanje jednogodišnjeg pripravnčkog staža u članicama Adris grupe, a najboljima od njih i stalno zaposlenje te kontinuirano stručno usavršavanje. U 2017. godini završen je treći ciklus programa.

Godine 2017. pokrenut je razvojni program za osposobljavanje stručnih djelatnika *MAIstart* koji nudi intenzivan jednogodišnji rad i edukaciju pod mentorstvom vodećih stručnjaka iz turističkog sektora s ciljem upoznavanja poslovanja tvrtke i stjecanja osnovnog znanja o funkcioniranju ključnih odjela i funkcija unutar Maistrina portfelja.

Razvijen je i program upravljanja talentima – Poslovna akademija Maistre. Kroz taj program priprema se rukovodeći kadar za narednu poziciju s većim odgovornostima.

Zaposlenici imaju i mogućnost pohađanja različitih oblika stručnih programa i profesionalnih edukacija, sudjelovanja na stručnim konferencijama i sajmovima, izložbama i skupovima u Hrvatskoj i u inozemstvu.

Maistra je posljednjih godina pojačala naglasak na interne treninge koje provode zaposlenici / interni treneri u skladu s programom *Train the trainer*. Na razini Maistre educirano je više od 50 internih trenera.

Sveučilište u Zadru – Odjel za ekologiju, agronomiju i akvakulturu pokrenuo je projekt BLUE SMART – „Blue Education for Sustainable Management of Aquatic Resources“, u kojem Cromaris sudjeluje kao projektni partner. Cilj je projekta stvaranje novih vještina i znanja u sektoru plavog gospodarstva i povećanje zapošljivosti sadašnjih i budućih zaposlenika tog sektora u Zadarskoj županiji.

Rezultati projekta:

Uspostava diplomskog studija Održivo upravljanje vodenim ekosustavima

Planirani studijski program temeljit će se na interdisciplinarnom upravljanju vodenim ekosustavima s posebnim naglaskom na zaštiti okoliša. Studij se planira prilagoditi i izvanrednim studentima, što podrazumijeva nastavu u popodnevnim satima i vikendom, kako bi se studentima omogućilo obrazovanje uz posao te nadogradnja postojećih stupnjeva obrazovanja profesionalcima iz drugih sektora.

Izrada e-tečaja Osnove dobre prakse u ribarstvu

Razvojem inovativnog e-tečaja omogućit će se dodatna profesionalizacija zaposlenika u sektoru. Materijali i sadržaji tečaja bi će dostupni u obliku otvorene platforme podijeljene u različite module.

U Croatia osiguranju 2017. godina bila je izrazito posvećena unapređenju znanja, vještina i načina rada prodajnog osoblja, zbog čega je pokrenut i primijenjen projekt „Unapređenje efikasnosti prodajne mreže“. Uveden je niz suvremenih alata za upravljanje ljudima i radnim učinkom, a podršku razvoju savjetnika za prodaju osiguranja pružili su vanjski konzultanti, dok je kvalitetan prijenos metodologije i znanja na interne zaposlenike i menadžment osiguran programom *Train the trainer*. Formalna edukacija iz vođenja i upravljanja ljudima osigurana je za voditelje timova kroz dvodnevne, vrlo interaktivne i praktične radionice.

U Croatia osiguranju pokrenut je i implementiran program razvoja menadžerskih vještina najvišeg menadžmenta kompanije te svih razina upravljanja u prodajnom dijelu organizacije. Program pod nazivom *Efikasno vođenje*, koji je bio organiziran kroz tri modula u ukupnom trajanju od sedam radnih dana, kreiran je za članove uprava i direktore sektora. Cilj programa bio je unaprijediti vještine vođenja i građenja učinkovitih timova i izgraditi otvorenu, suradničku i na rezultate usmjerenu organizacijsku kulturu.

Modularnu edukaciju iz vođenja prošli su i direktori poslovnih područja u prodaji.

Godišnji sati obuke i edukacije zaposlenika tijekom izvještajnog razdoblja:

Kategorija zaposlenika	Ukupan broj zaposlenika		Ukupno sati edukacije godišnje		Prosječni sati edukacije godišnje po zaposlenom	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
Menadžment	46	104	1.532	2.086	33	20
Ostali radnici	3.069	2.349	41.411	27.794	13	12
	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	3.115	2.453	42.943	29.880	14	12

Ulaganjem u obrazovanje i osposobljavanje, odnosno razvijanjem kompetencija i usvajanjem novih znanja tijekom radnog odnosa zaposlenici podižu i osobnu konkurentnost na tržištu rada.

6.1.5. Raznolikost i jednake mogućnosti, nediskriminacija

Grupa zapošljava, isplaćuje plaću i promiče zaposlenike te donosi druge odluke vezane uz radni odnos na temelju mjerodavnih faktora, ponajprije kvalifikacija i radnog učinka, a ne na temelju rase, spola, boje kože, vjere, dobi, etničke pripadnosti, spolne orijentacije, invaliditeta ili drugih trajnih obilježja.

Posvećeni smo stvaranju profesionalnog radnog okruženja u kojemu se prema našim zaposlenicima odnosi s poštovanjem i dignitetom i u kojemu nema neodgovarajućeg ponašanja, diskriminacije ili uznemiravanja.

U Grupi postoje osobe koje je imenovala Uprava, uz savjetovanje sa sindikatom i/ili radničkim vijećem u društvima gdje ono djeluje, a koje se brinu za zaštitu dostojanstva zaposlenika.

Tijekom 2017. godine nije zaprimljena niti jedna pritužba zaposlenika na razini Grupe.

U Croatia osiguranju preventivno je proveden postupak mjera s ciljem podsjećanja na standarde profesionalnog ponašanja i vrijednosti Društva te poboljšanja međuljudskih odnosa i timskog radnog učinka. U tom su smislu poduzete sljedeće aktivnosti:

- konzultacije Sektora za upravljanje ljudskim potencijalima i menadžmenta
- preraspodjela zaposlenika radi prevencije budućih potencijalnih nesuglasica i konflikata te stvaranja ugodnijeg radnog okruženja za sve članove tima
- radionica na temu standarda profesionalnog ponašanja (menadžment) te profesionalne i efikasne komunikacije.

Raznolikost upravljačkih tijela i zaposlenika na kraju izvještajnog razdoblja:

Dobne skupine	Menadžment		Ostali zaposlenici	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
< 18 g.	0	0	5	6
18–24 g.	0	0	169	154
25–29 g.	0	0	305	277
30–39 g.	7	28	936	777
40–49 g.	26	49	845	507
50–59 g.	10	22	656	440
60–64 g.	2	4	55	106
> 65 g.	1	1	3	7
UKUPNO	46	104	2.974	2.274

6.2. Suradnja s lokalnom zajednicom

Utemeljenjem Zaklade 2007. godine Adris grupa učinila je iskorak u društveno odgovornom djelovanju te pružanju izravnije pomoći razvoju i napretku hrvatskog društva. Sustavnim usmjeravanjem sredstava iz vlastitog poslovanja u filantropske svrhe Adris grupa snažno je potvrdila svoje društveno odgovorno poslovanje te koncept aktivnog sudjelovanja velikih i uspješnih kompanija u kreiranju naprednijeg društvenog okruženja za sve građane. Stotine projekata, pojedinaca, udruga i institucija zahvaljujući potpori Zaklade Adris ostvarili su svoj cilj, ostavivši trag na području znanosti, kulture, očuvanja prirodne baštine, kreativnosti, rada s mladima, skrbi o osobama s invaliditetom, humanitarnog djelovanja i sl.

Financijska sredstva dodjeljuju se projektima i pojedincima iz područja: *Znanje i otkrića*, koje uključuje i stipendije, te *Stvaralaštvo, Ekologija, Baština i Dobrota*. Prioriteti, mjerila i načini dodjele sredstava za programe i stipendije detaljno su propisani Pravilnikom kako bi se osigurala transparentnost i pravednost raspodjele sredstava Zaklade. Adris grupa za financiranje Zaklade godišnje izdvaja jedan posto dobiti iz poslovanja.

Uključujući i donacije isplaćene u 2017., Zaklada je od svoga utemeljenja 2007. godine dosad dodijelila gotovo 40 milijuna kuna za projekte i pojedince koji potiču inovativnost, kreativnost, razvoj znanosti, očuvanje hrvatske prirodne i kulturne baštine te dobrotu i solidarnost u hrvatskome društvu. Osim toga, u proteklih deset godina Zaklada je osigurala i 300 stipendija za izvrsne učenike srednjih škola, studente preddiplomskih i diplomskih studija, polaznike poslijediplomskog stručnog i znanstvenog usavršavanja te poslijediplomskoga doktorskog studija.

I u natječajnom ciklusu 2017. Zaklada je podržala projekte vezane uz očuvanje temeljnih vrednota i društvenih promjena u hrvatskom društvu, jačanja prepoznatljivosti hrvatske znanosti u svijetu, unapređenje zdravlja, problematiku proizvodnje i zaštite hrane, očuvanja prirode i autohtonih vrsta i dr. Među više od 50 doniranih projekata u tom natječajnom ciklusu ističu se, primjerice projekt *Kinuklidin i derivati kinuklidina – spojevi visokog biološkog i medicinskog potencijala Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Splitu*, u sklopu kojega će biti nastavljeno istraživanje kinuklidinijevih derivata i njihovo antimikrobno djelovanje s ciljem sintetiziranja spojeva koji će biti potencijalni kandidati za razvoj novih lijekova.

U sklopu projekta *Hepatitis E virusna infekcija u bolesnika prije i nakon transplantacije solidnih organa u Hrvatskoj* Kliničke bolnice Merkur podržano je jedinstveno istraživanje Hepatitis E virusne infekcije u bolesnika prije i nakon transplantacije solidnih organa tijekom kojeg će znanstvenici Kliničke bolnice Merkur istražiti razmjere tog problema, pokušati dati konkretne odgovore na načine širenja te rizične faktore koji su nužni za nalaženje mjera prevencije.

Za našu ali i svjetsku medicinu značajan je projekt Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, *Novi markeri za otkrivanje i praćenje tumora dojke – BIOBREAST* koji će pridonijeti boljoj kvaliteti života i liječenja pacijentica s karcinomom dojke na neinvazivan i siguran način. Projekt *Proučavanje povezanosti zagađenja okoliša antibioticima i razvoja rezistencije na antibiotike u ljudskih patogena* Instituta Ruđer Bošković dovest će do rezultata koji će utjecati na razvoj učinkovite politike i strategije upravljanjem okoliša s ciljem smanjenja emisije nedovoljno obrađenih industrijskih voda.

Među doniranim projektima, ističe se i *Istraživanje uzročnika sindroma sušenja masline – nova i slabo istraživana pojava u maslinarstvu* Instituta za poljoprivredu i turizam čiji je cilj upoznati i educirati proizvođače maslina, kao i znanstvenu zajednicu s uzročnikom sindroma sušenja maslina, dok će se potporom projektu *Biologija i ekologija američkog cvrčka (Scaphoideus titanus), uzročnika širenja žutice vinove loze (Flavescence dorée)* Sveučilišta u Rijeci pridonijeti unaprjeđenju i očuvanju bogate tradicije proizvodnje vina u Istri koja traje još od antike.

Zaklada je u 2017. godini dala doprinos očuvanju hrvatske kulturne i povijesne baštine. Sredstva je dobio projekt *Revitalizacija starogradske jezgre grada Buja* uz pomoć kojega će se starogradska jezgra Buja pretvoriti u privlačan gradski prostor, dok će se potporom projektu *Uređenje šetnice uz bedeme u povijesnoj jezgri Nina – Obala Petra Krešimira IV.* jedinstvenom šetnicom povezati kulturne znamenitosti najstarijega hrvatskoga kraljevskoga grada.

Zahvaljujući Zakladi Povijesni i pomorski muzej Istre dobio je sredstava za provedbu projekta *Gajba i Tić (radnog naziva Ljubav i spolnost u Istri)*, izložbu koja je rezultat suradnje velikog broja institucija i koja na intrigantan, ali dostojanstven način donosi povijesne mijene u poimanju ljubavi i seksualnosti u Istri od prapovijesti do suvremenosti.

Maistrin uspjeh umnogome ovisi o daljnjem razvoju destinacija u kojima posluje te Maistra zauzima aktivnu ulogu u razvoju destinacija različitim strateškim projektima, suradnjom s jedinicama lokalne samouprave i turističkim zajednicama. U okviru Funkcije marketinga i prodaje Maistre djeluje Odjel destinacijskog menadžmenta, čija je primarna zadaća suradnja s lokalnom zajednicom te razvoj destinacijskog lanca vrijednosti, specifičnih turističkih proizvoda, doživljaja i događanja kroz model suradnje glavnih dionika u destinaciji, kao i specijalizirana i stručna podrška promociji, prodaji i menadžmentu događanja za definirane turističke proizvode na kojima destinacija gradi svoju konkurentnost s ciljem povećanja broja dolazaka i noćenja odnosno zauzetosti smještajnih kapaciteta te povećanja prihoda u terminima predsezone i posezone.

Rovinj i Maistra bili su proteklih godina domaćini velikih svjetskih natjecanja, poput *Red Bull Air Racea*, turnira *Beach Polo Rovinj* te RC44 regate. Što takvi događaji znače za destinaciju, ali i za Maistru, najbolje govori broj od nekoliko desetaka tisuća posjetitelja koje su u destinaciju privukla upravo ta događanja.

S obzirom na prisutnost Croatia osiguranja u lokalnim zajednicama diljem Hrvatske kroz više od 250 prodajnih mjesta (vlastitih i agencija za zastupanje) strategija sponzorstava i donacija kompanije usmjerena je na pokretanje pozitivnih promjena upravo u lokalnim zajednicama te je usko vezana uz temeljnu djelatnost, vrijednosti i osobnost Grupe i Croatia osiguranja kao brenda.

Politika sponzorstava i donacija provodi se na trima ključnim područjima:

1. Kultura i baština – podrška projektima od nacionalne ili važnosti za lokalnu zajednicu, projektima koji promiču čuvanje kulturnih vrijednosti i prirodnih resursa te materijalnih i nematerijalnih dobara
2. Sport i zdravlje – poticanje razvoja nacionalnih i lokalnih sportskih klubova, podrška projektima koji promiču zdravo i odgovorno življenje
3. Život i sigurnost – smanjenje rizika, povećanje uključenosti i poboljšanje kvalitete života onih kojima je to najpotrebnije, posebice najmlađih i najstarijih članova zajednice.

U 2017. godini Croatia osiguranje provelo je niz sponzorstava i donacija. Podržano je više od 50 vrijednih inicijativa na području kulture i baštine, među kojima se ističu Dubrovačke ljetne igre, Večeri šansone u Šibeniku, Varaždinske barokne večeri, Vinkovačke jeseni, Đakovački vezovi, Zlatne žice Slavonije te program institucija zagrebačkih Muzeja za umjetnost i obrt, Muzeja suvremene umjetnosti i Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog. Među projektima očuvanja baštine podržani su, među ostalima, Sinjska alka, Trka na prstenac u Barbanu, Maraton lađa na Neretvi, Viteški turnir Muzeja Hrvatskog zagorja te Tjedan kajkavske kulture u Krapini.

Godinu je obilježila i velika multimedijaska, interdisciplinarna i interaktivna izložba *Croatia je Hrvatska*, koja je u tunelu Grič sažela više od 130 godina Croatia osiguranja, hrvatske političke, kulturne, znanstvene i gospodarske povijesti, ali i povijesti svakodnevice hrvatskih građana. Izložba je proglašena događajem godine (*Media Marketing*), najbolje dizajniranom izložbom na svijetu (*International Interior Design Association*), najbolje organiziranim događajem u 2017. (HUOJ) te je sa 103.000 posjetitelja zabilježena kao najposjećenija izložba u Hrvatskoj uopće.

Na području sponzorstava i donacija u sportu Croatia osiguranje podržalo je više od 70 sportskih klubova diljem Hrvatske, među kojima su nogomet, rukomet, košarka, odbojka, biciklizam, vaterpolo, jedrenje, plivanje i drugi sportovi. Sponzorirani klubovi kroz vlastite komunikacijske kanale kontinuirano ističu važnost podrške Croatia osiguranja u ostvarenju svojih rezultata što doprinosi reputaciji kompanije te tržišnoj poziciji vodećeg i preferiranog domaćeg osiguravatelja. Dio klubova nosi ime kompanije u svojem imenu, kao primjerice VK Jug Croatia osiguranje, koji je 2017. godine osvojio Prvenstvo Hrvatske – seniori, Prvenstvo Hrvatske – juniori i Regionalnu ligu te postao viceprvak u europskom vaterpolskom natjecanju i bio proglašen najboljom sportskom momčadi po izboru čitatelja Slobodne Dalmacije.

Croatia osiguranje u 2017. godini pomoglo je radu nekolicine bolnica i dječjih domova: Domu za djecu Maestral u Splitu, Klinici za dječje bolesti u Klaićevoj, Općoj županijskoj bolnici Vukovar, Dječjoj bolnici Kantrida / KBC Rijeka, KBC-u Split, Kliničkom centru Sestre Milosrdnice, Općoj bolnici Varaždin, Općoj bolnici Pula.

Značajna sredstva uložena su u pomoć dobrovoljnim vatrogasnim društvima, a tijekom velikih požara u Dalmaciji nabavljena je i vatrogascima na terenu donirana veća količina vatrogasnih naprtnjači (brentača) za gašenje vatre. Kriznim planom upravljanja obuhvaćena je brza reakcija kompanije u pomoći stradalima, ali i stvaranju mogućnosti za ubranu procjenu i isplatu šteta na opožarenim ili poplavljenim područjima.

Croatia osiguranje također je značajno ulagalo u dijeljenje i unapređivanje znanja u zajednici podrškom stručnim skupovima i konferencijama kroz više od 20 različitih podržanih projekata na području osiguranja, aktuaristike, financija, tehnologije, prava, zdravstva te niza specifičnih tema vezanih za temeljnu djelatnost kompanije (npr. promet, požari, poljoprivreda), a zaposlenici i stručnjaci iz kompanije bili su prisutni i kao sudionici, predavači ili panelisti na sponzoriranim skupovima i konferencijama.

Croatia osiguranje posebnu pozornost stavlja na ulaganja financijskih sredstava i donacije rabljene informatičke opreme obrazovnim institucijama u okviru kojih je tijekom 2017. godine potpomognut rad više od 50 dječjih vrtića, škola, gimnazija, fakulteta i sveučilišta.

Društva kćeri Croatia osiguranja u regiji također podupiru vrijedne lokalne sportske i kulturne inicijative pa je tako primjerice u Bosni i Hercegovini potpomognut rad nogometnog i košarkaškog kluba Široki, a podržani su i koncerti Olivera i Gibonija te izložba Mersada Berbera u Sarajevu. Croatia osiguranje u Makedoniji podržava rukometnu federaciju.

6.3. Usmjerenost na potrošača

6.3.1. Odgovornost za proizvod

Odgovornost prema potrošačima predstavlja temeljnu odrednicu poslovanja Grupe. Zadobivanje povjerenja i zadovoljstvo potrošača kao rezultat vrhunskih i inovativnih proizvoda i usluga prilagođenih njihovim potrebama jedan od najvažnijih strateških ciljeva Grupe. Zadovoljavanje potreba potrošača najvažniji je izvor prihoda, stoga je ono materijalno za Grupi.

Maistra je danas jedna od vodećih turističkih kompanija u Hrvatskoj i regiji. Današnja turistička ponuda ne poznaje granice, gosti su sve bolje informirani i sve zahtjevniji. Ipak, i u najoštrijoj svjetskoj konkurenciji Maistra zauzima visoko mjesto na ljestvici svih ljubitelja jedinstvenih doživljaja u uzbudljivom okruženju kojemu se vrijedi vraćati. Rezultat je to desetogodišnjih napora i dobro promišljene investicijske politike Grupe. Maistra kontinuirano prati tržišne trendove, osluškuje zahtjeve svojih potrošača da bi bila u vrhu turističke ponude i razvija proizvode po kojima će postati prepoznatljiva. Nakon širenja ponude 2016. novim obiteljskim hotelom Amarin, projektiranim i izrađenim da bi u potpunosti bio prilagođen potrebama obitelji s djecom, pred Maistrom je novi izazov – otvaranje novog hotela Park, perjanice hotelske ponude u Rovinju, koji je koncipiran kao luksuzni hotel s potpunom uslugom idealan za odmor i posao.

Poznavanje i osluškivanje zahtjeva potrošača kako bi im se pružila najbolja usluga i kako bi se odgovorilo njihovim zahtjevima i potrebama te stvorila njihova lojalnost segment je na kojem se kontinuirano radi, ali i na kojem ima prostora za dodatna poboljšanja. Radi ostvarenja tog cilja potrebna je kontinuirana komunikacija s potrošačima, pri čemu su iznimno važne njihove povratne informacije. Komentari, prijedlozi, pritužbe i pohvale koje potrošači ostavljaju tijekom boravka bilo u izravnoj komunikaciji s osobljem bilo preko anketnih obrazaca i upitnika, kao i oni koje postavljaju na društvenim mrežama, omogućuju da se konstantno unapređuje kvaliteta usluge. Iz tog razloga Maistra svake godine teži poboljšati ocjene segmenata u kojima postoji najviše prostora za poboljšanje, a ti segmenti trenutno su vrijednost za novac, čistoća objekata, *wellness* usluge te ponuda većeg broja sadržaja gostima.

Od 11.812 anketiranih gostiju prošle godine zaprimljena je 9.561 povratna informacija. Zbirna ocjena za sve ankete za prošlu godinu jest 90/100.

„Od mora do Vas“ Cromarisov je koncept kojim svojim potrošačima želi isporučiti samo najkvalitetniju i najsvježiju ribu. Stoga je osigurana kontrolirana sljedivost primarnih sirovina do finalnog proizvoda i to od vlastitog mrijestilišta, preko uzgajališta, prerade, logistike, pa sve do prodajnih mjesta.

Ključni faktor u procesu uzgoja i postizanja vrhunske kvalitete ribe jest kvaliteta mrijesta. Mrijest ribe u prosjeku traje četiri do pet mjeseci, nakon čega riba odlazi u jedno od pomno odabranih Cromarisovih uzgajališta.

Osim idealnih lokacija za uzgoj, Cromarisova uzgajališta spadaju među najmodernija na Mediteranu – opremljena su vrhunskim sustavom automatskog hranjenja, podvodnim kamerama u kavezima, robotima za čišćenje mreža, kao i najvećim brodom za marikulturu na Jadranu (hrvatska brodogradnja). Sve to omogućuje svakodnevne izlove i brzu otpremu ribe od uzgajališta do centra za sortiranje ribe.

Nakon izlova riba se otprema u preradbeno-logistički centar na sortiranje. Ovisno o narudžbama dalje se pakira u stiroporske kašete i šalje svježa na tržište ili se prerađuje u svježe filete, pakiranu ribu, dimljenu i mariniranu ribu. Svježa riba za pet do šest sati od izlova spremna je za otpremu diljem Hrvatske i Europe.

Konkurentsku prednost i distributivnu snagu u regiji predstavlja dostava *ekstra* svježih ribe iz Jadranskog mora u roku od 12 do 48 sati od izlova.

Cromaris je usmjeren na vrhunsku kvalitetu jer potrošačima uvijek želi pružiti ono najbolje. Podatci o proizvodu prenose se kroz sve faze proizvodnje, prerade i distribucije. Implementirani sustav sljedivosti putem LOT brojeva na finalnim proizvodima omogućava ulazak u trag cjelokupnom procesu uzgoja od mrijesta, lokacije uzgojnog kaveza, hrane koju je konzumirala riba i temperaturnog režima od izlova do isporuke. Čitav tehnološki proces od mrijesta ribe do gotovog proizvoda odvija se pod strogo kontroliranim uvjetima. Sve to dio je usvojene Cromarisove politike kvalitete, sigurnosti hrane i zaštite okoliša.

Kvalitetu i ozbiljnost svojeg poslovanja Cromaris potvrđuje certifikatima koje izdaju ovlaštene institucije: od certifikacije poslovnih procesa, preko certifikacije proizvoda do certifikata za ekološku proizvodnju navedenih u *Pregled inicijativa, članstava u udruženjima i interesnim organizacijama Grupe*, od kojih smo posebno ponosni na ISO certifikat 22000:2005 (Sustavi upravljanja sigurnošću hrane), koji postavlja zahtjeve za uspostavu i održavanje cjelovitog i učinkovitog sustava upravljanja sigurnošću hrane, FSSC 22000 (*Food Safety System Certification*), koji uključuje zahtjeve certifikata ISO 22000 (Sustavi upravljanja sigurnošću hrane) i predstavlja njegovu nadogradnju, IFS Food (*International Featured Standard*), koji osigurava visoku razinu transparentnosti cjelokupnog lanca isporuke robe, tj. prometa hrane, i Global G.A.P., koji predstavlja normu za akvakulturu koja određuje kriterije za pravnu usklađenost, za sigurnost hrane, za zaštitu i zdravlje na radu, za dobrobit životinja te za brigu o okolišu i ekologiji.

Croatia osiguranje redovito prati trendove i kretanja na visoko razvijenim tržištima osiguranja s fokusom na EU. Uz to, provodi aktivnosti istraživanja tržišta s ciljem boljeg razumijevanja potreba tržišta i stvaranja proizvoda koji će na njih adekvatno odgovoriti. Na taj način povezuje relevantne svjetske osiguravateljske proizvode s potrebama potrošača u Hrvatskoj. Uvodi nove i inovativne proizvode koji će osigurati dugoročan rast i zadržavanje vodeće tržišne pozicije.

Prilikom razvoja proizvoda naglasak je na stvaranju proizvoda s kvalitetnim osiguravateljskim pokrićem kao i na cjelokupnoj usluzi. Poseban naglasak stavlja se na kvalitetnu i dostupnu uslugu koja će pružiti adekvatno pokriće za rizike s kojima se potrošači suočavaju. Croatia osiguranje prati trendove i kontinuirano implementira najnovija tehnološka rješenja kao i brojne inovacije kako bi se osiguralo zadovoljstvo potrošača.

Croatia osiguranje kvartalno mjeri zadovoljstvo klijenata koji su ugovorili automobilsko osiguranje, kasko, osiguranje imovine i životno osiguranje metodologijom *Net promoter score* (NPS). Rezultat ili broj NPS razlika je udjela osoba koje bi preporučile kompaniju (*promoters*) i osoba koje ju ne bi preporučile (*detractors*) te pokazuje iskustvo koje klijent stječe tijekom kontakta s kompanijom u svim fazama: informiranja, prodaje ili procesa obrade šteta. Uspostavljeno je i polugodišnje praćenje kvalitete usluga na prodajnim mjestima metodom tajnog kupca (*Mystery Shopping*), kojom se provjerava kvaliteta usluge u prodajnom prostoru s naglaskom na stručnost, prodajne vještine i ljubaznost djelatnika. Rezultati istraživanja pokazuju da klijenti imaju pozitivan stav i povjerenje prema Croatia osiguranju, neovisno o kanalu prodaje, te da su zadovoljni znanjem i kompetencijom svojeg savjetnika. Od kompanije očekuju brzu uslugu, bez obzira radi li se o sklapanju osiguranja ili rješavanju odštetnog zahtjeva, a cijena je primarna samo za klijente automobilske odgovornosti.

Croatia osiguranje prvi je osiguravatelj u Hrvatskoj koji ima certifikat sustava upravljanja kvalitetom prema međunarodnoj normi ISO 9001:2015. Dobivanjem i obnovom certifikata potvrđena je usredotočenost na učinkovitost sustava upravljanja kvalitetom u ispunjavanju zahtjeva potrošača.

Poslovanjem u skladu sa zahtjevima međunarodne norme potvrđuje se trajno opredjeljenje Croatia osiguranja za:

- razumijevanje i ispunjavanje zahtjeva kupaca
- poboljšavanje kvalitete proizvoda i usluga
- zadovoljstvo zaposlenika i poslovnih partnera
- jačanje liderske pozicije na nacionalnom i regionalnom tržištu.

6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača

Zadovoljavanje najviših zdravstvenih i sigurnosnih standarda prioritet su Grupe, posebice Maistre i Cromarisa s obzirom na prirodu njihove djelatnosti.

U Maistri se to postiže:

- implementacijom i certifikacijom HACCAP sustava, čime se jamči visok stupanj kontrole, kvalitete i sigurnosti prilikom procesa pripreme, proizvodnje i distribucije usluga hrane i pića, istovremeno vodeći računa o raznolikosti prehrane i njezinoj nutritivnoj vrijednosti
- označavanjem jela podacima o alergenima, provođenjem redovitog uzorkovanja zdravstvene ispravnosti prehrambenih proizvoda i nenaručivanjem prehrambenih proizvoda koji mogu izazvati zdravstvene smetnje kod potrošača
- isticanjem planova evakuacije i spašavanja na vidljivim mjestima u svim objektima
- ispitivanjem sustava za dojavu i gašenje požara, radne opreme, radnog okoliša, električnih i gromobranskih instalacija
- brigom o sigurnosti potrošača i njihove imovine kroz osiguranje 24-satne zaštite.

U prilog tome svjedoče mnogobrojni certifikati navedenih u *Pregled inicijativa, članstava u udruženjima i interesnim organizacijama Grupe*. Hoteli Monte Mulini, Lone, Eden i Istra te turističko naselje Belvedere imaju certifikat *Travelife Gold Award*, koji je ujedno vodeća inicijativa za osposobljavanje, upravljanje i certificiranje turističkih tvrtki koje su posvećene održivom razvoju. Ugostiteljski smještajni objekt kojemu se dodjeljuje certifikat *Travelife* mora zadovoljiti mnogo kriterija, od kojih su najvažniji očuvanje okoliša kroz racionalizaciju potrošnje energije i vode te smanjenje onečišćenja kroz kontrolu otpada, pozitivno djelovanje na socijalnom području poput brige o dobrobiti zaposlenika kroz osiguranje dobrih uvjeta rada i ulaganja u edukacije, zatim suradnja s lokalnom zajednicom, potpora lokalnoj ekonomiji te briga o očuvanju i zaštiti tradicije. Bitan kriterij na temelju kojeg se ocjenjuje jest i razina komunikacije s gostima – uključivanje gostiju u aktivnosti održivog poslovanja, primjerice kroz organiziranje čišćenja plaža, isticanje važnosti recikliranja tijekom boravka u hotelu i racionalizacije u potrošnji vode i energije.

„Sve što putem prehrane unosimo u naš organizam gradi nas i mijenja, a o tome što smo unijeli ovisi naša snaga, naše zdravlje i naš život.“ Ta i dan-danas aktualna Hipokratova izjava podsjeća nas da biramo one namirnice koje nas štite i koje pozitivno djeluju na naše zdravlje.

Riba je nutritivno bogata namirnica koja sadržava visok postotak lako probavljivih bjelančevina te značajne količine višestruko nezasićenih omega-3 masnih kiselina, kao što su EPA i DHA. Na temelju višegodišnjeg praćenja vrijednosti nutritivnih parametara Cromarisovih proizvoda u akreditiranim laboratorijima možemo izreći sljedeće prehrambene tvrdnje za pojedine kategorije proizvoda:

- SVJEŽA ORADA I BRANCIN bogati su omega-3 masnim kiselinama, fosforom, bjelančevinama i nezasićenim masnim kiselinama
- DIMLJENI FILETI BRANCINA I ORADE bogati su fosforom i bjelančevinama te su izvor omega-3 masnih kiselina i vitamina E
- MARINIRANI FILETI BRANCINA I ORADE bogati su nezasićenim masnim kiselinama i vitaminom E te su izvor bjelančevina i omega-3 masnih kiselina.

U 2017. godini razvijene su vlastite recepture riblje hrane, jedinstvene na tržištu, koje utječu na nutritivni sastav ribe kao gotovog proizvoda. Novom ribljom hranom Cromaris je uspio svoje proizvode dodatno obogatiti omega 3 masnim kiselinama koje imaju pozitivan utjecaj na ljudsko zdravlje. Po udjelu esencijalnih omega 3 i omega 6 masnih kiselina u gotovom proizvodu, Cromaris je vodeći u svjetskoj industriji brancina i orade.

U odobrenju Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA Journal 2010, 8 (10): 1796, 29–30) u vezi s konzumacijom masnih kiselina EPA i DHA navedeno je sljedeće: „Konzumacija brancina i orade iz uzgoja dva puta tjedno, kao bogatog izvora višestruko nezasićenih omega-3 masnih kiselina (EPA, DHA) i kao dio zdravog stila života, dokazano pomaže u održavanju normalne srčane funkcije, održavanju normalnog krvnog tlaka i održavanju normalnih triglicerida i koncentracije kolesterola LDL u krvi.“

Cromaris pomno odabire dobavljače i u proizvodnom procesu koristi se isključivo proizvodima visoke razine kvalitete. Uz nabavu kvalitetne certificirane hrane kontinuirano provodi kontrolu sastava riblje hrane pri akreditiranim laboratorijima kako bi se osigurala hrana željenih karakteristika bez prisustva GMO-a i sirovina životinjskog porijekla osim ribe. U želji da se postignu najbolji uvjeti za rast i zdravlje Cromarisovih riba sastav hrane prilagođen je pojedinim vrstama, njihovim životnim ciklusima i okolišnim čimbenicima te se ne upotrebljavaju nikakvi pospješivači rasta, odnosno hormoni.

Grupa kontinuirano radi na unapređenju svojih procesa, poduzima odgovarajuće tehničke, kadrovske i organizacijske mjere kako bi zaštitila osobne podatke svojih potrošača, zaposlenika i suradnika te su nam prava ispitanika od iznimne važnosti. Općom uredbom o zaštiti podataka (engl. GDPR – *General Data Protection Regulation*) uvode se nove obveze s ciljem podizanja informacijske sigurnosti u području pristupa i upravljanja osobnim podacima na najvišu razinu te su pripreme za njezinu implementaciju započele u 2017. u svim društvima Grupe.

U 2017. godini na razini cijele Grupe zabilježen je jedan slučaj pritužbe vezane uz kršenje prava na privatnost, gdje se radilo o tehničkoj pogrešci u izoliranom slučaju koja je odmah otklonjena.

Indeks GRI

Standard GRI	Objava	Naslov objave	Poglavlje
GRI 102: Opći standardni podatci, 2016.	Organizacijski profil		
	102-1	Ime organizacije	2.1. Profil
	102-2	Aktivnosti, robne marke, proizvodi i usluge	2.1. Profil
	102-3	Sjedište organizacije	2.1. Profil
	102-4	Lokacija poslovnih aktivnosti	2.1. Profil
	102-5	Struktura vlasništva i pravni oblik	2.1. Profil
	102-6	Tržišta	2.1. Profil
	102-7	Veličina organizacije	2.1. Profil
	102-8	Zaposlenici i ostali radnici	2.1. Profil
	102-9	Dobavljački lanac	2.1. Profil
	102-10	Značajne promjene u organizaciji i dobavljačkom lancu	2.1. Profil
	102-11	Princip predostrožnosti	2.1. Profil
	102-12	Vanjske inicijative	2.1. Profil
	102-13	Članstvo u udruženjima	2.1. Profil
	Strategija		
	102-14	Izjava najviše rangirane osobe u organizaciji	1. Izjava Uprave 2.1. Profil
	102-15	Ključni utjecaji, rizici i mogućnosti	2.3. Upravljanje
	Etika i integritet		
	102-16	Vrijednosti, standardi i načela ponašanja	2.2. Etika i integritet
	102-17	Mehanizmi savjetovanja i izražavanja zabrinutosti vezani uz etično ponašanje	2.2. Etika i integritet
	Upravljanje		
	102-18	Struktura upravljanja	2.3. Upravljanje
	Uključivanje dionika		
	102-40	Popis dionika	3.1. Angažman, uključenost interesnih skupina (dionika)
102-41	Kolektivno pregovaranje	3.1. Angažman, uključenost interesnih skupina (dionika)	
102-42	Prepoznavanje i odabir dionika	3.1. Angažman, uključenost interesnih skupina (dionika)	
102-43	Pristup uključivanju dionika	3.1. Angažman, uključenost interesnih skupina (dionika)	
102-44	Ključne teme i interesi dionika	3.2. Objašnjenje materijalno značajnih tema i njihove granice	

Standard GRI	Objava	Naslov objave	Poglavlje
	Praksa izvještavanja		
	102-45	Organizacijske jedinice uključene u konsolidirane financijske izvještaje	2.4. Praksa izvještavanja
	102-46	Postupak određivanja sadržaja izvještaja i granice aspekata	3.2. Objašnjenje materijalno značajnih tema i njihove granice
	102-47	Popis materijalnih tema	2.4. Praksa izvještavanja
	102-50	Izvještajno razdoblje	2.4. Praksa izvještavanja
	102-51	Datum posljednjeg izvještaja	2.4. Praksa izvještavanja
	102-52	Izvještajni ciklus	2.4. Praksa izvještavanja
	102-53	Kontakt za pitanja vezana uz izvještaj	2.4. Praksa izvještavanja
	102-54	Opcija usklađenosti	2.4. Praksa izvještavanja
	102-55	Kazalo sadržaja za GRI	Indeks GRI
	102-56	Vanjska verifikacija	2.4. Praksa izvještavanja
GRI 201: Ekonomski pokazatelji, 2016.	201-1	Izravno stvorena i distribuirana ekonomska vrijednost	4.1. Ekonomska vrijednost
	201-2	Financijske posljedice i drugi rizici i prilike vezane uz klimatske promjene	2.3. Upravljanje
GRI 202: Tržišna prisutnost, 2016.	202-1	Raspon omjera standardne početne plaće po spolu u usporedbi s lokalnom minimalnom plaćom	4.2. Prisutnost na tržištu
	202-2	Udio višeg menadžmenta zaposlenog iz lokalne zajednice	4.2. Prisutnost na tržištu
GRI 203: Neizravni ekonomski utjecaji, 2016.	203-1	Ulaganja u infrastrukturu i prateće usluge	4.1. Ekonomska vrijednost 6.2. Suradnja s lokalnom zajednicom
	203-2	Značajan neizravan ekonomski utjecaj	4.1. Ekonomska vrijednost 6.2. Suradnja s lokalnom zajednicom
GRI 204: Proces nabave, 2016.	204-1	Udio potrošnje na lokalne dobavljače	2.1. Pofil
GRI 205: Antikorupcija, 2016.	205-1	Postotak i ukupan broj poslovnih jedinica podvrgnutih analizi korupcijskog rizika	2.2. Etika i integritet
	205-2	Komunikacija i obuka o antikorupcijskim politikama i procedurama	2.2. Etika i integritet
	205-3	Potvrđeni incidenti korupcije i poduzete mjere	2.2. Etika i integritet
GRI 206: Protutržišno ponašanje, 2016.	206-1	Pravni postupci pokrenuti zbog ponašanja u suprotnosti s načelom slobode tržišnog natjecanja, antitrustovske i monopolističke prakse te njihovi ishodi	2.2. Etika i integritet
GRI 302: Energija, 2016.	302-1	Potrošnja energije unutar organizacije	5.1. Energija
	302-4	Smanjenje potrošnje energije	5.1. Energija
	302-5	Smanjivanje potrebe za energijom u proizvodima i uslugama	5.1. Energija
GRI 303: Voda, 2016.	303-1	Crpljenje vode po izvoru	5.2. Voda, otpadne vode i otpad
	303-2	Izvori vode znatno pogođeni crpljenjem vode	5.2. Voda, otpadne vode i otpad

Standard GRI	Objava	Naslov objave	Poglavlje
	303-3	Obujam reciklirane i oporabljene vode	5.2. Voda, otpadne vode i otpad
GRI 304: Bioraznolikost, 2016.	304-1	Lokacije poslovanja u vlasništvu, zakupu, pod upravom ili u neposrednoj blizini zaštićenih područja te područja visoke vrijednosti u pogledu biološke raznolikosti izvan zaštićenih područja	5.3. Bioraznolikost
	304-2	Opis znatnih utjecaja djelatnosti, proizvoda i usluga na biološku raznolikost u zaštićenim područjima ili područjima visoke vrijednosti u pogledu biološke raznolikosti izvan zaštićenih područja	5.3. Bioraznolikost
	304-3	Zaštićena i obnovljena staništa	5.3. Bioraznolikost
GRI 306: Otpadne vode i otpad, 2016.	306-1	Ukupno ispuštanje vode prema kvaliteti i odredištu	5.2. Voda, otpadne vode i otpad
	306-2	Ukupna težina otpada prema vrsti i metodi zbrinjavanja	5.2. Voda, otpadne vode i otpad
	306-5	Vode koje su u znatnoj mjeri pogođena ispuštanjem i istjecanjem vode iz organizacije	5.2. Voda, otpadne vode i otpad
GRI 401: Zapošljavanje, 2016.	401-1	Nova zaposlenja i fluktuacija zaposlenika	6.1.1. Zapošljavanje
	401-2	Beneficije osigurane zaposlenicima koji rade puno radno vrijeme, a koje nisu osigurane zaposlenicima zaposlenima privremeno ili na djelomično radno vrijeme	6.1.1. Zapošljavanje
	401-3	Roditeljski dopust	6.1.1. Zapošljavanje
GRI 402: Odnos zaposlenika i menadžmenta, 2016.	402-1	Najkraće razdoblje u kojem se unaprijed obavještava o značajnim promjenama u poslovanju	6.1.2. Odnos zaposlenika i menadžmenta
GRI 403: Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu, 2016.	403-1	Radna snaga zastupljena u formalnim zajedničkim odborima za zdravstvena i sigurnosna pitanja	6.1.3. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu
	403-2	Vrste i stope ozljeda, profesionalnih bolesti, izgubljenih dana i izostanaka te ukupni broj smrtnih slučajeva povezanih s nesrećama na radu prema regiji i spolu	6.1.3. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu
	403-3	Radnici s visokom učestalosti ili velikim rizikom od bolesti povezanih s njihovim zanimanjem	6.1.3. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu
	403-4	Zdravstvena i sigurnosna pitanja obuhvaćena formalnim sporazumima sa sindikatima	6.1.3. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu
GRI 404: Obuka i obrazovanje, 2016.	404-1	Prosječan godišnji broj sati obuke po zaposleniku prema kategoriji zaposlenika	6.1.4. Obuka i obrazovanje
	404-2	Programi za stjecanje vještina i cjeloživotno učenje, koji podupiru stalnu mogućnost zapošljavanja zaposlenika	6.1.4. Obuka i obrazovanje
GRI 405: Raznolikost i jednake mogućnosti, 2016.	405-1	Sastav upravljačkih tijela te struktura zaposlenika	6.1.5 raznolikost i jednake mogućnosti, nediskriminacija
	405-2	Omjer osnovne plaće i naknada muškaraca i žena prema kategoriji zaposlenika	6.1.5 raznolikost i jednake mogućnosti, nediskriminacija
GRI 406: Nediskriminacija, 2016.	406-1	Ukupan broj slučajeva diskriminacije i poduzetih korektivnih mjera	6.1.5 raznolikost i jednake mogućnosti, nediskriminacija

Standard GRI	Objava	Naslov objave	Poglavlje
GRI 413: Lokalne zajednice, 2016.	413-1	Poslovne jedinice na pojedinim lokacijama s pro-gramima uključivanja zajednice, procjene utjecaja i razvojnim programima	6.2. Suradnja s lokalnom zajednicom
GRI 416: Zdravlje i sigurnost potrošača, 2016.	416-1	Procjena utjecaja proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost	6.3.1 Odgovornost za proizvod 6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača
	416-2	Slučajevi nepridržavanja propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s utjecajima proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost	6.3.1 Odgovornost za proizvod 6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača
GRI 417: Marketing i označavanje, 2016.	417-1	Označavanje proizvoda i usluga i zahtjevi za informacije o proizvodima i uslugama	6.3.1 Odgovornost za proizvod 6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača
	417-2	Incidenti nepoštivanja označavanja proizvoda i usluga i informacija o proizvodima i uslugama	6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača
	417-3	Incidenti nepoštivanja marketinških komunikacija	6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača
GRI 418: Privatnost potrošača, 2016.	418-1	Ukupan broj opravdanih pritužbi u vezi s povredama privatnosti kupaca ili gubitkom osobnih podataka o kupcu	6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača

Izjava osoba odgovornih za sastavljanje izvještaja

Ovime, sukladno članku 403. stavak 2. Zakona o tržištu kapitala (NN 88/08, 146/08, 74/09, 54/13, 159/13, 18/15, 110/15, 123/16 i 131/17), izjavljujemo da, prema našem trenutnom najboljem saznanju:

- godišnji financijski izvještaji društva Adris Grupa d.d., V. Nazora 1, 52210 Rovinj, OIB: 82023167977 (dalje: Izdavatelj) za razdoblje 01.01.2017.–31.12.2017., sastavljeni uz primjenu odgovarajućih standarda financijskog izvještavanja, daju cjelovit i istinit prikaz imovine i obveza, gubitaka i dobitaka, financijskog položaja i poslovanja Izdavatelja i društava uključenih u konsolidaciju kao cjeline,
- izvještaj posloводства sadrži istinit prikaz razvoja i rezultata poslovanja i položaja Izdavatelja i društava uključenih u konsolidaciju, uz opis najznačajnijih rizika i neizvjesnosti kojima su Izdavatelj i društva izloženi kao cjelina.

IZRADIO:

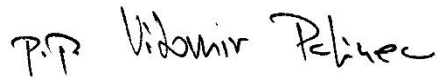
Aleksandar Radulović
Voditelj računovodstva, poreza i
revizije

potpis

ODGOVORNA OSOBA:

mr. sc. Ante Vlahović
Predsjednik Uprave

potpis

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

ADRIS GRUPA d.d.
Nadzorni odbor

Obala V. Nazora 1
ROVINJ

Rovinj, 26. travnja 2018. godine

Temeljem odredbi članka 38. Statuta Društva i članka 263. i 300.c Zakona o trgovačkim društvima, na osnovu dostavljenih izvješća Uprave Društva: godišnje financijsko izvješće za 2017. godinu, konsolidirano financijsko izvješće za 2017. godinu, izvješće o tijeku poslova i stanju Društva i povezanih društava za 2017. godinu, izvješće revizorskog odbora Društva, revizorsko izvješće za 2017. godinu, prijedlog za upotrebu dobiti iz 2017. godine, prijedlog za isplatu dividende, te izvršenog nadzora nad vođenjem poslova Društva u 2017. godini, Nadzorni je odbor Društva na svojoj sjednici održanoj dana 26. travnja 2018. godine usvojio slijedeće

IZVJEŠĆE

o obavljenom nadzoru glede vođenja poslova Društva u 2017. godini

- I. Nadzorni odbor je u tijeku 2017. godine vršio kontinuirani nadzor i ispitivanje vođenja poslova Društva, te u tijeku iste poslovne godine održao pet sjednica.
- II. Utvrđuje se da:
- je Društvo djelovalo u skladu sa zakonima, Statutom i drugim aktima Društva te odlukama Glavne skupštine,
 - su godišnja financijska izvješća, te konsolidirana financijska izvješća napravljena u skladu sa stanjem u poslovnim knjigama Društva te pokazuju ispravno imovinsko i poslovno stanje Društva,
- III. Prihvaća se:
- izvješće o tijeku poslova i stanju Društva i povezanih društava za 2017. godinu,
 - izvješće Revizorskog odbora Društva,
 - revizorsko izvješće za 2017. godinu,
 - prijedlog Uprave o upotrebi dobiti za 2017. godinu,
 - prijedlog Uprave za isplatu dividende.
- IV. Daje se suglasnost na godišnja financijska izvješća i konsolidirana financijska izvješća za poslovnu 2017. godinu, te se predlaže Glavnoj skupštini da:
- usvoji izvješće Uprave o tijeku poslova i stanju Društva i povezanih društava za 2017. godinu,
 - usvoji godišnja financijska izvješća za 2017. godinu,
 - usvoji konsolidirana financijska izvješća za 2017. godinu,
 - usvoji prijedlog upotrebe dobiti za 2017. godinu,
 - usvoji prijedlog isplate dividende,
 - dade razrješenice - odobravanje rada članovima Uprave i Nadzornom odboru.
- V. Poslovanje Društva i rad Uprave u 2017. godini ocjenjuje se uspješnim, kao i suradnja ovog odbora s Upravom Društva.

ADRIS GRUPA d.d.

Predsjednik Nadzornog odbora: Rino Bubičić

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj ⑪

ADRIS GRUPA d.d.
Uprava

Obala V. Nazora 1
ROVINJ

Rovinj, 23. travnja 2018. godine

Temeljem odredbi članka 38. Statuta Društva i članka 275. i 300.b Zakona o trgovačkim društvima, Uprava Društva na sjednici održanoj dana 23. travnja 2018. godine donijela je slijedeći

PRIJEDLOG ODLUKE O UPOTREBI DOBITI

- I. *Utvrđuje se da ukupna ostvarena dobit poslije oporezivanja za 2017. godinu, iznosi = 15.920.158,05 kuna.*
- II. *Ukupna ostvarena dobit za 2017. godinu, poslije oporezivanja, u iznosu od = 15.920.158,05 kuna, raspoređuje se u Statutarne rezerve Društva.*

ADRIS GRUPA d.d.
Predsjednik Uprave: mr. Ante Vlahović

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj ①